

Przedszkole

Przyszłości

program

edukacji

przedszkolnej

Przewodnik metodyczny

dla Nauczyciela cz. 1

PRZEWODNIK METODYCZNY DO PROGRAMU „PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI” cz.1

Zespół autorski

Scenariusze zajęć z obszarów:
językowych, ruchowych i muzycznych - Agnieszka Pieluszyńska
matematyczno-przyrodniczych - Alicja Kosowska
konstrukcyjno-manualnych i społecznych - Katarzyna Bury
konsultacja naukowa – Bogna Bartosz

Publikacja jest bezpłatna.

*Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.*

Publikacja powstała w ramach projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej*

Autorzy:

Bogna Bartosz, Katarzyna Bury, Alicja Kosowska, Agnieszka Pieluszyńska, Przemysław Adamski

Współpraca merytoryczno-programowa:

Anna Ł. Adamska

Recenzenci:

Małgorzata Malec

Rozalia Ligus

Korekta językowa:

Krystyna Kozak-Kamińska

© Copyright by InBIT Szczecin 2013

Realizatorzy projektu:

Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informacyjnych

“InBIT” Sp. z o.o. Oddział w Zgorzelcu

59-900 Zgorzelec, ul. Daszyńskiego 17

www.inbit.pl

oraz

Sławomir Anioł FadoS

www.fados.pl

Nakład 150 egz.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Spis treści

Wstęp	8
Rozkład materiału – Przedszkole Przyszłości	13
Tydzień 1 – Witajcie w przedszkolu	57
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 1</u>	<u>57</u>
Temat: Poznajemy nasze imiona	58
Temat: Poznajemy przedszkole	58
Temat: Wakacyjny plakat	59
Temat: Jesteśmy dziennikarzami	60
Temat: Jesteśmy przedszkolakami	60
Temat: Poznajemy się wzajemnie	61
Temat: Zwroty grzecznościowe	62
Temat: Ja w nowym miejscu	63
Temat: Minęły wakacje	63
Temat: Nasza sala	64
Tydzień 2 – Ja i moja grupa	65
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 2</u>	<u>65</u>
Temat: Jaki jestem?	66
Temat: Jestem samodzielny	66
Temat: Zawieramy kontrakt grupowy	67
Temat: Być dyżurnym - ważna sprawa	67
Temat: Dzieci z różnych stron świata	69
Temat: Tacy sami czy inni	70
Temat: Bawimy się razem	71
Temat: Jeden	72
Temat: Tydzień	72
Tydzień 3 – Moja rodzina	74
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 3</u>	<u>74</u>
Temat: Drzewo genealogiczne	75
Temat: Mój pokój	75
Temat: Z wizytą u cioci i wujka	76
Temat: Członkowie mojej rodziny	77
Temat: Dzień Cioci i Wujka	77
Temat: Moja rodzina – zajęcia relaksacyjne z udziałem rodziców	89
Temat: Jesteśmy podobni, a jednak różni	80
Temat: W moim domu	82
Temat: Zwierzęta też mają rodziny	84
Tydzień 4 – Zdrowie	85
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 4</u>	<u>85</u>
Temat: Kompozycje i układanki	86
Temat: Kupujemy zdrowe produkty	86
Temat: Na straganie	87
Temat: Od łakomstwa strzeż was Boże	88
Temat: W zdrowym ciele – zdrowy duch	89
Temat: Drzewa owocowe i ich owoce	90
Temat: Jestem tym, co jem	91
Temat: Lekarz – trudny zawód	93
Temat: W sadzie czy w ogrodzie?	92

Tydzień 5 – Mój dom, moja miejscowość	94
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 5</u>	<u>94</u>
Temat: Czuję się bezpiecznie	96
Temat: Moja rodzina	96
Temat: Plan miasta	97
Temat: Miasto czy wieś?	98
Temat: Wrocławskie krasnale	98
Temat: Pudełkowy świat	100
Temat: Domy małe i duże	101
Temat: Dwa	102
Temat: Legendy z mojej miejscowości	102
Temat: Mapy	104
Tydzień 6 – Rośliny i zwierzęta jesienią	106
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 6</u>	<u>106</u>
Temat: Kolekcjonerstwo	107
Temat: Makaronowe ślimaki	107
Temat: Opiekujemy się zwierzętami domowymi	108
Temat: O - jak co?	109
Temat: Parasole	110
Temat: Sałatka owocowa	111
Temat: Jesienne zwierzęta	111
Kasztankowe zabawy	112
W jesiennym lesie	113
Tydzień 7 – W świecie sztuki	115
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 7</u>	<u>115</u>
Temat: Figury geometryczne i sztuka	116
Temat: W kręgu sztuki	116
Temat: M – jak muzyka	117
Temat: W świecie instrumentów	118
Temat: Krajobrazy	119
Temat: Rzeczy duże i małe	120
Temat: Zamki	121
Tydzień 8 – W teatrze	123
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 8</u>	<u>123</u>
Temat: Lalki z papierowych serwetek	124
Temat: Maski teatralne	124
Temat: Ćwiczymy dykcję	125
Temat: Na scenie	126
Tydzień 9 – W bibliotece	128
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 9</u>	<u>128</u>
Temat: Mole książkowe	129
Temat: Tworzenie książki	129
Temat: Stemple i stempelki	130
Temat: Być autorem książki	131
Temat: Kto to jest Anonim	131
Temat: Spotkanie z legendą	132
Temat: Elementarz z cyframi	133
Temat: Książki, książeczki	134
Temat: Prawa - lewa	134
Temat: Trzy	135

Tydzień 10 – Geometria	137
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 10</u>	<u>137</u>
Temat: Jak biedronka zgubiła kropki	138
Temat: T jak trójkąt	139
Temat: Figury są wokół nas	140
Temat: Okrągły dzień	142
Temat: Prostokąty, trójkąty, kwadraty	143
Temat: Figury i znaki drogowe	144
Temat: Kompozycje ze słomek	144
Temat: Kształty geometryczne	145
Tydzień 11 – Barwy jesieni	146
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 11</u>	<u>146</u>
Temat: Grzyby	147
Temat: Igły	148
Temat: Jesienne liście	150
Temat: Jesienne zabawy – zajęcia terenowe	151
Temat: Cztery	152
Temat: Pory roku	152
Temat: Jesienne kleksy	153
Temat: Kompozycje z liści	154
Temat: Tekturowy park	154
Tydzień 12 – Mieszkam w Polsce	156
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 12</u>	<u>156</u>
Temat: K jak kraj	157
Temat: Mieszkam w Polsce	159
Temat: Stolicy Polski w legendach	160
Temat: Europa	162
Temat: Polska - od morza do Tatr	163
Temat: Polskie symbole	164
Temat: Mapa Polski	165
Temat: Wycieczka po Polsce – część 1	165
Temat: Wycieczka po Polsce – część 2	166
Tydzień 13 – Eksperymentujemy	167
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 13</u>	<u>167</u>
Temat: Eksperymentujemy – powietrze	168
Temat: L jak ...	169
Temat: Instrumenty strunowe – eksperymentujemy	170
Temat: Ogień	171
Temat: Pięć	171
Temat: Powietrze	172
Temat: Woda	173
Temat: Bezpieczeństwo podczas eksperymentów	174
Temat: Konstruowanie maszyny	175
Temat: Seria eksperymentów	176
Tydzień 14 – Zawody i profesje	177
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 14</u>	<u>177</u>
Temat: „Na świętego Andrzeja błyska pannom nadzieja”	178
Temat: Gdy dorosnę, będę...	179
Temat: Dzień Pluszowego Misia	180
Temat: Z wizytą u ...	181
Temat: Zakupy	183
Temat: Zawody wokół nas	183

Temat: Zawody	184
Temat: Jaki to zawód?	184
Temat: Niebezpieczne zawody	185
Temat: W gabinecie, w pracowni...	186
Tydzień 15 – Nadchodzi zima	187
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 15</u>	<u>187</u>
Temat: Barbórka – górnicze święto	188
Temat: Instrumenty dęte	190
Temat: Ptasie odloty	193
Temat: Zwierzęta w zimie	194
Temat: Oznaki zimy	196
Temat: Ptaki zimą	197
Temat: Sześć	197
Temat: Papierowe bałwany	198
Temat: Zimowa makieta	199
Temat: Zimowy savoir-vivre	200
Tydzień 16 – Człowiek i jego zmysły	201
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 16</u>	<u>201</u>
Temat: Każdy jest w czymś dobry	202
Temat: Co to jest niepełnosprawność?	204
Temat: Potrafię dbać o swoje bezpieczeństwo	205
Temat: Słuchamy muzyki	206
Temat: Dbam o siebie, by nie chorować	207
Temat: Moje ciało	209
Temat: Zmysły	210
Temat: Etapy rozwoju człowieka	210
Temat: Nasze zmysły – słuch i wzrok	211
Temat: Nasze zmysły – smak, dotyk, powonienie	212
Tydzień 17 – Święta	213
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 17</u>	<u>213</u>
Temat: Porządki świąteczne w domu	214
Temat: Tradycje świąt Bożego Narodzenia	214
Temat: Święta Bożego Narodzenia na świecie	216
Temat: Dlaczego właśnie choinka?	217
Temat: Ozdoby na choinkę	219
Temat: Rytm wokół nas	220
Temat: Wyklejamy choinkę	220
Temat: Papierowe śnieżynki	221
Temat: Ozdoby z lodu	222
Tydzień 18 – Kalendarz	223
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 18</u>	<u>223</u>
Temat: Miesiące kupują buty	224
Temat: Mój dzień	227
Temat: Jak wygląda Pan Czas?	228
Temat: Zima na świecie	229
Tydzień 19 – Technika w naszym życiu	230
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 19</u>	<u>230</u>
Temat: Czy wynalazki ułatwiają życie?	231
Temat: N jak naukowiec	232
Temat: Roboty	233
Temat: Śrubki, nakrętki, podkładki...	234

Temat: Energia elektryczna	235
Temat: Koło	236
Temat: Urządzenia elektryczne dawniej i dziś	237
Temat: Bezpieczne używanie sprzętów	238
Temat: Przybijanka geometryczna	238
Temat: Z historii wynalazków	239
Tydzień 20 – Dzień Babci i Dziadka	240
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 20</u>	<u>240</u>
Temat: Pamiętajmy o seniorach	241
Temat: W co bawili się nasi dziadkowie	242
Temat: Wesołe bale	243
Temat: Rodzinne święta	245
Temat: Roślinni dziadkowie - pomniki przyrody	245
Temat: Zdjęcia rodzinne	246
Temat: Bal lalek	247
Temat: Kiedy babcia była mała...	248
Temat: Korale dla babci	248
Tydzień 21 – Gramy	250
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 21</u>	<u>250</u>
Temat: Gramy ...	251
Temat: Gramy gamy	251
Temat: Sportowe gry zespołowe	252
Temat: Bingo	253
Temat: Kostki do gry	254
Temat: Muzyka jest wszędzie	255
Temat: Gramy fair-play	256
Temat: Robimy grę planszową	256
Temat: Zabawy rytmiczne	257
Tydzień 22 – Media	258
<u>TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 22</u>	<u>258</u>
Temat: Co to są media?	259
Temat: Gazetowe szaleństwo	259
Temat: Reklama	260
Temat: Magia telewizji	261
Temat: Prognoza pogody	262
Temat: Siedem	263
Temat: Papierowa animacja	264
Temat: Sława – blaski i cienie	264
Temat: Telewizyjna prognoza pogody	265
Załączniki	266

Wstęp

Program edukacji przedszkolnej *Przedszkole Przyszłości* stanowi innowacyjną propozycję dla nauczycieli wychowania przedszkolnego. Wraz z dodatkowymi materiałami jest kompleksowym zestawem edukacyjnym, przygotowującym dzieci do podjęcia nauki w szkole. Materiały obejmują: 40 tablic demonstracyjnych, 50 obrazków do globalnego czytania, 4 zeszyty z kartami pracy oraz e-zeszyt, sprzęt multimedialny (tablicę interaktywną, wizualizer, laptop), cztery pacynki oraz 50 aplikacji interaktywnych, a także prezentowany przewodnik metodyczny.

Przewodnik podzielony jest na dwie części, każda przeznaczona jest na jeden semestr. W dwóch częściach przewodnika znajdują się scenariusze zajęć na 40 tygodni. Opracowane scenariusze to propozycja realizacji określonego zagadnienia, z wykorzystaniem dołączonych do zestawu materiałów. Wszystkie są skorelowane z programem nauczania i gwarantują realizację treści zawartych w podstawie programowej.

Zespół autorski zaproponował ciekawy, a jednocześnie dość nietypowy układ materiału. Każdy tydzień dotyczy określonego tematu, zawiera propozycję dziewięciu lub dziesięciu scenariuszy do omawianego zagadnienia. Nauczyciel może dowolnie dobierać aktywności i tematy, które chce zrealizować danego dnia w zależności od możliwości psychofizycznych dzieci oraz innych uwarunkowań. Ma do wyboru scenariusze kształtujące umiejętności:

- językowe;
- matematyczno-przyrodnicze;
- artystyczne, w których są zajęcia plastyczne, muzyczne i techniczne;
- społeczne;
- oraz propozycję zajęć ruchowych.

Na każdy dzień w danym tygodniu przewidziane są dwie takie jednostki dydaktyczne. Nauczyciel w dowolny sposób ustala sobie tygodniowy zestaw zajęć w zależności o tego, co chciałby robić, czym są zainteresowane dzieci oraz jaka jest danego dnia pogoda. Swobodny dobór zajęć w obrębie tygodnia nie ma wpływu na ostateczny efekt procesu edukacyjnego.

Każdy scenariusz tygodniowy składa się z 9 lub 10 **propozycji zajęć dydaktycznych** (mniejszej liczby w tygodniach świątecznych, co jest odpowiednio oznaczone znakiem *x* w kwadratach tabel tygodniowych), z precyzyjnym opisem **celów ogólnych** realizowanych w danym tygodniu oraz spisu **zestawu pomocy i materiałów** wykorzystywanych podczas zajęć. Chcielibyśmy zwrócić szczególną uwagę na wymieniony zestaw pomocy: nauczyciel wcześniej może zapoznać się z listą materiałów, która będzie mu potrzebna w trakcie zajęć i przekazać informację dzieciom, aby mogły je przygotować wspólnie z rodzicami. Zakładamy, że dzieci mają zapewnione podstawowe przybory szkolne: ołówki, kredki, nożyczki i papier, a nauczyciel ma dostęp do tablic demonstracyjnych, sprzętu multimedialnego i aplikacji interaktywnych.

Scenariusz tygodniowy wyszczególnia **elementy stałe**, na które składają się zabawy poranne, kształtowanie orientacji przestrzennej, kształtowanie słuchu fonematycznego, uzupełnianie kalendarza pogody i zabawy z piosenką przeznaczoną na dany tydzień. Uważamy, że są to niezwykle istotne elementy wpływające na dalszą edukację dzieci. Nie proponujemy jednak konkretnej zabawy porannej czy kształtującej słuch fonematyczny. Uważamy, że decyzję o tym, co będzie realizowane powinien podjąć nauczyciel. Poniżej znajdują się ogólne **wskazówki**, które mogą pomóc nauczycielowi w realizacji tych zagadnień. Warto jednak pomysły czerpać z tematyki tygodniowej - czyli w tygodniu, w którym mówi się o zwierzętach, niech to one będą tematem zabaw czy zadań matematycznych.

W wielu zestawach tygodniowych proponujemy **jeden wolny scenariusz**, który jest przeznaczony na spacer, wycieczkę, zajęcia z tablicą interaktywną lub do realizacji autorskich pomysłów nauczyciela i dzieci - jest on oznaczony pustym kwadratem w tabeli tygodniowej. Chcielibyśmy też zwrócić uwagę na możliwość, a co więcej nieocenioną wartość, wykorzystania Internetu w trakcie zajęć i wyświetlania na tablicy interaktywnej różnych animacji oraz zdjęć będących ilustracją aktualnie omawianych tematów.

Scenariusze zajęć dydaktycznych

Każdy scenariusz zawiera:

- cele szczegółowe, które będą realizowane w danej jednostce dydaktycznej;
- dokładny zestaw potrzebnych pomocy;
- treść przebiegu zajęć podzieloną na dwie części: pierwszą zawierającą materiał wspólny dla 3,4 i 5-latków; drugą część – trudniejszą – adresowaną przede wszystkim do dzieci starszych (5 i 6-latków);
- uwagi zawierające wskazówki dotyczące danego zagadnienia oraz polecenia dodatkowe lub propozycje modyfikacji zadania.

Proponowany układ ma służyć indywidualizacji pracy. Zakładamy, że w grupie 5-latków zajęcia rozpoczną się od treści przeznaczonych dla wszystkich grup wiekowych, a zakończą na treściach dla 5-latków. Jeżeli grupa dzieci 3, 4 - letnich ma duże możliwości psychofizyczne, nauczyciel może dobrać aktywności przewidziane dla 5-latków, a jeżeli grupa 5-latków ma mniejsze możliwości w niektórych obszarach, można poprzestać na treściach dla 3, 4-latków. Jeden scenariusz jest więc propozycją dla 3 i 4-latków, dla 5 i 6-latków oraz dla grupy mieszanej wiekowo.

Dla grupy 5-latków przewidziane są karty pracy, które nauczyciel ma również udostępnione w e-zeszytcie. Dzięki temu może wykorzystać daną kartę pracy w scenariuszu zajęć w grupie dzieci młodszych lub mieszanej wiekowo, ponieważ ma możliwość samodzielnego wydrukowania tego elementu pakietu lub wyświetlenia go na tablicy interaktywnej.

Stałe elementy

Proponujemy różnorodne zajęcia, ale jednocześnie akcentujemy stałe i powtarzalne elementy takie, jak: zabawy na powitanie, uzupełnianie kalendarza pogody, kształtowanie orientacji przestrzennej i słuchu fonematycznego. Poniżej omawiamy każdy z tych elementów.

a) Zestaw zabaw na powitanie

Rozpoczynamy dzień w przedszkolu od zebrania się dzieci w kole, wspólnego przywitania w formie piosenki lub krótkiego wiersza, można w tym czasie także wspólnie z dziećmi zaplanować dzień. Większość prezentowanych w przewodniku zabaw można znaleźć w książce Marty Bogdanowicz „W co się bawić z dziećmi”. Warto też pamiętać, że każdą piosenkę można wykorzystać w formie wiersza. Zbiór zabaw do wykorzystania zamieściliśmy w załączniku do przewodnika.

b) Kalendarz pogody

Opracowaliśmy aplikację interaktywną, która jest kalendarzem pogody. Zawiera ona elementy, które należy odpowiednio dopasować. Każdego dnia dzieci mają za zadanie ustalić jaka jest pora roku, miesiąc, dzień tygodnia i pogoda za oknem. W taki sposób, poprzez systematyczną pracę, a także osobiste doświadczenia, dzieci nauczą się charakteryzować warunki pogodowe i zjawiska atmosferyczne, odnosząc je do danej pory roku oraz odpowiedniego miesiąca.

c) Kształtowanie orientacji przestrzennej

Orientacja w przestrzeni jest niezwykle ważną umiejętnością potrzebną zarówno podczas edukacji w szkole, jak i w dorosłym życiu. Doskonale wiemy jak wielu dorosłych musi się chwilę zastanowić, żeby uświadomić sobie, która to jest prawa czy lewa strona. Nieutrwalone pojęcia dotyczące orientacji przestrzennej znacznie utrudniają codzienne życie oraz nabywanie umiejętności szkolnych.

Dlatego też w innowacyjnym programie edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* proponujemy codzienne ćwiczenia kształtujące i utrwalające orientację przestrzenną w formie stałego elementu dnia. Szersze omówienie zagadnień dotyczących kształtowania orientacji przestrzennej znajduje się w załączniku.

d) Kształtowanie słuchu fonematycznego

Na prawidłowy odbiór wypowiedzi ustnych wpływa wiele czynników. Przede wszystkim prawidłowo działający aparat słuchowy oraz rozwinięty słuch fonematyczny. Dobrze rozwinięta percepcja słuchowa oraz prawidłowo ukształtowany słuch fonematyczny ma bardzo istotne znaczenie w okresie przedszkolnym. Rzutują one na rozwój umiejętności szkolnych, a w szczególności na naukę czytania i pisanie, która rozpoczyna się niemal na początku pierwszej klasy. Dlatego też ważne jest, aby dzieci były do niej przygotowane podczas edukacji w przedszkolu. Przygotowaliśmy kilka aplikacji interaktywnych, których celem jest kształtowanie słuchu fonematycznego, są to: *Dźwięki wokół nas*, *Rymy*, *W literkowie*, *W królestwie głosek*. W załączniku do niniejszego przewodnika proponujemy również zestaw wielu ćwiczeń do kształtowania słuchu fonematycznego.

Założenia teoretyczne proponowanych zajęć dydaktycznych

a) Zajęcia konstrukcyjno-manualne

Oprócz zajęć plastycznych zaproponowaliśmy w scenariuszach wykonanie zadań konstrukcyjno-manualnych opartych na autorskim programie dotyczącym rozwijania kompetencji przestrzennych. Staraliśmy się tak opracować moduł zajęć plastycznych, aby zagwarantować dzieciom miejsce na swobodny rozmach oraz udostępnić dużo przestrzeni do samodzielnego próbowania, doświadczania i eksperymentów. Zachęcamy do prac wielkoformatowych, opartych na wykorzystaniu papieru i tektury, a więc materiałów najprostszych, łatwo dostępnych. Proponujemy również wykorzystywanie materiałów recyklingowanych i pozornie tylko nieprzydatnych, na przykład pudełek różnych rozmiarów, resztek tkanin, a także papieru gazetowego czy nakrętek. Tego typu materiały są wykorzystywane w scenariuszach zajęć wielokrotnie. Część zadań będzie wykonywana w małych zespołach, aby podkreślić jak ważną rolę dla końcowego efektu pracy stanowi etap wspólnego planowania, dzielenia zadań oraz kluczowa i ważna umiejętność - współpraca.

Do programu zajęć konstrukcyjno-manualnych wprowadzono elementy wiedzy o kulturze, sztuce, architekturze i wzornictwie. Poruszane tematy uwrażliwiają dzieci na wartości estetyczne, piękno, symbolikę obecną w sztuce, podkreślają rolę i znaczenie ładu przestrzennego w otoczeniu. Nie zapominamy też o zagadnieniach związanych z ochroną środowiska i ekologią.

Każda propozycja zajęć artystycznych nie dotyczy tylko i wyłącznie aktywności manualnej, ale stanowi propozycję kompleksowych ćwiczeń i zabaw, wszechstronnie rozwijających dzieci i osadzonych w konkretnym zagadnieniu tematycznym o wartości poznawczej.

Proponowana tematyka zajęć obejmuje tworzenie makiet, map, kompozycji przestrzennych, papieroplastykę w oparciu o pojedynczą kartkę papieru (tworzenie wymiaru 3D), projektowanie (piktogramy, wzory), konstruowanie, ale również zabawy tematyczne, na przykład tworzenie piramid, konstrukcji gazetowych, gier planszowych, pomocy dydaktycznych, pojazdów, domków, rakiet kosmicznych, planów miast i innych. Koncentrujemy się na tematach interesujących, bliskich dzieciom, ważnych społecznie lub kulturowo.

b) Wprowadzanie liter w edukacji przedszkolnej

Po zmianie podstawy programowej nie ma obowiązku wprowadzania liter w edukacji przedszkolnej. Zajęcia powinny przygotować dzieci do nauki czytania i pisania w klasie pierwszej. Dlatego w przedszkolu dominują ćwiczenia kształtujące słuch fonematyczny oraz usprawniające ręce i dłonie. Okres przedszkolny to jednak czas, w którym dziecko zaczyna interesować się czytaniem i pisaniem, a ciągłe rysowanie szlaczków szybko staje się dla dzieci nudne. Rysowanie szlaczków to przecież nie to samo, co pisanie pierwszych literek.

Nasze doświadczenia wskazują, że zasadne i celowe są ćwiczenia w grupie 5 i 6-latków wykorzystujące materiał literowy. Wszystko odbywa się oczywiście w formie zabawy. W *Przedszkolu Przyszłości* proponujemy wprowadzanie liter, ale w innowacyjny sposób. Kładziemy nacisk na to, żeby były to litery pisane i drukowane. Zależy nam, żeby dziecko „opatrzyło” się z wzorcem wzrokowym głosek, czyli literami. Do tego celu służy tablica demonstracyjna *Alfabet*, na której zaprezentowane są wszystkie cztery wzorce litery: duże i małe oraz pisane i drukowane. Proponujemy również pisanie liter, ale nie w sposób tradycyjny.

Stworzyliśmy specjalne karty pracy, z których dziecko może wypchnąć literę pisaną dużą oraz małą i pisać ją palcem po śladzie. Litery te mają optymalną szerokość, aby palec dziecka mógł ją poczuć oraz odpowiednią wielkość, która umożliwi swobodne przesuwanie palcem po literze. Kierunek pisania prezentuje nauczyciel. Każda litera ma również określony kolor lub wzór, który stymuluje wzrok dziecka w zapamiętaniu jej kształtu. Przy poprawianiu litery palcem po śladzie sugerujemy, żeby dziecko głośno wymawiało daną głoskę. W ten sposób łatwiej będzie kojarzyło korelację między literą i głoską. Więcej informacji dotyczących wprowadzania liter można znaleźć w załączniku.

c) Ćwiczenia Metodą Dennisona

Jest wiele kontrowersji wokół Metody Dennisona, dotyczą one jednak nie samej metody, ale osoby Paula Dennisona, który nie przeprowadził wszelkich niezbędnych badań i eksperymentów mogących potwierdzić jej skuteczność. Niezależnie od tego, z główną tezą metody zgadzają się naukowcy i powtarzają, że „ruch jest drzwiami do uczenia się”. Dennison opracował wiele ćwiczeń, które stanowią doskonałą propozycję do zastosowania w przedszkolu. Są one łatwe, przynoszą rezultaty, a przy tym nie wymagają żadnych przygotowań. Można je stosować jako ćwiczenia relaksujące między zajęciami, wyciszające, koncentrujące i usprawniające takie czynności jak: czytanie, pisanie, zapamiętywanie oraz liczenie. Każde z ćwiczeń można wykonywać o dowolnej porze, należy je powtórzyć kilka razy. Zebrane propozycje znajdują się w załączniku.

Dodatkowe informacje o pakiecie materiałów:

a) Aplikacje interaktywne

W pakiecie materiałów znajduje się 50 aplikacji. Kilkanaście z nich można wykorzystywać wielokrotnie. Są to aplikacje związane między innymi z rozwijaniem słuchu fonematycznego, ćwiczeniami matematycznymi, zabawami polegającymi na układaniu puzzli czy kolorowaniu. Pozostałe dotyczą tematów tygodniowych, są uatrakcyjnieniem zajęć, rozwinięciem tematów i ich pogłębieniem. Nauczyciel może dowolnie z nich korzystać prowadząc zajęcia z grupą lub zajęcia indywidualne (wyrównawcze albo rozwijające).

b) Płyta z utworami muzycznymi

Na płycie CD dołączonej do pakietu materiałów znajduje się 45 utworów, specjalnie przygotowanych dla *Przedszkola Przyszłości*: piosenek, utworów muzyki klasycznej, melodii i dźwięków dopasowanych do odpowiednich tematów. Każdy utwór został wskazany w scenariuszach tygodniowych. Niektóre ujęte są w scenariuszach zajęć dydaktycznych. Wszystkie mogą być wykorzystywane jako inspiracja do zabaw muzycznych, płaśów, układów tanecznych według pomysłów dzieci i nauczyciela. Proponujemy piosenki należące do klasyki dziecięcej - chcemy nieco odkurzyć zapomniane przeboje, które niegdyś były dziecięcymi hitami. Sięgamy do repertuaru Gawędy, Fasolek oraz Majki Jeżowskiej, doceniając dobry tekst oraz kompozycje muzyczne. Zaproponowane piosenki z pewnością będą również znane rodzicom przedszkolaków z *Przedszkola Przyszłości*.

c) Plansze demonstracyjne i obrazki do globalnego czytania

W pakiecie znajdują się plansze demonstracyjne i obrazki do globalnego czytania. Jest to doskonały materiał do wielokrotnego stosowania. Można go wykorzystać do ćwiczeń językowych polegających na opisywaniu znajdujących się na nich elementów. Również można układać zdania związane z przedstawionymi przedmiotami na ilustracjach czy dzielić nazwy przedmiotów na sylaby czy głoski. Może to być także materiał służący do ćwiczeń matematycznych, zwłaszcza plansze takie jak, np. *100 zwierząt*, *100 przedmiotów* itp. gdzie dzieci mogą przeliczać czy klasyfikować elementy, które się tam znajdują. Pomoce te są wykonane z materiału, który pozwala na pisanie po nich pisakiem suchociernym. Daje to dodatkowe możliwości, bo dziecko może zaznaczać określone elementy czy tworzyć zbiory, co jest kolejnym uatrakcyjnieniem zajęć. W kilku scenariuszach proponujemy wykorzystanie tych elementów w jeszcze innych formach. Jednak zależy nam przede wszystkim na tym, żeby plansze oraz obrazki stały się inspiracją dla nauczycieli i dzieci uczestniczących w realizacji programu *Przedszkola Przyszłości*.

d) Zestaw zeszytów z kartami pracy oraz e-zeszyt

W pakiecie znajdują się 4 zeszyty z kartami pracy, które zawierają:

- zeszyt 1 – zadania przygotowujące do czytania i pisania;
- zeszyt 2 – zadania matematyczno - przyrodnicze;
- zeszyt 3 – zadania konstrukcyjne;
- zeszyt 4 – sztancowane elementy do wypychania przeznaczone do różnorodnych zajęć.

Wszystkie karty pracy są zawarte w prezentowanych scenariuszach. Nauczyciel będzie dokładnie wiedział kiedy i w jaki sposób je wykorzystywać. Dodatkowym atutem przewodnika jest e-zeszyt, który daje możliwość wyświetlenia każdej karty pracy na tablicy interaktywnej oraz wydrukowania wszystkich materiałów.

e) Pacynki

Do pakietu dołączone są 4 pacynki. Każda z pacynek ma określoną rolę:

- Babcia Wiedza - opowiada dzieciom o tym, jak było kiedyś. Pacynka pojawia się wówczas, gdy mówimy o przeszłości, wprowadzamy zasady właściwego zachowania lub wspominamy o sprawach związanych z tolerancją i omawiamy treści patriotyczne.
- Dziadek Naukowiec - wprowadza dzieci w świat naukowy. Wspólnie z nim dzieci sprawdzą jak powstaje deszcz, czy śnieg jest czysty, co jest bardziej kruche - plastik czy drewno.
- Koleżanka Konstruktorka - pokazuje dzieciom, że budowanie i tworzenie nie jest trudne, a jeśli tylko zechcą, mogą samodzielnie konstruować niezwykle rzeczy.
- Kolega Artysta – prowadzi dzieci przez świat sztuki, towarzyszy im w różnego typu działaniach plastycznych.

Pacynki nie mają imion, zachęcamy do tego, żeby dzieci same je im nadały. W scenariuszach pacynki pojawiają się tylko w przykładowych zajęciach – w tym przypadku odwołujemy się do pomysłowości dzieci i nauczycieli podczas prowadzonych zabaw, zachęcając do indywidualnego wykorzystywania tych elementów programu.

Dodatkowe uwagi i pomysły

- Zwracamy uwagę na organizację w sali kącika przyrody, w którym można gromadzić elementy charakterystyczne dla danej pory roku lub hodować rośliny. W ten sposób dzieci, przez osobiste doświadczenia, będą mogły poznawać świat przyrody.
- Warto również zorganizować kącik plastyczny, w którym zgromadzone zostaną różnorodne materiały plastyczne, wyeksponowana pacynka Kolegi Artysty czy wywieszona tablica demonstracyjna związana ze światem sztuki. W ten sposób dzieci chętniej podejmą działalność twórczą w czasie zabaw dowolnych oraz będą mogły swobodnie eksperymentować z fakturą, barwą i formą.
- Scenariusze zawierające propozycję zajęć ruchowych zakładają, że zajęcia będą odbywać się w sali gimnastycznej lub boisku szkolnym. Dzieci powinny mieć w przedszkolu strój gimnastyczny, w który będą się przebierały przed zajęciami sportowymi. W taki sposób można kształtować nawyki higieniczne i wprowadzać zasady zdrowego stylu życia.
- Do ćwiczeń przygotowujących do nauki pisania warto zorganizować dodatkowe elementy: tacę z kaszą i folię do pisania pisakami suchościeralnymi.
- Proponujemy, żeby stałe zajęcia poranne odbywały się systematycznie - były niejako elementem obrzędowości grupy. Najlepiej, żeby dzieci siedziały w kole, tak by mogły się widzieć. Warto przy tej okazji wspólnie planować dzień w przedszkolu, podejmować decyzje dotyczące ważnych dla grupy spraw lub podsumowywać i omawiać minione wydarzenia.
- Na końcu zeszytu ćwiczeń nr 4 umieszczone są medale przeznaczone dla dziecka za osiągnięcia w różnych dziedzinach. Proponujemy, by na początku roku nauczyciel zgromadził je i w odpowiednim momencie rozdawał dzieciom. Medale te są idealnym elementem, który może motywować dzieci do pracy i uatrakcyjnić proces dydaktyczny. W scenariuszach proponujemy tylko przyznanie medalu podczas igrzysk sportowych, pozostałymi nauczyciel dysponuje według własnego uznania.
- Ciekawym pomysłem jest organizowanie i celebrowanie różnych uroczystości na przykład: urodzin dzieci, Dnia Niepodległości, Święta Flagi, Dnia Chłopaka, Dnia Kobiet, Dnia Babci i Dziadka, Dnia Rodzica, ale też Święta Unii Europejskiej i innych. Przy tej okazji dodatkowo można zwrócić uwagę dzieci na odmienne obchodzenie świąt w różnych krajach. Realizacja treści związanych z obchodzeniem Dnia Rodziny czy Dnia Babci oraz ze Świętami Bożego Narodzenia lub Wielkanocy wymaga od nauczyciela wrażliwości - powinien doskonale orientować się w sytuacji rodzinnej dzieci, a także w kwestiach dotyczących religii i kultury. Warto zwrócić szczególną uwagę na takie dobranie form pracy, aby wszystkie dzieci mogły zaprezentować elementy własnej kultury religijnej. Jeżeli nie jest to możliwe, lepiej zrezygnować z realizacji tematów, które w jakikolwiek sposób mogłyby dotyczyć lub dyskryminować dzieci.
- Szczególną uwagę przywiązujemy też do utrzymania porządku w sali i czynności higienicznych - mycia rąk, codziennego mycia zębów, a także spacerów i zabaw ruchowych na świeżym powietrzu. Ważne jest także przygotowanie się dzieci do posiłków i sprzątanie po nich. Dzieci, które w szczególny sposób wyróżniają się podczas wykonywania tych czynności proponujemy uhonorować tytułem mistrza czystości.

Mamy nadzieję, że nasze wprowadzenie pozwoliło przybliżyć założenia, którymi kierowaliśmy się, opracowując proponowane scenariusze zajęć. Staraliśmy się przygotować ciekawą i różnorodną propozycję, skierowaną do dzieci o zróżnicowanych zainteresowaniach oraz indywidualnych potrzebach edukacyjnych. Pozostawiliśmy dużo swobody nauczycielom w doborze treści, w trakcie planowania przebiegu zajęć.

Poniższe scenariusze są wynikiem naszych wielogodzinnych dyskusji oraz wspólnych, twórczych poszukiwań. Mamy nadzieję, że okażą się inspirujące.

Zespół Autorski

Rozkład materiału – Przedszkole Przyszłości

EDUKACJA							
NR TYGODNIA	MIESIĄC I TEMAT TYGODNIA	GRUPA WIEKOWA	matematyczna i przyrodnicza (obszary 4, 11, 12, 13 z podstawy programowej)	polonistyczna (obszary 3, 14 z podstawy programowej)	artystyczna (obszary 7, 8, 9, 10 z podstawy programowej)	spoleczna i samoobsługowa (obszary 1, 2, 6, 15 z podstawy programowej)	ruchowa (obszar 5 z podstawy programowej)
1	wrzesień Witajcie w przedszkolu	3, 4 i 5-latków	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • segregowanie zabawek ze względu na ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • uważne słuchanie instrukcji nauczyciela potrzebnych do wykonywania zadań i zabaw • rozmowa na temat tego, po co się uczęszcza do przedszkola • nauka na pamięć wiersza <i>Idę do przedszkola</i>, pokazywanie treści wiersza • przeprowadzanie wywiadów z pracownikami przedszkola • budowanie wielozdaniowych wypowiedzi • opisywanie swojego wyglądu drugiej osobie • nazywanie części ubrań • omawianie cech wyglądu dzieci 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy muzyczno-ruchowe do piosenki <i>Najlepiej razem</i> • nauka piosenki <i>Mylę zęby</i> • zabawy muzyczno-ruchowe z piosenką <i>Jedzie pociąg z daleka</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • malowanie farbami pracy na temat minionych wakacji • wypowiedzianie się na temat elementów charakterystycznych dla pejzażu wiejskiego, miejskiego i nadmorskiego • przygotowanie mapy przedszkola - odczytywanie oznaczeń informacyjnych, poznanie układu sal oraz pracowników placówki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie obrazkowego schematu dnia w przedszkolu • określanie nazw miejsc na podstawie obrazka • rozmowy na temat utrzymywania porządku w sali • ćwiczenia w przechodzeniu przez jezdnię po przejściu dla pieszych z sygnalizacją świetlną i bez sygnalizacji • zabawy integracyjne: poznanie imion kolegów z grupy, poznanie wyglądu i upodobań kolegów, dostrzeganie różnic i podobieństw między kolegami • wprowadzenie zasad stosowania zwrotów grzecznościowych: dzień dobry, dziękuję, do widzenia • ustalenie zasad zachowania się w sekretariacie i gabinecie pani dyrektora • poznanie zasady ustawiania się w parę • praca z aplikacją interaktywną <i>Zasady zachowania</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe z wykorzystaniem chusty Klanza • zabawy orientacyjno-porządkowe – tworzenie rzędów i szeregów

		<p>5-latki:</p> <p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat pór dnia i nazywanie czynności dla nich charakterystycznych <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • określenie orientacji w przestrzeni, używanie określeń: na dole (pod), na górze (nad), obok, po lewej stronie, po prawej stronie • klasyfikowanie przedmiotów ze względu na wybraną cechę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnianie pierwszej głoski w imionach, dzielenie imion na sylaby i głoski 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawianie różnic i podobieństw pomiędzy mapami i planami 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawianie się pełnym imieniem i nazwiskiem • podejmowanie współpracy w grupie podczas tworzenia plakatu 	
		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3. 4 i 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uważnie słucha poleceń nauczyciela • pamięta tekst wiersza <i>Idę do przedszkola</i> • stosuje zasady przechodzenia przez jezdnię • zna pojęcia wywiad i dziennikarz • posługuje się zwrotami grzecznościowymi • zachowuje się kulturalnie w sytuacjach życiowych • przedstawia się pełnym zdaniem • wymienia imiona kilku koleżanek i kolegów • dostrzega i wymienia cechy przedmiotów • utrzymuje porządek w swoim otoczeniu • odczytuje oznakowania sal, rozróżnia przeznaczenie pomieszczeń w przedszkolu • opisuje w jaki sposób spędziło wakacje • prawidłowo trzyma pędzel podczas malowania farbami <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i syntezy sylabowej imion • klasyfikuje przedmioty • określa cechy krajobrazu na podstawie obrazka • używa określeń z zakresu orientacji w przestrzeni • przedstawia się pełnym imieniem i nazwiskiem • wyjaśnia do czego służą plany i mapy • podejmuje współpracę podczas tworzenia plakatu <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, po co uczęszcza do przedszkola • potrafi przeprowadzić kilkuzdaniowy wywiad • dzieli imiona na głoski 				

2	wrzesień Ja i grupa	3, 4 i 5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie nazw dni tygodnia <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzenie grup o określonej liczebności przeliczanie i określanie liczebności grup rozwijanie orientacji w przestrzeni zapoznanie z wyglądem cyfry jeden budowanie cyfry jeden z dostępnych materiałów układanie kompozycji z klocków – aplikacja interaktywna <i>Klocki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> sluchanie wiersza M. Zaluskiego <i>Dyzurny Pys</i> wypowiada się na temat związany z obowiązkami dyżurnego wyjaśnienie pojęcia charakterystyka 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> reagowanie na sygnał dźwiękowy inprowizacje ruchowe do muzyki z różnych stron świata, opisywanie wrażeń związanych z wysłuchanymi utworami tworzenie układu tanecznego do piosenki <i>Najlepiej razem</i> sluchanie piosenki <i>Wszystkie dzieci nasze są</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie znaczka dyżurnego opisywanie siebie i kolegów - rysowanie charakterystycznych cech przygotowanie kolażu – zachowania właściwe i niewłaściwe 	<ul style="list-style-type: none"> poznanie obowiązków dyżurnego ustalenie harmonogramu dyżurów oglądanie ludzi z różnych stron świata rozmowy na temat upodobań dzieci, różnic w ich wyglądzie na podstawie tablicy demonstracyjnej rozpoznawanie i wskazywanie właściwych i niewłaściwych zachowań omówienie planszy demonstracyjnej <i>Zasady zachowania</i> – ustalenie zasad przestrzeganych w grupie rozmówienia części ciała i twarzy podczas zabaw z lusterkiem wyjaśnienie pojęcia samodzielność omówienie zasad samodzielnego korzystania z toalety, techniki mycia zębów i rąk nazywanie i samodzielne zakładanie poszczególnych części garderoby 	<ul style="list-style-type: none"> naśladowanie chodu zwierząt zabawy ruchowe – <i>Balownik, Baby Jaga patrzy, Gąski do domu</i> zabawy typu <i>Berek</i>
		5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> stworzenie tygodniowego planu zajęć w przedszkolu posługiwanie się liczebnikiem porządkowym - pierwszy 	<ul style="list-style-type: none"> dzielenie na sylaby nazw przedmiotów znajdujących się w otoczeniu dziecka czytanie całościowe nazw dni tygodnia wyjaśnienie pojęcia symbol czytanie globalne wyrazu <i>jeden</i> dobieranie określeń o przeciwstawnym znaczeniu liczenie wyrazów w zdaniach 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie plakatu przedstawiającego obowiązki dyżurnego przygotowanie plakatu przedstawiającego właściwe zasady zachowania rysowanie twarzy dziecka według propozycji E. M. Skorek <i>To jestem ja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnienie pojęcia tolerancja wyjaśnienie pojęcia umowa i kontrakt rozmówienie w opisach cech widocznych i niewidocznych ćwiczenia w samodzielnym ubieraniu się i wiązaniu kokardek 	

Podstawowe osiągnięcia dzieci:

3, 4 i 5-latek:

- słucha uważnie wiersza *Dyżurny Ptys*
- zna obowiązki dyżurnego
- potrafi narysować plakat przedstawiający obowiązki dyżurnego
- rozpoznaje dzieci z różnych stron świata po ich wyglądzie
- tworzy improwizację ruchową do muzyki z kilku miejsc świata
- bierze udział w zabawach ruchowych
- zna zasady zabaw ruchowych
- wie, jaką wartość przedstawia cyfra 1
- rozpoznaje właściwe i niewłaściwe zachowania
- przestrzega wspólnie ustalonych zasad w grupie
- utrzymuje porządek w swoim otoczeniu
- rozróżnia części ciała i twarzy
- opisuje siebie i kolegów
- właściwie stosuje pojęcie samodzielności
- samodzielnie korzysta z toalety
- zna technikę mycia zębów i rąk
- nazywa oraz samodzielnie zakłada poszczególne części garderoby

5-latek:

- dzieli na sylaby nazwy rzeczowników
- tworzy plan zajęć na cały tydzień
- rozumie pojęcie symbol
- zna całościowe wyrazy nazw tygodnia
- właściwie stosuje pojęcia umowa i kontrakt
- rozróżnia w opisach cechy wewnętrzne i zewnętrzne
- dobiera określenia o przeciwstawnym znaczeniu
- właściwie stosuje pojęcie charakterystyka
- podejmuje próby wiązania kokardek
- samodzielnie ubiera się i rozbiera
- liczy wyrazy w zdaniach

Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:

5-latek:

- jest tolerancyjny wobec ludzi z innych narodowości i kultur
- rozumie pojęcie tolerancja

3	wrzesień Moja rodzina	3, 4 i 5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzielenie zwierząt na grupy ze względu na wybraną cechę • dopasowywanie zwierząt do ich potomków - aplikacja interaktywna <i>Zwierzęta i ich potomstwo</i> <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie pojęć dotyczących wielkości: najmniejszy, mały, średni, duży, największy • stosowanie określeń dotyczących stosunków przestrzennych nad, pod, obok, za, przed • tworzenie zbiorów i ich podzbiorów • dostrzeganie zmian w układzie przedmiotów • zabawy z aplikacją interaktywną <i>Grupowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • słuchanie wiersza E. Stadtmüller <i>Dzień Cioci</i> • wypowiedzi dzieci na temat cioci i wujków • rozmowy na temat rodziny • wymyślanie przymiotników określających cechy charakteru poszczególnych osób w rodzinie • globalne czytanie nazw członków rodziny • wypowiedzi na temat wyglądu własnego pokoju 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagowanie na sygnał dźwiękowy • zabawy muzyczno-ruchowe – <i>Nie chcę Cię, Misie dwa, Jedzie pociąg z daleka</i> • nauka piosenki <i>Rodzina</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • malowanie palcami portretu rodziny • przygotowanie laurka dla cioci i wujka • wyklejanie drzewa genealogicznego swojej rodziny • tworzenie kompozycji plastycznej przedstawiającej własny pokój • zabawy z aplikacją interaktywną - <i>Kolorowanka</i> <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • wycinanie nożyczkami przedmiotów z gazet i magazynów <p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawianie w formie pantomimy różnych czynności <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • wycinanie nożyczkami po wyznaczonej linii • konstruowanie elementów przestrzennych z papieru związanych z wystrojem pokoju 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy na temat cioci wujków, budzenie postawy szacunku wobec nich • wyjaśnienie pojęcia drzewo genealogiczne oraz stosowanie pojęć określających związki rodzinne • rozmowy na temat roli zasad, reguł i tradycji rodzinnych • zabawy sytuacyjne - zasady poprawnego nakrycia do stołu oraz kulturalnego zachowania się przy stole • zabawy sytuacyjne - używanie zwrotów grzecznościowych w kontaktach ze starszymi osobami 	zabawy ruchowe z rodzicami metodą W. Sherborne
		5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeliczanie członków swojej rodziny • stosowanie pojęć dotyczących wieku: młodszy, starszy 				

Podstawowe osiągnięcia dzieci:

3-4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat swoich wujków i cioc
- potrafi w formie pantomimy przedstawić wykonywane czynności
- wykonuje laurkę dla cioci lub wujka
- wie, że jest członkiem rodziny
- wypowiada się na forum grupy na temat swojej rodziny
- potrafi się bawić z dorosłymi
- potrafi utrzymać równowagę
- potrafi się wyciszyć i zrelaksować
- umie malować palcami
- potrafi czerpać radość z zabawy
- naśladuje zachowanie i dźwięki wydawane przez wybrane zwierzęta
- zna członków rodzin różnych gatunków zwierząt
- prezentuje członków swojej rodziny na forum grupy
- określa liczebność swojej rodziny
- stosuje pojęcia dotyczące wielkości
- tworzy wymyśloną rodzinę ze zdjęć z gazet, nadaje jej członkom role i imiona
- stosuje pojęcia określające związki rodzinne oraz pojęcie drzewo genealogiczne
- wyjaśnia rolę zasad, reguł oraz tradycji rodzinnych
- dostrzega istnienie różnych modeli rodzin
- opisuje własny pokój
- stosuje pojęcia duży/miły/sredniej wielkości oraz określenia nad/pod/obok/za/przed
- dostrzega zmiany w układzie przedmiotów
- kulturalnie zachowuje się w stosunku do osób dorosłych
- używa zwrotów grzecznościowych
- przestrzega zasad właściwego zachowania się przy stole

5-latek:

- właściwie używa pojęcia: młodszy/starszy, większy/mniejszy/taki sam
- wycinana nożyczkami po linii
- tworzy konstrukcje przestrzenne z papieru
- odwarza znane zabawy

Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:

5-latek:

- globalnie czyta nazwy członków rodziny
- wie, jak liczna jest jego rodzina
- układa zagadki dotyczące zwierząt

4	wrzesień Zdrowie	3, 4 i 5-latk: przyrodnicza <ul style="list-style-type: none"> określanie nazw owoców zapoznanie się z wyglądem piramidy zdrowego żywienia poznanie wartości odżywczych poszczególnych produktów określanie, które posiłki są zdrowe, a które niezdrowe opisywanie wyglądu i smaku owoców i warzyw zabawy z aplikacją interaktywną <i>Gotowanie</i> matematyczna <ul style="list-style-type: none"> grupowanie owoców i warzyw według określonej cechy określanie orientacji w przestrzeni na przykładzie owoców używane określeń wielkości i wagi 	<ul style="list-style-type: none"> stuchanie wierszy: <i>Chory skowronek</i> i <i>W. Faber Lekarstwa</i> wypowiedzi na temat zawodu lekarza praca z planszą demonstracyjną <i>Unikaj!</i> - wypowiedzi dzieci na temat sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu stuchanie wiersza <i>S. Jachowicz Chory kotek</i> całościowe czytanie nazw owoców i drzew owocowych 	muzyczna <ul style="list-style-type: none"> stuchanie piosenki <i>Hartuj ducha</i> plastyczna <ul style="list-style-type: none"> układanie kompozycji z owoców i warzyw składanie w całość obrazów złożonych z fragmentów zapamiętywanie sposobów ułożenia kompozycji z owoców i warzyw – wskazywanie zmian i brakujących elementów teatralna <ul style="list-style-type: none"> zabawy parateatralne – odgrywanie scenek <i>U lekarza</i> zabawy inscenizacyjne oparte na elementach teatru cieni 	<ul style="list-style-type: none"> stosowanie zasad grzecznościowych oraz kulturalnego zachowania się podczas zabawy w sklep przezwy ciężenie niechęci do nieznanych potraw 	<ul style="list-style-type: none"> rozmowy na temat konieczności zażywania lekarstw kształtowanie pozytywnych relacji z lekarzem oglądanie apteczki i jej zawartości zabawy w lekarza z wykorzystaniem środków opatrunkowych opiekowanie się chorą zabawką przebijanie się w strój sportowy, wyjaśnienie potrzeby zmiany stroju do ćwiczeń rozmowy na temat znaczenia ruchu dla zdrowia wykonywanie określonych ćwiczeń i wyjaśnianie ich znaczenia: rozgrzewka, ćwiczenia ogólnospornościowe zabawy ruchowe z piłką
				plastyczna <ul style="list-style-type: none"> planowanie kompozycji w trakcie tworzenia pracy plastycznej 		<ul style="list-style-type: none"> zawody sportowe w rzędach
		5-latk: przyrodnicza <ul style="list-style-type: none"> praca z planszą demonstracyjną - <i>Lato w sadzie</i> - omówienie podobieństw i różnic pomiędzy drzewami i krzewami owocowymi objaśnianie zasad komponowania zdrowych posiłków 	<ul style="list-style-type: none"> analiza i synteza sylabowa i głoskowa wyrazów związanych ze zdrowym odżywianiem powtarzanie z pamięci fragmentów wiersza <i>J. Brzechwy Na straganie</i> 			
		Podstawowe osiągnięcia dzieci: 3, 4 i 5-latek: <ul style="list-style-type: none"> rozumie konieczność przebijania się w strój sportowy na zajęcia ruchowe rozumie znaczenie ruchu dla zdrowia jest gotowe do wysiłku fizycznego wypowiada się na temat zawodu lekarza wymienia podstawowe elementy apteczki zdaje sobie sprawę z konieczności zażywania lekarstw przepisanych przez lekarza wie, że nie wolno samodzielnie zażywać lekarstw 				

NR TYGODNIA	MIESIĄC I TEMAT TYGODNIA	GRUPA WIEKOWA	edukacja				
5	październik Mój dom, moja miejscowość	3, 4 i 5-latki:	matematyczna i przyrodnicza (obszary 4, 11, 12, 13 z podstawy programowej)	polonistyczna (obszary 3, 14 z podstawy programowej)	artystyczna (obszary 7, 8, 9, 10 z podstawy programowej)	społeczna i samoobsługowa (obszary 1, 2, 6, 15 z podstawy programowej)	ruchowa (obszar 5 z podstawy programowej)
			<p><u>przyrodnicza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zapoznanie z budową mapy i jej podstawowymi symbolami posługiwanie się mapą oglądanie mapy Polski na przykładzie aplikacji interaktywnej <i>Spacer po Polsce</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi na temat różnicy w krajobrazach wsi i miasta wypowiedzi na temat zalet i wad mieszkania na wsi lub w mieście sluchanie historii związanej z wrocławskimi krasnalami <i>Ari kula drgnie</i> 	<p><u>muzyczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> poruszanie się i granie na instrumentach perkusyjnych w rytmie półnut sluchanie utworu muzycznego <i>Marsz Radeckiego</i> S. Straussa rozpoznawanie odgłosów wsi i miasta 	<ul style="list-style-type: none"> oglądanie planszy demonstracyjnej <i>Zabytki polskich miast</i> rozmowy na temat tego, czy warto się kłócić rozmowy z pracownikami Urzędu Miasta lub Gminy wycieczki połączone z oglądaniem okolicznych zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> udział w zabawach muzyczno-ruchowych związanych z rozpoznawaniem miasta i wsi zabawy ruchowe z wykorzystaniem pudełek
<ul style="list-style-type: none"> rozumie konieczność opieki nad chorym naśladuje określone gesty i ruchy posługuje się pojęciami góra, dół wie, jak zbudowany jest owoc zna piramidę żywieniową dzieli produkty spożywcze na zdrowie i niezdrowe rozumie potrzebę jedzenia owoców i warzyw rozdziela owoce i warzywa układa kompozycje z warzyw i owoców składa w całość obrazy złożone z fragmentów zapamiętuje sposób ułożenia elementów kompozycji rozdziela zdrowe i niezdrowe produkty spożywcze dostreżę elementy charakterystyczne dla teatru cieni opisuje smak i wygląd warzyw grupuje warzywa według określonej cechy stosuje zasady grzeczności oraz kulturalnego zachowania się w sklepie <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli wyrazy na sylaby i głoski wyjaśnia sens morału wiersza <i>Chory kotek</i> powtarza z pamięci fragmenty wiersza potrafi rozróżnić drzewa i krzewy owocowe planuje na kartce kompozycję pracy plastycznej wyjaśnia zasady komponowania zdrowych posiłków wycinana nożyczkami po śladzie wyjaśnia konieczność troski o zdrowie 							

			<ul style="list-style-type: none"> • poznanie określenia <i>szaryfowa</i> praca • słuchanie legend związanych z miejscem zamieszkania • wyjaśnienie pojęcia charakterystyka • wyjaśnienie pojęcia mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • nauka piosenki <i>Nasze polskie ABC</i> • wystukiwanie rytmu marszu na pudełku • słuchanie utworu muzyki klasycznej – J. Strauss <i>Marsz Radeckiego</i> • wykonywanie improwizacji ruchowej do utworu J. Straussa <i>Marsz Radeckiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zawodów, które mają związek z zapewnieniem bezpieczeństwa • omówienie zasad udzielania informacji o sobie osobom obcym 	
		<ul style="list-style-type: none"> • mierzanie odległości różnymi sposobami • zapoznanie z cyfrą dwa i jej obrazem graficznym • używanie określeń: większe, mniejsze, mniej, więcej, wyższe, niższe 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie i przeprowadzenie wywiadu z pracownikami Urzędu Miasta lub Gminy • rysowanie po śladzie postaci krasnoludków • czytanie globalne wyrazu <i>dwa</i> • stosowanie określeń opisowych w stosunku do postaci: krępy, szczupły, średniej budowy, blondyn, szatyn, brunet 	<ul style="list-style-type: none"> • plastyczna • zespolowe tworzenie planu miasta z dostępnych materiałów plastycznych • tworzenie poszczególnych elementów plastycznych planu stosując się do instrukcji nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie zasad bezpiecznego poruszania się po drodze w trakcie tworzenia planu miasta • rozpoznawanie na mapie polskich rzek, gór i morza • na podstawie planszy demonstracyjnej <i>Numery alarmowe</i> poznanie numerów alarmowych i zasad korzystania z nich • wskazywanie na mapie miejscowości komisariatu policji, jednostki straży pożarnej oraz szpitala 	
	5-latki:	<ul style="list-style-type: none"> • przyrodnicza • określanie podobieństw i różnic pomiędzy mapami • matematyczna • układanie obrazków według wzrastającej lub malejącej liczby elementów • posługiwanie się liczebnikami porządkowymi i głównymi w zakresie 2 	<ul style="list-style-type: none"> • plastyczna • tworzenie planu miasta • wyklejanie z papieru postaci na podstawie słyszanej charakterystyki słownej 	<ul style="list-style-type: none"> • plastyczna • zespolowe tworzenie planu miasta z dostępnych materiałów plastycznych • tworzenie poszczególnych elementów plastycznych planu stosując się do instrukcji nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie zasad bezpiecznego poruszania się po drodze w trakcie tworzenia planu miasta • rozpoznawanie na mapie polskich rzek, gór i morza • na podstawie planszy demonstracyjnej <i>Numery alarmowe</i> poznanie numerów alarmowych i zasad korzystania z nich • wskazywanie na mapie miejscowości komisariatu policji, jednostki straży pożarnej oraz szpitala 	
						<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3. 4 i 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenkę <i>Nasze polskie ABC</i> • porównuje wygląd wsi i miasta • słucha historii o wrocławskich krasnalach Syzyfkach • słucha legendy związanej z okolicznymi miejscami • właściwie reaguje na polecenia nauczyciela • wystukuje rytm marszu na pudełkach • stosuje określenia wielkości

			<ul style="list-style-type: none"> • tworzy obrazek na podstawie wzoru • wie, jaką wartość przedstawia cyfra 2 • układa zbiory dwuelementowe • wie, jak wygląda mapa i do czego służy • wymienia nazwy zawodów, które są związane z zapewnieniem zasad bezpieczeństwa • wyjaśnia zasady udzielania informacji o sobie osobom obcym • wskazuje na różnice i podobieństwa dostępnych map i planów • tworzy pracę plastyczną stosując się do instrukcji nauczyciela • podejmuje pracę w zespole • właściwie stosuje pojęcie charakterystyka • opisuje i charakteryzuje postać <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi przygotować i przeprowadzić wywiad • wie, jaka jest funkcja Urzędu Miasta lub Gminy • zna znaczenie powiedzenia syzyfowa praca • rysuje po śladzie postacie krasnoludków • układa obrazki w kolejności wzrastającej i malejącej • potrafi obsługiwać się liczbnikami w obrębie 2 • podaje numery telefonów alarmowych • wymienia zasady bezpiecznego poruszania się po drogach • wypowiada pełne zdania tworząc charakterystyki opisowe • wykleja z papieru stosując się do słyszanego opisu słownego • właściwie używa określeń krępy/szczyły/sredniej budowy; blondyn/szatyrn/brunet • wymienia najważniejsze zabytki związane z Wrocławiem • rozpoznaje niektóre wrocławskie krasnale, zna ich nazwy <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Wisłę, Odrę, Morze Bałtyckie, Tatry 	6	październik Rośliny i zwierzęta jesienią	3, 4 i 5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z wyglądem liści kasztanowca i dębu oraz z ich owocami • rozmowa na temat zjawisk atmosferycznych charakterystycznych w okresie jesieni • rozmowa na temat zwierząt mieszkających w lesie <p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie dźwięku trójkąta • zabawa muzyczno-ruchowa <i>Kasztany</i> • zabawy muzyczne – wydobywanie dźwięków z różnych przedmiotów, w tym z darów jesieni <p>• słuchanie wiersza A. Lady - Grodzńskiej <i>Sześć parasoli</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rysowanie znaków graficznych na foliach, plecach kolegi, w powietrzu, na kartce • ćwiczenie grafomotoryczne - kreślenie owali • opis owoców; zwracanie uwagi na wygląd zewnętrzny, wewnętrzny i smak <p>• zabawy ruchowe z elementami biegu</p> <p>• zabawy ruchowe z wykorzystaniem chusty animacyjnej</p>
--	--	--	---	---	---	-----------------	--

				<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie pojęcia odpowiedzialności • opisywanie doświadczeń w opiece nad zwierzętami • opisywanie sytuacji przedstawionych na materiale ilustracyjnym • zadawanie pytań w zgadywance słownej <i>Jakie to zwierzątko?</i> • wyjaśnienie pojęć kolekcjoner, hobby, klaser • wprowadzenie pojęć parzystość, nieparzystość 	<ul style="list-style-type: none"> • improwizacje ruchowe do utworu muzyki klasycznej <i>Preludium deszczowe</i> F. Chopina • reagowanie ruchem na dźwięki wybranych instrumentów • osłuchanie się z piosenką <i>Ogórek zielony</i> i <i>Nasza Pani</i> 		
		<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat grzybów jadalnych i trujących • charakteryzowanie środowiska życia ślimaka • <i>Uwieranie się stosownie do pogody</i> – ćwiczenia z wykorzystaniem aplikacji interaktywnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie pojęcia odpowiedzialności • opisywanie doświadczeń w opiece nad zwierzętami • opisywanie sytuacji przedstawionych na materiale ilustracyjnym • zadawanie pytań w zgadywance słownej <i>Jakie to zwierzątko?</i> • wyjaśnienie pojęć kolekcjoner, hobby, klaser • wprowadzenie pojęć parzystość, nieparzystość 	<ul style="list-style-type: none"> • improwizacje ruchowe do utworu muzyki klasycznej <i>Preludium deszczowe</i> F. Chopina • reagowanie ruchem na dźwięki wybranych instrumentów • osłuchanie się z piosenką <i>Ogórek zielony</i> i <i>Nasza Pani</i> 			
		<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie liczebności zbiorów z wykorzystaniem kasztanów i żółdździ • praca z aplikacją interaktywną <i>Zabawy matematyczne</i> • liczenie dźwięków symbolizujących spadające krople deszczu • posługiwanie się liczebnikami porządkowymi • odliczanie określonej liczby kasztanów i żółdździ • tworzenie figur geometrycznych z kasztanów i żółdździ • przeliczanie liczebności zbiorów • segregowanie przedmiotów w oparciu o wyznaczoną cechę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie pojęcia odpowiedzialności • opisywanie doświadczeń w opiece nad zwierzętami • opisywanie sytuacji przedstawionych na materiale ilustracyjnym • zadawanie pytań w zgadywance słownej <i>Jakie to zwierzątko?</i> • wyjaśnienie pojęć kolekcjoner, hobby, klaser • wprowadzenie pojęć parzystość, nieparzystość 	<ul style="list-style-type: none"> • improwizacje ruchowe do utworu muzyki klasycznej <i>Preludium deszczowe</i> F. Chopina • reagowanie ruchem na dźwięki wybranych instrumentów • osłuchanie się z piosenką <i>Ogórek zielony</i> i <i>Nasza Pani</i> 			
	5-latki:	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie i nazywanie liści drzew 	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z wyglądem litery O i o • wyszukiwanie wyrazów rozpoczynających się głoską o, analiza tych wyrazów • wyjaśnienie pojęcia filatelistyka 	<ul style="list-style-type: none"> • improwizacje ruchowe do utworu muzyki klasycznej <i>Preludium deszczowe</i> F. Chopina • reagowanie ruchem na dźwięki wybranych instrumentów • osłuchanie się z piosenką <i>Ogórek zielony</i> i <i>Nasza Pani</i> 			
		<ul style="list-style-type: none"> • używanie określeń: o ile więcej, o ile mniej • posługiwanie się znakami <, >, = • posługiwanie się liczebnikami porządkowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • improwizacje ruchowe do utworu muzyki klasycznej <i>Preludium deszczowe</i> F. Chopina • reagowanie ruchem na dźwięki wybranych instrumentów • osłuchanie się z piosenką <i>Ogórek zielony</i> i <i>Nasza Pani</i> 				

Podstawowe osiągnięcia dzieci:

3. 4 i 5-latek:

- potrafi narysować znaki: esy floresy, kwiatki, ciapki, kratkę, kropki, kółka
- wymienia zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla jesieni
- potrafi wydobyc z różnych przedmiotów dźwięki za pomocą kasztanów i żółędzi
- reaguje odpowiednim ruchem na określone hasło
- rozpoznaje kształt koła
- wymienia nazwy owoców zbieranych jesienią
- zgodnie bawi się podczas zabawy ruchowej
- opisuje kilkoma słowami wygląd i smak owocu
- przygotowuje deser – sałatkę owocową
- układa wzory z kasztanów i żółędzi
- określa liczebność zbiorów
- zna grzyby jadalne i trujące
- rozpoznaje liście i owoce dębu i kasztanowca
- wymienia jesienne zjawiska atmosferyczne
- właściwie stosuje pojęcia kolekcjoner, hobby, klaser
- segreguje przedmioty w oparciu o wyznaczoną cechę
- prezentuje własną kolekcję przedmiotów
- właściwie stosuje pojęcie odpowiedzialność
- opisuje własne doświadczenia w opiece nad zwierzętami
- odczytuje zdarzenia przedstawione na zdjęciach i ilustracjach
- opisuje środowisko życia ślimaka
- lepi z plasteliny zamierzone kształty, łączy różne materiały
- tworzy ozdoby z jarzębiny i obrazki z kasztanów i żółędzi

5-latek:

- posługuje się liczebnikami porządkowymi
- potrafi twórczo ozdobić literę o i O
- potrafi wymienić kilka przedmiotów rozpoczynających się głoską o
- używa określeń mniej, więcej i ustala o ile
- potrafi rozpoznać podstawowe znaki matematyczne
- właściwie stosuje pojęcie filatelistyka
- podaje imię i nazwisko oraz adres zamieszkania
- zadaje logiczne pytania w trakcie zabawy *Jakie to zwierzątka?*
- rozpoznaje i nazywa różne rodzaje liści i drzew

Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:

5-latek:

- rozpoznaje literę o i O

7	październik W święcie sztuki	3, 4 i 5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • używanie określeń wielkości: największy, duży, średni, mały, najmniejszy • porównywanie wielkości przedmiotów • układanie ciągów od najmniejszego do największego • rozpoznawanie i nazywanie istotnych cech przedmiotów • układanie rytmów i szeregów podczas zabawy papierowymi figurami geometrycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • globalne czytanie wyrazów: miś i mama • zapoznanie z wyglądem litery m i M 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • słuchanie różnych fragmentów gatunków muzycznych • improwizacja ruchowa do popu, rapu, rocka, disco, muzyki klasycznej • zabawy z piosenką <i>W moim pokoju pełno muzyki</i> • poznanie głównych rodzajów instrumentów: perkusyjne, strunowe, dęte • zabawy ruchowe z piosenką <i>Boogie-Woogie</i> • zabawy muzyczne z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych oraz aplikacji interaktywnej <i>Instrumenty</i> • zapoznanie z wyglądem nut • poznanie pracy dyrygenta • tworzenie akompaniamentu perkusyjnego do utworu J. Straussa <i>Polka Tritsch Tritsch</i> • oglądanie fragmentu koncertu instrumentalnego lub instrumentalno – wokalnego, opisywanie wrażeń po wysłuchaniu utworu 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysowanie przedmiotów, które można kupić jeśli zaczynają się głoską m • nazywanie kolorów i ich odcieni w trakcie mieszania farb i zabarwiania wody • opisywanie faktury różnych rodzajów materiału podczas tworzenia papierowego kolażu 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe przy różnych rodzajach muzyki • zabawy ruchowe na powitanie z wykorzystaniem chusty animacyjnej
---	---------------------------------	-----------------	--	---	--	---	---

					<ul style="list-style-type: none"> • poznanie przykładowych kompozycji podczas zabawy tekturowymi ramkami • tworzenie galerii rzeźb na cokółkach z kubków jednorazowych • rozpoznawanie figur geometrycznych na reprodukcjach obrazów i dzieł plastycznych • układanie kompozycji plastycznej z papieru inspirowanej obrazem P. Klee • praca z aplikacją interaktywną <i>W muzeum</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • omówienie roli muzeów i zasad zachowania podczas wizyt w muzeach i galeriach 	
	5-latk:	matematyczna				<ul style="list-style-type: none"> • analiza i synteza wyrazów z głoską m • ćwiczenia grafomotoryczne – pisanie po śladzie powiększonej litery m i M 		
					<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3, 4 i 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzeża różnicę między różnymi gatunkami muzycznymi • wykorzystuje swoje ciało do tworzenia muzyki • wykorzystuje instrumenty perkusyjne do zabaw muzycznych • układa elementy w kolejności wzrastającej i malejącej • układa zagadki dotyczące zabawek • stosuje określenia wielkości • porządkuje według określonych cech • nazywa kolory • opisuje wrażenia dotykowe i wizualne • opisuje obrazy i kompozycje plastyczne • rozpoznaje na obrazach podstawowe figury geometryczne • dostrzeża rytm i szeregi powtarzających się przedmiotów <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy akompaniament do utworu J. Straussa <i>Polka Tritsch Tratsch</i> • wymienia rodzaje instrumentów: perkusyjne, strunowe, dęte • dokonuje analizy i syntezy wyrazów zawierających głoskę m 			

8	październik W teatrze	<ul style="list-style-type: none"> • pisze po śladzie literę M i m • poszukuje różnych sposobów mierzenia przedmiotów • opisuje elementy związane z fakturą i kompozycją • wyjaśnia rolę muzeów i zasady zachowania w nich <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci: 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta globalnie wyrazy: miś, mama • rozpoznaje literę m i M • wskazuje na ilustracjach dzieła sztuki zainspirowane figurami geometrycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia oddechowe z wykorzystaniem piórek i piłeczek pingpongowych • ćwiczenia logopedyczne usprawniające aparat artykulacyjny - gimnastyka języka, policzków i warg • ćwiczenia dykcyjne – wykorzystanie różnego natężenia głosu • ćwiczenia artykulacyjne z wykorzystaniem wyrazów dźwiękonaśladowczych • zabawy artykulacyjne – koncert śmiechu i koncert zegarów • ćwiczenie pamięci słuchowej - zapamiętywanie kolejności dźwięków • rozmowy na temat osób pracujących na scenie • globalne czytanie wyrazów: samolot, słońce, ser, spodnie, statek, sklep 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauka piosenki <i>Cztery piłki</i> <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • konstruowanie sceny <p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> • oglądanie przedstawień: pantomima, teatr lalek, teatr jednego aktora, teatr muzyczny • przygotowanie występów: recytacja, śpiew, teatr lalek, pantomima • opisywanie i rozróżnianie rodzajów lalek teatralnych: kukielek, pacynek, jawajek i marionetek • omówienie maski jako rekwizytu teatralnego • zabawy z aplikacją interaktywną <i>Z wizytą w teatrze</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie kukielek z serwetek, słomek i dostępnych materiałów • konstruowanie i ozdabianie masek teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentowanie wykonanych kukielek z serwetek, z zachowaniem zasad kulturalnego przedstawiania się 	
---	--------------------------	--	--	--	---	--

		5-latki:		<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z literą s i S • analiza i synteza wyrazów z głoską s • wyjaśnienie pojęć związanych z terminologią teatralną: scena, kurtyna, kulisy, rampa z oświetleniem, widownia, kuluary 	<p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy inscenizacyjne w parach z wykorzystaniem kukiełek • zabawy dramowe – odgrywanie krótkich inscenizacji w maskach • konstruowanie papierowego modelu teatru z wykorzystaniem karty pracy w zeszycie ćwiczeń 	
		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p><u>3. 4 i 5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje ćwiczenia narządów mowy • wykonuje ćwiczenia oddechowe • wykonuje ćwiczenia artykulacyjne • wymienia osoby pracujące na scenie • nazywa wybrane rodzaje przedstawień teatralnych • wyraża ciałem i głosem przeżycia i emocje • wyjaśnia zastosowanie maski jako rekwizytu teatralnego • konstruuje maskę teatralną • odróżnia kukielki od innych lalek teatralnych • konstruuje kukielkę z dostępnych materiałów • stosuje zasady kulturalnego przedstawiania się <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysuje elementy tworzące scenę, • przygotowuje dekorację do występu • dokonuje analizy i syntezy wyrazów z głoską s • uczestniczy w inscenizacjach w maskach • przedstawia krótkie inscenizacje z wykorzystaniem kukiełek <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p><u>5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje literę s i S • globalnie czyta wyrazy: samolot, słońce, ser, spodnie, statek, sukienka, sklep 				

9	październik W bibliotece	3, 4 i 5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z wyglądem cyfry trzy • tworzenie zbiorów trzelementowych • przypomnienie wyglądu cyfr 1 i 2 • wprowadzenie kostki do gry jako narzędzia do przeliczania • klasyfikowanie książek według grubości, wielkości itp. • określanie lewej i prawej strony 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi na temat książek i czytania • poznanie miejsc gdzie można kupić lub wypożyczyć książkę • tworzenie biblioteczek klasowej • słuchanie fragmentów książek przyniesionych przez dzieci • wypowiedzi dzieci na temat przeczytanych książek – słuchanie ze zrozumieniem • poznanie elementów okładki książki • wizyta w bibliotece • rozmowy (mogą być w formie wywiadu) z pracownikami biblioteki • poznanie legendy <i>O smoku wawelskim</i> • wyjaśnienie pojęcia anonim • słuchanie legend czytanych przez rodziców lub inne osoby: <i>Poznańskie koziołki, Jurata - królowa Bałtyku</i> • poznanie funkcji zakładki do książki • poznanie właściwego sposobu obchodzenia się z książkami • wyjaśnienie pojęć: mol książkowy, lektura, zeszyt lektur • omawianie i streszczanie ulubionych książek • omówienie budowy książki: obwoluta, okładka, grzbiet, wyklejka, strona tytułowa, blok/trzon książki 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauka piosenki <i>Płka Oli</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie okładek do własnych książek • tworzenie ilustracji do ulubionej bajki • formowanie z papieru makulaturowego sylwetek moli książkowych • oglądanie aplikacji interaktywnej <i>Jak powstaje książka</i> <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • konstruowanie stempli z drewnianych klocków i pianki samoprzylepnej • omówienie wynalazku drukowania <p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagowanie na przerwę w muzyce 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie zawodów i zadań osób, które współtworzą książki: autor, ilustrator, tłumacz, redaktor, wydawca, drukarz • zapoznanie z <i>Historią pisma</i> - aplikacja interaktywna 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy muzyczno-ruchowe - reagowanie na sygnał stop
---	-----------------------------	-----------------	---	---	--	--	--

		5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwanie się liczebnikami porządkowymi i głównymi w zakresie 3 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i synteza wyrazów z głóską a z wykorzystaniem planszy demonstracyjnej i aplikacji interaktywnej • pisanie znaków literopodobnych na zakładkach do książek • pisanie swojego imienia samodzielnie lub po śladzie • poznanie wyglądu liter A i a • pisanie po śladzie litery a i A • w oparciu o planszę demonstracyjną <i>Wczoraj i dziś</i> poznanie różnych rodzajów książek na przestrzeni wieków • poznanie odmiennych rodzajów pisma stosowanych w różnych kulturach • zainspirowanie dzieci do prowadzenia rysunkowych zeszytów lektur 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • wylepienie plasteliną litery a i A 	
		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3, 4 i 5- latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca, w których można zdobyć książkę - księgarnia, biblioteka • klasyfikuje książki według określonego kryterium • słucha książki czytanej przez nauczyciela • odpowiednio zachowuje się w bibliotece • przeprowadza rozmowę z pracownikiem biblioteki • posługuje się pojęciem anonim • uważnie słucha czytanych utworów • rozumie konieczność szanowania książek • wie, jaką wartość przedstawia cyfra 3 • przedstawia wybraną książkę • wymienia kilka elementów, z których składa się książka • opisuje zadania osób związanych z tworzeniem książek • maluje farbami pracę plastyczną na temat ulubionej bajki • opisuje, na czym polega drukowanie książek • konstruuje stemple z dostępnych materiałów • właściwie stosuje pojęcia mol książkowy, lektura • streszcza wybraną książkę 				

10	październik Geometria	<p>3, 4 i 5-latkci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • matematyczna • ćwiczenia w zapamiętywaniu nazw dni tygodnia z wykorzystaniem wiersza W. Chotomskiej <i>Jak biedronka gubiła kropczki</i> • wprowadzenie pojęcia figura geometryczna • nazywanie figur geometrycznych • zabawy z aplikacją <i>Geometria</i> • rysowanie według wzoru • przypomnienie pojęć: na górze, na dole, po prawej stronie, po lewej stronie • wyjaśnienie różnicy pomiędzy kołem a kulą • poszukiwanie określonych kształtów w otaczających przedmiotach • przeliczanie kropek biedronki – w zakresie 7 • zabawy z figurami geometrycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywne słuchanie wiersza W. Chotomskiej <i>Jak biedronka gubiła kropczki</i> • słuchanie wierszy dotyczących figur geometrycznych: koła, kwadratu, prostokąta, trójkąta • logopedyczne ćwiczenia oddechowe: tworzenie figur z kulek papieru przedmuchiwanymi słomką • kształtowanie słuchu fonemacyjnego poprzez ćwiczenia w wystukiwaniu rytmu 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy muzyczno-ruchowe przy piosence <i>Poszło dziewczę po ziele</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie pracy plastycznej <i>Biedronka</i> - techniką origami z koła geometrycznych w oparciu o szablon, twórcze przekształcanie figur geometrycznych na przedmioty znane z otoczenia • projektowanie znaków informacyjnych z wykorzystaniem figur geometrycznych • układanie płaskich kompozycji o tematyce wiejskiej z wykorzystaniem słomek 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie przykładowych znaków drogowych – ich wyglądu oraz znaczenia komunikatów • omówienie znaczeń i wyglądu znaków informacyjnych na mapach, planach, w sklepach, na dworcach, w muzeach 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie figur geometrycznych z ciał • zabawy tradycyjne w kole: <i>Stary niedźwiedź, Chodzi lisiek, Uciekaj myszko itp.</i> • zabawy ruchowe w parach – przyjmowanie pozy w tzw. odbiciu lustrzanym
		<ul style="list-style-type: none"> • formuje określone kształty z papieru • określa lewą i prawą stronę <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze lub przepisuje swojego imię • pisze znaki literopodobne • konstruuje z tekturowej te czki i kolorowych kartek książkę-rozkładankę • opisuje różne rodzaje książek • potrafi postugiwać się liczebnikami w obrębie 3 <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna wygląd litery a i A 				

			<ul style="list-style-type: none"> wyszukiwanie w otoczeniu i przedmiotach kształtów geometrycznych dzielenie słomek na odcinki podobnej i różnej długości układanie rytmów podczas zabawy słomkami 			<p>featralna</p> <ul style="list-style-type: none"> inscenizacja treści wiersza W. Chotomskiej <i>Jak biedronka gubiła kropeczki</i> <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> konstruowanie z rolek po papierze i elementów z karty pracy samochodów wyścigowych 		
	5-latk:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> budowanie kształtów z figur geometrycznych wprowadzenie pojęć: bok, kąt, wierzchołek w odniesieniu do figur geometrycznych odejmowanie elementów po jednym, określanie mocy zbioru 	<ul style="list-style-type: none"> poznanie litery T i t ćwiczenia graficzne - rysowanie szlaczek składających się z figur geometrycznych analiza i synteza wyrazów z głoską t 	<p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> projektowanie kompozycji z wykorzystaniem kół z karty pracy układanie kompozycji sześciątów przestrzennych ze słomek i plasteliny układanie w parach kompozycji ze słomek w odbiciu lustrzanym przy pomocy lusterek 				
		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci</p> <p>3. 4 i 5-latek</p> <ul style="list-style-type: none"> utrwała nazwy dni tygodnia przelicza elementy w zakresie 7 rozpoznaje niektóre figury geometryczne wykonuje logiczne ćwiczenia oddechowe rozdziela podstawowe figury geometryczne zna różnicę pomiędzy kołem a kulą znajduje figury geometryczne w przedmiotach codziennego użytku układa rytmy podczas zabawy słomkami układa płaskie kompozycje ze słomek rozdziela podstawowe kształty geometryczne wyszukuje i wskazuje kształty figur geometrycznych w otoczeniu wykorzystuje szablon do odrysowania kształtu wyszukuje figury geometryczne na znakach drogowych projektuje znak informacyjny oparty na figurach geometrycznych <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> rysuje szlaczki złożone z figur geometrycznych wycina elementy w kształcie koła 						

		<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak nazywają się części składowe figur • rozumie działania matematyczne – odejmowanie • konstruuje przestrzenne sześciiany ze słomek • układa kompozycje w odbiciu lustrzanym • omawia znaczenie wybranych znaków drogowych • odczytuje komunikaty na uproszczonych znakach graficznych 	EDUKACJA				
NR TYGODNIA	MIESIĄC I TEMAT TYGODNIA	GRUPA WIEKOWA	matematyczna i przyrodnicza (obszary 4, 11, 12, 13 z podstawy programowej)	polonistyczna (obszary 3, 14 z podstawy programowej)	artystyczna (obszary 7, 8, 9, 10 z podstawy programowej)	społeczna i samoobsługowa (obszary 1, 2, 6, 15 z podstawy programowej)	ruchowa (obszar 5 z podstawy programowej)
11	listopad Barwy jesieni	3, 4 i 5-latki	<u>przyrodnicza</u> <ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat stałego następstwa pór roku i zamian w przyrodzie jakie się z nimi wiążą • dobieranie stroju do danej pory roku i pogody - przy wykorzystaniu aplikacji interaktywnej <i>Ubranie się stosownie do pogody</i> • rozpoznawanie i nazywanie zjawisk atmosferycznych charakterystycznych dla danej pory roku • oglądanie atlasów grzybów • rozpoznawanie niektórych rodzajów grzybów • rozpoznawanie liści drzew przy wykorzystaniu tablicy demonstracyjnej oraz naturalnych liści, ze szczególnym uwzględnieniem kasztanowca i dębu 	polonistyczna (obszary 3, 14 z podstawy programowej) <ul style="list-style-type: none"> • słuchanie wiersza J. Brzechwy <i>Grzyby</i> • oglądanie orderów – rozumienie pojęcia: order, <i>Order Uśmiechu</i> • słuchanie wierszy J. Brzechwy <i>Jez i Tarcowała igła z nitką</i> • oglądanie różnych rodzajów igieł – uzmysłowienie wieloznaczności pojęcia igła 	artystyczna (obszary 7, 8, 9, 10 z podstawy programowej) <p><u>teatralna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • naśladowanie ruchem treści wiersza J. Brzechwy <i>Grzyby</i> • naśladowanie ruchem zjawisk atmosferycznych występujących jesienią: deszczu, wiatru itp. <p><u>muzyczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • improwizacja ruchowa do <i>Melodii dla Zuzi Marka i Wacka</i> • słuchanie <i>Preludium deszczowego F. Chopina</i> – określanie nastroju utworu, improwizacja ruchowa do muzyki • zabawy z rytmem – z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych • osłuchanie się z piosenką <i>Pan Listopad gra na basie</i> 	społeczna i samoobsługowa (obszary 1, 2, 6, 15 z podstawy programowej)	ruchowa (obszar 5 z podstawy programowej) <ul style="list-style-type: none"> • wyszczególnianie grzybów będących zagrożeniem dla zdrowia i życia, szczególnie muchomorów • zabawy ruchowe przy muzyce <i>Melodia dla Zuzi</i> • zabawa naśladowcza <i>Jez</i> • zabawy ruchowe w terenie z wykorzystaniem liści

			<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie do wyjścia w teren poprzez dobranie odpowiedniego stroju oglądanie liści przy użyciu lupy grupowanie liści ze względu na wyróżnione cechy <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> zapoznanie z cyfrą cztery tworzenie zbiorów czteroelementowych używanie określeń po lewej, po prawej stronie układanie puzzli na aplikacji interaktywnej <i>Puzzle</i> 		<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> określanie barw występujących w przyrodzie w okresie jesieni opisywanie barw, intensywności i odcieni jesiennych liści malowanie farbami jesiennych liści – zabawa mieszaniami barw, tworzenie nowych odcieni i kolorów grupowe tworzenie jesiennego drzewa układanie kompozycji z liści - zwierząt i przedmiotów <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> konstruowanie drzew z tektury i rolek po papierze zespołowe tworzenie jesiennych makiet przy użyciu dostępnych materiałów 		
			<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> posługiwanie się liczebnikami porządkowymi rysowanie pod dyktando - uważne słuchanie i wykonywanie poleceń zabawa układanką jesienną - dopasowywanie elementów 	<ul style="list-style-type: none"> wykonanie ćwiczenia grafomotorycznego – rysowanie wzorów w formie szlaczka z motywem jesiennym poznanie wyglądu litery i, I analiza i synteza wyrazów z głoską i rysowanie po śladzie konturu liści ćwiczenia sprawności manualnej – wylepianie liści plasteliną 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> wylepianie plasteliną narysowanych liści tworzenie kompozycji przez rozsmarowywanie plasteliny na kartce przygotowanie stempli z liści, szyszek i kasztanów 		

Podstawowe osiągnięcia dzieci:

3, 4 i 5-latek:

- słucha ze zrozumieniem
- rozpoznaje muchomora
- naśladuje ruchem treść wiersza J. Brzechwy *Grzyby*
- uważnie słucha wierszy *Jeź i Tańcowała igła z nitką* J. Brzechwy
- rozumie wieloznaczność wyrazu igły
- naśladuje ruchem czynności w rytm muzyki *Melodia dla Zuzi*
- rozpoznaje nastroj w utworze muzyki klasycznej – *Preludium deszczowe* F. Chopina
- rozpoznaje dwa podstawowe liście drzew: dębu i kaszianowca oraz ich owoce
- naśladuje ruchem zjawiska pogodowe występujące w okresie jesieni
- ćwiczy sprawność fizyczną
- potrafi pokonywać tory przeszkód terenowych
- wymienia kolory związane z jesienią
- wie, w jaki sposób należy ubrać się, aby stroj był odpowiedni do pogody
- wymienia zmiany zachodzące w przyrodzie w czasie zmieniających się pór roku
- zna wartość cyfry 4
- potrafi określić kierunki (po prawej, po lewej stronie)
- opisuje wygląd jesiennych liści
- klasyfikuje liście ze względu na wyróżnioną cechę
- ilustruje ruchem muzykę
- układa kompozycję z liści
- konstruuje stemple z liści
- wymienia jesiennie kolory
- konstruuje drzewa z tektury i rolek po papierze
- podejmuje pracę zespołową tworząc jesienną makietę

5-latek:

- rysuje po śladzie liście
- wylepia liście plasteliną
- rozpoznaje kilka rodzajów grzybów, szczególnie muchomora
- rysuje wzory graficzne o tematyce jesienniej
- wyodrębnia wyrazy ze zdań i sylaby z wyrazów
- potrafi posługiwać się liczebnikami w obrębie 4
- dobiera liście do gatunku drzewa
- dopasowuje elementy jesienniej układanki

Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:

5-latek:

- rozpoznaje literę I, i

12	listopad	3, 4 i 5-latk:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> rozmowa na temat ubioru i bagażu niezbędnego na wycieczkę nad morze lub w góry rozmowa na temat polskich rzek - Wisły i Odry oglądanie aplikacji interaktywnej <i>Spacer po Polsce</i> <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> określanie wielkości zabytków na podstawie ich zdjęć porównywanie wielkości zabytków układanie samodzielnie przygotowanych układanek nawiązujących do zabytków Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> stuchanie legendy <i>O Lechu, Czechu i Rusie</i> wypowiedzi na temat miasta, w którym dziecko najbardziej chciałoby mieszkać - wyjaśnianie dlaczego nauka wiersza W. Betza <i>Katechizm polskiego dziecka</i> nauka wiersza M. Łuczak <i>Biały Orzeł</i> nauka wiersza Cz. Janczarskiego <i>Barwy Ojczyście</i> stuchanie legendy <i>Warszawska Syrenka</i> wyjaśnienie pojęcia stolica 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> śpiewanie piosenki <i>Nasze polskie ABC</i> stuchanie się z <i>Hymnem Polski</i> stuchanie piosenki <i>Płyńcie Wisła, płynie Krakowiak</i> nauka tańca ludowego <i>Krakowiak</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie kotylicionów z okazji Święta Niepodległości lepienie z plasteliny figurek wrocławskich krasnali malowanie farbami sylwetki smoka wawelskiego <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> konstruowanie z nakrętek żaglówek – zabawa w morskie regaty wyklejanie z papieru wielkoformatowej mapy Polski 	<ul style="list-style-type: none"> oglądanie zdjęć polskich zabytków przypiekanie zabytków do mapy Polski w odpowiednich miejscach odtworzenie układu zabytków na mapie oglądanie dawnych stolic Polski na mapie przypomnienie symboli narodowych na podstawie planszy demonstracyjnej <i>Symbole narodowe</i> przypomnienie zabytków Krakowa, Warszawy i Wrocławia, oglądanie zabytków Gdańska oglądanie animacji pokazującej rozbitory Polski oglądanie rekwizytów związanych z zabytkami, tradycjami i zwyczajami z okolic Warszawy, Krakowa, Gdańska i Wrocławia praca z aplikacją <i>Sztuka ludowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zabawa muzyczno-ruchowa <i>Jedzie pociąg</i>
		5-latk:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> szukanie różnic i podobieństw pomiędzy flagami i godłami różnych państw 	<ul style="list-style-type: none"> poznanie wyglądu litery K i k analiza i synteza wyrazów z głoską k rysowanie konturów mapy Polski po śladzie 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie kompozycji plastycznej związanej z pomnikiem Syrenki 	<ul style="list-style-type: none"> zaznaczenie na mapie Polski miast: Warszawy, Krakowa, Wrocławia i Gdańska 	
		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3, 4 i 5-latek</p> <ul style="list-style-type: none"> zna legendę o powstaniu Polski śpiewa piosenkę <i>Nasze polskie ABC</i> wie, że jest Polakiem i mieszka w Polsce rozpoznaje barwy i symbole narodowe przygotowuje kotylicion na Święto Niepodległości śłucha legend związanych z Krakowem i Warszawą określa na mapie Polski rejony gór wskazuje na mapie Polski rejon położenia stolicy 					

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia Warszawę jako stolicę Polski konstruuje łódki z wycłoczek po jajkach/nakrętkach lepi z plasteliny figurki krasnali <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna polskie zabytki i wie, w której części kraju się znajdują opisuje charakterystyczne zabytki Warszawy i Krakowa opisuje charakterystyczne zabytki Wrocławia i Gdańska dokonuje syntezy wyrazów zawierających głoskę k zna źródła i ujścia Odry i Wisły dostrzega różnice pomiędzy symbolami narodowymi różnych państw wskazuje na mapie stolicę kraju - Warszawę wskazuje na mapie Polski Morze Bałtyckie oraz rzekę Wisłę rozpoznaje na mapie Europy kontur Polski wskazuje na mapie Polski orientacyjne położenie Warszawy i Krakowa wskazuje na mapie Polski orientacyjne położenie Gdańska i Wrocławia <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna wygląd litery k i K
13	listopad Eksperymen- tujemy	<p>3, 4 i 5-latki</p> <p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonywanie doświadczeń związanych z powietrzem: łapanie powietrza do balona, ważenie powietrza, tworzenie wiatru poprzez wachlowanie przeprowadzanie doświadczenia obrazującego powstawanie deszczu oglądanie aplikacji interaktywnej <i>Obieg wody w przyrodzie</i> zapoznanie z właściwościami powietrza, ognia i wody zabawy z aplikacją <i>Eksperymenty</i> wprowadzanie do rozumienia pojęcia statości objętości <p>wypowiedzi na temat przeprowadzanych doświadczeń, tworzenie zdań typu <i>Jeżeli... to...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> opisywanie pojazdów latających rozwiązywanie zagadek słownych, których rozwiązaniem są wyrazy z głoską l globalne czytanie wyrazów: lalka, lampa, lizak, lody <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> rysowanie przedmiotów rozpoczynających się głoską l <p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> wydobywanie dźwięków z różnych przedmiotów i opisywanie tego dźwięku śluchanie utworu <i>Pizzicato L. Delibes i Jesień A. Vivaldiego</i> wykłaskiwanie, wytupywanie i wystukiwanie rytmu do utworu <i>Pizzicato L. Delibes</i> <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> opis przedmiotów znajdujących się na obrazkach do globalnego czytania
		<ul style="list-style-type: none"> omówienie sytuacji w jakich należy stosować odzież ochronną omówienie zasad bezpieczeństwa przestrzeganych podczas zabaw eksperymentalnych omówienie zasad ostrożności dotyczących środków czystości i chemicznych na podstawie plany demonstracyjnej omówienie zasad bezpieczeństwa podczas styczności z ogniem
		<ul style="list-style-type: none"> zabawa ruchowa <i>Sklep ze słodyczkami</i> na zasadzie zabawy <i>Salatka owocowa</i>

			<ul style="list-style-type: none"> • budowanie mostów z papieru, eksperymenty konstrukcyjne z wykorzystaniem papieru • omówienie zasad działania różnych maszyn • konstruowanie wymyślonej maszyny eksperymentalnej z dostępnych materiałów • opisywanie zasad działania i prezentowanie skonstruowanej maszyny • obserwowanie, które materiały utrzymują się na powierzchni wody, a które toną • konstruowanie łódek z dostępnych materiałów i puszczanie ich w miskach wypełnionych wodą • sprawdzanie jakie przedmioty są przyciągane przez magnes, a jakie nie • wyjaśnienie zjawiska tarcia na przykładzie doświadczenia z przekładanymi kartkami książek 		
		<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia logopedyczne usprawniające pracę aparatu artykulacyjnego z wykorzystaniem lizaków • wypowiadanie sylab z głoską l, z różną intonacją i natężeniem głosu • układanie zdań, liczenie wyrazów w zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie mostów z papieru, eksperymenty konstrukcyjne z wykorzystaniem papieru • omówienie zasad działania różnych maszyn • konstruowanie wymyślonej maszyny eksperymentalnej z dostępnych materiałów • opisywanie zasad działania i prezentowanie skonstruowanej maszyny • obserwowanie, które materiały utrzymują się na powierzchni wody, a które toną • konstruowanie łódek z dostępnych materiałów i puszczanie ich w miskach wypełnionych wodą • sprawdzanie jakie przedmioty są przyciągane przez magnes, a jakie nie • wyjaśnienie zjawiska tarcia na przykładzie doświadczenia z przekładanymi kartkami książek 		
<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia usprawniające wydolność oddechową <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z cyfrą pięć • tworzenie zbiorów pięcioelementowych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie liter i kolorowanie według wzoru literowego • poznanie wyglądu litery l i L • wyszukiwanie wyrazów rozpoczynających się głoską l 	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczenia związane z określeniem tego, co lata <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwanie się liczebnikami porządkowymi i głównymi w zakresie 5 	<p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie konstrukcji z pasków papieru • wprowadzenie etapu projektowania i planowania działań podczas podejmowanej zabawy konstrukcyjnej • wyjaśnienie zjawiska napędu odrzutowego w raketach na przykładzie eksperymentu z balonem 		
	5-latki:				

		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3, 4 i 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie rolę powietrza w życiu człowieka • przeprowadza proste doświadczenia związane z powietrzem • wykonuje ćwiczenia aparatu artykulacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem ćwiczeń języka • zna wartość cyfry 5 • konstruuje maszynę eksperymentalną, wykorzystując dostępne materiały • wyjaśnia przeznaczenie i zasady działania zbudowanej konstrukcji • zachowuje ostrożność podczas styczności z wodą, ogniem, nieznanyymi substancjami • wymienia przykładowe sytuacje w jakich należy stosować odzież ochronną • wyjaśnia, dlaczego nie może samodzielnie stosować środków chemicznych i środków czystości • wie, jak powstaje deszcz <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić właściwości powietrza, ognia i wody • opisuje przebieg sytuacji eksperymentalnej • zna pojęcie stałości objętości • dzieli się spostrzeżeniami na temat przebiegu eksperymentu • potrafi podać przykład wyrazu rozpoczynającego się głoską l • wymienia przedmioty, które są konstruowane w taki sposób, że mogą latać • koloruje według kodu literowego • potrafi posługiwać się liczebnikami w obrębie 5 • potrafi określić obiekty latające • przed rozpoczęciem działania planuje etapy swojej pracy • określa cel pracy i stara się go zrealizować • przewiduje możliwe skutki swojego działania • układa zdania i liczy wyrazy w tych zdaniach 							
14	listopad Zawody i profesje	<p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje literę l i L • czyta globalnie wyrazy rozpoczynające się literą l 	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • oglądanie aplikacji <i>Historia pieniądza</i> • zapoznanie z nominalami monet i banknotów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzi dzieci na temat - <i>Gdy dorosnę, będę...</i> • gra językowa wzbogacająca słownik dziecka – nazywanie akcesoriów związanych z zawodami, tworzenie czasowników oznaczających wykonywaną pracę, np. lektarka leczy 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tańce andrzejkowe • zabawa <i>Labado</i> • zabawy z piosenką <i>Zawody</i> • przypomnienie piosenki <i>Nasza Pani</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zawodów • przedstawienie tradycji związanej z Andrzejkami • zabawa andrzejkowa, wrózby andrzejkowe • opisywanie zakresu pracy i zadań wykonywanych przez przedstawicieli wybranych zawodów 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy taneczne przy muzyce • zajęcia relaksacyjne – trening autogenny Schultz 		

				<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi na temat znanych misiów wypowiedzi na temat różnych zawodów oraz pracy wykonywanej przez rodziców wypowiedzi na temat zawodów, których wykonywanie wiąże się z bezpieczeństwem praca z aplikacją <i>Zawody i profesje</i> 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> rysowanie kredkami portretu swojego misia rysowanie i wyklejanie przedstawicieli wybranych zawodów – dobieranie strojów oraz charakterystycznych rekwizytów wykonywanie zadań manualnych nawiązujących do wybranych zawodów wykonanie pracy plastycznej na temat bezpiecznej pracy osoby wykonującej ryzykowny zawód <p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> naśladowanie zawodów poprzez ruch i gest 	<ul style="list-style-type: none"> aranżowanie gabinetów i pracowni wybranych grup omówienie specyfiki pracy w wybranych zawodach omówienie środków ochrony zmniejszających niebezpieczeństwo podczas pracy w wybranych grupach zawodowych powtórzenie znajomości telefonicznych numerów alarmowych 	
5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ustalanie wartości pieniędzy w danym zbiorze, określanie, gdzie jest więcej, a gdzie mniej zwracanie uwagi na stałość liczby elementów w zbiorze, pomimo zmiany ich położenia 	<ul style="list-style-type: none"> poznanie wyglądu litery u i U ćwiczenia analizy i syntezy wyrazów z głoską u gra w grę językową związaną z zawodami i profesjami wyjaśnienie pojęcia ryzyko 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> kolorowanie mandali z literą u <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie kostki do gry i pionków 				
				<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3, 4 i 5-latek.</p> <ul style="list-style-type: none"> śpiewa piosenkę <i>Zawody</i> wypowiada się na temat - <i>Gdy dorosnę, będę...</i> naśladuje ruchem niektóre zawody zna tradycję obchodzenia Andrzejków i niektóre wroźby integruje się z zespołem poprzez wspólne zabawy przy muzyce zna zasady zachowania podczas wspólnych zabaw wypowiada się na temat różnych zawodów wypowiada się na temat zawodów wykonywanych przez rodziców rozwiązuje wyobraźnię aktywnie słucha polecenia nauczyciela 			

NR TYGODNIA	MIESIĄC I TEMAT TYGODNIA	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy charakterystyczne dla danego zawodu opisuje charakter pracy krawcowej, lekarza i artysty malarza wskazuje rekwizyty, które można znaleźć w pracowniach, opisuje ich zastosowanie rozumie znaczenie pojęć ryzyko i niebezpieczeństwo wymienia zawody i profesje, których wykonywanie wiąże się z niebezpieczeństwem wymienia nazwy zawodów i charakteryzuje zakresy ich zadań wskazuje narzędzia i rekwizyty, którymi posługują się przedstawiciele różnych zawodów <p><u>5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zna wartość pieniądza dokonuje analizy sylabowej i fonemowej wyrazów z głoską u tworzy kostkę i pionki do gry odczuwa zmniejszone napięcie mięśniowe rozpoznaje zawody po ich cechach charakterystycznych zauważa stałość liczby, pomimo zmiany jej położenia właściwie stosuje pojęcie ryzyko <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p><u>5-latek:</u> zna wygląd litery u i U</p>	EDUKACJA				
15	grudzień Nadchodzi zima	GRUPA WIEKOWA	matematyczna i przyrodnicza (obszary 4, 11, 12, 13 z podstawy programowej)	polonistyczna (obszary 3, 14 z podstawy programowej)	artystyczna (obszary 7, 8, 9, 10 z podstawy programowej)	społeczna i samoobsługowa (obszary 1, 2, 6, 15 z podstawy programowej)	ruchowa (obszar 5 z podstawy programowej)
		3, 4 i 5-latk:	<p><u>przyrodnicza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> określanie oznak zimy rozmowa na temat doborania odpowiedniej odzieży na czas zimy zapoznanie z różnymi rodzajami ptaków i ich życiem w czasie zimy wypowiedzi na temat przystosowania się zwierząt do zimy rozmowa na temat sposobów pomocy zwierzętom pozostającym w Polsce w przetrwaniu zimy 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązywanie zagadki dotyczącej węgla wyszczególnienie regionu śląskiego na mapie Polski i omówienie jego specyfiki wypowiedzi dzieci na temat pracy górnika stuchanie legendy <i>O Skarbniku</i> omówienie elementów stroju górniczego i jego symboliki stuchanie wiersza M. Terlikowskiej <i>Węglowa rodzinka</i> 	<p><u>muzyczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zabawa ruchowa – naśladowanie gry w orkiestrze górniczej rozpoznawanie wysokości dźwięków niskich, średnich i wysokich, wykonywanie określonych gestów do muzyki poznanie instrumentów dętych na podstawie planzsy demonstracyjnej <i>Świat muzyki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówienie zasad bezpieczeństwa na stoku oraz sportów zimowych omówienie zasad kulturalnego zachowania się na stoku oraz podczas uprawiania sportów zimowych omówienie zasad ochrony przed zimmem 	<ul style="list-style-type: none"> zabawy ruchowe – naśladowanie ruchem wysokości dźwięków zabawa ruchowa – <i>Ptaki osiadłe i odlatujące</i> zabawa muzyczno – ruchowa <i>Boogie – woogie</i> zabawa muzyczno-ruchowa <i>Bahawarkowa rodzinka</i> zabawa ruchowa – <i>Słalom na stoku</i>

			<ul style="list-style-type: none"> • oglądanie planszy demonstracyjnej <i>Mapa Świata</i>, zwrócenie uwagi na Antarktydę i Grenlandię, gdzie cały rok panuje zima – omówienie przystosowania się zwierząt do życia w takich warunkach • wypowiedzi dzieci na temat możliwości pomocy zwierzętom domowym • określenie koniecznych warunków do powstania śniegu <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z cyfrą sześć • tworzenie zbiorów sześcioelementowych • zabawy matematyczne (odejmowanie) z wykorzystaniem wiersza B. Szurowskiej <i>Ptaszki na topoli</i> • praca z aplikacją <i>Co do czego pasuje?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnych postaci węgla, stosowanie przymiotników • słuchanie wiersza B. Szurowskiej <i>Ptaszki na topoli</i> • słuchanie wiersza L. Krzemienieckiej <i>Kłopoty Burka z podwórka</i> • wypowiedzi na temat elementów charakterystycznych dla krajobrazu zimowego 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy muzyczne związane z wykorzystaniem aplikacji interaktywnej – dopasowywanie dźwięków do instrumentów • zabawa muzyczno-ruchowa <i>Pingwinek</i> • zabawa muzyczno-ruchowa <i>Boogie – woogie</i> • zabawa muzyczno-ruchowa do piosenki <i>Bahwankowa rodzina</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysowanie węglem • przygotowanie laurek dla górników • wyklejenie bałwanów z papieru i talerzy jednorazowych • przygotowanie pracy plastycznej wykonanej farbami <i>Zabawy na stoku</i> <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • konstruowanie zimowej makiety z dostępnych materiałów w ramach pracy w małych zespołach <p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> • naśladowanie ruchem pracy górnika 	
	5-latki:	<p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępowanie się liczebnikami głównymi i porządkowymi w zakresie 6 • klasyfikowanie ptaków na trzy kategorie: odlatujące, przylatujące, pozostające w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • dzielenie na sylaby i głoski nazw ptaków • poznanie wyglądu litery E i e • opowiadanie historyjki obrazkowej <i>Historia powstania ołówka</i> – stosowanie pojęć określających następstwa czasowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie teatryku kukielkowego do wiersza L. Krzemienieckiej <i>Kłopoty Burka z podwórka</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • planowanie kompozycji plastycznej przed rozpoczęciem pracy 		

Podstawowe osiągnięcia dzieci:

3. 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat pracy górnika
- wie, dlaczego należy się szacunek dla pracy górnika
- słucha tradycyjnej legendy śląskiej *Legenda o Skarbniku*
- rozpoznaje instrumenty dęte
- dostrzega różnicę w wyglądzie i w wydawanym dźwięku poszczególnych instrumentów
- wymienia nazwy niektórych ptaków
- naśladuje lot i dziobanie ptaka – reaguje na zmianę wysokości dźwięków
- potrafi pomóc ptakom pozostającym na zimę przetrwać zimę
- wymienia niektóre zwierzęta żyjące w strefach polarnych
- wypowiada się na temat przystosowania zwierząt do niskiej temperatury
- pomaga zwierzętom w czasie zimy
- potrafi opisać wygląd bałwana
- wyjaśnia konieczne warunki, aby bałwan ze śniegu się nie roztopił
- wykorzystuje dostępne materiały do stworzenia papierowego bałwana
- wymienia charakterystyczne elementy zimowego krajobrazu
- tworzy zimową makietę w kilkuosobowym zespole
- opisuje fakturę i cechy dostępnych materiałów plastycznych
- prezentuje stworzoną makietę
- wymienia zasady bezpiecznych zabaw na sankach, nartach i łyżwach
- podaje przykłady kulturalnego zachowania się na stoku
- wskazuje przykładowe sposoby zabezpieczenia się przed zimmem
- maluje farbami pracę plastyczną na temat bezpiecznych zabaw na stoku

5-latek:

- dokonuje analizy sylabowej i fonemowej wyrazów z głoską e
- przygotowuje teatrzyk kukielkowy do wiersza *Kłopoty Burka z podwórka*
- posługuje się liczebnikami porządkowymi
- klasyfikuje ptaki na trzy kategorie: odlatujące, przylatujące, pozostające w Polsce
- dzieli na sylaby i głoski nazwy ptaków
- rozpoznaje elementy stroju górniczego
- wymienia różne rodzaje węgla
- opowiada historię powstania ołówka
- potrafi posługiwać się liczebnikami w obrębie 5
- planuje kompozycję pracy plastycznej

Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:

5-latek:

- rozpoznaje po wysokości dźwięku flet, trąbkę i róg
- rozpoznają literę E i e

16	grudzień	3, 4 i 5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmowy na temat roli poszczególnych zmysłów w życiu człowieka • praca z aplikacją <i>Człowiek i jego zmysły</i> • rozmowa na temat zdrowego trybu życia • nazywanie i wskazywanie części ciała • zapoznanie z wyglądem ciała w obrazie roentgenowym • określanie położenia najważniejszych organów w ciele człowieka • zwrócenie uwagi na wyostrzone narządy zmysłów niektórych zwierząt • rozwiązywanie zagadek opartych na zmysłach (powonienia, smaku i dotyku) <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzielenie instrumentów na kategorie według wyróżnionej cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • słuchanie opowiadania M. Urbanka <i>Jak W-skiers pomógł Głuchakowi i Niewidomkowi</i> • wypowiedzi na temat sytuacji osób niepełnosprawnych • wypowiedzi na temat swoich mocnych i słabych stron • ćwiczenia grafomotoryczne – rysowanie szlaczków zimowych • ćwiczenia słuchu fonematycznego – rozpoznawanie kierunku, z którego dochodzi dźwięk • opisywanie wrażeń zapachowych i smakowych 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawa muzyczna – ruchowa <i>Głowa, ramiona...</i> • nasłuchiwanie odgłosów z otoczenia • rozpoznawanie instrumentów perkusyjnych po dźwięku jaki wydają • dowolne improwizacje ruchowe do fragmentów muzyki w stylu: rap, disco, breakdance, rock and roll • taniec i akompaniament do utworu <i>Polka Tritsch - Tritsch</i> J. Straussa <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysowanie tego, co można powąchać, dotknąć, posmakować, zobaczyć i usłyszeć • rysowanie za pomocą ust i stóp • rysowanie plakatów przedstawiających sytuacje, w których dzieci zachowują się zgodnie z zasadami bezpieczeństwa • wyklejanie kompozycji plastycznej przy użyciu kolorowych kwadratów, wprowadzenie pojęć kontrast i odcień • wykonanie pracy plastycznej - przedszkolna orkiestra • zabawy z fakturami różnych materiałów – przygotowanie kart do zgadywanek dotykowych <p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy w <i>Kalambury</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy z dziećmi na temat niepełnosprawności • omówienie sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i sposobów unikania ich na podstawie planszy demonstracyjnej <i>Unikaj...</i> • kształtowanie pozytywnego stosunku do osób noszących okulary, aparaty słuchowe, protezy itp. • wymienianie etapów dorastania człowieka: narodziny i etap niemowlęcy, dzieciństwo, wiek szkolny, nastoletni, dorastanie, etap rodzicielstwa, etap starości • omówienie, jakie role i zadania stoją przed człowiekiem na każdym etapie życia • rozmowa na temat praw człowieka - wszyscy ludzie są wolni i mają równe prawa 	<ul style="list-style-type: none"> • gimnastyka z wykorzystaniem piosenki <i>Głowa, ramiona...</i> • poznanie trudności związanej z brakiem wzroku – zabawa <i>Przewodnik i niewidomy</i> • zabawa ruchowa <i>Ciuciubabka</i> • zabawy w <i>Kalambury</i> ruchowe • zabawy ruchowe bez użycia nóg
----	----------	-----------------	---	--	---	---	--

		<p>5-latk:</p> <p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnienie jaką funkcję pełnią kubki smakowe na języku - wypełnienie karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z wyglądem litery Y i y • wyodrębnianie głosek y w wygłosie • dopasowywanie nazw części ciała do obrazka 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówienie zasad kontrastu i tła, które mogą mieć wpływ na postrzeganie i ocenę - wypełnienie kart pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i> – omówienie ważnego znaczenia dokumentu w kontekście zasady wolności i równości wszystkich ludzi
		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p><u>3. 4 i 5-latek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • słucha opowiadania czytanego przez nauczyciela <i>Jak W-skiers pomógł Głuchakowi i ...</i> • zna swoje mocne i słabe strony • wypowiada się na temat sposobów pomocy osobom niepełnosprawnym • wymienia rolę poszczególnych części ciała • wie, jaka jest sytuacja ludzi niepełnosprawnych • wyraża ciałem zmiany tempa i dynamiki utworu • wymienia sytuacje, które zagrażają zdrowiu i bezpieczeństwu dziecka • wie, jak zbudowane jest jego ciało • wymienia sposoby dbania o zdrowie • wskazuje położenie najważniejszych organów w ciele człowieka • wymienia rodzaje zmysłów człowieka • rozpoznaje i opisuje smaki, zapachy, wrażenia dotykowe • wymienia etapy rozwoju człowieka • wymienia zadania ludzi do wypełnienia na poszczególnych etapach życia <p><u>5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podstawowe gatunki muzyczne • wyodrębnia głoskę y w wygłosie • dopasowuje nazwy części ciała do obrazków • dobiera określenia opisowe o przeciwnym znaczeniu gładki/szorstki, twardy/miękki • właściwie stosuje pojęcia kontrast, odcień, barwa • dzieli instrumenty na grupy instrumentów dętych, strunowych i perkusyjnych • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>wszyscy ludzie są wolni</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>wszyscy ludzie mają równe prawa</i> • rysuje sytuacje, w których dzieci stosują zasady bezpieczeństwa • ma pozytywny stosunek do osób używających aparatów słuchowych, okularów itp. 			
		<p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p><u>5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia literę y i Y 			

17	grudzień Święta	3, 4 i 5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie zabaw i doświadczeń związanych z lodem, określenie czym jest lód i w jakich warunkach powstaje • określenie czym jest śnieg, opisywanie wyglądu i charakterystycznych cech płatków śniegu <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzeżenie rytmów w ćwiczeniach ruchowych i kontynuowanie ciągów • dostrzeżenie rytmu w krótkich wylizankach z powtarzającym się motywem • praca z aplikacją interaktywną <i>W świecie liczb</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiadanie o tradycjach świątecznych w Wielkiej Brytanii, Francji, Rosji, Hiszpanii, Meksyku i USA z wykorzystaniem planszy <i>Mapa Świata</i> • wyjaśnianie znaczenia symboli przedmiotów znajdujących się na choince • opisywanie choinek wyświetlanych na tablicy interaktywnej – stosowanie zdań typu: „Jest duża, ma czerwone bombki, kolorowe światełka. Na czubku jest szpic” • słuchanie opowiadania <i>Opowieść wigilijna</i> K. Ostafínskiej • ćwiczenia w układaniu życzeń świątecznych 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagowanie ruchem na zmianę wysokości dźwięków • nauka piosenki <i>Dzwonki są!</i> • śpiewanie wybranych kolęd lub pastorałek <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie kartek świątecznych • przygotowanie dekoracji - choinki z papieru pakowego oraz papierowych ozdób i łańcuchów <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie kompozycji i ozdób z lodu • wycinanie papierowych śnieżynek 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy na temat tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia w Polsce i na świecie • rozmowy związane z sytuacją ludzi starszych i samotnych w okresie Świąt Bożego Narodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • porządki w sali, dobieranie odpowiedniego sprzętu do wykonywanych prac • zabawa ruchowa – <i>Ubiaramy choinkę</i> • poranne zabawy z piłką w kole • przybliżenie dzieciom tradycji choinki jako drzewka bożonarodzeniowego
		5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie doświadczeń z lodem, próba odpowiedzi na pytanie w jakich warunkach lód najszybciej topnieje <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupowanie liczmanów ze względu na wybraną cechę, • dopełnianie zbiorów do 6 	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z wyglądem litery d i D • analiza i synteza wyrazów z głoską d • rysowanie choinki po śladzie, ozdabianie choinki według własnego pomysłu • pisanie własnego imienia, wyrazów mama i tata 	<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyklejanie wzoru na konturze bombek zrolowanymi kulkami z bibuły <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • składanie papieru do śnieżynek-wycinanek według instrukcji nauczyciela • przeprowadzenie prób wycięcia dwóch identycznych śnieżynek-wycinanek 		

		<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci: 3, 4 i 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi pomóc rodzicom podczas porządków świątecznych • czuje się współodpowiedzialny za porządek w sali • potrafi współpracować podczas sprzątania sali • dokonuje analizy i syntezy sylabowej • potrafi opisać (ustnie) wygląd choinki • wymienia zwyczaje i tradycje związane ze Świętami Bożego Narodzenia w Polsce • układa proste życzenia świąteczne • wypowiada się na tematy związane ze Świętami Bożego Narodzenia • zauważa powtarzające się elementy w ćwiczeniach ruchowych i wylczankach • maluje farbami fragment tworzonej wspólnie choinki • skleja papierowe paski papieru, tworząc łańcuch • wymyśla i rysuje wzór na papierowej bombce • wyjaśnia, czym jest śnieg • opisuje wygląd płatków śniegu • wyjaśnia, czym jest lód i jakie ma właściwości • wskazuje konieczne warunki potrzebne do zrobienia rzeźby z lodu <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia niektóre zwyczaje związane ze Świętami Bożego Narodzenia na świecie • dokonuje analizy i syntezy wyrazów z głoską d • przelicza w zakresie 6 • wykleja wymyślony wzór kulkami z bibuły na konturze bombki • wycina papierowe śnieżynki stosując się do instrukcji nauczyciela • dostrzega zależność pomiędzy rodzajem nacięć i finalnym wyglądem śnieżynki-wycinanki • wskazuje warunki przyspieszające topienie się lodu 					
		<p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci: 5 - latek</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje literę d i D 					
nr tygodnia	miesiąc i temat tygodnia	edukacja					
18	styczeń Kalendarz, czas	<p>grupa wiekowa</p> <p>3, 4 i 5-latki:</p>	<p>matematyczna i przyrodnicza (obszary 4, 11, 12, 13 z podstawy programowej)</p> <p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy z wierszem <i>Miesiące kupują buty</i> – utrwalanie nazw miesięcy 	<p>polonistyczna (obszary 3, 14 z podstawy programowej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywne słuchanie wiersza <i>Miesiące kupują buty</i> – układanie wypchniętych z kart pracy butów w odpowiedniej kolejności 	<p>artystyczna (obszary 7, 8, 9, 10 z podstawy programowej)</p> <p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie piosenki <i>Cztery piłki</i> 	<p>społeczna i samoobsługowa (obszary 1, 2, 6, 15 z podstawy programowej)</p>	<p>ruchowa (obszar 5 z podstawy programowej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe związane z utrwaleniem pojęcia para – szukanie par butów

			<ul style="list-style-type: none"> rozmowa na temat różnego rodzajów kalendarzy praca z aplikacją <i>Następstwa czasu</i> rozmowa na temat różnego rodzaju przyrządów i urządzeń do odmierzenia czasu przeliczenie ilości miesięcy na podstawie kalendarza omówienie styczeńowych temperatur powietrza w różnych częściach świata - temperatury mroźne i upalne oglądanie zdjęć i ilustracji z wyspy Jamajka, omówienie warunków pogodowych panujących w styczniu poznanie pejzażu Antarktydy, poznanie warunków życia pingwinów <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> zabawy związane z utrwaleniem pojęcia para - przeliczanie butów i par butów 	<ul style="list-style-type: none"> sluchanie opowiadania <i>Dziewi Matłosi</i> wykonywanie ćwiczeń logopedycznych – narządów mowy i artykulacyjnych poprzez naśladowanie dźwięków i określonych czynności wypowiedzi dzieci na temat <i>Mój dzień</i> 	<p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> przypomnienie zasad zachowania się w teatrze podczas przedstawienia przygotowanie inscenizacji wiersza <i>Miesiące kupują buty</i> zabawy <i>Kalambury</i> – naśladowanie czynności wykonywanych w ciągu dnia <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> omówienie zasad działania zegarów i innych urządzeń do odmierzenia czasu zaprojektowanie kompozycji konstrukcyjnej – temat <i>Parę Czas</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonanie palmy bananowej - praca zespolowa 	<ul style="list-style-type: none"> naśladowanie czynności wykonywanych w ciągu dnia zabawy ruchowe nawiązujące do zegara
	5-latki:				<p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie kompozycji muzeum zegarów – rysowanie i wycinanie po śladzie <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonanie makiety z pingwinami z papieru 	
				<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3, 4 i 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> aktywnie i ze zrozumieniem słucha wiersza <i>Miesiące kupują buty</i> posługuje się pojęciem para wypowiada się z zastosowaniem pojęć dotyczących następstw czasowych naśladuje określone czynności 		

19	styczeń Technika w naszym życiu	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje ćwiczenia logopedyczne • podaje przykłady pojęć związanych z czasem • opisuje przedmioty odmierzające czas lub informujące o upływie czasu • dostrzega zjawisko występowania różnych temperatur w różnych rejonach kuli ziemskiej • wykonuje pracę plastyczną będącą częścią większej pracy zespołowej <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy miesięcy • wyjaśnia sposób odmierzania czasu przez zegarek • opisuje zasady odczytywania kalendarza miesięcznego • wycina nożyczkami po narysowanej linii • wskazuje na mapie rejon życia pingwinów 	<ul style="list-style-type: none"> • słuchanie wiersza J. Tuwima <i>Pstryk</i> • rozmowy na temat roli prądu w życiu człowieka • słuchanie opowiadania nauczyciela na podstawie planu demonstracyjnej <i>Wczoraj i dziś</i> dotyczącego powstania żarówki i praktyki przeprowadzenia rozmowy (wywiadu) z konserwatorem przedszkolnym • mowa robotów - dzielenie wyrazów na sylaby, dokonywanie syntezy sylabowej wyrazów wymawianych przez nauczyciela i kolegów • rozmowy na temat funkcji robotów • rozmowa na temat pracy jaką wykonuje mama w domu • słuchanie wiersza J. Papuzińskiej <i>Robotek</i> • używanie określeń energia elektryczna, ekologia 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie piosenki <i>Bałwankowa rodzina</i> <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysowanie – <i>Jak będzie wyglądało pranie za 100 lat</i> • rysowanie schematu własnego wynalazku <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • oglądanie urządzeń znajdujących się u konserwatora, omówienie zasad bezpiecznego posługiwania się nimi • zajęcia techniczne w pracowni konserwatora przed szkolnego (wbijanie gwoździ, zakręcanie śrubek) • zajęcia z jednym z ojców – oglądanie pracy związanej z wierceniem i wkręcaniem śrubek oraz wbijaniem gwoździ • wymyślanie własnego urządzenia technicznego • ćwiczenia sprawności manualnej polegające na łączeniu śrub z nakrętkami 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnych sposobów przesyłania informacji, rozmów na odległość i przemieszczania się na przestrzeni wieków • omówienie przełomowych odkryć i wynalazków • omówienie jak rozwijały się niektóre urządzenia i wynalazki 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawa ruchowa – <i>Zabawki na baterie</i> • zabawa ruchowa – <i>Berek robot</i> • zabawa ruchowa – <i>Urządzenia domowe</i>
----	---	--	---	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzanie kruchości materiałów np. plastiku, drewna, szkła - wnioskowanie o ich trwałości oraz o odwracalności dokonanych zmian 		<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zasad bezpieczeństwa w gospodarstwie domowym • wskazanie urządzeń domowych których dzieci nie mogą używać bez nadzoru dorosłych • omówienie zasad bezpiecznego posługiwania się młotkiem - tworzenie kompozycji z przybijanki geometrycznej • omówienie zasad bezpiecznego posługiwania się narzędziami i urządzeniami technicznymi 		<ul style="list-style-type: none"> • wyścigi w rzędach inspirowane ruchem robotów
	5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • określanie czasu, w którym dany przedmiot był wykorzystywany (kiedyś/dzisiaj) <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupowanie przedmiotów ze względu na wybraną cechę • przeliczanie elementów i określanie ich liczebnością 	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie w wyglądem liter n i N • przygotowanie i opowiadanie historii powstania żarówki 	<p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówienie zasad działania wybranych domowych sprzętów elektrycznych – np. odkurzacza i suszarki, • wskazanie urządzeń technicznych i sprzętów elektrycznych używanych w gospodarstwach domowych • skonstruowanie papierowego laptopa 			
						<p>Podstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>3. 4 i 5-latek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat obecności urządzeń technicznych w życiu człowieka • ćwiczy wyobraźnię twórczą • wypowiada się na temat specyfiki pracy konserwatora szkolnego • jest sprawniejszy fizycznie • wypowiada się na temat roli mamy w domu • zna różne sposoby pozyskiwania energii elektrycznej • wie, że ludzie powinni oszczędzać energię elektryczną • zna historię wynalezienia koła • bezpiecznie posługuje się młotkiem podczas przybijania pinezek • komponuje obrazek z figur geometrycznych • opisuje stworzoną przez siebie pracę plastyczną • opisuje zasady bezpiecznego posługiwania się młotkiem, śrubokrętem i nożyczkami • podaje zasady zachowania ostrożności przy stosowaniu urządzeń elektrycznych 	

20	styczeń <u>Dzień Babci</u> <u>i Dziadka</u>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzeżenie rozwoju urządzeń technicznych na przestrzeni wieków • wymienienia urządzeń, które służą do przekazywania informacji i rozmowy na odległość • ćwiczy sprawność manualną • klasyfikuje śrubki • dopasowuje pasujące do siebie elementy • bierze udział w doświadczeniach związanych ze sprawdzaniem kruchości materiałów <p><u>5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy rozwoju żarówki i pralki • dokonuje analizy i syntezy sylabowej • wymyśla własne urządzenie techniczne i rysuje jego schemat • przelicza elementy i określa ich liczebność • rozumie znaczenie słów: kiedyś, dziś • opisuje zasadę działania wybranego domowego urządzenia technicznego • konstruuje papierowego laptopa • potrafi skręcić śrubkę i nakrętkę <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p><u>5-latek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wygląd litery n i N 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na tematy związane z babciąmi i dziadkami • słuchanie wiersza B. Piergi <i>Pamiętajmy o seniorach</i> • wypowiedzi na temat sposobów okazywania szacunku • słuchanie wiersza T. Kubiaka <i>Maskarada</i> • rozmowa na temat zabaw z czasów młodości babć i dziadków • opisywanie wyglądu babć i dziadków 	<p><u>plastyczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie laurek dla babci i dziadka • przygotowanie projektu stroju karnawałowego • kolorowanie mandali literowej - litera b i B • przygotowanie kostiumów na bal dla lalek i misiów • przygotowanie korali ze słomek dla babć <p><u>muzyczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nauka piosenki <i>Piosenka dla Babci</i> • śpiewanie piosenek z okazji Dnia Babci i Dziadka na uroczystości • zabawy przy muzyce z okazji karnawału • zabawy rytmiczne z wykorzystaniem balonów 	<ul style="list-style-type: none"> • ustalenie daty Dnia Babci i Dziadka • ustalenie właściwych zasad zachowania się wobec osób starszych • zgodna zabawa z rówieśnikami podczas balu karnawałowego • przygotowanie balu dla maskotek – zaplanowanie i podział zadań, przygotowanie kostiumów i poczęstunku dla lalek • omówienie zmian w otoczeniu i różnic w używanych sprzętach i urządzeniach na przestrzeni lat • poznanie gier i zabaw popularnych w dawnych czasach 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe z balonami • taneczne zabawy ruchowe • tradycyjne zabawy ruchowe: <i>Komórki do wynajęcia, skakanie w gumę, Głupi Jaś, gra w palanta, Baloniku mój małutki, Berek</i> • zabawa ruchowa – <i>Taniec z maskotkami</i>
----	---	--	---	--	--	---

		<p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roluje kawałki gazet na słomce • planuje kolejność zadań podczas przygotowywania balu <p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:</p> <p>5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje literę b i B • stosuje określenie pokolenie i grupa wiekowa w odniesieniu do swojej rodziny 		<p>3, 4 i 5-latki:</p> <p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie zjawisk atmosferycznych charakterystycznych dla pór roku <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie wyglądu i nazewnictwa podstawowych figur geometrycznych • stosowanie kostki do gry jako narzędzia do przeliczania • liczenie usłyszanych dźwięków 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy na temat wieloznaczności pojęcia gra • wypowiedzi na temat rodzajów gier i ulubionych gier • rozmowa na temat tego, co to znaczy „grać na nerwach” • wyjaśnienie zasad tradycyjnej <i>Gry w zielone</i> • dobieranie wyrazów rymujących – gry z aplikacją interaktywną 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie akompaniamentu do utworu w stylu <i>Panie Janie, Wlazł kotek na płotek</i> • słuchanie utworu muzycznego A. Vivaldiego <i>Zima</i> • zapoznanie z pojęciem gama na podstawie planszy demonstracyjnej <i>Świat muzyki</i> • śpiewanie piosenki <i>Mały kotek</i> na melodię gamy • wystukiwanie rytmów • zabawy z aplikacją <i>Instrumenty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnych rodzajów gier • rozmowa o znaczeniu zasad i reguł w grach • wyjaśnienie zasady fair play – uczciwej gry • omówienie zjawiska kibicowania podczas rozgrywek sportowych • ustalenie reguł podczas zespołowych rozgrywek planszowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe z linami – utrwalanie pojęcia gama • zabawa ruchowa – <i>Ojciec Wirgiliusz</i> • zabawy z piłką – ćwiczenia rzutów i chwytania • gra w <i>Zbijanego</i> • gra w piłkę nożną • omówienie roli zasad i reguł w różnych dyscyplinach sportowych • rozgrywki sportowe – wcielanie się w rolę zawodników, sędziego, kibiców
21	styczeń Gramy			<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy na temat wieloznaczności pojęcia gra • wypowiedzi na temat rodzajów gier i ulubionych gier • rozmowa na temat tego, co to znaczy „grać na nerwach” • wyjaśnienie zasad tradycyjnej <i>Gry w zielone</i> • dobieranie wyrazów rymujących – gry z aplikacją interaktywną 	<p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie akompaniamentu do utworu w stylu <i>Panie Janie, Wlazł kotek na płotek</i> • słuchanie utworu muzycznego A. Vivaldiego <i>Zima</i> • zapoznanie z pojęciem gama na podstawie planszy demonstracyjnej <i>Świat muzyki</i> • śpiewanie piosenki <i>Mały kotek</i> na melodię gamy • wystukiwanie rytmów • zabawy z aplikacją <i>Instrumenty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnych rodzajów gier • rozmowa o znaczeniu zasad i reguł w grach • wyjaśnienie zasady fair play – uczciwej gry • omówienie zjawiska kibicowania podczas rozgrywek sportowych • ustalenie reguł podczas zespołowych rozgrywek planszowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe z linami – utrwalanie pojęcia gama • zabawa ruchowa – <i>Ojciec Wirgiliusz</i> • zabawy z piłką – ćwiczenia rzutów i chwytania • gra w <i>Zbijanego</i> • gra w piłkę nożną • omówienie roli zasad i reguł w różnych dyscyplinach sportowych • rozgrywki sportowe – wcielanie się w rolę zawodników, sędziego, kibiców 	

	5-latki:	matematyczna • przypomnienie wyglądu i znaczenia znaków matematycznych • przeliczanie rzutu kostką i ruchów na planszy - stopniowanie trudności w przeliczaniu		• gra z kolegami w przygotowaną grę <i>Memory rytmu</i> • zapoznanie z wyglądem litery g i G • analiza i synteza wyrazów z głoską g		• skonstruowanie bębna z dostępnych materiałów muzyczna • granie gamy na dzwonkach • zabawa w tworzenie rytmicznych układów plastyczna • konstruowanie własnej gry planszowej			
		Podstawowe osiągnięcia dzieci: 3, 4 i 5-latek. • bierze udział w zabawach muzycznych z wykorzystaniem gamy • śpiewa proste piosenki na melodię gamy • jest sprawniejszy fizycznie • jest odporniejsze emocjonalnie w sytuacji porażki • potrafi współpracować w drużynie • wymienia znaczenia pojęcia gra • wypowiada się na temat swoich ulubionych gier • zna zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla wszystkich pór roku • zna figury geometryczne • przelicza elementy • wymienia różne rodzaje gier • wyjaśnia daczego w grach obowiązują zasady do przestrzegania • podejmuje grę zespołową, stosując się do ustalonych reguł • przestrzega ustalonych zasad podczas konkurencji sportowych • wyjaśnia jaka jest rola zawodników, sędziego i kibiców podczas rozgrywek sportowych • powtarza proste rytmy, wystukując je na przedmiotach • powtarza rytm wystukiwany na przedmiotach połączony z klaskaniem • prezentuje samodzielnie wymyślony rytm							
		5-latek: • dobiera wyrazy rymujące się • zna i stosuje podstawowe znaki matematyczne • konstruuje grę planszową • proponuje zasady i reguły do wymyślonej gry planszowej • wyjaśnia zasady gry w wybranych dyscyplinach sportowych • wyjaśnia znaczenie pojęcia gry fair play • powtarza rytm wystukiwany na przedmiotach połączony z klaskaniem i aktywnością ruchową							

22	styczeń Media	<p>Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci: 5-latek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje literę g i G • zna gamę C-dur • gra na dzwonkach 	<p>3, 4 i 5-latki:</p> <p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie symboli nawiązujących do pogody • przypomnienie wiadomości z zakresu mapy Polski • zabawy z aplikacją <i>Kalendarz pogody</i> <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy kształtujące orientację i przestrzeni z gazetami – wykonywanie poleceń typu: stań na gazecie, stań przed gazetą • zapoznanie z cyfrą siedem • tworzenie zbiorów siedmioelementowych 	<p>rozмовы на temat tego, co to są media</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyskusje na temat pracy w: telewizji, prasie, radiu i Internecie • wyjaśnienie cech pracy dziennikarza w poszczególnych mediach • rozpoznawanie akcesoriów niezbędnych w pracy w mediach • zabawa w dziennikarza - przeprowadzenie wywiadu z pracownikiem przedszkola • rozmowy na temat rodzajów reklam, oglądanie przykładowych reklam w telewizji, gazecie, Internecie, słuchanie w radiu • <i>Burza Mózgów</i> – do czego potrzebna jest reklama • wypowiedzi na temat ulubionej reklamy 	<p>teatralna</p> <ul style="list-style-type: none"> • inscenizacje wywiadów <p>muzyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagowanie na ciszę – zajmowanie miejsca na gazecie • wydobywanie różnych odgłosów z gazet <p>plastyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie tekturowych elementów scenograficznych pomalowanych farbami do programu telewizyjnego <p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektowanie i wykonanie strojów z gazet • wyjaśnienie jak tworzony jest film animowany • tworzenie papierowej postaci animowanej 	<p>rozmowa na temat programów telewizyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zawodów telewizyjnych • rozmowy na temat sławnych osób i wpływu sławy na codzienne życie • omówienie funkcji prezentera, reżysera, scenografa, operatora kamery, omówienie zakresu obowiązków na planie • nakręcenie kamery programu telewizyjnego – <i>Prognoza pogody</i> 	<p>zabawy orientacyjno - porządkowe - zajmowanie określonej pozycji w przerwie w muzyce</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawy ruchowe z gazetami - chodzenie po gazetach, skakanie po gazetach i między gazetami, omijanie gazet • ćwiczenie celności – rzuty gazetami do celu • <i>Gazetowa walka</i> – zabawa zespołowa
	5-latki:	<p>przyrodnicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentacja i omówienie działania termometru • rozmowa na temat zimowej pogody <p>matematyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosowanie liczebników głównych i porządkowych w zakresie siedmiu 	<p>szukanie wad i zalet telewizji, radia, Internetu i prasy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z wyglądem liter r i R • analiza i synteza wyrazów z głoską r 	<p>techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie dowolnej reklamy wybraną techniką 			

Podstawowe osiągnięcia dzieci:

3. 4 i 5-latek

- jest sprawniejszy fizycznie
- wydobywa dźwięki z gazet
- wymienia rodzaje reklamy i jej główne cechy
- zna moc cyfry siedem
- wie, czym różni się od siebie programy telewizyjne
- zna nazwy zawodów związanych z pracą w telewizji
- rozróżnia symbole pogodowe
- podaje przykłady filmów animowanych
- wykonuje pracę manualną stosując się do instrukcji nauczyciela
- wyjaśnia pojęcie słowa
- wymienia sławne postacie, które zna
- uczestniczy w przygotowaniach do występów artystycznych
- wymienia osoby uczestniczące w przygotowaniu telewizyjnej prognozy pogody
- prezentuje prognozę pogody
- podejmuje pracę w grupie

5-latek:

- wypowiada się na temat cech charakterystycznych pracy w radiu, telewizji i gazecie
- tworzy reklamę
- klasyfikuje obiekty zgodnie z dziedziną, której dotyczą
- ocenia wady i zalety poszczególnych mediów
- wie, jak działa termometr

Ponadpodstawowe osiągnięcia dzieci:

5-latek:

- rozpoznaje literę r i R

Tydzień 1 – Witajcie w przedszkolu

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 1

Temat tygodnia: Witajcie w przedszkolu

Cele ogólne:

- kształtowanie umiejętności uważnego słuchania poleceń nauczyciela
- poznanie podstawowych zasad dotyczących poruszania się po drogach
- poznanie kolegów z grupy
- ustalenie zasad panujących w grupie, w tym stosowania zwrotów grzecznościowych

Pomoce: szarfy gimnastyczne, chusta Klanza, zabawki (z sali), pocztówki przedstawiające wakacyjne krajobrazy, kartki A4 w kolorze zielonym i czerwonym, aparat fotograficzny z możliwością nagrywania lub kamera, kartki z brystolu, arkusze szarego papieru.

Aplikacja interaktywna: *Zasady zachowania.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Najlepiej razem, Myj zęby.</i> 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Jesteśmy dziennikarzami	Poznajemy nasze imiona	Poznajemy przedszkole	Wakacyjne plakaty	Zwroty grzecznościowe
Jesteśmy przedszkolakami	Ja w nowym miejscu	Minęły wakacje	Nasza sala	Poznajemy się wzajemnie

Temat: Poznajemy nasze imiona

Cele

3, 4 i 5-latek:

- przedstawia się pełnym zdaniem
- wymienia imiona kilku koleżanek i kolegów
- sprawnie ustawia się w pary

5-latek:

- przedstawia się pełnym imieniem i nazwiskiem

Pomoce: miś – maskotka, piosenka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci chwytają się za ręce i tworzą duże koło (można zainicjować zabawę *Baloniku nasz malutki*). Siadają na podłodze.
2. Nauczyciel przedstawia misia, który chce pomóc dzieciom zapamiętać imiona kolegów i koleżanek. Nauczyciel przedstawia się misiowi, podając mu swoje imię i nazwisko oraz mówi w jaką zabawę najbardziej lubi się bawić. Podaje misia dziecku siedzącemu naprzeciwko i prosi, aby zrobiło to samo. Zabawa trwa dopóki wszystkie dzieci się nie przedstawiają.
3. Nauczyciel włącza piosenkę, dzieci poruszają się po całej sali, podskakując w rytm muzyki. Kiedy słyszą słowa refrenu podskakują wysoko do góry i głośno klaszczą rękoma nad głową.
4. W drugiej wersji: na słowa refrenu dzieci chwytają za rękę jedną osobę, która znajduje się najbliżej i tworząc parę, podchodzą do nauczyciela. W ten sposób cała grupa ustawia się w pary. Zabawa powtarzana jest tak długo, aż pary ustawią się w rzędach jedna za drugą.

5-latki:

5. Zabawa w kole: nauczyciel pyta czy jest w grupie osoba o imieniu Marysia (dziecko o tym imieniu nic nie mówi i obserwuje ilu kolegów podniosło rękę do góry i zapamiętało jego imię).
6. Nauczyciel pyta czy w grupie są osoby, których imię rozpoczyna się na głoskę „a”. Dzieci o imionach rozpoczynających się podaną głoską wstają i wychodzą na środek koła. Pozostałe dzieci przypominają sobie ich imiona (nauczyciel dyskretnie podpowiada).

Temat: Poznajemy przedszkole

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia przeznaczenie poszczególnych pomieszczeń w przedszkolu
- rozpoznaje pracowników przedszkola
- odczytuje oznakowania sal w przedszkolu

5-latek:

wyjaśnia do czego służą mapy i plany

Pomoce: schematyczny plan przedszkola i piktogramy/znaczkę określające funkcję różnych pomieszczeń w przedszkolu (e-zeszyt), **dotatkowo dla 5-latków:** karty pracy *Poznajemy przedszkole* z zeszytu nr 3 i 4. Przed zajęciami na drzwiach przedszkolnych pomieszczeń należy przykleić wydrukowane z e-zeszytu piktogramy (duże znaczkę z zeszytu nr 4).

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel rozdaje kartki ze schematem przedszkola (bardzo uproszczony schemat np. prostokąty symbolizujące poszczególne pomieszczenia, wydruk z e-zeszytu). Prosi dzieci o opisanie przedszkola: jakiej jest wielkości? Jak wyglądają sale?

2. Nauczyciel rozdaje znaczki/piktogramy będące oznakowaniem sal (znaczki nawiązują do funkcji i przeznaczenia danych pomieszczeń: kuchnia, sala zabaw, gabinet dyrektora, sekretariat, toaleta). Próba wspólnego odczytania znaczeń piktogramów. Przyklejenie znaczków na plan przedszkola.
3. Nauczyciel zaprasza dzieci na zwiedzanie przedszkola i przypomina o zasadach kulturalnego przywitania ze spotkanymi osobami.
4. W trakcie zwiedzania dzieci próbują odszukać na drzwiach mijanych pomieszczeń znajome znaczki/piktogramy. Odgadują do czego dane pomieszczenie może służyć. Witają się z mijanymi pracownikami przedszkola, składają wizytę w sekretariacie w gabinecie dyrektora.
5. Po zakończonej wycieczce dzieci dzielą się wrażeniami, kolorują i uzupełniają plany przedszkola.
6. Rysowanie pracy plastycznej na temat *Moje przedszkole*.

5-latki:

7. Zamiast punktu 4 wykonanie kart pracy *Poznajemy przedszkole* z zeszytu nr 3 i 4. Polecenie: „Zwiedzając przedszkole spróbuj nazwać mijane pomieszczenia – pomogą Ci w tym obrazki umieszczone na drzwiach sal. Pokoloruj plan przedszkola - w oznaczonym miejscu naklej znaczki/piktogramy, dorysuj zapamiętane elementy z sal i pomieszczeń.”

Temat: Wakacyjny plakat

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje, w jaki sposób spędził wakacje
- wymienia charakterystyczne elementy dla pejzażu wiejskiego, miejskiego i nadmorskiego
- prawidłowo trzyma w ręku pędzel podczas malowania farbami

5-latek:

- podejmuje współpracę podczas tworzenia plakatu

Pomoce: kartki typu bristol, farby plakatowe, duże arkusze papieru np. pakowego lub duża tablica, na której wywieszono zostaną plastyczne prace dzieci, plansze demonstracyjne *Łąka, Las, Na wsi, Nad morzem*, aplikacje interaktywne *Mapa Polski, Mapa Świata*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel pyta dzieci w jaki sposób spędziły wakacje - słuchanie swobodnych wypowiedzi.
2. Nawiązując do rozmowy i usłyszanych historii nauczyciel prezentuje dzieciom plansze demonstracyjne, przedstawiające środowisko wiejskie, miejskie i nadmorskie. Dzieci kontynuują wypowiedzi na temat, nawiązując do przedstawionych ilustracji. Nauczyciel może również wykorzystać aplikacje interaktywne np. *Mapę Polski* oraz *Mapę Świata*.
3. Zabawa słuchowa: rozpoznawanie dźwięków. Nauczyciel odtwarza charakterystyczne dźwięki nawiązujące do pejzażu nadmorskiego, miejskiego, wiejskiego oraz odgłosy zwierząt. Dzieci odgadują gdzie można usłyszeć dźwięki kto lub co oraz co może je wydawać.
4. Praca przy stolikach: malowanie farbami plakatowymi pracy plastycznej na temat *Moje wakacje*. Zwrócenie uwagi na prawidłowy sposób trzymania pędzla w ręku.
5. Omówienie i wyeksponowanie prac.

5-latki:

6. Nauczyciel wspólnie z dziećmi aranżuje plakatową wystawę prac np. naklejając kilka prac o zbliżonej tematyce na jednym dużym arkuszu papieru pakowego. Wspólne dekorowanie plakatów.

Temat: Jesteśmy dziennikarzami

Cele

3, 4 i 5-latek:

- posługuje się zwrotami grzecznościowymi niezbędnymi do udzielenia wywiadu
- potrafi przeprowadzić kilkudzaniowy wywiad

5-latek:

- zna pojęcia: wywiad i dziennikarz

Pomoce: aparat fotograficzny z możliwością nagrywania, tablica interaktywna.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa z dziećmi na temat tego, że wywiad to rozmowa z jakąś osobą. Wyjaśnienie, że osoba, która przeprowadza wywiad to dziennikarz. Propozycja zabawy w dziennikarza, który przeprowadza wywiad z pracownikami przedszkola.
2. Wyjaśnienie, jakie zwroty grzecznościowe musi stosować dziennikarz podczas wywiadu: dzień dobry, dziękuję za udzielenie wywiadu, do widzenia.
3. Przygotowanie pytań do dyrektora przedszkola, np.: Czy lubi pan/pani swoją pracę? Czym zajmuje się dyrektor? Jak to się stało, że został pan/pani dyrektorem? Czy lubi pan/pani dzieci? Czy lubi pan/pani swoją pracę? itp.
4. Wybranie dzieci do zadawania konkretnych pytań.
5. Ustalenie zasad zachowania się podczas wizyty w gabinecie pani dyrektor i sekretariacie.
6. Wizyta w gabinecie dyrektora i przeprowadzenie wywiadu. Jeżeli w gabinecie dyrektora nie ma warunków do przyjęcia grupy dzieci, to można zaprosić go do sali.

5-latki:

7. Podsumowanie zajęć i sprawdzenie ile informacji dzieci zapamiętały.
8. Oglądanie wywiadu na tablicy interaktywnej.

Wersja łatwiejsza:

- W zależności od możliwości dzieci wywiad może przeprowadzać nauczyciel.

Uwagi:

- W taki sam sposób, tego samego dnia lub innego, warto przeprowadzić wywiad z konserwatorem, panią intendent, sekretarką lub innymi pracownikami przedszkola.
- Do przeprowadzenia wywiadu można wykorzystać aparat fotograficzny z możliwością nagrywania, jeśli wywiad przeprowadzany jest u danego pracownika. Następnie, za pośrednictwem komputera, wyświetlić go dzieciom na tablicy interaktywnej.
- Można też przeprowadzić wywiad w sali i wykorzystać do tego celu wizualizer.
- Dzieci 3, 4-letnie mogą obejrzeć nagrane wywiady po przerwie lub innego dnia.
- Warto nagrywać również dziecko, które zadaje pytania. Można do zabawy wykorzystać zabawkowy mikrofon.

Temat: Jesteśmy przedszkolakami

Cele

3, 4 i 5-latek:

- uważnie słucha poleceń nauczyciela
- wyjaśnia, po co uczęszcza do przedszkola
- pamięta tekst wiersza *Idę do przedszkola*
- stosuje zasady przechodzenia przez jezdnię

Pomoce: kartki w kolorze zielonym i czerwonym, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Przedszkolna sala* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa z dziećmi na temat dlaczego i chodzą do przedszkola. Nauczyciel reasumuje wypowiedzi dzieci i stwierdza, że do przedszkola chodzimy po to, by się uczyć, bawić i spotykać z kolegami.
2. Recytacja przez nauczyciela krótkiego wiersza:

„Idą dzieci drogą, idą gromadkami, do dużego domu z białymi oknami. Weszły do przedszkola, wszystko ich ciekawi – tu się będą uczyć, tu się będą bawić.”	<i>maszerowanie rękami pokazujemy, że coś jest dużego rozglądanie się dookoła wskazanie rękami na przemian na salę</i>
--	--

3. Nauka wierszyka na pamięć. Warto dołączyć do recytacji pokazywanie.
4. Weszliśmy do przedszkola, to musimy się przywitać ze wszystkimi. Zabawa ruchowa *Ludzie do ludzi* (opis w załączniku).
5. Rozmowa na temat drogi do przedszkola. Nauczyciel pyta dzieci, jak wygląda ich droga do przedszkola, zwraca szczególną uwagę na dzieci chodzące piechotą. Informacja o zasadach przejścia przez jezdnię przy sygnalizacji i bez niej.
6. Zabawa ruchowa – przechodzenie przez jezdnię. Dzieci stoją w jednym końcu sali, mają za zadanie spojrzeć w lewo, w prawo i jeszcze raz w lewo, i przejść na drugi koniec pomieszczenia. W trakcie przechodzenia jeszcze raz należy popatrzeć w prawo. Drugi wariant zabawy – nauczyciel trzyma kartki papieru: czerwoną i zieloną. W czasie, kiedy podnosi do góry czerwoną, dzieci muszą stać, a kiedy zieloną przechodzą.
7. Omówienie zasad pracy przy stolikach (utrzymywanie porządku, dbałość o czyste ręce), ustalenie prawidłowej pozycji podczas pisania.

5-latki:

8. Wykonanie zadania w kartach pracy - kolorowanie sali przedszkolnej. Zwrócenie uwagi na miejsce do nauki i miejsce do zabawy oraz porządek panujący w sali. Dzieci mogą dorysować siebie w wybranym miejscu w sali przedszkolnej. Przygotowanie z obrazka układanki i naklejanie jej na białą kartkę.

Uwagi:

- Praca przy tej karcie pracy daje dobrą okazję do obserwacji wstępnej dzieci. Możemy tutaj sprawdzić: w jaki sposób dziecko trzyma przybór do rysowania, jaka jest jego sprawność grafomotoryczna, w jaki sposób dobiera kolory, czy potrafi wycinać po liniach prostych, czy potrafi ułożyć obrazek składający się z czterech części. Warto tę pracę (naklejoną na kartkę) zachować, jako załącznik do diagnozy.

Temat: Poznajemy się wzajemnie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia upodobania kolegów z grupy
- mówi po imieniu do niektórych kolegów z grupy
- wykonuje ćwiczenia fizyczne

Pomoce: chusta Klanza.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci stoją w kręgu tak, żeby się widziały. Wszyscy śpiewają piosenkę *Witaj* (opis w załączniku), wykonują przy tym ruch lub gest, który wybiera osoba witana. (Np. Ania chce żeby dzieci skakały – dzieci skaczą i śpiewają piosenkę.)
2. Zabawy z chustą Klanza¹ – dzieci trzymają chustę dookoła, nauczyciel wydaje polecenia:

¹ A. Wasilak (red), *Zabawy z chustą*, Lublin: Klanza, 2002.

- pod chustą przebiegną wszyscy, którzy lubią lody (koty, psy, kwiaty, pizzę, chodzić do przedszkola itp.);
 - pod chustą przebiegną ci, którzy nie lubią wstawać rano (zimy, jeździć samochodem itp.);
 - pod chustą przebiegną dziewczynki, pod chustą przebiegną chłopcy;
 - pod chustą przebiegną ci, którzy trzymają kolor zielony, (potem pozostałe).
3. Zabawy orientacyjno – porządkowe
- dzieci biegają po sali, na sygnał nauczyciela ustawiają się w rzędzie (szeregu, kole);
 - dzieci biegają po sali, na sygnał nauczyciela dobiegają do swojej szuflady.

5-latki:

4. Zabawy z chustą¹ – dzieci siedzą dokoła rozłożonej chusty, nauczyciel wydaje polecenia:
- zamieniają się miejscami te osoby, które siedzą na kolorze czerwonym (potem pozostałe kolory);
 - zamieniają się miejscami te osoby, które wcześniej chodziły do przedszkola (które nie chodziły);
 - zmieniają się miejscami osoby, których imię zaczyna się na głoskę „K” (potem inne głoski).

Uwagi:

- Jeśli nie ma chusty we wszystkie zabawy można się bawić, stojąc lub siedząc w kole. Wtedy dzieci po prostu biegają wewnątrz koła.

Temat: Zwroty grzecznościowe

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zachowuje się kulturalnie w sytuacjach życiowych
- potrafi się przedstawić

Pomoce: pacynka Babcia Wiedza, aplikacja interaktywna *Zasady zachowania*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Przedstawienie pacynki Babci – „Babcia przybyła do naszego przedszkola, aby nauczyć nas wielu ważnych rzeczy. Pokaże nam ona, jak powinniśmy się zachować w określonych sytuacjach, będzie nam opowiadała ciekawe bajki i legendy. Babcia długo żyje na świecie, więc już dużo wie, dużo widziała i teraz nas tego nauczy. Musimy się wobec niej grzecznie zachować, powinniśmy okazać jej szacunek. Najpierw przywitajmy się z Babcią mówiąc: »Dzień dobry, mam na imię...«”

5. Przywitanie się z pacynką Babcią - każde dziecko mówi dzień dobry i przedstawia się.
6. Wspólna recytacja wiersza *Idą dzieci drogą*. Rozmowa nawiązująca do wiersza – „Jak wejdziemy do przedszkola, to powinniśmy przywitać się z innymi, w jaki sposób?”
7. Rozmowa na temat innych zasad kulturalnego zachowania się - mówienie: *do widzenia, proszę, przepraszam, dziękuję, czy mogę wyjść do toalety?*
8. Oglądanie animacji na tablicy interaktywnej *Zasady zachowania* – zwroty grzecznościowe. Oglądanie pojedynczych scenek i omówienie przykładu złego zachowania. Następnie dzieci ustalają jakie zachowanie jest poprawne.

5-latki:

9. Scenki dramatowe, w których dzieci naśladowują poprawne zachowanie się bohaterów aplikacji.

Wersja trudniejsza:

- Można dzieciom zadać dodatkowe scenki do naśladowania, w których same muszą się odpowiednio zachować: np. zakupy, wizyta u cioci, wyjście do teatru itp.

Wersja łatwiejsza:

- W przypadku dzieci młodszych 3, 4-letnich oraz nieśmiałej grupy starszej rozmowa z dziećmi powinna mieć charakter rozmowy kierowanej pytaniami, albo mini wykładu.

¹ A. Wasilak (red), *Zabawy z chustą*, Lublin: Klanza, 2002.

Temat: Ja w nowym miejscu

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa cechy wyglądu i ubioru własnego oraz innych dzieci
- opisuje swój wygląd drugiej osobie
- ustala schemat dnia

5-latek:

- określa pory dnia, której będą wykonywane wybrane czynności

Pomoce: plansza demonstracyjna *Dzień w przedszkolu*, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *To jestem ja* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa – dzieci siedzą w kole, jedno stoi w środku i mówi: *Niech zmienią miejsce osoby, które mają*, np.
 - jasne włosy/ciemne włosy,
 - niebieskie oczy/brązowe oczy,
 - koszulkę,
 - dżinsy/dresy,
 - sukienkę, itp.Osoby wymienione wstają i jak najszybciej muszą zamienić się miejscami. Osoba dla której nie starczy miejsca, zostaje w środku i wymienia kolejną cechę.
2. Nauczyciel ustala z dziećmi, że wiedzą już jak wyglądają, jakiego koloru są ich oczy, w co są ubrani itp. Następnie prosi, aby dzieci dobrały się w pary. Jedno z dzieci staje się modelem, drugie artystą. Model opisuje artyście jak wygląda, a artysta podążając za jego słowami, stara się narysować jego postać. Następnie dzieci zamieniają się rolami.
3. Plansza demonstracyjna - prezentacja obrazowego schematu dnia w przedszkolu. Omówienie znaczenia danych obrazków, określanie jakie czynności przedstawiają, prawidłowe nazywanie tych czynności i ustalenie co po czym następuje.

5-latki:

4. Karta pracy *To jestem ja* - określanie jakiej płci i w jakim wieku jest dziecko - kolorowanie pasującego obrazka.
5. Zabawy matematyczne z wykorzystaniem planszy demonstracyjnej – określanie pory dnia, w której dane czynności będą wykonywane, przeliczanie obrazków.

Temat: Minęły wakacje

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa nazwy miejsc na podstawie obrazka
- buduje wypowiedzi wielozdaniowe

5-latek:

- określa cechy krajobrazów na podstawie obrazka
- wskazuje położenie wybranych elementów w określonej orientacji w przestrzeni
- używa określeń: na dole (pod), na górze (nad), obok, po lewej stronie, po prawej stronie

Pomoce: pocztówki, obrazki, zdjęcia przedstawiające wakacyjne krajobrazy – morze, rzekę, jezioro, góry, wieś, miasto, **dotatkowo dla 5-latków:** jedna wybrana przez dziecko zabawka (lub inny przedmiot), karta pracy *Ćwiczenia w orientacji* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa integracyjna - określanie i przeliczanie ilości dzieci ze względu na wskazaną cechę, np. płeć, kolor oczu, kolor włosów. Zachęcanie dzieci do przeliczania zabawek – ilość misiów, lalek, grupowanie ich.
2. Oglądanie pocztówek (zdjęć, obrazków) przedstawiających miejsca, w których spędzamy wakacje – morze, góry, jezioro, rzeka, wieś, miasto. Rozmowa na temat miejsc, w których dzieci spędziły wakacje. Zachęcanie dzieci do swobodnych wypowiedzi na temat wakacyjnych wspomnień.
3. Zabawa muzyczno-ruchowa *Jedzie pociąg z daleka* z wykorzystaniem dostępnych obrazków przedstawiających wakacyjne miejsca. Dzieci ustawione w pociąg „jeżdżą” po sali i zatrzymują się na kolejnych przystankach – w górach, nad morzem, nad rzeką.

5-latki:

4. Określanie cech danego krajobrazu – nazwa miejsca, zjawiska przyrodnicze (morze, góry, jezioro itp.), występujące zwierzęta, rośliny itp.
5. Wskazywanie położenia wybranych elementów w określonej orientacji w przestrzeni. Używanie określeń: na dole (pod), na górze (nad), obok, po lewej stronie, po prawej stronie.
6. Zabawy przestrzenne - układanie wybranej zabawki w odpowiednim położeniu względem siebie lub innych.
7. Karta pracy *Ćwiczenia w orientacji* - wycinanie i przyklejanie obrazków w odpowiedniej orientacji w przestrzeni.

Temat: Nasza sala

Cele

3, 4 i 5-latek:

- utrzymuje porządek w swoim otoczeniu
- rozwija umiejętności budowania wielozdaniowych wypowiedzi
- dostrzega i opisuje istotne cechy przedmiotów.

5-latek:

- rozumie określenia z zakresu orientacji w przestrzeni
- klasyfikuje przedmioty ze względu na wybraną cechę

Pomoce: wybrane zabawki z sali przedszkolnej, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Urządzamy salę* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Lalki, misie, samochody*. Dzieci poruszają się po sali zgodnie z poleceniem nauczyciela - na hasło „lalki” - chodzą ze sztywnymi nogami (nie zginając kolan) i rękami, na hasło „misie” - luźne, lekko ugięte nogi, luźne ręce i tupanie, na hasło „samochody” - lekko ugięte kolana, ręce na wyobrażonej kierownicy i szybsze tempo.
2. Chętne dzieci wypowiadają się na temat swojej ulubionej zabawki, pozostałe dzieci starają się odgadnąć, o jakiej zabawce mowa.
3. *Gdzie odłożyć zabawkę?*- jedno z dzieci staje przed regałem z zabawkami, ma zawiązane oczy i trzyma jakąś zabawkę w dłoni. Pozostałe dzieci starają się go nakierować, gdzie powinien odłożyć zabawkę, używając określeń w górę, w dół, w prawo, w lewo.

5-latki:

4. Dzieci dobierają się pary. Każda para dostaje jedną zabawkę. Jedna osoba jest modelem i siedzi nieruchomo. Druga układa zabawkę zgodnie z poleceniami nauczyciela, np.: po prawej stronie modelu, po lewej stronie modelu, przed modelem, za modelem, trzyma nad modelem itp. Następnie dzieci zmieniają się rolami. Krótkie omówienie ćwiczenia: czy prawa/lewa strona osoby, która jest naprzeciw nas to też nasza prawa/lewa strona?
5. Porządkowanie sali: układanie wszystkich przedmiotów i zabawek na ich miejscach, oznaczanie odpowiednich półek i pudełek rysunkami i podpisami.
6. Karta pracy *Urządzamy salę* - przyporządkowywanie i przyklejanie obrazków przedstawiających elementy sali przedszkolnej do miejsc ich przeznaczenia.

Tydzień 2 – Ja i moja grupa

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 2

Temat tygodnia: Ja i moja grupa

Cele ogólne:

- poznanie obowiązków związanych z pełnieniem różnych funkcji w grupie, w tym funkcji dyżurnego
- poznanie znaczenia pojęcia tolerancja
- dostrzeganie różnic i podobieństw między ludźmi
- kształtowanie poprawnych nawyków higienicznych związanych z myciem rąk i korzystaniem z toalety

Pomoce: duże, wycięte z papieru sylwety chłopca i dziewczynek, różne ubrania dzieci, piłki, figury geometryczne np. zestaw do kształtowania logicznego myślenia lub wycięte z papieru.

Aplikacja interaktywna: *Klocki.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Wszystkie dzieci nasze są, Najlepiej razem</i> (tworzenie układu tanecznego).7. Zajęcia dydaktyczne.				
Być dyżurnym ważna sprawa	Tydzień	Jaki jestem?	Jestem samodzielny	Dzieci z różnych stron świata
Zawieramy kontrakt grupowy	Bawimy się razem	Jeden	Tacy sami czy inni	

Temat: Jaki jestem?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia części ciała i twarzy
- opisuje siebie i kolegów

5-latek:

- rozróżnia w opisach cechy widoczne i niewidoczne
- dobiera określenia o przeciwnym znaczeniu
- właściwie stosuje pojęcie: charakterystyka

Pomoce: białe wycięte z papieru duże sylwetki chłopców i dziewczynek, kredki, klej, lusterko.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel wyjaśnia znaczenie pojęcia charakterystyka. Dzieci z pomocą nauczyciela próbują opisać/scharakteryzować siebie. Podczas opisywania siebie przeglądają się w lusterku, nazywając i opisując części twarzy i ciała.
2. Nauczyciel zwraca uwagę, że podczas opisywania siebie można mówić o cechach zewnętrznych (widocznych – np. jakie ktoś ma włosy, te cechy każdy widzi) i wewnętrznych (niewidocznych, np. w co ktoś lubi się bawić/co lubi jeść).
3. Zabawa ruchowa: dzieci poruszają się po sali w rytm muzyki, kiedy muzyka milknie – dobierają się w pary. Nauczyciel prosi dzieci, aby powiedziały koleżdze z pary w co lubią się bawić (zwrócenie uwagi, że jest to cecha niewidoczna). Zabawa jest powtarzana wielokrotnie: dzieci mówią osobie z pary jak są ubrane, co lubią jeść, jakie mają włosy, jaki lubią kolor, jaką lubią bajkę (określanie, czy są to cechy widoczne czy niewidoczne).
4. Zabawa w kole: dzieci opisują osobę, która siedzi po ich prawej stronie (wspólnie ustalenie prawej strony): jaki ma kolor włosów, jak jest ubrana.
5. W drugiej części zabawy opisywana osoba sama mówi o rzeczach, które nie są widoczne z zewnątrz, ale które też ją w jakiś sposób charakteryzują: w co lubi się bawić, co lubi jeść, jaki lubi kolor, co zbiera/kolekcjonuje.
6. Zabawa plastyczna: na papierowych białych sylwetkach dzieci dorysowują charakterystyczne elementy, które je wyróżniają (kolor włosów, znaki szczególne, kolory ubrania). Po skończonej pracy – ułożenie papierowych sylwetek obok siebie na dywanie i wspólne odgadywanie, która sylwetka kogo przedstawia.

5-latki:

7. Nauczyciel wymienia różne cechy charakterystyczne, które mogą opisywać jakąś postać, dzieci mówią czy jest to cecha widoczna czy niewidoczna. Nauczyciel zwraca uwagę, że zwykle widzimy, jak ktoś wygląda, ale nie widzimy, co lubi lub czym się interesuje.
8. Dobieranie słów o przeciwnym znaczeniu podczas tworzenia charakterystyk: wysoki/niski, jasne/ciemne włosy, długi/krótki.

Temat: Jestem samodzielny

Cele

3, 4 i 5-latek:

- właściwie stosuje pojęcie: samodzielność
- samodzielnie korzysta z toalety
- stosuje prawidłową technikę mycia rąk i zębów
- nazywa oraz samodzielnie zakłada wybrane części garderoby

5-latek:

- podejmuje próby wiązania kokardek
- samodzielnie ubiera się i rozbiera

Pomoce: różne części garderoby: bluzka z suwakiem, sweterek z dużymi guzikami, but zapinany na rzepy oraz drugi sznurowany, obszerna koszulka, kurtka, czapka i inne, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Bakterie i zarazki* z zeszytu nr 3, karta pracy *Układanki* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Na środku koła rozłożone są różne części garderoby (bluzka z suwakiem, sweterek z dużymi guzikami, but zapinany na rzepy oraz drugi sznurowany, obszerna koszulka, kurtka i czapka). Chętne dzieci wchodzą do koła i demonstrują grupie samodzielne założenie wybranej części garderoby. Zdefiniowanie pojęcia samodzielność (zachęcanie dzieci do bycia samodzielnym).
2. Zabawa ruchowa: nauczyciel zaprasza dzieci na wycieczkę po przedszkolu. W każdym z odwiedzanych pomieszczeń omawia oczekiwane umiejętności. W łazience: samodzielne korzystanie z toalety, używanie środków higienicznych oraz spuszczenie wody. Nauczyciel zwraca uwagę, aby starać się korzystać z toalety w czasie do tego przeznaczonym (np. przed wyjściem na spacer). Prezentuje w jaki sposób prawidłowo umyć ręce (użycie mydła, wytarcie rąk ręcznikiem), w jaki sposób prawidłowo umyć zęby i opłukać szczoteczkę. Nauczyciel daje wskazówki co zrobić i w jaki sposób zgłosić, gdy czegoś zabraknie (papieru w toalecie, mydła, ręcznika). Wycieczka do szatni: składanie i porządkowanie ubrań w szafkach. Omówienie zasad utrzymywania porządku w szatni.
3. Zabawa w parach: dzieci zakładają sobie nawzajem elementy garderoby posiadające taki rodzaj zapięcia, z którym mają największe kłopoty. Kolega lub koleżanka z pary podpowiadają i pomagają w zapinaniu garderoby. Można wprowadzić dodatkowe elementy humorystyczne: np. przebieranki i zakładanie rzeczy do siebie niepasujących.

5-latki:

4. W grupie 5-latków warto rozszerzyć zajęcia o naukę sznurowania i wiązania kokardek - np. można przygotować wystawę kokardek (wstążki lub sznurówki zawiązane na przedziurawionych tekturkach).
5. Karta pracy *Bakterie i zarazki* z zeszytu nr 3.
6. Karta pracy *Układanki* z zeszytu nr 4.

Temat: Zawieramy kontrakt grupowy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje właściwe i niewłaściwe zachowania
- przestrzeganie wspólnie ustalonych zasad w grupie
- utrzymuje porządek w swoim otoczeniu

5-latek:

- właściwie stosuje pojęcia: umowa i kontrakt

Pomoce: plansza demonstracyjna *Zasady zachowania*, trzy arkusze papieru pakowego, ilustracje z magazynów przedstawiające właściwe i niewłaściwe zachowania, klej, kredki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel rozdaje dzieciom wycięte z magazynów ilustracje przedstawiające właściwe i niewłaściwe zachowania. Każde dziecko wybiera sobie jedną ilustrację, omawia przedstawione zachowanie.
2. Na środku sali nauczyciel rozkłada dwa arkusze papieru pakowego – na jednym rysuje schematyczną uśmiechniętą buzię (kółko, oczy, uśmiech), na drugim – smutną. Każde dziecko wypowiada się na temat wybranej ilustracji, definiując czy należy ona do kategorii zachowań właściwych, czy niewłaściwych. Przyklejenie ilustracji do wybranego arkusza papieru - właściwe zachowania do arkusza z uśmiechniętą buzią, niewłaściwe – do arkusza ze smutną.
3. Sprzątanie sali i niepotrzebnych materiałów w rytm muzyki.
4. Podsumowanie zajęć: nauczyciel kładzie na środku sali planszę *Zasady zachowania* i wspólnie z dziećmi omawia poszczególne ilustracje. Wieszka planszę w widocznym miejscu w sali i prosi, aby przestrzegać zasad kulturalnego zachowania.

5-latki:

5. Nauczyciel definiuje znaczenie pojęć umowa i kontrakt wyjaśnia dlaczego chciałby zawrzeć kontrakt odnośnie właściwego zachowania się w grupie. Zadaje pytanie: w jakich jeszcze innych sytuacjach można zawrzeć kontrakt?
6. Na trzecim arkuszu papieru dzieci przyklejają wybrane ilustracje z zasadami właściwego zachowania, których chciałyby przestrzegać w przedszkolu. Ozdabiają powstały plakat i wieszają go w widocznym miejscu.

Temat: Być dyżurnym - ważna sprawa

Cele

3, 4 i 5-latek:

- uważnie słucha wiersza *Dyżurny Ptyś*
- zna obowiązki dyżurnego
- potrafi narysować plakat przedstawiający obowiązki dyżurnego

Pomoce: tekst wiersza M. Załuckiego *Dyżurny Ptyś*, instrument lub nagranie dowolnej muzyki z płyty, kartki i przybory do rysowania, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Znaczek dyżurnego* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat funkcji dyżurnego na podstawie doświadczeń dzieci.
2. Odczytanie wiersza M. Załuckiego *Dyżurny Ptyś*.
3. Rozmowa na temat wiersza: Jak wyglądała klasa, kiedy dyżurnym był Alojzy Ptyś? Jak wyglądała klasa w kolejnym tygodniu? Dlaczego wygląd klasy się zmienił? Jakim dyżurnym był Alojzy Ptyś?
4. Wspólne ustalenie obowiązków dyżurnego. (Dbanie o porządek w klasie, podlewanie kwiatów, pomoc nauczycielowi, ścieranie tablicy, dbanie o kąciki zainteresowań, sprzątnięcie śmieci).
5. Zabawa naśladowcza: w trakcie muzyki (dźwięku instrumentu) dzieci spacerują po całej sali, gdy następuje cisza dzieci, naśladują czynności wykonywane przez dyżurnego: zbieranie śmieci, podlewanie kwiatów, ścieranie tablicy, sprząatanie w kącikach zainteresowań.

5-latki:

6. Przygotowanie znaczka dyżurnego z karty pracy.
7. Ustalenie przywilejów dyżurnego (może to być pełnienie funkcji lokomotywy w pociągu idącym do łazienki itp.)
8. Ustalenie harmonogramu dyżurów. Aby zaangażować większą liczbę dzieci można ustalić dyżury w poszczególnych kącikach zainteresowań.
9. Przygotowanie dowolną techniką plastyczną plakatu przedstawiającego obowiązki dyżurnego. Wyjaśnienie zasady tworzenia plakatu.
10. Wystawa powstałych plakatów, wspólny wybór najlepszego oraz powieszenie go w widocznym miejscu w sali.

Dodatkowe polecenia:

- W kartach pracy znajdują się dwa znaczki, jeden jest do przypięcia, a drugi do samodzielnego przygotowania. Podczas tych zajęć można tylko wyciąć jeden znaczek, a drugi można wykorzystać podczas innych zajęć.
- Dzieci 3, 4-letnie mogą w dowolny sposób zaprojektować znaczek dyżurnego. Można też wykorzystać szablon z kart pracy wydrukowany z e-zeszytu.

Uwagi:

- Punkt 4 i 5 dotyczy również dzieci 3, 4-letnich. Nauczyciel w tym wypadku może przygotować dzieciom szkice do pokolorowania lub wydrukować odpowiednie kolorowanki.

*Dyżurny Ptyś*¹

Marian Załucki

Czy wiecie, dzieci, kto to Ptyś?

Ptyś dyżury ma od dziś.

Kto odpowiada dziś za klasę?

Alojzy Ptyś.

Kto zajęć ma dziś całą masę?

Alojzy Ptyś.

1 K. Pazdro, *Scenariusz uroczystości pasowania na przedszkolaka*, <http://www.ckp.edu.pl/main/zasoby/zeszyty/3/27.pdf>, (14.03.2013 r.).

Kto ma uważać, oczywista,
żeby tablica była czysta,
żeby przewietrzyć klasę szkolną,
nie robić tego, co nie wolno?...

A Ptyś jak Ptyś, nie mrugnie ani
i w ławce bawi się znaczkami...

We wtorek krzyknął:
- Cóż to za kram!
Ja was nauczę!
Ja wam dam!
Tylko... dziś mało czasu mam!

A w piątek znów narobił szumu:
- Wreszcie nauczę was rozumu -
od następnego już tygodnia,
porządek w klasie będzie co dnia!
I rzeczywiście...
Bez przechwałek
zaraz w następny poniedziałek
wszystko się w klasie odmieniło...
Porządek był,
że spojrzeć miło:
czysta tablica,
świeża kreda,
podlany fiołek
i rezeda...
Nie znajdziesz w klasie nic brudnego,
sprzątnięte śmieci,
starty pył...
Czy domyślacie się dlaczego?
Bo inny dyżurny już był!

Temat: Dzieci z różnych stron świata

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje dzieci z różnych stron świata po ich wyglądzie (np. Chinę, Eskimosa)
- improwizuje ruchem muzykę z kilku miejsc świata

5-latek:

- wyjaśnia pojęcie: tolerancja

Pomoce: aplikacja interaktywna *Mapa Świata*, tablica interaktywna, nagrania: muzyka „czarnego ludu”, muzyka indiańska, muzyka meksykańska, muzyka z filmów Bollywood (nagrania są ogólnie dostępne w Internecie).

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie aplikacji interaktywnej *Mapa świata* – przybliżanie postaci ludzi z różnych stron świata. Omówienie cech charakterystycznych ich wyglądu. Próby wyjaśnienia dlaczego te osoby są ubrane w takie stroje (klimat, kultura).
2. Przypomnienie pojęcia tolerancja i rozmowa na temat tego, że powinniśmy szanować odmienny wygląd innych.
3. Zabawy ruchowe przy muzyce. Dzieci improwizują ruchem muzykę: muzyka „czarnego ludu”, muzyka indiańska, muzyka meksykańska, muzyka z filmów Bollywood. Opisywanie wrażeń związanych z wysłuchanymi utworami.

4. Zabawa ruchowa do piosenki *Chińczyk*. Omówienie niektórych elementów kultury Chin. Zwrócenie uwagi na wspaniałe wynalazki: proch, piłka nożna, papier, makaron i druk. Uświadomienie dzieciom, że dzieci w Chinach chętnie pomagają rodzicom, a nie są do pracy przymuszane.
5. Rysowanie twarzy dziecka według propozycji E. M. Skorek *To jestem ja*¹:

„Moja buźka okrągłutka,
grzywka czarna, całkiem krótka.
Czyste rączki zawsze mam.
Chcesz zobaczyć? Popatrz sam!”

Wersja łatwiejsza:

- Jeżeli nauczyciel nie zna piosenki *Chińczyk* równie dobrze może ją wykorzystać w formie wiersza.
- Dzieciom 3, 4-letnim należy skracać czas trwania utworów do improwizacji ruchowej.

Chińczyk

Dzieci ilustrują ruchami treść piosenki.

“Jestem mały Chińczyk z Chin, mam na imię Jin Cha Tin. Mam siostrzyczek żółtych sześć, umiem ryż pałeczką jeść. W bambusowej mieszkam chacie, w pracy też pomagam tacie. Choć mam tylko lat 6 herbaciany zbieram kwiat. Potem suszę go na słońcu i okrętem wiozę w końcu. Jestem mały Chińczyk z Chin, mam na imię Jin Cha Tin.”	<i>dzieci pokazują na siebie dzieci kłaniają się jak Chińczycy pokazujemy sześć palców pokazujemy jedzenie ryżu pałeczkami ręce składamy w daszek nad głową pokazujemy sześć palców zbieramy kwiaty z pola ręce w górze wyciągnięte do słońca płyniemy okrętem dzieci pokazują na siebie dzieci kłaniają się jak Chińczycy</i>
---	--

Temat: Tacy sami czy inni

Cele

3, 4 i 5-latek:

- widzi różnice i podobieństwa między członkami grupy
- reaguje na polecenia nauczyciela
- bierze udział w zabawach ruchowych

5-latek:

- wie, co znaczy słowo tolerancja

Pomoce: plansza demonstracyjna *Plac zabaw*, 2 szarfy w różnych kolorach.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Najlepiej żeby zajęcia odbyły się na sali gimnastycznej.

1. Zabawa ruchowa. Dzieci siedzą w gromadzie na jednym końcu sali. Po drugiej stronie jest nauczyciel. Nauczyciel woła do siebie określone dzieci: „Przyjdą do mnie dzieci, które mają jasne włosy”. Dzieci, które czują się zawołane przychodzą do nauczyciela. Dziecko, które przyszło pierwsze przejmuje rolę nauczyciela i z jego pomocą wzywa następne dzieci. Wszystkie dzieci wracają pod ścianę. Można również podawać, w jaki sposób mają dzieci przedostać się na drugą stronę sali (przypełzną, skoczą jak żaby, skoczą jak zajączki, przyjdą na czworakach, skaczą na prawej nodze itd.).

¹ E. M. Skorek, *Rysowane wierszyki*, Kraków: Impuls, 2006.

2. Zabawa ruchowa. Nauczyciel rozkłada 2 szarfy różnego koloru w różnych miejscach sali. W trakcie dźwięków tamburyna dzieci biegają po pomieszczeniu. Gdy nauczyciel przerywa grę, wszystkie dzieci słuchają polecenia. Nauczyciel określa, do której szarfy mają przyjść poszczególne dzieci, np. - do szarfy niebieskiej przyjdą dzieci, które przyszły dziś w spodniach, do szarfy żółtej, które przyszły w spódnicach. Nauczyciel wymyśla różne kategorie, według których dzieci mają się pogrupować (np. kolor oczów, włosów, płeć, wiek, upodobania).
3. Zabawa *Baloniku mój malutki*. Nauczyciel wraz z dziećmi stoją w kole i z dźwiękiem spuszczanego powietrza (sssss) zbliżają się do środka koła. Ze słowami – „Baloniku mój malutki rośnij duży okrągłutki, balon rośnie, że aż strach przerwał miarę no i trach” - rozchodzą się do tyłu, cały czas próbują utrzymać się za ręce. W trakcie wypowiedzania ostatnich słów zabawy puszcza się i upadają na ziemię. Słowa wypowiadamy szybko, a idziemy powoli. Dzieci zostają na podłodze, wyrównują koło.
4. W kole – rozmowa na temat wniosków z zabaw – ludzie różnią się między sobą. Oglądanie planszy *Plac zabaw* – odszukanie dzieci o innym kolorze skóry, porównywanie wyglądu dzieci przedstawionych na planszy. Podsumowanie nauczyciela: dzieci na całym świecie różnią się między sobą, ale wszystkie lubią to samo – zabawę. Każde dziecko jest inne i należy akceptować odmiennosć innych.

5-latki:

5. Zabawa *Raz dwa trzy Baby Jaga patrzy* (opis w załączniku).
6. Zabawy ruchowa *Gąski do domu* (opis w załączniku).
7. Zabawa ruchowa *Berek drewniany* (opis w załączniku).

Temat: Bawimy się razem

Cele

3, 4 i 5-latek:

- integruje się z grupą
- przelicza i określa liczebność grup
- rozwija orientację w przestrzeni

5-latek:

- tworzy grupy o określonej liczebności

Pomoce: piłki (tyle, ile dzieci jest w grupie), **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Figury geometryczne* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa dydaktyczna *Czego brakuje?* – doskonalenie spostrzegawczości poprzez zgadywanie, co zostało schowane oraz jak wyglądało.
2. Dzieci ustawiają się w jednym rzędzie, wraz z nauczycielem wspólnie przeliczają ilość obecnych osób. Określają *Jest osób w grupie, Jest dziewczynek i chłopców*, wymienianie kolejnych cech i przeliczanie osób, które daną cechę posiadają, np. kolor włosów, oczu.
3. *Gdzie co jest?* – zabawa słowno-logiczna. Nauczyciel lub chętne dziecko zadaje pozostałym dzieciom pytania dotyczące tego, gdzie znajduje się dana osoba lub rzecz, np. *Co wisi nad głową Piotrusia? Co leży pod moimi nogami? Kto stoi pomiędzy Karolem a Niną? Co jest po prawej stronie okna?* Pozostałe dzieci jak najszybciej odpowiadają na pytania.
4. Zabawa ruchowa przy użyciu piłek – każde dziecko otrzymuje piłkę, nauczyciel określa gdzie powinna się ona znajdować względem dziecka - posługiwanie się określeniami *przed, za, obok, nad*.

5-latki:

5. Przeliczanie ilości piłek, porównywanie jej z ilością dzieci w grupie.
6. Zabawa ruchowa *Moja grupa* – dzieci swobodnie chodzą po sali, nauczyciel podaje cyfrę (1-5), zadaniem dzieci jest utworzyć odpowiednio liczną grupę.
7. Karta pracy *Figury geometryczne* - kolorowanie figur.

Uwagi:

- W zależności od liczebności grupy, nauczyciel może zmieniać ilość osób w grupach.

Temat: Jeden

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna obraz graficzny cyfry jeden
- buduje cyfrę jeden z dostępnych materiałów
- rozcina i układa puzzle przedstawiające cyfrę 1

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfry 1

Pomoce: obraz graficzny cyfry 1, puzzle - cyfra 1 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, kartki z cyfrą jeden, kredki, figury dla każdego dziecka (kilka kwadratów, trójkątów i kół), **dodatkowo dla 5-latków:** wyraz *jeden* do czytania globalnego, karta pracy *Cyfra 1* i karta pracy *Cyfra 1 - po śladzie* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci rzeczy, które są w sali tylko po jednej sztuce - przynoszenie zabawek, wskazywanie sprzętów.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry jeden - wypowiedzi, co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry jeden.
3. Układanie przez dzieci 3 elementowych puzzli z obrazem graficznym cyfry 1 na podstawie wzoru - widocznego dla dzieci ułożonego obrazka.
4. Zabawa ruchowa- dzieci dobierają się w grupy trzyosobowe i budują z siebie cyfrę jeden.
5. Określanie, czego mamy w organizmie w jednej sztuce - głowa, nos, broda, organy - serce, mózg, wątroba.
6. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę jeden* - dzieci dostają kartki z cyfrą jeden i tworzą z niej dowolny obrazek.
7. Układanie cyfry jeden z liczmanów, sznurka, klocków itp.

5-latki:

8. Zapoznanie dzieci z zapisem słownym cyfry 1 - czytanie globalne wyrazu *jeden*.
9. Karta pracy *Cyfra 1* i karta pracy *Cyfra 1 - po śladzie* - kolorowanie obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 1.

Wersja trudniejsza:

- Jeśli grupa dobrze radzi sobie z puzzlami - można podzielić je na większą ilość elementów do ułożenia.
-

Temat: Tydzień

Cele

3, 4 i 5-latek:

- uważnie słucha czytanego tekstu
- zna nazwy dni tygodnia

5-latek:

- tworzy tygodniowy plan zajęć w przedszkolu
- czyta całościowo nazwy dni tygodnia
- wyjaśnia pojęcie: symbol

Pomoce: kartki z nazwami tygodni tak, aby wszystkie dzieci miały przydzielony jeden dzień tygodnia, karta pracy *Plan zajęć* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Słuchanie wiersza *Tydzień* J. Brzechwy, wypowiedzi dzieci na temat wiersza.
2. Ilustracje ruchowe wiersza - chętne dzieci wcielają się w role tygodnia i poszczególnych dni tygodnia i ruchem ilustrują wiersz.
3. Próby wymieniać przez dzieci zajęć i wydarzeń przypadających na kolejne dni tygodnia w przedszkolu i poza nim.

5-latki:

4. Zabawa ruchowa *Pociąg-tydzień* - dzieci dobierają się w grupy 7-osobowe: w danych grupach losują kartki z nazwami poszczególnych dni tygodnia i cyframi im odpowiadającymi. Gdy gra muzyka, chodzą swobodnie po sali, gdy muzyka cichnie, starają się ustawić w „pociągi” - tak żeby kolejne wagony odpowiadały kolejnym dniom tygodnia.
5. Wymienianie kolejnych dni tygodnia na różne sposoby, np. szybko, wolno, wesoło, smutno, cicho, głośno itp.
6. Wyjaśnienie pojęcia symbol. Wymyślanie przez dzieci, jak za pomocą symboli mogą przedstawić zajęcia, które odbywają się w poszczególne dni tygodnia.
7. Uzupełnianie przez dzieci planu zajęć z karty pracy *Plan zajęć* - dzieci za pomocą symbolicznych rysunków tworzą plan zajęć dodatkowych. Nauczyciel tworzy większy plan na tablicę w sali.
8. Omówienie planów zajęć.

Tydzień!

Jan Brzechwa

Tydzień dzieci miał siedmioro:

“Niech się tutaj wszystkie zbiorą!”

Ale przecież nie tak łatwo

Radzić sobie z liczną dziatwą:

Poniedziałek już od wtorku

Poszukuje kota w worku,

Wtorek środę wziął pod brodę:

“Chodźmy sitkiem czerpać wodę.”

Czwartek w górze igłą grzebie

I zaszywa dziury w niebie.

Chcieli pracę skończyć w piątek,

A to ledwie był początek.

Zamyśliła się sobota:

“Toż dopiero jest robota!”

Poszli razem do niedzieli,

Tam porządnie odpoczęli.

Tydzień drapie się w przedziałek:

“No a gdzie jest poniedziałek?”

Poniedziałek już od wtorku

Poszukuje kota w worku -

I tak dalej...

1 J. Brzechwa, *Klasyka polska dla dzieci*, Poznań: Publicat S.A.

Tydzień 3 – Moja rodzina

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 3

Temat tygodnia: Moja rodzina

Cele ogólne:

- wypowiedzianie się na temat członków rodziny, zwrócenie uwagi na ich imiona i zawód, który wykonują
- budzenie postawy szacunku i przynależności do rodziny
- kształtowanie sprawności fizycznej w zabawach ruchowych
- kształtowanie właściwych nawyków higienicznych podczas posiłków

Pomoce: obrazki do globalnego czytania – rodzina, zdjęcia rodzinne przyniesione przez dzieci, koce, kolorowy brystol, kartki A3 z narysowanym konturem drzewa dla każdego dziecka, papier A 3 dla każdego dziecka, zdjęcia osób z gazet, zdjęcia przedstawiające zwierzęta, kolorowe gazety, kartka ze schematem pustego pokoju dla każdego dziecka, lampy, szarfy gimnastyczne.

Aplikacja interaktywna: *Kolorowanka, Zwierzęta i ich potomstwo, Grupowanie.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Rodzina</i>.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Dzień cioci i wujka	Drzewo genealogiczne	Mój pokój	Z wizytą u cioci i wujka	Członkowie mojej rodziny
Jesteśmy podobni, a jednak różni	Zwierzęta też mają rodziny	W moim domu	Moja rodzina – zajęcia otwarte dla rodziców	

Temat: Drzewo genealogiczne

Cele

3, 4 i 5-latek:

- stosuje pojęcia określające związki rodzinne oraz pojęcie: drzewo genealogiczne
- wyjaśnia rolę zasad, reguł oraz tradycji rodzinnych
- dostrzega istnienie różnych modeli rodzin

5-latek:

- właściwie używa pojęcia: młodszy/starszy, większy/mniejszy/taki sam

Pomoce: kartki formatu A3 z narysowanym konturem drzewa, kolorowy brystol, kredki, klej, nożyczki, zdjęcia członków rodziny przyniesione przez dzieci, ilustracje przedstawiające rodziny, albumy ze zdjęciami, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Drzewo genealogiczne* – zeszyt nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat pojęcia rodzina - wspomina o różnych modelach rodzinnych (wspólne oglądanie zdjęć i ilustracji). Dzieci prezentują zdjęcia swoich rodzin – wprowadzenie pojęć: członkowie rodziny, rodzice i dzieci, rodzeństwo, dziadkowie, pradziadkowie, wnuczek i wnuczka, wujek, ciocia, kuzyni.
2. Omówienie znaczenia zasad, reguł i tradycji panujących w rodzinach. Podział obowiązków pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny – swobodne wypowiedzi dzieci.
3. Zabawa plastyczna: przygotowanie drzewa genealogicznego. Omówienie przykładowych drzew genealogicznych – powiązanie pojęć drzewo i rodzina. Zaplanowanie pracy w podziale na etapy: wyklejenie drzew genealogicznych (np. wyklejanie brązową i zieloną bibułą konturu drzewa), przygotowanie ramek do zdjęć (zdjęcia naklejone na kawałki kolorowego brystolu - większego od zdjęć o tyle, aby powstała ramka), naklejenie zdjęć na drzewa.
4. Nauczyciel prosi dzieci, aby przedstawiły postacie z drzew genealogicznych – wypowiedzi pełnymi zdaniami: *To jest mój wujek/kuzyn/dziadek Adam.*

5-latki:

5. Określanie zależności między dwiema osobami na zdjęciach: *Dziadek jest starszy ode mnie, tata jest wyższy od mojej siostry.*
6. Do zrobienia ramek do zdjęć przeznaczone są karty *Drzewo genealogiczne* w zeszytcie nr 4.

Uwagi:

- Konary drzew można również wyciąć z brązowego papieru pakowego.

Temat: Mój pokój

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje własny pokój
- stosuje pojęcia: duży/mały/średniej wielkości oraz określenia nad/pod/obok/za/przed
- dostrzega zmiany w układzie przedmiotów

5-latek:

- wycina nożyczkami po linii
- tworzy przestrzenne konstrukcje z papieru

Pomoce: kartki A3, gazety i magazyny z meblami i wnętrzami, klej, nożyczki, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Mój pokój* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prosi dzieci o opisanie swojego pokoju lub pokoju, w którym śpią i trzymają swoje zabawki. Zwrócenie uwagi na stosowanie pojęć typu duży/mały/średniej wielkości oraz określeń typu nad/pod/obok/za/przed.
2. Zabawa w spostrzegawczość: nauczyciel wybiera jeden regał w sali przedszkolnej i na jego trzech półkach układa kilka przedmiotów. Wskazana osoba się odwraca, a nauczyciel chowa jeden z przedmiotów. Dziecko wskazuje jakiego przedmiotu brakuje na półce.
3. Zabawa konstrukcyjno-manualna: dzieci otrzymują kartkę formatu A3 złożoną w taki sposób, że tworzy podłogę oraz ścianę pokoju (ustawione względem siebie pod kątem 90 stopni). Ze zdjęć wycinają sylwetki mebli dorysowują brakujące elementy. Po zakończeniu pracy każde dziecko prezentuje wyklejony pokój.

5-latki:

4. Wykonanie karty pracy *Mój pokój* z zeszytu nr 3 (wycinanie po śladzie i przyklejenie do podstawy makiety przestrzennych mebli uformowanych z papieru - trudniejsze zadanie, może być wykorzystane do pracy indywidualnej).

Wersja trudniejsza:

- Zabawa w spostrzeganie: można zamieniać przedmioty miejscami, zabierać z półki rzeczy i dokładać na ich miejsce nowe.

Dodatkowe polecenia:

- Zadanie konstrukcyjno-manualne można powtarzać, tworząc różne pomieszczenia domowe (kuchnię, łazienkę, salon, garaż, także różne rodzaje sklepów). Można również przyklejać elementy wystające, a także nacinać złożoną kartkę w dwóch miejscach na zgięciach i wywijać do przodu nacięty element (powstaną elementy przestrzenne – np. łóżko, stół).

Temat: Z wizytą u cioci i wujka

Cele

3, 4 i 5-latek:

- kulturalnie zachowuje się w stosunku do osób dorosłych
- używa zwrotów grzecznościowych
- przestrzega zasad właściwego zachowania się przy stole

Pomoce: dzbanek z wodą, serwetki, talerze, kubki, jednorazowe sztucce, rekwizyty i kostiumy (np. długa spódnica i chusta dla cioci, kapelusz i papierowa broda na gumce dla wujka, plecak dla chłopca, kwiatki dla dziewczynki do wręczenia cioci), pacynka Babcia Wiedza.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

W zabawach można wykorzystać pacynkę Babcie Wiedzę.

1. Nauczyciel na środku sali ustawia nakryty mały stolik i cztery krzesła. Na stoliku są cztery talerze, cztery kubki, cztery serwetki i komplety sztucców. Na środku stolika jest duży talerz z klockami i łopatką do nakładania. Kilka rzeczy jest ustawionych w niewłaściwy sposób – nauczyciel prosi dzieci o wskazanie niewłaściwie ustawionych elementów nakrycia. Omówienie prawidłowych zasad nakrycia stołu oraz zasad zachowania się podczas wizyty u kogoś. Stosowanie zwrotów grzecznościowych: na powitanie, przy stole, przy pożegnaniu.
2. Zabawa w odgrywanie ról z wykorzystaniem rekwizytów: nauczyciel wyznacza dzieci odgrywające rolę gospodarzy (ciocię i wujka) oraz dzieci przychodzące w gości. Omówienie i wskazanie właściwych i niewłaściwych zachowań po odegraniu każdej scenki. Zabawa trwa tak długo, aż wszystkie chętne dzieci wezmą udział w inscenizacjach. Możliwe sytuacje do odegrania: powitanie, zachowanie przy stole, pożegnanie, zachowanie w nieprzewidzianych sytuacjach (coś się wylało, coś się stłukło, coś nie smakuje).

5-latki:

3. Zabawa przy stolikach: każde dziecko próbuje właściwie nakryć do stołu.
 4. Każde dziecko nalewa wodę z dzbanka do swojego kubka. Można zaproponować dzieciom zjedzenie drobnej przekąski (np. herbatnika) z zastosowaniem zasad kulturalnego zachowania się przy stole.
-

Temat: Członkowie mojej rodziny

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wie, że jest członkiem rodziny
- wypowiada się na forum grupy na temat swojej rodziny

5-latek:

- globalnie czyta nazwy członków rodziny
- liczy wyrazy w zdaniu

Pomoce: zdjęcia rodzinne, obrazki do globalnego czytania: mama, tata, babcia, dziadek, brat, siostra.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie przyniesionych przez dzieci rodzinnych zdjęć.
2. Usystematyzowana rozmowa w kole: chętne dzieci układają kilka zdań dotyczących swojej rodziny i pokazują dane osoby na zdjęciach, stosując słownictwo określające stopnie pokrewieństwa *Mój brat Michał lubi jeździć na rowerze, Dziadek Marcin często łowi ryby* itp.
3. Praca z obrazkami do globalnego czytania – pokazanie dzieciom całości obrazka – głośne wypowiadanie napisów, następnie próby czytania napisów (jeszcze z obrazkiem) przez dzieci. Czytanie napisów bez patrzenia na pomocniczy rysunek.
4. Zabawa ruchowa *Rodzina*: dzieci dobierają się w pary (jedno dziecko jest dzieckiem, a drugie rodzicem). Wyznaczamy dwa miejsca w sali – jedno będzie szkołą, a drugie zakładem pracy. W trakcie trwania muzyki dziecko z rodzicem jest „na spacerze” – trzymają się za rękę i chodzą po sali, kiedy następuje przerwa w muzyce dzieci idą do szkoły, a rodzice do pracy. Po ponownym włączeniu muzyki rodzic i dziecko muszą się szybko odnaleźć i dalej spacerować. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie, zmieniamy długość trwania utworu.

5-latki:

5. Ćwiczenia językowe – szukanie określeń (przymiotników) pasujących do danego członka rodziny. Dzieci próbują powiedzieć jak najwięcej słów określających daną osobę. Np. *Moja babcia jest: fajna, ładna, pracowita, miła* itp. Nauczyciel próbuje podsumowywać wypowiedź dziecka, jeśli jest w formie opisu, żeby wzbogacać jego słownik, np. *dziecko mówi – Moja babcia nigdy się nie denerwuje, kiedy coś napsocę, nauczyciel podsumowuje „Czyli jest cierpliwa” lub „Jest wyrozumiała”* itp.
 6. Nauczyciel układa zdania na temat postaci znajdujących się na obrazkach do globalnego czytania, a dzieci liczą ilość wyrazów w zdaniu, np. „Babcia siedzi w fotelu.”, „Mama trzyma dziecko na rękach.”
-

Temat: Dzień Cioci i Wujka

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat swoich wujków i cioci
- potrafi w formie pantomimy przedstawić wykonywane czynności
- wykonuje laurkę dla cioci lub wujka

Pomoce: zdjęcia rodzinne, wiersz E. Stadtmüller *Dzień Cioci*, kolorowa kartka A4, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Laurka dla cioci i wujka* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat wujków i cioć na podstawie doświadczeń dzieci. Wypowiadanie imion tych członków rodziny. Informacja, że ciocia i wujek to rodzeństwo rodziców. Wyszukiwanie na przyniesionych zdjęciach tych członków rodziny.
2. Odczytanie wiersza E. Stadtmüller *Dzień Cioci*. Rozmowa na temat wiersza: „Dlaczego przydałby się Dzień Cioci?”. Dyskusja na temat wprowadzenia Dnia Cioci i Dnia Wujka oraz propozycje miesiąca, w których te święta mogłyby być.
3. Zabawa pantomimiczna – wybrane dzieci pokazują w formie pantomimy, co lubią robić wraz ze swoim wujkiem lub ciocią. Pozostałe dzieci odgadują.

5-latki:

4. Propozycja nauczyciela, że w związku z tym, iż nie ma jeszcze ustalonego święta cioci i wujka można przygotować upominki dla nich już dziś. Przygotowanie laurki dla ulubionych cioć i wujków, z wykorzystaniem elementów z kart pracy. Samodzielne składanie kartki papieru A4 na pół w odpowiednią stronę. Zwrócenie uwagi na ozdobienie laurki na odpowiedniej stronie.

*Dzień Cioci*¹

Ewa Stadtmüller

Protestuję, jakem ciocia,
- moi złoci,
Jest Dzień Mamy, jest Dzień Taty.
A DZIEŃ CIOCI?
I prawdziwe ciocie, i te „przyszywane”,
ciągle są, aż mówić wstyd:
NIEDOCENIANE...
Ale kiedy grypa nagle
złapie dzieci,
gdy w kieszeni pustką już
zaczyna świecić,
kiedy trzeba w domu latem
podlać kwiaty,
czy wymyślić niespodziankę
(choćby na Dzień Taty),
wtedy słycać gromki górek:
Ciociu chodź!
A więc pytam dziś w imieniu
wszystkich cioć.
Oficjalnie, bo nie lubię
słuchać plotek.
Kiedy wreszcie będzie jakies
Święto Ciotek.

¹ E. Stadtmüller, B. Kołodziej, *Nie ma jak w domu - przewodnik po świętach rodzinnych*, Kraków: eSPe, 2006.

Temat: Moja rodzina – zajęcia relaksacyjne z udziałem rodziców

Cele

3, 4 i 5-latek:

- potrafi się bawić z dorosłymi
- potrafi utrzymać równowagę
- potrafi się wyciszyć i zrelaksować
- maluje palcami
- potrafi czerpać radość z zabawy

5-latek:

- odtwarza znane zabawy
- uczy rodzica znanej zabawy

Pomoce: koce, magnetofon z nagraniami (opcjonalnie), arkusze szarego papieru, farby, przygotowane dyplomy np. od Wróżki Dobrej Zabawy dla każdej rodziny.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Powitanie rodziców i dzieci oraz rozdanie „wizytówek” z imionami. Rolę gospodarza pełnią dzieci, które zapraszają rodziców na wcześniej przygotowane miejsca.
2. Zaproszenie do zabawy powitalnej. Rodzice siedzą na krzesłkach w kręgu, z dziećmi przed sobą. Nauczyciel włącza piosenkę (propozycja Marty Bogdanowicz), śpiewa ją z dziećmi lub recytuje w formie wiersza:

„Mogę oczy zmrużyć swe
Mogę brzydko zrobić: bee!
Ale mogę, jeśli chcesz,
Pięknie się uśmiechnąć też.
I do przodu wypiąć brzuch,
Zrobić skłon, powiedzieć: uff!
Tupnąć nogą raz i dwa
I powiedzieć: (imię) to ja!”
A to (...) mama ma. (lub (...) tatuś mój.)”

Dzieci ilustrują treść piosenki i przedstawiają siebie i swoich rodziców.

3. „Skoro się już poznaliśmy, możemy rozpocząć wspólną zabawę. Stańmy w dwóch kołach. Proszę dzieci, aby nauczyły swoich rodziców zabaw i pomagały im”. Dzieci tworzą koło wewnętrzne, a rodzice zewnętrzne. Dzieci odwrócone są do swoich rodziców i śpiewają piosenkę oraz wykonują określone ruchy –

„Nie chcę cię, nie chcę cię, nie chcę cię znać!
Chodź do mnie, choć do mnie, rączkę mi daj.
Prawą mi daj, lewą mi daj
I już się na mnie nie gniewaj!
Prawą mi daj, lewą mi daj
I już się na mnie nie gniewaj!”

*odpychamy drugą osobę rączkami
gestem wołamy drugą osobę do siebie
łapiemy się za odpowiednią rękę, skrzyżnie
kołyszemy się na boki*

4. W takim samym układzie śpiewamy piosenkę *Misie dwa*-

„Misie dwa, misie dwa,
takie małe, szarobure obydwaj,
i kochają się te misie,
przytulają sobie pysie,
misie dwa, misie dwa, misie dwa.”

*pokazujemy rączkami na siebie i osobę naprzeciwko
pokazujemy rączkami, że są mniejsze od nas
obejmujemy drugą osobę
dotykamy się policzkami (tak jak przy całowaniu na trzy)
pokazujemy rączkami na siebie i osobę naprzeciwko*

5. Zaproszenie rodziców do wspólnych ćwiczeń z dziećmi. Rozdanie rodzicom koców.
 - Rodzic związa koc w rulon, dziecko wiesza się na kocu jak małpka na lianie, oplatając koc rękami i nogami. Następnie rodzic delikatnie huśta kocykiem.
 - Dziecko siada na kocu, a rodzic ciągnie dziecko w różne strony.
 - Rulon z koca kładzie się na podłodze, a dziecko idzie po nim i stara się utrzymać równowagę (rodzic jest obok dziecka i go asekuje).
 - Rozkładamy koc, dobieramy po cztery osoby dorosłe i ich dzieci – rodzice trzymają rogi koca, przyciskając je do podłogi, zadaniem dzieci jest przejść, pełzając lub czołgając się pod kocem.
 - Czwooro rodziców trzyma rogi koca, dziecko siada lub kładzie się na kocu, a rodzice huśtają kocykiem.
6. Włączenie piosenki *Jedzie pociąg z daleka*. Należy zacząć robić pociąg oraz zapraszać rodziców i dzieci do dołączenia. Zaprowadzenie do stolików. (Najlepiej, jeżeli ten element jest przygotowany w innej sali, ponieważ możemy potem zostawić „bałagan” i nie będzie on przeszkadzał w dalszych zajęciach.) Na stolikach przygotowane są duże arkusze papieru (może być biały lub szary) i farby (nie akwarelowe). Rodzice wspólnie z dziećmi tworzą portret rodziny. Do malowania należy używać tylko palców. Po zakończonej pracy można prace powiesić na ścianach.
7. Zaproszenie rodziców do sali zabaw, w której rozłożone są koce. Warto, by powiedzieć rodzicom o zaletach ćwiczeń z dziećmi i ich wartości terapeutycznej, zachęci to ich do zabawy i może zainspiruje do kontynuowania w domu. Wprowadzenie zestawu kilku ćwiczeń w parach według metody W. Sherborne¹:
 - osoby siedzą naprzeciwko siebie z lekko ugiętymi nogami i trzymają się za ręce, ćwiczący na zmianę kładą się na plecy i są przyciągani przez partnera;
 - dorosły kładzie się na plecach, nogi ma zgięte, kładzie na nich dziecko i unosi do góry;
 - dorosły leży na plecach, nogi ma wyprostowane, podnosi dziecko stopami, trzyma je za ręce;
 - dorosły jest w siadzie podpartym i porusza się w różnych kierunkach, dziecko kładzie się na jego plecach;
 - dorosły siada i tworzy dla dziecka „fotelik”, obejmuje malca i delikatnie kołysze do przodu i w tył;
 - dorosły tylko lekko zmienia pozycję poprzednią, pochyla się do tyłu i opiera na jednej ręce, drugą ręką obejmuje dziecko i kołysze go na boki.
8. Zakończenie zajęć masażem np. *Idzie pani, wieje wietrzyk*. Rodzic robi masaż dziecka, a potem odwrotnie.

„Idzie pani: tup, tup, tup,

dziadek z laską: stuk, stuk, stuk,

skacze dziecko: hop, hop, hop

żaba robi długi skok.

Wieje wietrzyk: fiu, fiu, fiu,

kropi deszcz: puk, puk, puk,

deszcz ze śniegiem: chlup, chlup, chlup,

a grad w szyby: łup, łup, łup.

Świeci słońko,

wieje wietrzyk,

pada deszcz.

Czujesz dreszczyk?”

dziecko zwrócone do nas plecami.

na przemian, z wyczuciem stukamy w jego plecy

opuszkami palców wskazujących,

delikatnie stukamy zgiętym palcem,

naśladujemy dłońią skoki, na przemian opierając ją

na przegubie i na palcach;

z wyczuciem klepiemy dwie odległe części ciała

dziecka, np. stopy i głowę,

dmuchamy w jedno i w drugie ucho dziecka,

delikatnie stukamy w jego plecy wszystkimi

palcami.

klepiemy dziecko po plecach dłońmi

złożonymi w „miseczki”,

lekko stukamy dłońmi zwiniętymi w pięści

gładzimy wewnętrzną stronę dłoni ruchem

kolistym.

dmuchamy we włosy dziecka.

z wyczuciem stukamy opuszkami palców

w jego plecy.

leciutko szczypiemy w kark.

9. Podziękowanie za wspólną zabawę i rozdanie dyplomów od Wróżki Dobrej Zabawy.

Wersja łatwiejsza:

- Zajęcia z dziećmi młodszymi można skrócić poprzez zakończenie ich po pracy plastycznej lub ominięcie pracy plastycznej.

1 M. Bogdanowicz, B. Kisiel, M. Przasnyska, *Metoda Weroniki Sherborne w terapii i wspomaganii rozwoju dziecka*, Warszawa: WSiP, 1992.

Uwagi:

- Zajęcia otwarte z rodzicami należy zaplanować tak, by wiedzieć ilu rodziców przyjdzie. W sytuacji, gdy wielu rodziców jest pracujących można zaprosić wujków, ciotce, babcie, dziadków. Zajęcia takie można zorganizować również w godzinach, w których dzieci są odbierane z przedszkola, wtedy osoby odbierające dziecko rezerwują sobie trochę dodatkowego czasu.
- Zajęcia można przeprowadzić w ramach integracji z uczniami starszych klas, ale również w jednej grupie, gdzie dzieci będą pracowały w parach.

Temat: Jesteśmy podobni, a jednak różni

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyodrębnia elementy ze zbioru na podstawie określonej cechy
- szuka podobieństw i różnic
- określa liczebność grup

Pomoce: zdjęcia przyniesione przez dzieci przedstawiające ich rodziny, zdjęcia z gazet przedstawiające różne osoby, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Rodzina* z zeszytu numer 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Członkowie rodziny*. Nauczyciel wymienia członków rodziny (np. dziadek, babcia, brat), a dzieci mają zachowywać się przez chwilę w charakterystyczny dla nich sposób (mogą chodzić, lub wykonywać charakterystyczną czynność)
2. Prezentacja zdjęć przyniesionych przez dzieci. Wypowiedzi na ich temat. Nauczyciel prosi dzieci, aby opowiadając o zdjęciach, skupiły się na tym, ilu członków liczy ich rodzina, kto jest na zdjęciach, a kogo ewentualnie brakuje.
3. Rundki: dzieci siedzą w kręgu i kolejno kończą zdania rozpoczęte przez nauczyciela np.: w mojej rodzinie najmłodszy jest....., w mojej rodzinie najwyższy jest....., w mojej rodzinie nosi/ noszą okulary....., w mojej rodzinie starsi ode mnie są..... itp.
4. Nauczyciel prosi dzieci, aby spróbowały stworzyć wymyśloną rodzinę ze zdjęć, z gazet: każde dziecko po kolei wybiera jedno zdjęcie i mówi kim w danej rodzinie jest wybrana przez niego postać, wymyśla też dla niej imię.

5-latki:

5. Zabawa ruchowa: *Niech wstaną i zamienią się miejscami wszyscy, którzy...* – chętne dziecko wypowiada zdanie *Niech wstaną i zmienią się miejscami wszyscy, którzy...* np. *maja siostrę, mają brata, lubią chodzić do babci, których mama piecze ciasta* itp., a dzieci, których to dotyczy szybko się przesiadają.
6. Rundki: dzieci kolejno kończą zdania dotyczące liczebności członków rodziny ze względu na określoną cechę np.: *w mojej rodzinie jest.... dzieci, w mojej rodzinie jest..... kobiet, mam.... rodzeństwa, mam..... wujków.*
7. Karta pracy *Rodzina* - łączenie członków rodziny posiadających przeciwstawne cechy wyglądu.

Temat: W moim domu

Cele

3, 4 i 5-latek:

- klasyfikuje obrazki przedmiotów według kilku kryteriów
- rozumie i poprawnie stosuje określenia na górze, na dole, pod, nad, po prawej stronie, po lewej stronie
- zna podstawowe sprzęty domowe i wie do czego służą

5-latek:

- układa zagadki zwracając uwagę na istotne cechy przedmiotów
- przelicza w zakresie 10, stosuje pojęcia: więcej, mniej, tyle samo

Pomoce: kolorowe gazety, nożyczki, kartki ze schematycznym rysunkiem pustego pokoju (okno, dywan) dla każdego dziecka, małe kartki z rysunkami: stołu, lampy, 2 krzesła, szafy, obrazka, kwiatka w doniczce, piłki, misia i lalki - komplet dla każdego dziecka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Robimy porządki*. Nauczyciel wymienia różne czynności związane z prowadzeniem domu, dzieci starają się naśladować je gestami (np. prasowanie, wieszanie prania, wycieranie kurzy, odkurzanie, mycie naczyń itp.).
2. Wycinanie przez dzieci z gazet mebli i sprzętów, które można znaleźć w domu.
3. Oglądanie wyciętych obrazków. Podział ich na grupy: ze względu na miejsce w domu, ze względu na zastosowanie.
4. Wymyślanie kolejnych kryteriów przez dzieci i podział na zbiory.
5. *Domowe zagadki* - nauczyciel dzieci na trzy grupy. Czyta zagadki o sprzętach domowych - kolejno dla każdej grupy. Jeśli dzieci odpowiedzą dobrze, zdobywają punkt, jeśli im się nie uda, pytanie mogą przejąć przeciwnicy (ta grupa która pierwsza się zgłosiła). Dodatkowy punkt można zdobyć za odpowiedź do czego dana rzecz służy - uogólnienia (do mycia, gotowania, liczenia itp.).
6. *Urządzamy pokój* - każde dziecko otrzymuje kartkę z rysunkiem pokoju i komplet obrazków ze sprzętami domowymi. Dzieci układają obrazki na swoich kartkach zgodnie z poleceniami nauczyciela: stół na środku dywanu, po jednym krześle z obu stron stołu, lampa nad stołem, szafa z prawej strony pokoju, obrazek na ścianie po lewej stronie okna, kwiatek w doniczce po lewej stronie na stole, piłka pod stołem, lalka na krześle po prawej stronie stołu, miś pod oknem. Po ułożeniu nauczyciel pokazuje dzieciom swój obrazek pokoju - dzieci mają chwilę czasu na dokonanie ewentualnych poprawek w swoich pokojach.

5-latki:

7. Dogrywka w zagadkach. Każda grupa układa samodzielnie dwie zagadki - po jednej dla każdej grupy.
8. Dzieci samodzielnie liczą punkty zdobyte przez swoją drużynę (zapisane na tablicy przez nauczyciela w postaci kresek), wyszukują kartonik z cyfrą odpowiadającą liczbie punktów.
9. Porównywanie liczby punktów: dzieci mówią ile punktów zdobyła ich grupa, czy jest to tyle samo, czy więcej lub mniej od pozostałych i o ile. Określanie przez dzieci miejsc zdobytych przez poszczególne drużyny.
10. Zagadki ruchowe związane z obowiązkami domowymi: chętne dzieci pokazują, jakie czynności one wykonują w domu, a jakie pozostali domownicy.

Dodatkowe polecenia:

- Zadanie *Urządzamy pokój* można kontynuować w parach - jedno z dzieci układa na swojej kartce przedmioty i opowiada partnerowi gdzie co jest ułożone, a on stara się ułożyć tak samo. Po zakończeniu następuje porównanie obu pokoi i zamiana ról.

Przykładowe zagadki:

Ma słuchawkę, nie dla lekarza.
Nie jest papugą, a słowa powtarza.
(telefon)

On szybko odejmie, pomnoży i doda,
a także podzieli, by wyniki podać.
(kalkulator)

Szklanym okiem błyska, zdjęcia piękne robi.
(aparat fotograficzny)

Czy to film, czy teatr, czy mecz,
wszystko widzisz na szklanym ekranie.
Taki przedmiot dobrze jest mieć.
W nim każdy dla siebie program znajdzie.
(telewizor)

Lśni od szronu i od śniegu.
Masz kuchenny, mały biegun.
(lodówka)

Różnie było w tym tygodniu:
cztery dziury na kolanach,
znów podarte nowe spodnie i guzików 5 urwanych.
Mama ją na stole stawia, aby wszystko ponaprawiać.
(maszyna do szycia)
Tu chlebek się opala, jak na słonecznej plaży!
By grzanką był chrupiącą, tu chlebek twój się praży.
(opiekacz- toster)

Połyka kurze i drobne przedmioty. Czy zgadniesz kto to taki?
(odkurzacz)

Nalewasz do mnie wodę, ja ją ugotuję.
Będziesz miał smaczną herbatę.
(czajnik)

Gdy ubrania są pomięte
to mknie po nich jak zaklęte.
(żelazko)

La, la la. To urządzenie gra!
Informacje z kraju i ze świata,
Muzyka w uchu lata.
(radio)

Bez niej życie byłoby trudne,
bo ubrania byłyby brudne.
(pralka)

Co to za maszyna, odpowiedzcie dzieci,
wrzucisz doń marchewkę, a soczek wyleci?
(sokowirówka)

Krąży ciepła woda
w żelaznych żeberkach,
gdy jest w domu zimno
każdy na nie zerka.
(kaloryfer)

Metalowy, czy drewniany,
wieszasz na nim swe ubrania.
Wisi w szafie albo stoi,
zależnie od wykonania.
Może stary być, potężny,
lub malutki, w kształcie pszczołki!
Ręcznik, ścierka, czy torebka,
na nim wiście, a kysz z półki!
(wieszak)

Jak ten przedmiot się nazywa?
Jest za mały, by w nim pływać,
lecz, gdy woda z kranu leci,
to w niej kąpiel biorą dzieci.
(wanna)

Odkręcasz go w łazience,
to wielka wygoda.
Zaraz umyjesz ręce,
już czysta leci woda.
(kran)

Umieszczony za oknem,
powie o każdej porze.
Zimą czy latem,
o ciepłe na dworze.
(termometr)

Temat: Zwierzęta też mają rodziny

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozszerza słownictwo dotyczące zwierząt
- tworzy zbiory i podzbiory
- poznaje pojęcia dotyczące wielkości: najmniejszy, mały, średni, duży największy
- dostrzega różnice i podobieństwa w wyglądzie zwierząt

Pomoce: obrazki przedstawiające zwierzęta różnych gatunków i ich potomstwo.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Zwierzęta małe i duże* - dzieci poruszają się po sali, naśladując zwierzęta zgodnie z poleceniami nauczyciela np. myszki, niedźwiedzie, konie, świnki morskie, słonie itd.
2. Rozmowa kierowana na temat wielkości poszczególnych zwierząt: nauczyciel pyta, jakie duże zwierzęta dzieci znają, a jakie małe.
3. Dzielenie zwierząt (obrazków) na grupy: zwierzęta duże, małe i średnie.
4. Nauczyciel zachęca dzieci do dokonania kolejnego podziału wewnątrz tych grup: prosi żeby dzieci podzieliły zwierzęta na rodziny. Gdy podział jest dokonany, wspólnie z dziećmi nazywa poszczególne zwierzęta (np. rodzina koni: ojciec - ogier, matka - klacz, dziecko - źrebak, „kacza” rodzina: ojciec - kaczor, matka - kaczką, dziecko - pisklą lub kaczątko itp.)

5-latki:

5. Nauczyciel dzieli dzieci na małe grupy i prosi, aby w grupach ustalili jaką zwierzęcą rodziną będą. Grupy kolejno prezentują ruchem swoje rodziny, zadaniem pozostałych jest odgadnąć, jaka to rodzina i nazwać jej poszczególnych członków.
6. *Co podobne, czym się różnią?* - nauczyciel wymienia nazwy dwóch zwierząt, a dzieci starają się podać najpierw jak największe podobieństw między nimi, potem jak największej różnic.
7. Układanie przez dzieci zagadek o zwierzętach - dzieci podczas układania muszą się skupiać tylko na wyglądzie - cechach zewnętrznym, później tylko na cechach wewnętrznym (sposób życia, odżywiania itp.)

Dodatkowe polecenia:

- Nauczyciel prosi dzieci, aby próbowały podzielić zwierzęta na jeszcze inne sposoby, według wybranej przez siebie cechy.

Tydzień 4 – Zdrowie

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 4

Temat tygodnia: Zdrowie

Cele ogólne:

- dostrzeganie związku między chorobą a leczeniem
- rozumienie konieczności leczenia, przyjmowania lekarstw i zastrzyków
- kształtowanie sprawności fizycznej poprzez udział w zajęciach sportowych
- wypowiedzi na temat zasad zdrowego życia

Pomoce: ilustracja lekarza, apteczka, piłki, owoce i warzywa przyniesione przez dzieci, kolorowe gazety, jednorazowe talerzyki, serwetki, kolorowe tekturki, wiklinowy kosz, kolorowy brystol, słomki do napojów, taśma klejąca, kreda, materiały na salatkę jarzynową.

Aplikacja interaktywna: *Gotowanie.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Hartuj ducha.</i> 7. Zajęcia dydaktyczne.				
W zdrowym ciele zdrowy duch	Kompozycje i układanki	Kupujemy zdrowe produkty	Na straganie	Od łakomstwa strzeż was Boże
				Od łakomstwa strzeż was Boże
Jestem tym, co jem	Drzewa owocowe i ich owoce	W sadzie czy w ogrodzie?	Lekarz – trudny zawód	Spotkanie z pielęgniarką

Temat: Kompozycje i układanki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia owoce i warzywa
- układa kompozycje z warzyw i owoców
- składa w całość obrazy złożone z fragmentów

5-latek:

- planuje na kartce kompozycję pracy plastycznej

Pomoce: reprodukcje G. Arcimboldo (plansza demonstracyjna, aplikacja multimedialna), ilustracje do złożenia (układanki) przedstawiające kompozycje z warzyw i owoców (4, 6, 8 lub 12 elementowe, pocięte ilustracje naklejone na tekturę), taca, warzywa i owoce (taka ilość, aby każde dziecko miało przynajmniej jedno warzywo lub owoc), **dodatkowo dla 5-latków:** kartki papieru A4, wycinki z gazet, klej, nożyczki, karta pracy *Artystyczne owoce i warzywa* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie reprodukcji obrazów z kompozycjami z warzyw i owoców (np. G. Arcimboldo) lub martwą naturą. Nauczyciel przybliży dzieciom zagadnienie tworzenia kompozycji (martwej natury). Wyszukiwanie, nazywanie warzyw i owoców.
2. Chętne dzieci tworzą własną propozycję kompozycji na tacy, złożoną z prawdziwych owoców i warzyw. Wymieniają warzywa i owoce, które wykorzystały.
3. Zabawy w grupach: nauczyciel prosi dzieci, aby ułożyły układanki (pocięte obrazki, ilość elementów dopasowana do możliwości dzieci).
4. Zabawa ruchowa: dzieci trzymają w ręku jeden owoc lub warzywo i chodzą w koło w rytm muzyki. Na hasło nauczyciela wchodzi do środka tylko te osoby, które mają w ręku owoce lub warzywa z wymienioną przez nauczyciela cechą (np. tylko warzywa, tylko owoce, tylko słodkie owoce, pomarańczowe warzywa, tylko zielone warzywa i owoce, tylko owoce z pestką).
5. Zabawy w grupach: nauczyciel rozkłada w dwóch rzędach i równych odległościach od siebie 6 produktów (w układzie 2:3). Kiedy dzieci się odwracają zabiera jeden z produktów i pyta: *Czego tu brakuje?* Stopniowanie trudności zadania.

5-latki:

6. Wykonanie karty pracy *Artystyczne owoce i warzywa* z zeszytu nr 4 (na kartce narysowane kontury twarzy – dwa owale, inspirując się obrazami G. Arcimboldo wyklejanie portretów ludzi przy pomocy warzyw i owoców).

Temat: Kupujemy zdrowe produkty

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia zasady komponowania zdrowych posiłków
- rozróżnia zdrowe i niezdrowe produkty spożywcze
- stosuje zasady kulturalnego zachowania się w sklepie

5-latek:

- objaśnia zasady komponowania zdrowych posiłków

Pomoce: plansze demonstracyjne *Piramida zdrowia*, *Owoce i warzywa*, rekwizyty znalezione w sali – zabawkowe produkty spożywcze, torebki będące siatkami na zakupy, klocki – pełniące rolę pieniędzy, brystol lub tektura, jednorazowe/papierowe talerze, serwetki w kratkę oraz gładkie, kolorowe tekturki, bibuła, **dodatkowo dla 5-latków:** karty pracy *Robimy zakupy* oraz *Wesołe kanapki* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Etap 1:

1. Zabawy stolikowe: grupowanie produktów spożywczych według określonej cechy i zasad (np. produkty zdrowe i niezdrowe). Układanie produktów według zasad piramidy zdrowia (sama piramida jest omówiona w innym scenariuszu). Plansze demonstracyjne: *Piramida zdrowia*, *Owoce i warzywa*.
2. Nauczyciel kładzie produkty spożywcze wszystkich grup na środku sali - układanie wspólnej piramidy zdrowia.
3. Zabawy oparte na zasadach grupowania produktów według określonej cechy (koloru, wielkości, smaku).

Etap 2:

4. Zabawa w sklep: przygotowanie sklepu spożywczego – wykorzystane rekwizyty z sali. Omówienie zasad kulturalnego zachowania się w sklepie, stosowanie zasad podczas zabawy.
5. Płacenie za produkty klockami w przeliczeniu 1:1, 2:1.

Etap 3:

6. Zabawa plastyczna: na brystol lub kawałek tektury naklejenie serwetki w kratkę (obrus), następnie przyklejenie talerza. Na talerzu dzieci układają kształt kanapki wycięty z tektury i komponują zdrową kanapkę (mogą wykorzystać kolorowe tekturki, bibułę, wycinki z gazet).

5-latki:

7. Do etapu 2 w zeszyte nr 3 znajduje się karta pracy *Robimy zakupy*.
8. Do etapu 3 w zeszyte nr 4 znajduje się karta pracy *Wesołe kanapki*.

Uwagi:

- Zabawy mogą być podzielone i realizowane przez kolejne dni.

Temat: Na straganie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia i nazywa rodzaje warzyw
- opisuje smak i wygląd warzyw
- grupuje warzywa według określonej cechy
- dostrzega elementy charakterystyczne dla teatru cieni

5-latek:

- wycina nożyczkami po śladzie
- powtarza z pamięci fragmenty wiersza

Pomoce: warzywa: koper, szczypiorek, kalarepka, rzepa, groch, pietruszka, seler, burak, cebula, fasola, brukselka, marchewka, kapusta (warzywa mogą być zaprezentowane na ilustracjach), wiklinowy kosz, kartki typu brystol (biały lub kolorowy) z narysowanymi sylwetkami warzyw, słomki do napojów, taśma klejąca, kredki, nożyczki, tekst wiersza *Na straganie* J. Brzechwy.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: dzieci spacerują po sali i szukają warzyw ukrytych w różnych zakamarkach. Znalezione warzywa wkładają do wiklinowego kosza.
2. Nauczyciel czyta wiersz J. Brzechwy *Na straganie*, dzieci sprawdzają czy odnalazły już wszystkie warzywa wymienione w wierszu. Jeśli nie – poszukiwania ukrytych warzyw trwają dalej.
3. Chętne dzieci wybierają jedno warzywo, próbują opisać jego wygląd i smak. Zabawy w grupowanie i układanie warzyw (np. kolorami, od największego do najmniejszego, dzielenie ze względu na kształt).
4. Praca przy stolikach: nauczyciel rozdaje dzieciom kartki z narysowanymi sylwetkami warzyw i prosi o wycięcie warzyw po śladzie. Kolorowanie warzyw, doklejenie słomek. Przygotowanie warzywnego teatru cieni.
5. Zabawa światłem i cieniem podczas recytowania fragmentów wiersza.

Temat: Od łakomstwa strzeż was Boże

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyjaśnia konieczność troski o zdrowie
- inscenizuje wiersz *Chory kotek*

5-latek:

- dzieli wyrazy na sylaby i głoski
- posługuje się pojęciami góra, dół
- wyjaśnia sens morału wiersza *Chory kotek*

Pomoce: wiersz S. Jachowicza: *Chory kotek*, aplikacja interaktywna *Sytuacje zagrażające życiu*, plansza *Unikaj...*, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Zdrowo jem* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa z dziećmi na temat tego na czym polega dbanie o zdrowie.
2. Oglądanie planszy *Unikaj...* i wyszukiwanie elementów związanych z dbaniem o zdrowie (częste granie na komputerze, długie oglądanie telewizji, przebywanie w hałasie, przejedzenie, przebywanie na słońcu, przebywanie na mrozie, przyjmowanie prezentów od obcych osób). Omawianie przedstawionych sytuacji. Zwrócenie uwagi na sytuację przedstawiającą przejedzenie.
3. Odczytanie wiersza S. Jachowicza *Chory kotek*.
4. Rozmowa na temat wiersza i ustalenie co było powodem problemów kotka oraz co zalecił kotkowi lekarz.
5. Ustalenie znaczenia morału: *Tak się i z wami dziateczki stać może; Od łakomstwa strzeż was Boże!*
6. Zabawa metodą dramy. Nauczyciel wybiera parę dzieci, z których jedno jest kotkiem, a drugie lekarzem. Nauczyciel czyta wiersz, a dzieci (według wskazówek nauczyciela) gestami naśladują to, co się dzieje w wierszu, wszystkie dzieci na koniec mówią morał. Następnie wszystkie dzieci dobierają się w pary i jednocześnie naśladują to, co się dzieje w wierszu.

5-latki:

7. Praca w kartach pracy. Dzielenie na sylaby i głoski nazw produktów. Rysowanie kółek i kresek w górnej lub w dolnej ramce. Przygotowanie pracy – *Zdrowo się odżywiam* – dzieci wycinają elementy z karty pracy i według własnego pomysłu przygotowują plakat o zdrowym odżywianiu.

Wersja łatwiejsza:

- Jeżeli możliwości psychofizyczne dzieci są obniżone można zrezygnować z przygotowania plakatu *Zdrowo się odżywiam*.

Uwagi:

- Wykonanie ćwiczenia w karcie pracy daje możliwość wstępnej obserwacji poziomu analizy sylabowej i głoskowej wyrazów.

Chory kotek!

Stanisław Jachowicz

Pan kotek był chory i leżał w łóżeczku,
I przyszedł pan doktor: „Jak się masz, koteczku!”
— „Źle bardzo...” — i łapkę wyciągnął do niego.
Wziął za puls pan doktor poważnie chorego,
I dziwy mu śpiewa: — „Zanadto się jadło,
Co gorsza, nie myszki, lecz szynki i sadło;
Źle bardzo... gorączka! źle bardzo, koteczku!
Oj! długo ty, długo poleżysz w łóżeczku,

1 Praca zbiorowa, *Kraina Wierszy*, Warszawa: Wilga Sp. z o.o., 2004.

I nic jeść nie będziesz, kleiczek i basta:
Broń Boże kielbaski, słoninki lub ciasta!”
— „A myszki nie można? — zapyta koteczek —
Lub z ptaszka małego choć z parę udeczek?”
— „Broń Boże! Pijawki i dyjeta ścisła!
Od tego pomyślność w leczeniu zawisła”.
I leżał koteczek; kielbaski i kiszki
Nie tknięte, z daleka pachniały mu myszki.
Patrzcie, jak złe łakomstwo! Kotek przebrał miarę;
Musiał więc nieboraczek srogą ponieść karę.
Tak się i z wami dziateczki stać może;
Od łakomstwa strzeż was Boże!

Temat: W zdrowym ciele – zdrowy duch

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyjaśnia konieczność przebierania się w strój sportowy na zajęcia ruchowe
- wyjaśnia znaczenie ruchu dla zdrowia
- jest gotowe do wysiłku fizycznego

Pomoce: piłki.

Przebieg zajęć

Najlepiej, żeby zajęcia odbyły się w sali gimnastycznej.

3, 4 i 5-latki:

1. Wyjaśnienie, że na zajęcia sportowe powinien być odpowiedni strój. “Musi być on wygodny, bo wykonuje się różne ćwiczenia – skłony, przysiady. Strój należy ubierać tylko na zajęcia sportowe, bo podczas wykonywania ćwiczeń pocimy się. Gdybyśmy cały dzień chodzili w ubraniu przepoconym, źle byśmy się czuli i nieładnie pachnieli. Dlatego ważne jest, aby ubrać strój przed zajęciami, a po zajęciach go zdjąć i wyprać.”
2. Przebieranie się w strój. Ustalenie, w jaki sposób należy ułożyć ubrania, w których przyszliśmy. Przygotowanie się do zajęć ruchowych.
3. Słuchanie piosenki dotyczącej sportu. Krótkie podsumowanie piosenki mające na celu uświadomienie, że ruch jest bardzo ważny dla zdrowia.
4. Rozgrzewka. Wyjaśnienie, że każde zajęcia ruchowe powinny się rozpocząć rozgrzewką, bo wtedy mięśnie są przygotowane do ćwiczeń i nie dojdzie do kontuzji. Dzieci i prowadzący stoją w kole, żeby wszyscy się widzieli. Wszystkie ćwiczenia trzeba na początku wykonywać w wolnym tempie. Ćwiczenia powtarzamy kilka razy, każde ćwiczenie ok. 10 sekund.
Ćwiczenia rozgrzewkowe:
 - ręce na biodrach, ciało w miarę możliwości nieruchomo, krążenie głową;
 - krążenie rękami na przemian – naśladowanie ruchów pływania kraulem;
 - ręce w górę – wykonywanie dłońmi ruchu podobnego do wkręcania żarówki;
 - ręce na biodrach, krążenie biodrami;
 - skłony do podłogi dwoma rękami i wyprosty z uniesieniem rąk do góry;
 - skłony dwoma rękami do jednej nogi, wyprost, a potem do drugiej i wyprost;
 - leżenie na plecach i wykonanie tradycyjnego ćwiczenia *Rowerek*. Można mówić wierszyk: „Jedzie rowerek na spacer, jaki z tyłu ma numer?” Jedno z dzieci wymienia numerek i dzieci jadą jeszcze tyle czasu, ile zajmuje liczenie do wskazanej liczby. Można stosować różne tempo pedałowania: szybkie (z górki), wolne (pod górkę);
 - bieg dookoła sali za nauczycielem – trucht.
5. Zabawy z piłkami – ćwiczenia rzutu i chwytu:
 - turlanie piłki po podłodze;
 - rzucanie piłki do góry i łapanie jej;
 - rzucanie piłki z ręki do ręki;

- podrzucanie piłki i łapanie w ruchu;
- zabawy w parach - turlanie piłki do partnera;
- zabawy w parach rzucanie piłki do partnera i łapanie jej od partnera;
- rzucanie piłki jak najdalej.

5-latki:

6. Zawody w rzędach (dzieci podzielone są na drużyny, ilość drużyn zależy od ilości dzieci i wielkości sali gimnastycznej):
 - drużyna staje gęsiego blisko siebie w rozkroku, pierwsza osoba trzyma piłkę - dzieci podają sobie piłkę pod nogami od pierwszej osoby do ostatniej;
 - drużyna staje gęsiego blisko siebie w rozkroku, pierwsza osoba trzyma piłkę - dzieci podają sobie piłkę nad głowami od pierwszej osoby do ostatniej;
 - dziecko biegnie do drugiego końca sali z piłką w ręce i wraca - podaje piłkę następnej osobie;
 - dziecko biegnie do drugiego końca sali turlając piłkę i wraca - podaje piłkę następnej osobie;
 - dziecko biegnie do drugiego końca sali z podrzucaniem i łapaniem piłki i wraca - podaje piłkę następnej osobie;
 - dziecko biegnie do drugiego końca sali i przerzuca piłkę z ręki do ręki, wraca i podaje piłkę kolejnej osobie.
7. Zakończenie zajęć, pochwalenie wszystkich dzieci. Przebieranie się w ubranie, w którym dziecko przyszło do przedszkola.

Uwagi:

- Najlepiej żeby każde dziecko miało piłkę. Jeżeli przedszkole nie posiada takich możliwości, to do każdej piłki należy przyporządkować kilkoro dzieci.
- Na początku nie należy zwracać uwagi na niedokładność wykonywania ćwiczeń, ale na to, by dziecko zechciało podejmować wysiłek i nie rezygnowało w trakcie ćwiczeń lub się nie obrażało. Jednocześnie należy pokazywać, jak ćwiczenie wykonywać prawidłowo i zwracać uwagę na dzieci, które robią to dobrze, by były wzorcem dla innych.

Temat: Drzewa owocowe i ich owoce

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa nazwy owoców
- używa określeń wielkości, wagi i orientacji w przestrzeni

5-latek:

- czyta całościowo nazwy drzew owocowych
- dobiera w pary drzewa i rosnące na nich owoce

Pomoce: świeże owoce – śliwka, jabłko, gruszka, karta obserwacji z narysowanymi owocami dostępnymi do degustacji, **dotatkowo dla 5-latków:** plansza demonstracyjna *Lato w sadzie*, kartki z nazwami drzew owocowych.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Porządkowanie owoców w kąciку przyrody. Nazywanie ich, omawianie ich wyglądu, wielkości, koloru i kształtu.
2. Układanie ich na tackach według wybranych cech – grupowanie. Posługiwanie się określeniami wielkości *małe, duże* oraz określeniami orientacji w przestrzeni *przed, za, obok*.
3. Prezentacja budowy owocu na przykładzie śliwki – z zewnątrz fioletowa skórka, pod skórką miękki i słodki miąższ, w środku twarda i niejadalna pestka.
4. Ważenie owoców na wadze szalkowej - stosowanie określeń lekki, lżejszy, ciężki, cięższy, waży tyle samo itp.
5. Określanie smaku prezentowanych owoców biorąc pod uwagę wyłącznie ich wygląd i zapamiętany smak. Przyporządkowywanie odpowiedniej ilości plusów na *Karcie smaków* – największa liczba plusów – najśodszy smak.
6. Degustacja wybranych owoców.
7. *Zrywamy owoce* – zabawa ruchowa z elementem podskoku – dzieci chodzą swobodnie po sali, na dźwięk tamburyna podskakują jak najwyżej i próbują zerwać rosnące na drzewach owoce.
8. Plansza demonstracyjna *Lato w sadzie* - oglądanie drzew, krzewów i owoców, które na nich rosną latem. Omówienie podobieństw i różnic pomiędzy drzewami a krzewami owocowymi.

9. Drzewa owocowe – zwrócenie uwagi na wygląd drzew owocowych jesienią.
10. Przypomnienie nazw owoców i drzew owocowych, całościowe czytanie wyrazów: jabłko, śliwka, gruszka, orzech, wiśnia, czereśnia, jabłoń, śliwa, grusza, orzech, wiśnia, czereśnia.
11. Przyporządkowywanie nazw owoców do odpowiednich drzew: jabłoń – jabłko, śliwa – śliwka, grusza – gruszka.

Wersja trudniejsza:

- W czasie degustacji owoców, starsze dzieci mogą porównywać ilość przypisanych plusów dla kolejnych owoców z aktualnie odczuwalnymi poziomami słodkości.

Dodatkowe polecenia:

- Jeśli nauczyciel posiada większą ilość owoców, może rozpocząć zajęcia od zgadywania przez dzieci nazwy owoców po ich smaku.

Uwagi:

- Prezentację budowy owocu można wykonać także na innym przykładzie lub poszerzyć ją o sprawdzanie budowy pozostałych owoców.

Temat: Jestem tym, co jem

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna piramidę zdrowego żywienia
- rozumie znaczenie spożywania owoców i warzyw
- określa, które posiłki są zdrowe, a które niezdrowe

5-latek:

- samodzielnie uzupełnia piramidę zdrowia

Pomoce: plansza demonstracyjna *Piramida zdrowia*, **dodatkowo dla 5-latków:** kolorowe gazety zawierające obrazki różnych produktów spożywczych, karta pracy *Zdrowe i niezdrowe wagony* z zeszytu nr 2 i karta pracy *Piramida zdrowia* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa – dzieci stoją w rozsypcie na dywanie, nauczyciel kilkakrotnie uderza w bębenek (tamburyno), dzieci liczą po cichu i podskakują tyle razy, ile usłyszały dźwięków.
2. Oglądanie obrazków przedstawiających produkty spożywcze.
3. Dzielenie obrazków z produktami spożywczymi na dwie grupy: zdrowe i niezdrowe.
4. Zapoznanie z piramidą zdrowego żywienia – nauczyciel prezentując piramidę, wyjaśnia cel jej stworzenia.
5. Wyjaśnienie, dlaczego owoce i warzywa są potrzebne w życiu człowieka – zawierają wiele witamin i innych elementów, które pomagają nam rosnąć, myśleć itp.

5-latki:

6. Karta pracy *Zdrowe i niezdrowe wagony* - określanie, które produkty są zdrowe, a które niezdrowe.
7. Poszukiwanie w kolorowych gazetach sylwet produktów spożywczych - wycinanie ich.
8. Karta pracy *Piramida zdrowia* - samodzielne uzupełnianie schematu piramidy zdrowego żywienia znalezionymi przez siebie obrazkami.

Dodatkowe polecenia:

- Punkt 2 - dzieci starsze mogą przeliczać ilość obrazków w grupie produktów zdrowych i w grupie niezdrowych.

Temat: Lekarz – trudny zawód

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat zawodu lekarza
- wymienia podstawowe elementy apteczki
- zdaje sobie sprawę z konieczności zażywania lekarstw przepisanych przez lekarza
- wie, że nie wolno samodzielnie zażywać lekarstw
- rozumie konieczność opieki nad chorym

Pomoce: plansza demonstracyjna *Zasady higieny*, ilustracja lekarza, apteczka, wiersz *Chory skowronek*, wiersz W. Faber *Lekarstwa*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat zarazków, bakterii i powodowanych przez nie chorób. Omówienie sposobów zabezpieczenia się przed zarazkami i bakteriami na podstawie planszy demonstracyjnej *Zasady higieny*.
2. Oglądanie ilustracji przedstawiającej lekarza (lub zaproszonego lekarza w kitlu). Rozmowa na temat tego, czym zajmuje się lekarz oraz na temat specjalności lekarskich (pediatra, chirurg, kardiolog, laryngolog).
3. Wysłuchanie wiersza *O chorym skowronku*. Rozmowa na temat wiersza: „Co dolegało skowronkowi? Kto pomógł skowronkowi? Dlaczego skowronek wyzdrowiał?”
4. Rozmowa na temat konieczności przyjmowania lekarstw przepisanych przez lekarza mimo, że są niesmaczne.
5. Informacja o tym, że nie wolno jednak zażywać lekarstw, które nie są przepisane przez lekarza. Odczytanie wiersza W. Faber *Lekarstwa*. Zwrócenie uwagi, że samodzielne zjedzenie lekarstwa prowadzi do poważnych chorób, a nawet śmierci.
6. Oglądanie zawartości apteczki i wyjaśnianie do czego służą znajdujące się tam środki opatrunkowe.
7. Zabawa w lekarza – leczenie misiów i lalek z wykorzystaniem środków opatrunkowych. Opieka na chorą zabawką.

Dodatkowe polecenia:

- Jeśli udało się zdobyć stetoskop (często jest przy starych aparatach do mierzenia ciśnienia), to można przeprowadzić zabawę polegającą na słuchaniu bicia własnego serca.

Uwagi:

- Należy dzień wcześniej poprosić dzieci, żeby przyniosły z domu środki opatrunkowe (plastry, bandaże) oraz jeśli mają, elementy związane z zabawą w lekarza.
- Jeżeli jest możliwość, warto zaprosić do szkoły lekarza lub wybrać się do ośrodka zdrowia.
- W kolejnych dniach warto kontynuować zabawę związaną z leczeniem i opieką nad chorą zabawką.

*Lekarstwa*¹

Wincenty Faber

W aptece można kupić krople,
co naprawiają serce, syrop na kaszel
i zastrzyki przepisane na receptę.
Pigułki, draże, plastry, proszki,
bandaże, maść – jednym słowem
to wszystko, czego trzeba chorym.

¹ D. Sasyn, E. Wachowicz, M. Dziura, *Zdrowie, czystość, sprawność w wierszach, piosenkach, inscenizacjach*, <http://www.przedskolok5.zam.pl/pdf/01.pdf> (12.02.2013 r.)

Lecz gdybyś wszystkie witaminy
zjadł nagle zamiast leguminy.
Gdybyś się rozsmakował w drażach
nieprzepisanych przez lekarza
lub wypił płynów zapas spory
nieużywany do tej pory,
to byś dopiero był chory.

*Chory skowronek*¹
autor nieznany

Jaś skowronek miał katarek i gardelko go bolało.
Co tu zrobić myśli sobie żeby boleć mnie przestało?

Mądra sowa mi poradzi jak się pozbyć mam katarku,
Lecę już do sowy Madzi mieszka niedaleko w parku.

Mądra Madzia, jak to sowa. Smutnie głową pokiwała.
Mówisz boli cię też głowa? Będę na to pomysł miała.

Musisz lecieć do doktora, nie ma żartów z tym katarem,
bo to już najwyższa pora mówię tobie z wielkim żalem.

Jaś skowronek nos wyciera, chustkę do kieszonki chowa,
do doktora się wybiera, bo tak przykazała sowa.

Leci chory zachrypnięty ledwo macha skrzydełkami,
zimno w lepek, zimno w pięty, lekarz mieszkał za górami.

Lekarz był dzięciołem starym, patrzy i po plecach stuka
Na koniec zdjął okulary, bo mu siadła na nich mucha

Mój skowronku moja rada czas położyć się w łóżeczku,
za tydzień cię znowu zbadam będzie lepiej po troszeczku.

Chory ptaszek jadł tabletki i pił syrop, co godzinkę.
Wkładał wełniane skarpetki i weselszą miał już minkę

Po tygodniu skowroneczek wstał o świcie i zaśpiewał,
melodyjnie jak dzwoneczek, bo był grzeczny i wyzdrowiał

I wy dzieci przykład bierzcie z ptaszka, co szybko ozdrowiał
Chcecie wierzyć lub nie wierzyć przed lekami się nie chował.

¹ D. Sasyn, E. Wachowicz, M. Dziura, *Zdrowie, czystość, sprawność w wierszach, piosenkach, inscenizacjach*, <http://www.przedszkolak5.zam.pl/pdf/01.pdf> (12.02.2013 r.)

Temat: W sadzie czy w ogrodzie?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna jadalne części warzyw
- zna określenia sad, pole, ogródek, szklarnia
- wie, w jaki sposób rosną poszczególne warzywa i owoce
- rozpoznaje wybrane owoce i warzywa za pomocą dotyku

5-latek:

- zna zasady obowiązujące podczas przygotowania posiłków
- przygotowuje sałatkę warzywną

Pomocze: surowe warzywa i owoce, obrazki warzyw i owoców, plansza demonstracyjna *Lato w sadzie*, dodatkowo dla 5-latków: deseczki do krojenia, nożyki, talerzyki, duża miska, warzywa do przygotowania sałatki jarzynowej (ugotowane), majonez, sól, pieprz, karta pracy *Owoce i warzywa* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Sałatka warzywna* - dzieci losują obrazki z różnymi warzywami i na czas tej zabawy wcielają się w role danego warzywa. Siadają w kręgu, a nauczyciel tłumaczy, że będzie robił z nich sałatkę: wymieniał poszczególne warzywa- a dzieci które wylosowały ich wizerunek zamieniać się będą miejscami.
2. *Z sadu czy z lasu?* - nauczyciel pokazuje dzieciom sylwety różnych warzyw i owoców, prosi dzieci, aby zastanowiły się, jak dane rośliny rosną (w ziemi, na drzewie, na krzaku). Rysuje na tablicy lub dużym arkuszu papieru schematyczną linię ziemi, krzak i drzewo. Dzieci wybierają obrazki owoców i warzyw i umieszczają je na odpowiednim miejscu na obrazku.
3. Podsumowanie zadania - wprowadzenie pojęć sad, pole, ogródek, szklarnia.
4. Jadalne części roślin - na podstawie obrazka dzieci ustalają co z danej rośliny jedzą - korzeń, liście, owoc itp. Określają też, w jaki sposób trzeba daną roślinę przygotować do jedzenia (umyć, obrać, ugotować itp.)
5. *Co można zrobić z...?*- chętnie dzieci losują obrazek z daną rośliną i starają się w czasie 20 sekund wymienić jak najwięcej rzeczy, które można z niej przygotować (np. marchewka - sok, surówka, ciasto), pozostałe dzieci uważnie słuchają i po upływie czasu mogą uzupełnić wypowiedź o własne pomysły.
6. Nauczyciel zawiązuje oczy jednemu z dzieci - losuje ono z worka jakiś owoc lub warzywo i stara się za pomocą dotyku określić, co to jest i czy należy do grupy warzyw czy owoców. Następnie odsłania dziecku oczy i prosi następne. Przygotowanie wystawy warzyw i owoców w kąciку przyrody.

5-latki:

7. Karta pracy *Owoce i warzywa* - kolorowanie warzyw, przydzielanie ich do odpowiednich miejsc.
8. Rozmowa kierowana na temat bezpieczeństwa i higieny podczas przygotowywania posiłków.
9. Przygotowanie dzieci (mycie rąk, związanie włosów, ewentualnie założenie fartuszków) i stanowisk pracy do przygotowania sałatki jarzynowej.
10. Wspólne przygotowanie sałatki - krojenie, mieszanie składników, przyprawianie.
11. Sprzątnięcie stanowisk pracy.
12. Degustacja sałatki i sprzątnięcie sali.

Tydzień 5 – Mój dom, moja miejscowość

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 5

Temat tygodnia: Mój dom, moja miejscowość

Cele ogólne:

- poznanie nazwy miejscowości zamieszkania, jej statusu administracyjnego
- poznanie większych miast i instytucji znajdujących się w okolicy zamieszkania
- poznanie legend związanych z miejscowością zamieszkania

Pomoce: pudełka po butach¹, obrazki różnych domów, figury geometryczne wycięte z papieru, rolki po papierze toaletowym, włóczka, papier kolorowy.

Aplikacja interaktywna: *Spacer po Polsce.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Nasze polskie ABC</i>, utwór muzyczny: <i>Marsz Radeckiego</i> J. Straussa.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Miasto czy wieś	Domy małe i duże	Dwa	Mapy	Wrocławskie krasnale
Czuję się bezpiecznie	Pudełkowy świat	Moja rodzina	Plan miasta	Legendy z mojej miejscowości
	Pudełkowy świat			

¹ Uwaga: pudełka będą też potrzebne w kolejnym tygodniu.

Temat: Czuję się bezpiecznie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia nazwy zawodów, które są związane z zapewnieniem bezpieczeństwa
- wyjaśnia zasady udzielania informacji o sobie osobom obcym

5-latek:

- podaje numery telefonów alarmowych

Pomoce: demonstracyjna z numerami alarmowymi, zabawkowy telefon, rekwizyty nawiązujące do zawodów: nauczyciel, strażak, policjant, lekarz, strażnik miejski, żołnierz.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat informacji udzielanych osobom obcym – ustalenie jakie informacje można podawać, a których nie i wyjaśnienie dlaczego (np. *jaką lubię zupę, gdzie mieszkam, jak się nazywa mój pies, o której godzinie mama zawsze wraca z pracy do domu*).
2. Określenie sytuacji i okoliczności wyjątkowych, kiedy można podać szczegółowe informacje o sobie i swojej rodzinie: odgrywanie scenek, nauczyciel wciela się w rolę policjanta, lekarza, nauczyciela, strażnika miejskiego i strażaka – przybliża tło sytuacyjne i aranżuje scenki problemowe z udziałem dzieci (ktoś się zgubił, ktoś się mocno skaleczył, ktoś znalazł coś wartościowego, gdzieś się pali, ktoś miał wypadek na rowerze itp.).
3. Omówienie specyfiki zawodów: nauczyciela, policjanta, strażaka, lekarza, żołnierza.
4. Zaproszenie do przedszkola rodzica wykonującego wymieniony powyżej zawód: przeprowadzenie przez dzieci wywiadu z gościem na temat jego pracy.
5. Bezpieczeństwo w otoczeniu przedszkola: bezpieczne zachowanie na placu zabaw, korzystanie ze sprzętów w przedszkolu zgodnie z ich przeznaczeniem, analiza niebezpiecznych sytuacji, które mogą się zdarzyć na terenie przedszkola. Omówienie bezpiecznych i niebezpiecznych miejsc do zabawy.

5-latki:

6. Wyjaśnienie terminu ochrona danych osobowych.
7. Wykręcanie na tarczy telefonu (zabawkowego) numerów alarmowych, utrwalenie znajomości numerów alarmowych.
8. Odnalezienie na planie miasta/miejscowości komisariatu policji, staży pożarnej, szpitala, szkoły.

Temat: Moja rodzina

Cele

3, 4 i 5-latek:

- właściwie używa pojęcia: charakterystyka
- opisuje i charakteryzuje postać

5-latek:

- wypowiada pełne zdania, tworząc charakterystyki opisowe
- właściwie używa określenia krępy/szczupły/średniej budowy, blondyn/szatyn/brunet
- wykleja z papieru w odniesieniu do opisu słownego

Pomoce: rolki po papierze toaletowym (można skleić rolki z pasków kolorowego brystolu), włóczka, papier kolorowy, klej, nożyczki, flamastry.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel wyjaśnia znaczenie słowa charakterystyka, prosi, aby dzieci scharakteryzowały kogoś ze swojej rodziny. Opisywanie postaci, wypowiedzianie się pełnymi zdaniami.
2. Stosowanie określeń charakterystyczny, wysoki/niski, krępy/szczupły/ średniej budowy, blondyn/brunet/szatyn.

- Praca przy stoliku: przy pomocy dostępnych materiałów (włóczka, papier kolorowy) wyklejenie sylwetek członków rodziny na papierowych rollkach.
- Prezentacja i opisywanie stworzonych postaci, zaaranżowanie wystawy prac.

5-latki:

- Można zaproponować dzieciom trudniejszy wariant zabawy: jedna osoba opisuje kogoś ze swojej rodziny, druga osoba wykleja elementy i tworzy papierową postać zgodnie z instrukcją kolegi.

Temat: Plan miasta

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wskazuje na różnice i podobieństwa dostępnych map i planów
- tworzy pracę plastyczną stosując się do instrukcji nauczyciela
- podejmuje pracę w zespole

5-latek:

- wymienia zasady bezpiecznego poruszania się po drogach

Pomoce: rozkładane mapy: mapa Polski i plany różnych miast, karton dużego formatu (np. 1x4m – tektura remontowa w rolce lub sklezione trzy arkusze papieru pakowego), wąski wałek malarski lub szeroki pędzel, czarna farba plakatowa (lub paski czarnej bibuły o szerokości ok. 6 cm do wyklejenia ulic lub samoprzylepna taśma pakowa w jednolitym kolorze), zielona i niebieska bibuła do wyklejenia rzeki i zieleni, klej, kartki do zrobienia domków (o wymiarach 9x20cm – np. kartka A4 podzielona na trzy części), **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *W mieście* z zeszytu nr 3, karta pracy *Znaki drogowe* z zeszytu nr 4 (słomki, nakrętki po napojach, plastelina).

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Etap 1:

- Oglądanie map i planów miast. Próba odczytania zakodowanych informacji, próba odpowiedzi na pytanie: do czego służą mapy i plany?
- Stworzenie planu miasta - wspólne omówienie oraz zaplanowanie etapów działań. Na arkuszu papieru (np. o wymiarach 1x4m), przy pomocy wałka malarskiego/szerokiego pędzla oraz czarnej farby, namalowanie siatki ulic (każde dziecko maluje fragment drogi i przekazuje wałek kolejnej osobie, można też wykleić siatkę dróg bibułą lub taśmą pakową).
- Uporządkowanie miejsca pracy, schowanie farb, umycie pędzli.

Etap 2:

- Wyklejenie z pasków niebieskiej bibuły „rzeki”, konstruowanie papierowych mostów.
- Z kawałków papieru (ok. 9x20cm) składanie i sklejanie okrągłych rotund (sklejenie pasków papieru wzdłuż krótszego boku), ustawienie okrągłych zabudowań na makiecie.
- Uporządkowanie miejsca pracy, schowanie niewykorzystanych materiałów.

Etap 3:

- Rozłożenie na tackach kleju (płynnego), przygotowanie zielonych pasków bibuły (krepiny) - wyklejenie zieleni miejskiej (urwane i zrolowane kawałki bibuły); moczenie przygotowanych kulek w miskach z klejem i przyklejanie do makiety.
- Uporządkowanie miejsca pracy. Omówienie efektu pracy.

5-latki:

- Trudniejsza wersja składania domków w kształcie sześcianu: na pasku papieru o wymiarach ok. 9x20cm zaginamy zakładkę o szer. 1cm do posmarowania klejem (wzdłuż krótszego boku); złożenie pozostałej części na pół, złożenie powstałej formy jeszcze raz na pół; po rozłożeniu kartki powstaną widoczne zagięcia wskazujące cztery boki sześcianu oraz zakładka do posmarowania klejem.
- Wykonanie karty pracy *W mieście* z zeszytu nr 3. Polecenie: „Złóż kartki z siatką ulic, sklej je od spodu. Narysuj po śladzie linie rozdzielające dwa pasy ruchu. Ze zrolowanych kawałków bibulek przyklej kwiatki i zielen. Zastanów się z czego można zrobić budynki mieszkalne i drzewa. Z kolegami i koleżankami możesz ułożyć dużą makietę swojej miejscowości.”

11. Wykonanie karty pracy *Znaki drogowe* z zeszytu nr 4 (można zrobić stojące znaki drogowe wykorzystując kawałki słomek, nakrętki po napojach i plastelinę). Omówienie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.

Uwagi:

- Zadanie wieloetapowe, może być zrealizowane na zajęciach w trakcie kolejnych dni.

Temat: Miasto czy wieś?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- śpiewa fragmenty piosenki *Nasze polskie ABC*
- porównuje wygląd wsi i miasta

5-latek:

- pokazuje na mapie Wisłę, Odrę, Morze Bałtyckie, Tatry

Pomoce: plansza demonstracyjna *Mapa Polski*, aplikacja interaktywna *Mapa Polski*, piosenka *Nasze polskie ABC*, odgłosy wsi i miasta.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Wysłuchanie piosenki *Nasze polskie ABC*.

1. Rozmowa na temat piosenki z pokazywaniem na mapie Polski występujących w niej miejsc geograficznych.
2. Rozmowa na temat tego, że Polska to liczne wsie i miasta. Oglądanie plansz demonstracyjnych *Na wsi* i *W mieście* – rozmowa na temat różnic w tych krajobrazach.
3. Słuchanie odgłosów z płyty – wieś i miasto.
4. Zabawa dźwiękonaśladowcza. Dzieci podzielone są na dwie grupy – jedna grupa to miasto, druga to wioska. Grupa, która jest miastem naśladuje dźwięki związane z ruchem ulicznym (brum - brum, ijo - ijo, pip – pip), a grupa, która jest wsią naśladuje wybrane odgłosy zwierząt hodowlanych (muu - muu, kuku - ryku, kwa – kwa). Jedno z dzieci chodzi po całej sali, w momencie, kiedy podejdzie do jakiejś grupy – wsi lub miasta – dzieci tam stojące naśladują dane odgłosy. Następnie zmieniamy osobę, która chodzi.

5-latki:

5. Słuchanie i śpiewanie piosenki oraz chodzenie po sali dużymi krokami w rytmie półnut (duże kroki lub z przykłonem).
6. Słuchanie i śpiewanie piosenki oraz klaskanie w rytmie półnut.
7. Oglądanie plansz *Na wsi* i *W mieście*. Na podstawie plansz omówienie wad i zalet mieszkania na wsi i w mieście.
8. Wypowiedzi dzieci gdzie chciałyby mieszkać i dlaczego.

Temat: Wrocławskie krasnale

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje niektóre wrocławskie krasnale, zna ich nazwy
- słucha historii o wrocławskich krasnalach Syzyfkach

5-latek:

- wymienia najważniejsze zabytki związane z Wrocławiem
- zna znaczenie powiedzenia *syzyfowa praca*

Pomoce: plansza demonstracyjna *Mapa Polski*, plansza demonstracyjna *Zabytki polskich miast*, tekst historii M. Urbanka *A kula ani drgnie...*, **dodatkowo dla 5 - latków:** karta pracy *Wrocławskie krasnale* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Mapa Polski* i ustalenie położenia Wrocławia. Określenie Wrocławia jako stolicy Dolnego Śląska.
2. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Zabytki polskich miast*, oglądanie i nazywanie zabytków Wrocławia (Most Grunwaldzki, Jaś i Małgosia, Rynek, Ratusz). Zwrócenie uwagi na zdjęcia krasnali (Strażnik Śpioch, W-skiers, Chlapibrzuch i Moczypięta oraz Syzyfki).
3. Rozmowa na temat krasnali Syzyfków: co robią na zdjęciu, dlaczego nazywają się Syzyfki.
4. Wyjaśnienie, że Syzyf to mitologiczna postać, która miała za zadanie wtoczyć głaz na górę, ale on wciąż spadał i Syzyf pracę zaczynał od nowa. Teraz mówi się *syzyfowa praca* na pracę, która jest trudna i ciężka, ale nie przynosi efektów.
5. Odczytanie historii M. Urbanka *A kula ani drgnie...*
6. Zabawa ruchowa – *Syzyfki*: Nauczyciel wyznacza linię, która będzie granicą. Dzieci dobierają się parami, stają naprzeciwko siebie, splatają ręce i próbują się przepychać tak, aby przeciwnik znalazł się po drugiej stronie granicy. Dzieci mogą dowolną ilość razy zamieniać się parami.

5-latki:

7. Rozmowa na temat historii o Syzyfkach. Zwrócenie uwagi, na bezsensowność ich pracy oraz na to, że pokłócili się z błahego powodu.
8. Rozmowa związana z doświadczeniami dzieci dotyczącymi kłótni z kolegami, z mało ważnych powodów. Czy warto?
9. Wykonanie zadania w kartach pracy. Rysowanie po śladzie krasnoludków. Kolorowanie ich według własnego pomysłu. Rysowanie własnego krasnala. Dzieci mogą przy zadaniu drugim obrócić kartkę w drugą stronę lub wykonać rysunek krasnala na odrębnej kartce jako pracę plastyczną.

*A kula ani drgnie...*¹

Marcin Urbanek

Syzyfek Pierwszy i Syzyfek Drugi byli największymi przyjaciółmi w całym podziemnym królestwie. Mieszkali w sąsiednich chatkach, razem pracowali i zawsze dzielili się jedzeniem. Aż do dnia, w którym obydwaj doszli do wniosku, że jedna z granitowych kul na ulicy Świdnickiej stoi jakoś krzywo i nie pasuje do pozostałych. Postanowili ją przesunąć, żeby stała w tej samej linii, co inne. Co prawda reszta skrzatów uważała, że kula stoi dobrze, ale oni nie dali się przekonać.

— Udowodnimy niedowiarkom, że my mamy rację, co bracie? — zagadnął Pierwszy.

— Jasne. Jak ustawimy kulę we właściwym miejscu, to się przekonają — zawtórował mu Drugi.

Postanowili poczekać, aż podziemne miasto pogrąży się we śnie. Wtedy po cichu, żeby nie zbudzić drzemiącego jak zwykle Strażnika, wyszli na ulicę Świdnicką.

Kule były tam, gdzie zwykle. Równy w jednym rzędzie.

— Tylko ta jedna stoi jakoś krzywo, co bracie? — mruknął Pierwszy.

— Jeszcze jak krzywo — przytaknął Drugi. — Jakiś partacz musiał ją ustawiać.

Ponarzekali chwilę na ludzi, którzy bez pomocy krasnali nic nie potrafią zrobić porządnie, i na inne skrzaty, które nie dostrzegły, że jedna kula stoi krzywo, i postanowili wziąć się do pracy. To znaczy ustawić kulę prosto.

— Wystarczy, że ją przesuniemy w prawo i będzie dobrze — ocenił Drugi.

— Masz rację – dodał Pierwszy. — Wystarczy kawałeczek.

Potem popatrzył na kulę i poprawił przyjaciela: — Ale nie w prawo, tylko w lewo!

Jednak drugi z Syzyfków był pewien, że to on ma rację.

— Jak to w lewo? Przecież gołym okiem widać, że w prawo...

— No chyba żartujesz, każdy krasnal ci powie, że w lewo...

— Właśnie, że w prawo ... — nie dał za wygraną Drugi.

— Troszeczkę, ale w lewo...

— Ciut, ciut, ale w prawo.

Spierali się tak dłuższą chwilę, ale żaden nie był w stanie przekonać drugiego. Wreszcie Pierwszy, rozzłoszczony już nie na żarty, wrzasnął:

— No to się przekonasz.

Pobiegł do kuli i zaczął ją pchać, ile tylko miał siły w skrzacim ciele.

— Myślałem, że jesteś mądrzejszy — zamruczał pod nosem.

Drugi z krasnali, zobaczywszy, co się dzieje, podbiegł do kuli z przeciwnej strony i zaparł się mocno nogami.

¹ M. Urbanek, *Wrocławskich krasnali historie prawdziwe*, Wrocław: eMKa, 2010.

— Co za osioł z tego skrzata — wysapał.

Zaczęli się siłować. Ledwo jednemu udało się przesunąć kulę o parę centymetrów w prawo, drugi natychmiast przepychał ją w lewo. Kiedy wydawało się, że już zwycięży drugi z krasnali, pierwszy resztką sił nie pozwalał mu na to.

Siłują się tak już od wielu lat, lecz kula dalej tkwi w tym samym miejscu. A kiedy ktoś zaczyna przyglądać się, co też robią, Syzyfki udają, że tylko oparły się o kulę, żeby chwilę odpocząć.

Bo jednak jest im trochę wstyd, że pokłócili się o takie głupstwo.

Temat: Pudełkowy świat

Cele

3, 4 i 5-latek:

- właściwie reaguje na polecenia nauczyciela
- wystukuje rytm marszu na pudełkach

Pomoce: pudełka po butach, utwór - J. Strauss *Marsz Radeckiego*.

Przebieg zajęć¹

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel wita dzieci, które mają pudełka: małe, duże, białe, czarne, kolorowe, z przykrywką. Dzieci, które mają określone pudełko machają do nauczyciela. Nauczyciel dba o to, by każde dziecko było przywitane, wyszukując na pudełkach dzieci charakterystycznych elementów.
2. Nauczyciel wystukuje określone rytmy, a dzieci powtarzają te rytmy, wystukując je na swoich pudełkach.
3. Pogrupowanie dzieci w 4 zespoły, np. zespół dzieci, które mają pudełka małe, pudełka duże itp. Dzieci z określonym pudełkiem siadają obok siebie.
4. Zabawa rytmiczna przy utworze J. Straussa *Marsz Radeckiego*. Zadaniem dzieci jest wystukiwanie rytmu marszowego. Nauczyciel wskazuje, który zespół wystukuje rytm. Należy umówić się z dziećmi, jaki gest oznacza przyłączenie się do grania, a jaki wyciszenie danej grupy.
5. Zabawa ruchowa z pudełkami.
6. Każde dziecko staje w dowolnym miejscu sali przed swoim pudełkiem. To pudełko jest „domem”. Na sygnał nauczyciela lub podczas akompaniamentu instrumentu dzieci maszerują po sali, a na sygnał „dom” muszą odnaleźć swoje pudełko – „dom” i stanąć przed nim. Zadanie powtarza się kilka razy. Dzieci zamieniają się pudełkami – stają obok innego. To drugie pudełko to jest „przedszkole”. Dzieci maszerują po sali, a na sygnał „przedszkole” stają przed drugim pudełkiem. Zadanie powtarza się kilka razy, ale wydaje się różne polecenia: „dom” lub „przedszkole”. Zadaniem dziecka jest stanięcie przed odpowiednim pudełkiem.

5-latki:

7. Dzieci wybierają kolejne pudełko (inne), to pudełko to będzie „basen”. Zadaniem dzieci jest odpowiednie rozpoznanie pudełek, nauczyciel wskazuje gdzie dzieci idą: „dom”, „przedszkole”, „basen”. Na takiej samej zasadzie wprowadza się czwarte pudełko, jest to „plac zabaw”. Dzieci poruszają się po sali i reagują na hasła: „dom” lub „przedszkole”, „basen”, „plac zabaw”. Nauczyciel wyznacza również sposób poruszania się po sali: chód, bieg, bieg na palcach, czworakowanie itp.
8. Wyciszająca zabawa językowa – dzieci opisują swoje pudełko, określając jego wielkość, kolorystykę i wygląd.
9. Zabawy ruchowe z pudełkami:
 - dzieci stają przed pudełkiem i przeskakują przez nie (obunóż, jedną nogą itp.);
 - dzieci stają przed pudełkiem i wykonują polecenia nauczyciela: połóż nogę nad pudełko, połóż rękę z prawej strony pudełka, stań przed pudełkiem itp.- ćwiczenia kształtujące orientację w przestrzeni;
 - z pudełek należy ustawić dwa slalomy, dzieci ustawiają się w dwóch rzędach, zadanie polega na przebiegnięciu na drugi koniec sali między pudełkami, następnie można pokonać slalom z kopaniem piłki między pudełkami;
 - w drużynach - dzieci układają wieżę z pudełek w jak najszybszym tempie, zadanie można utrudnić, jeśli poleci się, żeby dzieci ustawiały pudełka pionowo;

¹ Zajęcia zawierają elementy z warsztatu Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów Klanza, *Klasyka dla smyka*, K. Makarewicz, M. Czachórska – Krej.

- rzuty do celu - zadaniem dzieci jest rzucenie woreczkiem w wieżę i strącenie jak największej liczby pudełek, zabawę powtarzamy dopóki wszystkie dzieci nie będą miały możliwości strącenia wieży;
 - zadanie w parach: jedno dziecko ma piłeczkę pingpongową, a drugie pudełko, zadaniem dziecka jest wrzucenie piłki do pudełka, drugie zadanie polega na tym, że jedno dziecko rzuca piłeczkę, a drugie ma ją złapać do pudełka;
10. Dzieci biorą do rąk swoje pudełko i ustawiają się gęsiego. Do melodii *Marsz Radeckiego* dzieci maszerują jak w wojskowej orkiestrze i uderzają rytmicznie w pudełka jak w bębenki. W odpowiednich momentach zatrzymują się i czekają na sygnał do dalszego maszerowania.

Uwagi:

- *Marsz Radeckiego* jest prostym utworem, który zawiera charakterystyczną część umożliwiającą rytmiczne stukanie w pudełka czy klaskanie, nawet bardzo małym dzieciom.
- Pudełka zostają w przedszkolu, będą potrzebne do zajęć konstrukcyjnych w kolejnym tygodniu.

Temat: Domy małe i duże

Cele

3, 4 i 5-latek:

- buduje wypowiedzi wielozdaniowe - różnicuje i szuka podobieństw
- poprawnie używa określenia: większe, mniejsze, mniej, więcej, wyższe, niższe
- buduje według wzoru

5-latek:

- układa obrazki według wzrastającej lub malejącej liczby elementów

Pomoce: plansze (zdjęcia) przedstawiające wieś i miasto, tekturowe figury geometryczne dla każdego dziecka, obrazki przedstawiające różne typy domów, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Kierunki i wielkości* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wypowiedzi dzieci na podstawie zdjęć (plansz) na temat różnic i podobieństw w wyglądzie i sposobie funkcjonowania miasta i wsi. Zwrócenie uwagi na wypowiedzanie się pełnymi zdaniami. Nauczyciel może naprowadzać dzieci zwłaszcza na podobieństwa i zadawać pytania pomocnicze.
2. Stosowanie określeń więcej, mniej, większy, mniejszy, wyższe, niższe w odpowiedzi na pytania nauczyciela (Czy na wsi są zazwyczaj wyższe czy niższe budynki niż w mieście?, Czy w mieście mieszka więcej czy mniej ludzi niż na wsi?, Czy w mieście jest więcej czy mniej ulic niż na wsi?, itp.).
3. Budowanie domów z figur - nauczyciel pokazuje dzieciom różne domki złożone z figur - dzieci starają się je nazywać (blok, dom wielorodzinny, dom jednorodzinny). Następnie dzieci wybierają jeden z nich i starają się go odtworzyć na swoich kartkach.

5-latki:

4. Układanie obrazków domów według reguł, np.: od najmniejszego do największego, od tego z najmniejszą ilością okien do tego z największą ilością okien itp.
5. Wybieranie spośród obrazków domu najbardziej podobnego do tego w którym dzieci mieszkają - opisywanie na podstawie obrazka własnego domu z uwzględnieniem różnic i podobieństw.
6. Karta pracy *Kierunki i wielkości* - określanie kierunków poruszania się pojazdów i ustalanie wielkości domów.

Dodatkowe polecenia:

- Układanie domów według wzoru może odbywać się w parach - jedna osoba widzi wzór i siedząc tyłem do drugiej stara się ją naprowadzić - powiedzieć, co i gdzie ma układać.

Temat: Dwa

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna cyfrę dwa
- rozumie pojęcie: zbioru - tworzy zbiory dwuelementowe
- utrwala znajomość obrazu graficznego cyfry 1

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfrę 2

Pomoce: obraz graficzny cyfry 2, puzzle - cyfra 2 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, figury geometryczne dla każdego dziecka (2 kwadraty w różnych kolorach i różnej wielkości, 2 trójkąty w różnych kolorach i różnej wielkości, 2 koła w różnych kolorach i różnej wielkości), **dotatkowo dla 5-latków:** wyraz *dwa* do czytania globalnego, kartki z cyframi 1 i 2, karta pracy *Cyfra 2* i karta pracy *Cyfra 2 - po śladzie* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci przedmiotów w sali, których jest po dwa - przynoszenie zabawek, wskazywanie sprzętów.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry dwa - wypowiedzi, co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry dwa.
3. Układanie przez dzieci 3 elementowych puzzli z obrazem graficznym cyfry 2 na podstawie wzoru - widocznego dla dzieci ułożonego obrazka.
4. Zabawa ruchowa - dzieci dobierają się w grupy czteroosobowe i budują z siebie cyfrę dwa.
5. Określanie, czego w organizmie mamy dwie sztuki - ręce, nogi, oczy, uszy, po 2 takie same palce u rąk i u nóg (np. 2 kciuki, 2 palce wskazujące), organy - płuca.
6. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę dwa* - dzieci dostają kartki z cyfrą dwa i tworzą z niej dowolny obrazek.
7. Wykonywanie 2 przysiadów, 2 podskoków na jednej nodze, 2 tupnięć itp.
8. Układanie zbiorów dwuelementowych - dzieci układają zbiory dwuelementowe z figur geometrycznych, same ustalają kryterium (kształt, kolor lub wielkość).
9. Układanie cyfry dwa z liczmanów, sznurka, klocków itp.

5-latki:

10. Zapoznanie dzieci z zapisem słownym cyfry 2 - czytanie globalne wyrazu *dwa*.
11. Zabawa ruchowa: dzieci do muzyki ruszają się swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie dobierają się w grupy zgodnie z kartką podniesioną przez nauczyciela, na której widnieje cyfra 1 lub 2.
12. Karta pracy *Cyfra 2* i karta pracy *Cyfra 2 - po śladzie* - kolorowanie drugiego obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 2.

Temat: Legendy z mojej miejscowości

Cele

3, 4 i 5-latek:

- słucha legend związanych z okolicą
- potrafi przygotować i przeprowadzić wywiad
- wie, jaka jest funkcja Urzędu Miasta lub Gminy

Pomoce: aparat fotograficzny z możliwością nagrywania lub kamera, tablica interaktywna.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Przygotowanie do przeprowadzenia wywiadu z pracownikiem Urzędu Miasta lub Gminy odpowiedzialnym za promocję regionu. Przypomnienie znaczenia pojęć wywiad i dziennikarz. Przygotowanie przez dzieci pytań,

np. *Ile lat ma nasza miejscowość? Czy zawsze się tak nazywała? Czy w naszej miejscowości mieszkał ktoś sławny? Z czego słynie nasza miejscowość?* itp.

2. Przeprowadzenie wywiadu i nagranie go aparatem fotograficznym podczas wizyty w Urzędzie lub podczas wizyty pracownika Urzędu w przedszkolu.
3. Wysłuchanie legendy związanej z miejscem zamieszkania opowiadanej lub czytanej przez pracownika Urzędu.
4. W trakcie wizyty oglądanie Urzędu i poznanie funkcji tego miejsca.
5. Oglądanie zabytków i ważnych miejsc w okolicy.
6. Wizyta w Regionalnym Ośrodku Kultury, w którym dzieci mają możliwość poznać stroje ludowe regionu i inne regionalne elementy.
7. Oglądanie wywiadu na tablicy interaktywnej oraz podsumowanie wycieczki.

Wersja łatwiejsza:

- Dzieci młodsze przygotowują i przeprowadzają wywiad wspólnie z nauczycielem. Można zrezygnować z oglądania wywiadu.

Uwagi:

- Wycieczkę trzeba wcześniej zaplanować i umówić się na spotkanie w Urzędzie oraz poprosić o przygotowanie legendy.
- Jeżeli nie ma możliwości pojechania do Urzędu i zaproszenia pracownika, warto o pomoc poprosić rodzica, który może pełnić funkcję osoby znającej historię regionu. Można również samemu przygotować legendę i przedstawić ją dzieciom.
- Jeżeli region nie ma legendy to zachęcamy do opowiadania ciekawych legend związanych ze Ślązami koło Sobótki. Przykładowa legenda jest w załączniku. Jest ona również nagrana w formie kreskówki z serii *Bajki i baśnie polskie - Żywa woda*. Dostępna na stronie: <http://www.youtube.com/watch?v=4rneKvwZDYQ>. Pozostałe legendy ślązańskie dostępne są na stronie Urzędu Miasta i Gminy Sobótka.
- Należy pamiętać, że dzieci wolą, jeśli się im opowiada bajki lub legendy, niż je czyta.

Legenda o żywej wodzie¹

Dawno, dawno temu w niewielkiej wiosce mieszkała staruszka wdowa z trzema synami, których ogromnie kochała. Najstarszy był organistą w kościele parafialnym, a odznaczał się wielką mądrością i odczytaniem. Średni był rycerzem, rozumnym i bywałym w świecie. Natomiast trzeci, najmłodszy, pracował na roli jak wcześniej jego ojciec. Nie dbał ani o nowiny żołnierza ani mądrość brata organisty, dlatego przez obu uważany był za głupca. Pewnego nieszczęśliwego dnia staruszka zachorowała tak strasznie, że żadne lekarstwa pomóc jej nie mogły. Bracia wybrali się zatem po pomoc do mądrej kobiety mieszkającej pod lasem. Nim jednak wrócili do chatki – matka już nie żyła. Powstał lament straszliwy i płacz, którego baba jako żywa nigdy nie widziała. Zlitowała się nad braćmi i dała im taką radę: Jeżeli tak wam matki żal możecie jeszcze wrócić ją do życia. Ale trzeba wam będzie narazić własne. Na Sobotniej Górze spod gadającego drzewa, na którym siedzi zaczarowany sokół bije źródło żywej wody, które wraca życie zmarłym. Dojść tam można i wrócić w siedem dni, ale śmiałkowi nie wolno obejrzeć się za siebie ani zboczyć z drogi, bo natychmiast zamieni się w kamień.

Ledwo baba opuściła chatę, bracia zebrali się na naradę. Średni doszedł do wniosku, że w podróży tej potrzeba nie lada odwagi. Pożegnał zatem braci, przypasał do boku miecz i ruszył w drogę.

Minął dzień jeden, drugi, trzeci, wreszcie tydzień cały, a żołnierza jak nie widać tak nie widać. Dwaj bracia wybrali się do mądrej po radę.

— Daremnie na brata czekacie. Już on więcej nie powróci. Stoi na Sobotniej Górze kamieniem w ziemię wrośnięty.

Bracia wielce się zmartwili słysząc te słowa i zaczęli spierać, któremu z nich wypada teraz iść po żywą wodę. Starszy ofuknął najmłodszego i zdecydował się sam wyruszyć.

— Trzeba tam nie lada głowy, by diabła przechrzyć. Jak go zaklnę po łacinie, to nic nie wskóra, zobaczysz.

Uzbroił się w kropidło i puścił w drogę.

Minął dzień jeden, drugi, trzeci, wreszcie tydzień cały, a organisty jak nie widać tak nie widać. Najmłodszy brat pobiegł do mądrej po radę.

— Daremnie na brata czekasz. — powiedziała mu. — Już on więcej nie powróci. Stoi na Sobotniej Górze kamieniem w ziemię wrośnięty.

Zasmucił się najmłodszy syn wdowy utratą drugiego brata. Niewiele myśląc pobiegł do domu i chwycił bułkę, przewiesił przez ramię kosę i poszedł na południe.

Szedł trzy dni, przeprawił się przez trzy rzeki i trzy bory nim wreszcie stanął u podnóża Sobotniej Góry. Była ona ogromna, jej wierzchołek niknął w chmurach, a strome stoki porastał czarny las. Gęstwa była tam straszliwa, a znikąd drogi ani

¹ <http://www.fantasy.dmkhost.net/legнды/index.php?nr=2211>, (12.04.2013 r.).

nawet marnej ścieżynki. Wdowi syn zaczął się wspinać nie zważając na kamienie, które raniły mu stopy, jadowite gady, co mu nogi obwijały i kasały do krwi, ani na trujące zielska, które szarpały ubranie i same pchały się do ust. Szedł długo, gdy usłyszał za sobą głos:

— Hej, hej! Człowieku! Dokąd idziecie? Nie tędy droga.

Już miał się obejrzeć, kiedy przypomniał sobie słowa staruszki i nie zważając na wołanie szedł dalej przed siebie. Za chwilę dogonił go drugi podróżny i dalej go wypytując:

— A dokąd to idziecie? Po co się drapiecie na tę górę?

— Po wodę żywą. — odpowiada wdowi syn.

— To nam jedna droga wypada. Lepiej będzie jednak jak pójdziemy drogą.

I wskazał na lewo, gdzie rzeczywiście biegł wygodny gościniec łagodnie wijący się ku górze. Choć namawiał towarzysza jak mógł, najmłodszy z braci nie dał się skusić łatwiejszą ścieżką.

— Idźże więc sam! Nogi połam! — krzyknął ze złością tamten, skoczył w bok i zniknął...

Młodzieniec piął się, jak zaczął, gdy nagle usłyszał za sobą wrzask straszliwy, tętent kopyt i ujadanie psów. Już go piekielna sfera doganiała, już niemal dopadła do jego nóg, ale się nie odwrócił. Hałas zniknął jak się pojawił, a zamiast niego przed wędrowcem buchnęły płomienie. Cały las, który był na jego drodze płonął wielkim ogniem, drzewa waliły się jedne na drugie a wicher sypał w twarz skry. I to nie powstrzymało wdowiego syna. Usta rękawem zasłonił i puścił się biegiem, by poparzony i zziębnięty przedostać się na drugą stronę piekła. Tam zobaczył, że szczyt już blisko.

Na jego drodze stała jeszcze pionowa ściana z ziejącą w niej grota, u wejścia której spał siedmiogłowy smok. Na dźwięk ludzkich kroków bestia poderwała się i runęła z rykiem na śmiałka. On też, nie czekając, podskoczył naprzeciw potwora i siedem razy ciął kosą za każdym razem strącając jeden smoczy łeb. Przeszedł przez mrok straszliwej smoczey jamy, gdzie diabeł próbował go jeszcze kusić to jadłem, to napojem, bogactwem i piękną muzyką, przy której tańczyły równie piękne dziewczęta. Wdowi syn zasłonił jednak oczy i idąc po omacku wy dostał się na szczyt Sobotniej Góry.

Stało tam samotne drzewo, którego srebrzyste listki dźwięczały delikatnie. Spod jego korzeni tryskało czyste źródło, a na najwyższej gałęzi siedział złocisty sokół. Ptak poderwał się natychmiast na widok młodzieńca i zniknął w chmurach. Najmłodszy syn z trudem dowlókl się do krynicy i zaczął pić wodę. W jednej chwili odeszło go całe zmęczenie i zagoiły się wszystkie rany odebrane w czasie podróży. Poderwał się na nogi zdrowy i wesół, a wtedy z nieba spłynął na jego ramię złoty sokół z dzbanem w dziobie. Słuchając rady śpiewającego drzewa chłopak odłamał jedną jego gałąź, nabrał w dzban wody i w drodze powrotnej kropił nią drogę wokół siebie.

I oto stał się przed nim dziw niesłychany! Gdzie tylko kropla wody spadła tam kamień zmieniał się w człowieka, który z radością dziękował mu za wyzwolenie. Nim zszedł z góry towarzyszyła mu już gromada ludzi, którzy we wszelkich czasach wybrali się na górę i szczytu jej nie sięgnawszy w kamień się zmienili. Byli tam też dwaj bracia szczęśliwego chłopaka – jedyni, którzy nie cieszyli się wraz z innymi.

Po powrocie do rodzinnej wioski wdowi syn skropił zwłoki matki żywą wodą, a staruszka nie tracąc chwili otworzyła oczy i wstała, rześka i zdrowa jakby nigdy nie chorowała. Starsi bracia zazdrośni, że najmłodszy dokazał tego, czego im się nie udało, odeszli. Organista trafił na służbę, gdzie kazano mu gnój wywozić, bo nie brakło mądrzejszych od niego. Żołnierz natomiast, zginął w bójce o nie swoją sprawę.

Tymczasem na miejscu lichej wioseczki stanęło bogate miasto z pałacem pośrodku, w którym zamieszkał wdowi syn z piękną żoną. I jak to w baśniach bywa, żył długo i szczęśliwie władając wdzięcznym ludem, który niegdyś uwolnił z klątwy kamienia...

Temat: Mapy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna budowę mapy i jej podstawowe symbole
- posługuje się mapą
- mierzy odległości różnymi sposobami

5-latek:

- uzupełnia mapę swojej miejscowości ważnymi miejscami
- określa podobieństwa i różnice pomiędzy mapami

Pomoce: mapa miejscowości z zaznaczonym przedszkolem (szkołą) i celem krótkiej wycieczki, np. plac zabaw, park, urząd - kopia dla każdego dziecka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Szukanie skarbów: nauczyciel pokazuje dzieciom samodzielnie przygotowaną mapę: obejmuje ona salę i jej otoczenie - pokazuje drogę do skarbu (oznaczonego rysunkiem skrzyni i znakiem X). Wspólnie posługując się mapą rysunkową, szukają skarbu - odległość mierzą tak, jak pokazują obrazki i cyfry na mapie, np. 7 kroków, 3 długości buta, 15 długości dłoni itp. W miejscu oznaczonym X znajdują skrzynie z mapami swojej miejscowości.
2. Rozmowa na temat znalezionych map. Omówienie głównych symboli legendy. Zwrócenie uwagi na zaznaczoną szkołę i punkt, który będzie celem wycieczki. Próby wyznaczenia przez dzieci najlepszej drogi.
3. Oglądanie różnych map: szukanie podobieństw i różnic.
4. Wyjście na spacer. Każde dziecko bierze ze sobą ksero mapy. Po drodze zwracają uwagę na drogę i zaznaczają jej przebieg na swojej mapie.

5-latki:

5. Nanoszenie na mapę miejscowości miejsc ważnych dla dzieci (ulubiony sklep, dom kolegów itp.).
6. Rysowanie przez dzieci mapy drogi do przedszkola, zwrócenie uwagi na symbole.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci mogą w małych grupach stworzyć mapę lub makietę przedszkola (szkoły).
- Można też zachęcić do tworzenia map skarbów w zakresie sali, które posłużą do naprowadzenia innych na jakąś zabawkę/przedmiot.

Tydzień 6 – Rośliny i zwierzęta jesienią

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 6

Temat tygodnia: Rośliny i zwierzęta jesienią

Cele ogólne:

- rozpoznawanie i nazywanie cech charakterystycznych dla jesieni
- rozpoznawanie nastroju w muzyce
- rozpoznawanie podstawowych owoców
- kształtowanie gotowości do nauki pisania
- rozpoznawanie zwierząt i roślin związanych z lasem

Pomoce: apaszki, wydrukowane imiona: Teresa, Jurek, Dorotka, Małgorzatka, Ilona, Beatka, kasztany, żołądź, materiały do przygotowania sałatki owocowej, pudełka kartonowe po butach, makaron muszelki, koraliki lub ziele angielskie, plastelina, słomki do napojów, nakrętki, znaczki, koperty po listach, kolekcje przedmiotów przyniesionych przez dzieci, koperty szare, duże znaczki przygotowane z brystolu (ząbkowane krawędzie), kasztany, żołądź, obrazki przedstawiające zwierzęta leśne, duży rysunek drzewa, kartki w kratkę, patyczki do liczenia, sylwety grzybów, jarzębina, igły, nitka.

Aplikacja interaktywna: *Ubieranie się stosownie do pogody, Zabawy matematyczne.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Ogórek zielony, Nasza Pani.</i>7. Zajęcia dydaktyczne.				
Parasole	Makaronowe ślimaki	Opiekujemy się zwierzętami domowymi	Kolekcjonerstwo	O – jak co?
		Opiekujemy się zwierzętami domowymi		O – jak co?
Kasztankowe zabawy	Jesienne zwierzęta	W jesiennym lesie	Spacer do lasu lub do parku	Sałatka owocowa

Temat: Kolekcjonerstwo

Cele

3, 4 i 5-latek:

- właściwie stosuje pojęcia: kolekcjoner, hobby, klaser
- segreguje przedmioty w oparciu o wyznaczoną cechę
- prezentuje własną kolekcję przedmiotów

5-latek:

- właściwie stosuje pojęcie: filatelistyka
- podaje imię i nazwisko oraz adres zamieszkania

Pomoce: koperty ze znaczkami do zaadresowania, klaser i znaczki, lupa, zdjęcia różnych kolekcji (znaczków, monet, figurek, zegarów, kart piłkarskich, samochodów lub innych zabawek), kolekcje przedmiotów przyniesione przez dzieci; szare koperty, kwadraty i prostokąty (z ząbkami na krawędziach) wycięte z białego brystolu, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Znaczki pocztowe z zeszytu nr 3*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Swobodna rozmowa na temat zbierania i gromadzenia różnych przedmiotów. Wprowadzenie pojęć: hobby, kolekcja. Dzieci prezentują przyniesione kolekcje przedmiotów.
2. Nauczyciel prezentuje zdjęcia różnych kolekcji, w tym znaczków pocztowych. Omówienie znaczenia pojęć: filatelista, filatelistyka, klaser, seria znaczków. Oglądanie kolekcji znaczków pocztowych przez lupę.
3. Zabawa ruchowa: nauczyciel układa na dywanie po kilka przedmiotów z różnych kategorii/kolekcji. Dzieci stoją w kole i podają sobie z ręki do ręki np. misia. Na hasło „filatelistyka” osoba, która ma misia w ręku wchodzi do środka koła i wybiera te przedmioty, które według niej mogą stanowić jedną kolekcję (np. lalki, guziki, klocki, przybory do pisania, rzeczy zrobione z papieru, rzeczy czerwone). Pozostałe dzieci zgadują jaką wspólną cechę mają rzeczy wybrane do danej kolekcji.
4. Zabawa plastyczna: dzieci otrzymują szarą kopertę oraz wycięty z białego brystolu kontur znaczka. Projektują ilustrację na znaczku (temat: rośliny i zwierzęta). Nauczyciel pomaga zaadresować koperty.

5-latki:

5. Wykonanie karty pracy *Znaczki pocztowe – zeszyt nr 3*.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci mogą zaprojektować również serie znaczków (wskazanie elementu stałego, który określone znaczki połączy w serię – np. tematyka znaczków).

Temat: Makaronowe ślimaki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje środowisko życia ślimaka
- lepi z plasteliny zamierzone kształty, łączy różne materiały

5-latek:

- rozpoznaje i nazywa różne rodzaje liści i drzew

Pomoce: zdjęcia, ciekawostki przyrodnicze, pudełka kartonowe (np. po butach lub inne podobne), ususzone liście z różnych drzew, makaron muszelki średniej wielkości, drobne koraliki lub ziele angielskie, plastelina, plansza demonstracyjna *Drzewa i ich owoce* oraz tablica interaktywna z ilustracjami ślimaków, ususzone liście z drzew, centymetr.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci zastanawiają się, w jakich środowiskach mogą żyć ślimaki i do czego służą ślimakom muszelki. Największa znaleziona muszla ślimaka mierzyła 91 cm¹ – pokazanie dzieciom na centymetrze krawieckim jak długi odcinek stanowi 91cm. Dzieci zastanawiają się, co oznacza powiedzenie *ruszać się jak ślimak*. Oglądanie ilustracji ze ślimakami na tablicy interaktywnej.
2. Nauczyciel rozdaje dzieciom pudełka (np. po butach). Dzieci urządzą w nich domki dla ślimaków – wkładają ususzone liście (szyszki, żołądźcie, jarzębinę).
3. Nauczyciel rozdaje dzieciom plastelinę oraz makaron muszelki – dzieci lepią z plasteliny nogę ślimaka, przyklejają makaronową muszelkę (oczy zrobione z drobnych koralików lub ziela angielskiego).
4. Sprzątanie stolików z elementami zabawy ruchowej: dzieci chodzą wolnym krokiem po sali, poruszając się *w ślimaczym tempie*, na dźwięk instrumentu kulą się i chowają do muszelki.
5. Prezentacja stworzonych domków.

5-latki:

6. Rozróżnianie kolorów i rodzajów liści - dopasowywanie liści do drzewa, określanie ich nazw oraz charakterystycznego wyglądu. Wykorzystanie planszy demonstracyjnej *Drzewa i ich owoce* oraz tablicy interaktywnej z ilustracjami drzew i liści.

Uwagi:

- Pudełka po zajęciach można wykorzystać do innych zajęć plastycznych, np. można stworzyć kartonowe *Domino*.

Temat: Opiekujemy się zwierzętami domowymi

Cele

3, 4 i 5-latek:

- właściwie stosuje pojęcie: odpowiedzialność
- opisuje własne doświadczenia w opiece nad zwierzętami
- odczytuje zdarzenia przedstawione na zdjęciach i ilustracjach
- lepi z plasteliny zamierzone kształty

5-latek:

- zadaje logiczne pytania podczas zabawy *Jakie to zwierzątko?*

Pomoce: plansza demonstracyjna *100 zwierząt*, zdjęcia i ilustracje przedstawiające zwierzęta domowe, tekturki/papier, kredki, inne dostępne materiały (np. słomki, ścinki papieru i materiału, nakrętki), plastelina.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Odszukanie na planszy demonstracyjnej zwierząt domowych.
2. Nauczyciel pyta dzieci posiadające domowe zwierzęta, w jaki sposób się nim opiekują oraz jak się z nimi bawią? Czy są takie sytuacje kiedy nasza opieka może zaszkodzić zwierzętom?
3. Rozmowa na temat podstawowych warunków jakie należy zapewnić domowym zwierzętom, rozmowa na temat odpowiedzialności za podopiecznych. Zdefiniowanie słowa odpowiedzialność.
4. Opisywanie zdjęć i ilustracji przedstawiających zwierzęta domowe oraz ich opiekunów.
5. Nauczyciel rozdaje plastelinę – dzieci lepią wybrane zwierzątko domowe na tekturowej podkładce.
6. Porządkowanie miejsca pracy.

5-latki:

7. Na kartce formatu A4 dzieci malują, wyklejają lub konstruują z papieru domek dla ulepionego z plasteliny pupila.

¹ Źródło: *Wikipedia*.

8. Nauczyciel zadaje pytanie, czy są takie sytuacje, kiedy zwierzęta pomagają nam? (np. pies przewodnik niewidomych lub tatrzański ratownik).
9. Zabawa *Jakie to zwierzątko?*: dziecko w myślach wybiera jedno zwierzę - np. kota, reszta grupy odgaduje, jakie to zwierzątko. Dzieci mogą zadawać pytania, na które można odpowiedzieć wyłącznie tak lub nie. Przykładowe pytania: Czy to zwierzątko pływa? Czy mieszka w ZOO? Czy ma długi ogon? Czy potrafi skakać? Czy mieszka w Australii? itd.

Temat: O - jak co?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- potrafi wydobywać z różnych przedmiotów dźwięki za pomocą kasztanów i żołądźci
- reaguje odpowiednim ruchem na określone hasło
- rozpoznaje kształt koła

5-latek:

- potrafi twórczo ozdobić literę O i o
- potrafi wymienić kilka przedmiotów rozpoczynających się głoską O

Pomoce: kasztany, żołądźcie, karta pracy *Literka O* z zeszytu nr 4, dowolny instrument, **dotatkowo dla 5-latków:** plansza demonstracyjna *Alfabet*, jesienna muzyka np. *Preludium deszczowe* F. Chopina, ziarna: maku, sezamu, siemienia lnianego itp.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci odliczają po dwa kasztany, chodzą po całej sali przy łagodnej muzyce, np. *Preludium deszczowym* F. Chopina i stukają w równym rytmie kasztanami w różne przedmioty (w podłogę, krzeselko, stolik itp.).
2. Dzieci „zamieniają się w kasztany” i wykonują umówione ruchy w rytmie granym przez nauczyciela (na wybranym instrumencie: tamburynie, pianinie, dzwonekch):
 - szybko – skaczą na dwóch nogach;
 - wolno – turlają się po podłodze;
 - stop – zatrzymują się w bezruchu.
3. Dzieci rozkładają kasztany na całej sali i biegają, w trakcie słuchania muzyki, między nimi, tak żeby żadnego nie potrącić. Dziecko, które dotknie kasztana odpada. Na zakończenie zabawy dzieci zbierają kasztany.
4. Dzieci odliczają po 5 żołądźci, dobierają się w zespoły np. 3 osobowe. Dzieci chodzą po całej sali jeśli słyszą dźwięki instrumentu. W momencie przerwy w muzyce zespół gromadzi się w dowolnym miejscu i układa ze swoich żołądźci określony kształt. Nauczyciel wyznacza co dzieci mają ułożyć: kwadrat, trójkąt, na końcu koło.

5-latki:

5. Dzieci zamieniają koło w owal. Nauczyciel pokazuje dzieciom, że jest to taki kształt jaki mają żołądźcie.
6. Nauczyciel pyta dzieci, jakie inne przedmioty o takim kształcie znają.
7. Rozmowa na temat tego, że kształt owalu ma również litera O. Pokazanie litery na planszy demonstracyjnej *Alfabet*.
8. *Burza mózgow* – jakie wyrazy rozpoczynają się głoską O, jakie mają w sobie głoskę O. Analiza fonemowa wyrazów podawanych przez dzieci.
9. Wypchanie liter z kart pracy. Pisanie litery palcem po śladzie i wymawianie głoski O w trakcie pisania. Naklejenie liter na dodatkowej kartce. Zadanie dzieci polega na twórczym ozdobieniu litery poprzez przyklejenie do niej różnych ziaren np. maku, sezamu, siemienia lnianego itp.

Uwagi:

- Ważne jest to, żeby dzieci wymawiały głoskę w trakcie pisania jej palcem po śladzie, w taki sposób łatwiej przyswoją sobie wzorzec dźwiękowy litery, czyli będą kojarzyły głoskę z literą.

Temat: Parasole

Cele

3, 4 i 5-latek:

- potrafi narysować znaki: esy floresy, kwiatki, ciapki, kratkę, kropki, kółka
- wymienia zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla jesieni

5-latek:

- posługuje się liczebnikami porządkowymi

Pomoce: tekst wiersza *Sześć parasoli* A. Łady - Grodziskiej, magnetofon i nagrania (muzyka relaksacyjna, *Kasztany* z Klanzy), apaszki, folie i pisaki suchościernalne, karta pracy *Sześć parasoli* z zeszytu nr 1, ilustracje przedstawiające wygląd parasoli przedstawionych w wierszu (opcjonalnie), **dotatkowo dla 5-latków:** wydrukowane imiona: Teresa, Jurek, Dorotka, Małgorzatka, Ilona, Beatka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa muzyczno-ruchowa *Kasztany* z propozycji Klanzy.
2. Zabawa rozwijająca percepcję słuchową i umiejętności matematyczne – liczenie spadających kropli: nauczyciel jest odwrócony plecami do dzieci lub stoi za parawanem i uderza w trójkąt, naśladując spadanie kropli deszczu. Zadaniem dzieci jest liczenie spadających kropli.
3. Rozmowa na temat tego, w jaki sposób można się chronić przed spadającym deszczem.
4. Przedstawienie wiersza A. Łady-Grodzińskiej *Sześć parasoli* z wykorzystaniem przygotowanych wcześniej ilustracji.
5. Rozmowa na temat wiersza, stosowanie liczebników porządkowych.
6. Rysowanie w powietrzu określonych znaków (esy floresy, kwiatki, ciapki, kratkę, kropki, kółka).
7. Ćwiczenia relaksacyjne – masażyki – rysowanie w/w wzorów na plecach.

5-latki:

8. Powtórne czytanie fragmentów wiersza i dopasowywanie odpowiednich imion.
9. Praca przy stolikach – rysowanie wzorów na foliach (esy floresy, kwiatki, ciapki, kratka, kropki, kółka), karta pracy jest pod folią.
10. Ćwiczenia grafomotoryczne i manualne przy stolikach – wykonanie zadania w karcie pracy - kolorowanie i ozdabianie parasolek według zapamiętanych szczegółów.

*Sześć parasoli*¹

Anna Łada - Grodziska

Kiedy deszcz na dworze pada,
to w szatni stoi kolorowych parasoli gromada.
Ten pierwszy w esy-floresy - to parasol Teresy.
Drugi - czerwony w kółka - to parasol Jurka.
Trzeci - beżowy w kropki - to parasol Dorotki.
Czwarty - żółty w kwiatki - to parasol Beatki.
Piąty - w ciapki zielony - to parasol Ilony.
Szósty - niebieski w kratkę
- wybrał sobie Małgorzatkę.
Z Małgorzatką chodzi wszędzie
i czeka, aż deszcz będzie.

1 M. Bogdanowicz, *Przytulanki czyli wierszyki na dziecięce masażyki*, Gdańsk: Harmonia, 2009.

Temat: Sałatka owocowa

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia nazwy owoców zbieranych jesienią
- zgodnie bawi się podczas zabawy ruchowej
- opisuje kilkoma słowami wygląd i smak owocu
- przygotowuje deser – sałatkę owocową

Pomoce: chusta Klanzy, owoce, plansza demonstracyjna Owoce i warzywa, materiały potrzebne do wykonania sałatki – nóż, deseczek, fartuszek, miska itp.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Każde dziecko pokazuje jakie przyniosło owoce i nazywa je.
2. Odszukiwanie przyniesionych owoców na planszy demonstracyjnej *Owoce i warzywa*.
3. Dzieci układają wybrane owoce w zbiory według rodzaju i przeliczają ilość owoców w danym zbiorze.
4. Wyodrębnianie z przyniesionych owoców tych, które zbieramy jesienią: jabłka, gruszki, śliwki.
5. Dzieci opisują wybrane owoce, określając ich kształt, kolor, fakturę skórki, wygląd miąższu i smak. Nauczyciel pomocniczo, szczególnie podczas pierwszych wypowiedzi, podpowiada rozpoczynając wypowiedź i zadając pytania sugerujące użycie przymiotnika, np. Jabłko ma kształt...(jaki?), jest koloru...(jakiego) itd.
6. Zabawa ruchowa utrwalająca nazwy owoców: *Sałatka owocowa*¹. Siedzą w kole. Nauczyciel przydziela dzieciom rolę określonego owocu. Robi to w ten sposób, że po kolei wymienia nazwy owoców i wskazuje na kolejne dzieci: np. jabłko, gruszka, banan, śliwka. Zadaniem dziecka jest zapamiętanie jakim jest owocem. Następnie nauczyciel „komponuje” sałatkę owocową i mówi, jakie owoce wrzuca do sałatki. Zadaniem dziecka, które zostaje wywołane jest obiegnięcie dookoła siedzących dzieci i poprzez lukę w miejscu, w którym siedziało, wejście do środka koła. Po wywołaniu wszystkich lub wybranych owoców zabawa rozpoczyna się od nowa. Rolę prowadzącego może przyjąć wybrane dziecko.
7. Przygotowanie do wykonania sałatki owocowej: ubranie się w fartuszki, naszykowanie potrzebnych materiałów, umycie rąk.
8. Przygotowanie wspólnej sałatki owocowej z przyniesionych produktów.
9. Degustowanie przygotowanego posiłku.

Wersja łatwiejsza:

- Dzieci młodsze mogą przynieść z domu pokrojone owoce, a na zajęciach pokroić tylko banana lub inny owoc, który się łatwo kroi.
- Można polecić dzieciom, żeby przyniosły kilka owoców już obranych, bo ta czynność jest najbardziej kłopotliwa dla dzieci, a tylko kilka owoców w skórkach do demonstracji. Owoce w skórkach można umieścić w kąciku przyrody i wykorzystać w kolejnym dniu.
- Warto żeby zrobić sałatkę wspólną, a potem nakładać na swoje talerzyki. W taki sposób sałatka jest urozmaicona, a dzieci uczą się dzielenia i współpracy.

Temat: Jesienne zwierzęta

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa i nazywa domy zwierząt żyjących w polskich lasach
- posługuje się pojęciami: prawo, lewo, góra, dół
- postępuje według instrukcji

¹ A. Wasilak (red), *Zabawy z chustą*, Klanza: Lublin, 2002.

Pomoce: obrazki przedstawiające leśne zwierzęta i ich domy, duży rysunek drzewa, **dotatkowo dla 5-latków:** kartki w kratkę, ołówki - dla każdego dziecka, karta pracy *Znajdź różnice* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel dzieli dzieci na 2 grupy: „rzeźbiarzy” i „materiał”. Zadaniem „rzeźbiarzy” jest zbudowanie z materiału pomników drzewa, muszą oni robić to tylko za pomocą słownych poleceń, nie mogą dotykać materiału. Dzieci, które są „materiałem” nie wiedzą co ma z nich powstać. Jeśli dzieci są bardzo chętne, zabawę można powtórzyć zmieniając role i tym razem budować leśne zwierzątko.
2. Nauczyciel pokazuje dzieciom duży rysunek drzewa i mniejsze - różne domy zwierząt leśnych. Chętne dzieci układają je na rysunku drzewa i w jego okolicach.
3. Teraz zadaniem dzieci jest naprowadzenie zwierząt do swoich domów - nauczyciel zamyka oczy i losuje rysunek zwierzątka - dzieci starają się naprowadzić go tak, aby zwierzę trafiło do domu - używając określeń w prawo, w lewo, wyżej, niżej. Chętne dzieci po kolei losują obrazki i szukają domów.
4. *O jakim zwierzęciu mówię?* - nauczyciel lub chętne dzieci opisują dom wybranego zwierzęcia - zadaniem grupy jest odgadnąć, o które zwierze chodzi.

5-latki:

1. Rysowanie według wzoru - każde dziecko dostaje kartkę w kratkę (na dole po środku zaznaczona jest kropka) i ołówek. Dzieci rysują zgodnie ze wskazówkami nauczyciela zaczynając od kropki:
1 w lewo, 6 do góry, 1 w lewo, 1 do góry, 1 w lewo, 1 do góry, 1 w lewo, 1 do góry, 1 w lewo, 3 do góry, 1 w prawo, 1 do góry, 1 w prawo, 1 do góry, 1 w prawo, 1 do góry, 4 w prawo, 1 w dół 1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 3 w dół, 1 w lewo, 1 w dół, 1 w lewo, 1 w dół, 1 w lewo, 1 w dół, 1 w lewo, 6 w dół, 1 w lewo.
2. Wymienianie przez dzieci zwierząt, które żyją na drzewach lub w drzewach, nazywanie ich domów - najpierw dzieci próbują same, potem nauczyciel pokazuje im obrazki. Wymienianie pozostałych leśnych zwierząt, odszukiwanie ich na obrazkach.
3. Rysowanie przez dzieci na swoich rysunkach zwierząt i ich domów.
4. Karta pracy *Znajdź różnice* - poszukiwanie 7 różnic.

Uwagi:

- U starszych dzieci rysowanie zwierząt może odbywać się też według wzoru, np. ptak nad dzikiem, wiewiórka po prawej stronie itd.

Kasztankowe zabawy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wie, jak wygląda liść kasztanowca i dębu
- przelicza i porównuje liczebności zbiorów
- zna pojęcia: parzystość, nieparzystość

5-latek:

- określa o ile więcej, o ile mniej
- posługuje się znakami <, >, =
- tworzy ozdoby z jarzębiny i obrazki z kasztanów i żołądździ

Pomoce: kasztany, żołądździe, jarzębina, liście kasztanowca i dębu - prawdziwe lub narysowane, magnetofon, płyta z muzyką, karta pracy *Rośliny i zwierzęta jesienią* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: *Zbieramy kasztany i żołądździe* - dzieci przy muzyce chodzą swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie podnoszą z ziemi żołądździe i kasztany.

2. Porównywanie liczebności zebranych kasztanów i żołądźi najpierw „na oko” - później dla sprawdzenia, każde dziecko dobiera w pary i sprawdza w ten sposób czego jest więcej, oraz czy liczba kasztanów i żołądźi jest parzysta czy nieparzysta.
3. Dzieci dobierają się w pary i powtarzają w parach poprzednie zadanie - porównując swoje zbiory ze zbiorami kolegi.
4. Segregujemy jesienne dary - odkładanie kasztanów i żołądźi do koszyków oznaczonych odpowiednimi liśćmi.

5-latki:

5. Zabawa ruchowa: zbieramy kasztany i żołądźie - dzieci przy muzyce chodzą swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie podnoszą z ziemi żołądźie i kasztany.
6. Dokładne przeliczanie przez dzieci, czego zebrały więcej, próby określania o ile więcej lub o ile mniej.
7. Jesienne liczenie - tworzenie i porównywanie liczebności zbiorów - nauczyciel podaje polecenia (np. 3 kasztany, 5 żołądźi) - dzieci układają zgodnie z poleceniem nauczyciela tyle elementów, dodając także znak matematyczny <, >, =.
8. *Segregujemy jesienne dary* - wspólne układanie jesiennych obrazków z kasztanów i żołądźi oraz ozdób z jarzębiny - nauczyciel dzieli dzieci na czteroosobowe grupy. Każda z grup nawleka jarzębinę na nitkę (tworzy korale lub bransoletki) oraz układa z kasztanów liść kasztanowca, a z żołądźi liść dębu (nauczyciel pokazuje dzieciom liście lub ich obrazki).
9. Karta pracy *Rośliny i zwierzęta jesienią* - dokańczanie rytmów i dobieranie w pary.

Wersja trudniejsza:

- Do przeliczania kasztanów i żołądźi można dodać także kulki jarzębiny.

Dodatkowe polecenia:

- Można zapytać dzieci, ile kasztanów i żołądźi potrzebowałyby do ułożenia kwiatka, domku, zwierzątka itd. Próby ułożenia różnych rzeczy z jak najmniejszej ilości kasztanów i żołądźi.

W jesiennym lesie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyróżnia rośliny i zwierzęta występujące w lesie
- rozumie, że niektóre grzyby są trujące i należy uważać podczas grzybobrania
- dodaje i odejmuje na konkretach

5-latek:

- przyporządkowuje rośliny i zwierzęta do odpowiednich ekosystemów

Pomoce: plansza (zdjęcie) lasu, rysunki różnych roślin i zwierząt (domowych, leśnych, polnych, ogrodowych), sylwety grzybów jadalnych i trujących, patyczki do liczenia lub inne liczmany, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Drzewa i krzewy* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wybieranie wśród obrazków tych roślin i zwierząt, które występują w lesie.
2. Zabawa ruchowa *Spacer po lesie* - dzieci poruszają się po sali, wyobrażając sobie, że idą przez las - nauczyciel daje im polecenia i wskazówki (skaczecie po kamykach, idziecie przez gęste krzaki, trafiliście w pokrzywy, znaleźliście jagody itp.) Ostatnim poleceniem jest prośba, aby dzieci rozejrzały się po sali i odnalazły w niej ukryte sylwety grzybów.
3. Oglądanie grzybów. Próby podziału przez dzieci na jadalne i trujące. Nauczyciel po skończonej pracy dzieci - poprawia. Rozmowa kierowana na temat zbierania grzybów - doświadczenia dzieci.
4. Rozwiązywanie krótkich zadań matematycznych - nauczyciel na sylwetach przyklejonych do tablicy, dzieci w tym samym czasie na swoich liczmanach (np. „Ania miała 2 grzyby, znalazła jeszcze trzy. Ile ma teraz? Kacper miał 3 grzyby, jednego musiał wyrzucić bo był trujący, ile ma teraz?”).

5-latki:

5. Podział obrazków roślin i zwierząt ze względu na miejsce występowania (las, ogród/sad, łąka).
6. *Ciepło - zimno* - nauczyciel lub chętne dziecko ukrywa sylwety grzybów w sali. Potem prowadzi kolejno dzieci dając instrukcje - ciepło, zimno.
7. Przeliczanie na konkretach złożonych zadań tekstowych (np. „Kasia miała 10 grzybów, 2 dała Tomkowi, 2 dodała do zupy, a z 4 zrobiła sos. Ile jej zostało?”). Na początku nauczyciel może robić razem z dziećmi podczas opowiadania - odpinając sylwety z tablicy, każde dziecko wykonuje te same działania na swoich liczmanach.
8. Karta pracy *Drzewa i krzewy* - dokończenie konturów drzew i krzewów.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci mogą narysować (korzystając z wzorów) rysunki grzybów jadalnych i trujących - umieszczone na tablicy - będą w ten sposób utrwały najbardziej popularne gatunki.
- Dzieci mogą wymieniać, jakie potrawy możemy zrobić z grzybów i innych „owoców lasu”.

Tydzień 7 – W świecie sztuki

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 7

Temat tygodnia: W świecie sztuki

Cele ogólne:

- tworzenie muzyki z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych i innych przedmiotów
- improwizacje ruchowe do wybranych utworów
- rozpoznawanie figur geometrycznych
- porównywanie wielkości przedmiotów
- kształtowanie zasad kulturalnego zachowania się w muzeum i na koncercie

Pomoce: instrumenty perkusyjne, arkusze szarego papieru, zdjęcia różnych krajobrazów, figury geometryczne powycinane z kolorowego papieru, plastelina, patyczki do liczenia, kotki do gry, kubki jednorazowe, wiaderko, blok techniczny A4, tekturki o średnicy 10 cm, kartoniki z figurami geometrycznymi, kwadraty przygotowane z kartek A3.

Aplikacja interaktywna: *W muzeum, Instrumenty.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Boogie-Woogie</i> . 7. Zajęcia dydaktyczne.				
M jak muzyka – literka M	Krajobrazy	Rzeczy duże i małe	Zamki	W świecie instrumentów
W kręgu sztuki	Figury geometryczne i sztuka	x	x	x
W kręgu sztuki				

Temat: Figury geometryczne i sztuka

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje obrazy i kompozycje plastyczne
- rozpoznaje na obrazach podstawowe figury geometryczne
- dostrzega rytm i szeregi powtarzających się przedmiotów

Pomoce: pacynka Artysta, plansza demonstracyjna *Kolory i obrazy*, tablica interaktywna, komputer z dostępem do Internetu, kolorowe kartoniki z kształtami geometrycznymi: kwadraty (4x4cm), trójkąty (przecięte na pół kwadraty), prostokąty (4x8cm), koła (średnica 4cm), kolorowe kartki A3, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Obejrzenie na tablicy interaktywnej obrazów P. Klee – *Senecio* oraz *Zamek i słońce*. Dzieci opisują obrazy, na których między innymi można wyróżnić figury geometryczne.
2. Oglądanie dzieł innych artystów inspirowanych figurami (np. P. Mondrian, P. Picasso, J. Miró). Rozpoznawanie kształtów geometrycznych na obrazach.
3. Zabawa ruchowa: dzieci trzymają w rękach kwadratowe kartoniki w jednym kolorze i swobodnie tańczą w rytm muzyki. Kiedy muzyka milknie - szukają osoby do pary, która ma kartonik w tym samym kolorze.
4. Zabawa papierowymi figurami geometrycznymi - układanie rytmów i szeregów: nauczyciel rozpoczyna układanie pewnego ciągu figur, dzieci kontynuują układanie. Stopniowanie trudności: najpierw układanie z zastosowaniem jednej cechy (np. kształtu), następnie z zastosowaniem dwóch cech (np. kształtu i koloru).
5. Praca plastyczna: na kartkach formatu A3 układanie kompozycji inspirowanej obrazem *Zamek i słońce* P. Klee. Wykorzystanie kolorowych kwadratów, prostokątów i trójkątów.
6. Omówienie prac, zorganizowanie wystawy.

5-latki:

7. Zabawa papierowymi figurami geometrycznymi: układanie rytmów i szeregów - można układać ciągi z zastosowaniem trzech cech (kształtu, koloru oraz zróżnicowanej odległości między kartonikami).

Uwagi:

- Inspirując się obrazami sławnych artystów można przygotować zajęcia plastyczne w oparciu o różnorodne materiały – np. *Słoneczniki* V. van Gogha można wyklejać kolorową bibułą, *Kompozycje* P. Mondriana – czarną taśmą izolacyjną oraz prostokątami w kolorach czerwonym, żółtym i niebieskim (lub dowolnymi) itd.

Temat: W kręgu sztuki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- nazywa kolory i ich odcienie
- opisuje wrażenia dotykowe i wizualne

5-latek:

- opisuje elementy związane z fakturą i kompozycją
- wyjaśnia rolę muzeów i zasady zachowania się w nich

Pomoce: pacynka Artysta, tablica demonstracyjna *Kolory i obrazy*, kubki jednorazowe, pędzle, butelka 1,5 litrowa, wiaderko, farby, papier i tektura o różnej fakturze, nożyczki, klej, brystol A4, paski tektury 30x5cm, klej, plastelina, **dodatkowo dla 5-latków:** kubki jednorazowe (mogą być kolorowe), koła z brystolu o średnicy 10cm, chrupki kukurydziane, folia aluminiowa lub glina, karty pracy *W galerii rzeźby*, *W galerii sztuki* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Etap 1:

Wyjaśnienie pojęć i terminów związanych ze sztuką: kolor, faktura, kompozycja, malarz, blejtram, sztaluga, rodzaje farb.

1. **Kolor.** Zabawy z mieszaniem barw – potrzebne: 1,5 litrowa butelka wody, wiaderko do wylewania niepotrzebnych resztek, przezroczysty plastikowy kubek, pędzel, farby. Nauczyciel prezentuje trzy barwy podstawowe (plansza demonstracyjna *Kolory i obrazy*). Zabawa z mieszaniem kolorów - przewidywanie jaka barwa powstanie po zmieszaniu dwóch kolorów podstawowych.
2. Barwienie farbami wody w kubeczku (zabawa może być prowadzona w małych zespołach). Dzieci do wody dodają farbę, dodają kolejne kolory i obserwują zmiany zabarwienia zawartości kubka. Można też odwrócić zadanie i poprosić aby dzieci zabarwiły wodę np. na kolor pomarańczowy (zielony) i udostępnić paletę farb bez tych kolorów. Nazywanie kolorów i ich odcieni (np. niebieski, błękitny, turkusowy, granatowy).

Etap 2:

3. **Faktura.** Nauczyciel rozkłada na dywanie różnego rodzaju papier - o różnej grubości i fakturze (papier do rysowania, ręcznik papierowy, tekturę zwykłą i falistą, papier nabłyszczony, papier pakowy, papier śniadaniowy, papier ścierny, papier wyłaczany, gazetowy, krepinę, bibułka, papierki od cukierków itd.). Dzieci oglądają i opisują wrażenia dotykowe dotyczące faktur poszczególnych typów papieru.
4. Stworzenie prac w technice kolażu z wykorzystaniem papieru o różnej fakturze.

Etap 3:

5. **Kompozycja.** Nauczyciel rozdaje dzieciom po cztery tekturowe paski o wymiarach 30x5cm. Dzieci skleją z pasków tekturowe ramki. Nauczyciel definiuje znaczenie pojęcia kompozycja na przykładzie wycinków otoczenia widzianych przez sklejoną tekturową ramkę. Dalsza część zabawy może przebiegać w ogrodzie przedszkolnym – poszukiwanie ciekawych kompozycji, patrząc przez ramkę (na niebie, w otoczeniu, na trawie/chodniku).
6. Wypełnienie karty pracy *W galerii sztuki* z zeszytu nr 3.

5-latki:

Etap 4:

7. **W galerii rzeźby.** Stworzenie rzeźb stojących na cokołach z tekturek oraz odwróconych kubków jednorazowych (na kubek odwrócony do góry dnem kładziemy kółko z brystolu o średnicy 10cm). Wykorzystanie do formowania rzeźb chrupek kukurydzianych sklepanych na wodę lub folii aluminiowej. Można też wykorzystać glinę.
8. Wypełnienie karty *W galerii rzeźby* z zeszytu nr 3 przy użyciu plasteliny.

Etap 5:

9. Po co nam muzea? Rozmowa nauczyciela z dziećmi o roli muzeów. Po co są muzea? Jaka jest ich rola? Co można znaleźć w muzeach? Próba wspólnego zdefiniowania pojęć sztuka, kultura, inspiracja, talent. Omówienie zasad kulturalnego zachowania się w muzeum.

Uwagi:

- Zabawy mogą być podzielone i realizowane przez kolejne dni.

Temat: M – jak muzyka

Cele

3, 4 i 5-latek:

- dostrzega różnicę między różnymi gatunkami muzycznymi
- wykorzystuje swoje ciało do tworzenia muzyki

5-latek:

- dokonuje analizy i syntezy wyrazów zawierających głoskę m
- pisze po śladzie literę M i m

Pomoce: tablica interaktywna i Internet, pacynka Artysta, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Literka M* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nawiązanie do zajęć związanych z graniem na instrumentach perkusyjnych. Wyróżnienie głoski m jako pierwszej głoski w słowie muzyka.
2. Rozmowa z dziećmi na temat ulubionych rodzajów muzyki z wykorzystaniem pacynki Artysty. Warto wykorzystać tablicę interaktywną i dostęp do Internetu w celu zademonstrowania wybranych gatunków muzycznych: muzyki pop, rapu, rocka, disco, muzyki klasycznej. Słuchanie wybranych fragmentów z różnych gatunków muzycznych. Dzieci w dowolny sposób bawią się przy muzyce.
3. Zwrócenie uwagi, że muzykę można tworzyć samemu wykorzystując do tego celu dostępne przedmioty, a nawet części ciała.
4. Zaśpiewanie piosenki *W naszym pokoju*¹:

„W naszym pokoju pełno muzyki jest,
są instrumenty, o których mało wiesz.

Ref: *Nasze ręce klaszczą, tak* (trzy kłaśnięcia)

To jest muzyka, która bardzo cieszy nas.“

Następnie zmienia się na inne polecenia, np.: *Nasze nogi tupią tak, Nasze usta cmokają tak, Nasze języki klaskają tak, Nasza podłoga dudni tak, Nasze klocki stukają tak.*

5-latki:

5. Wyszukiwanie innych, poza muzyką, wyrazów na głoskę m. Analiza tych wyrazów.
6. Synteza wyrazów zawierających głoskę m – nauczyciel głoskuje wyrazy zawierające głoskę m, a zadaniem dzieci jest dokonanie syntezy tych wyrazów.
7. Globalne czytanie wyrazów: mama, miś.
8. Wypchnięcie liter M i m. Pisanie po śladzie litery. Wyodrębnienie głoski m jako pierwszej w wyrazie monety.
9. Naklejenie liter na kartkę i narysowanie tego, co dziecko chciałoby sobie kupić, gdyby miało taką możliwość, rzeczy te muszą rozpoczynać się głoską m.

Temat: W świecie instrumentów

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wykorzystuje instrumenty perkusyjne do zabaw muzycznych

5-latek:

- wymienia rodzaje instrumentów: perkusyjne, strunowe, dęte
- tworzy akompaniament do utworu J. Straussa *Polka Tritsch – Tratsch*

Pomoce: plansza demonstracyjna *Świat muzyki*, aplikacja interaktywna *Instrumenty*, instrumenty perkusyjne, utwór J. Straussa *Polka Tritsch – Tratsch*, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *W muzycznym świecie* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

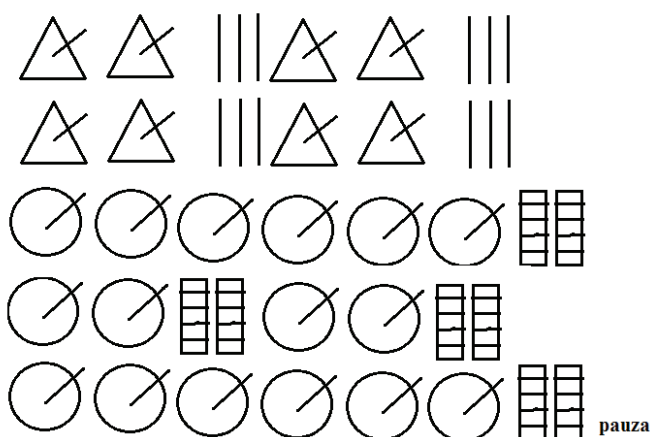
1. Rozmowa z dziećmi na temat tego, kim jest artysta. Wskazanie różnych rodzajów sztuki: malarstwo, rzeźba, architektura, film, muzyka. Można do tego celu wykorzystać pacynkę.
2. Oglądanie fragmentu koncertu instrumentalnego lub instrumentalno-wokalnego. Opisywanie wrażeń po wysłuchaniu utworu.
3. Informacja nauczyciela, że muzyka to sztuka, która tworzona jest za pomocą dźwięków, a te zapisywane są w postaci nutek. Oglądanie planszy *Świat muzyki* i rozmowa na temat pięciolinii i występujących tam nut. Warto zagrać lub zaśpiewać gamę, ale jako informację, że umiejscowienie nuty na pięciolinii wskazuje na to, jak należy zagrać lub zaśpiewać dany dźwięk.

1 M. Bogdanowicz, *W co się bawić z dziećmi*, Gdańsk: Harmonia, 2005.

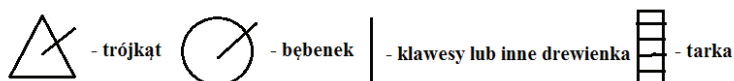
- Oglądanie różnych instrumentów na tablicy demonstracyjnej, krótka charakterystyka rodzajów instrumentów i informacja o sposobie grania na nich: instrumenty strunowe wydają dźwięk, kiedy wprawimy w ruch struny, instrumenty dęte, kiedy się w nie dmucha, a instrumenty perkusyjne to te, w które trzeba uderzać lub nimi potrząsać.
- Zabawa z aplikacją interaktywną *Instrumenty* – instrumenty perkusyjne. Dzieci poprzez naciskanie danego instrumentu mają możliwość usłyszeć, jaki jest jego dźwięk.
- Zabawy z instrumentami perkusyjnymi np. z walizki Orffa. Nauczyciel demonstruje instrumenty, mówi ich nazwy i pokazuje, w jaki sposób się na nich gra.
- Rozdanie dzieciom instrumentów. Dzieci mają możliwość dowolnej zabawy instrumentami oraz wymieniać się między sobą.

5-latki

- Słuchanie utworu J. Straussa *Polka Tritsch – Tratsch*.
- Tworzenie orkiestry: nauczyciel rozdaje dzieciom dostępne bębny, trójkąty, tarki, klawesy lub inne drewnianki. Dzieci z takim samym rodzajem instrumentu siadają obok siebie. Nauczyciel jest dyrygentem i wskazuje ruchem ręki, które instrumenty mają grać i ile razy według napisanego poniżej schematu. Schemat można rozrysować na arkuszu brystolu i dyrygować wskazując na dany symbol, wówczas dzieci mające dany instrument włączają się do gry zgodnie z zapisem. Próba akompaniamentu do utworu według schematu¹:

Legenda:

- Wykonanie zadania w kartach pracy: ćwiczenie percepcji wzrokowej i spostrzegawczości - łączenie nutek w pary oraz dzielenie na sylaby nazw instrumentów.

Uwagi:

- Pierwsza próba grania jest dla dzieci trudna, ale dzieci bardzo szybko się uczą i nie należy zrażać się niepowodzeniami.
- Dyrygowanie wymaga dobrej znajomości utworu przez nauczyciela, więc trzeba najpierw kilkakrotnie wysłuchać utworu, by zapoznać się z charakterystycznymi elementami.
- Zajęcia, podczas których dzieci mogą dowolnie grać na instrumentach, bardzo pobudzają, dlatego należy je przeprowadzać jako ostatnie w ciągu dnia.

Temat: Krajobrazy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna pojęcie: krajobraz
- dostrzega podobieństwa i różnice na obrazkach
- klasyfikuje obrazki według podanego kryterium
- używa określeń po prawej stronie, po lewej stronie, na górze, na dole

¹ K. Makarewicz, M. Czachurskiej – Krej, *Klasyka dla smyka*, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów Klanza: Łódź, 2004.

5-latek:

- potrafi oszacować liczbę elementów
- stosuje pojęcia: mniej, więcej

Pomoce: zdjęcia przedstawiające różne krajobrazy, **dotatkowo dla 5-latków:** duży arkusz papieru (jeden lub kilka), nożyczki, figury powycinane z kolorowego papieru.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Listek na wietrze*. Nauczyciel prosi dzieci żeby wyobraziły sobie, że są listkami i starały się ilustrować ruchem jego opowiadanie. „Kołyszecie się delikatnie na wietrze. Wiatr wieje coraz mocniej i mocniej. Nagle silny podmuch oderwał listki z drzewa. Spadają teraz powoli na ziemię. Znow wiatr powiał silniej i poderwał listki do góry. Kręcą się i wirują coraz szybciej i szybciej. Nagle wiatr zawiął mocno w prawą stronę i w lewą. I ustał. Listki powolutku opadają na ziemię i tam leżą”.
2. Wyjaśnienie pojęcia krajobraz.
3. Nauczyciel pokazuje dzieciom obrazki przedstawiające różne krajobrazy. Dzieci oglądają je uważnie i mówią, które z nich są podobne i dlaczego. Zastanawiają się według jakich kryteriów można je podzielić na grupy (np. krajobrazy przedstawiające góry, las, morze lub przedstawiające przyrodę w różnych porach roku). Podział krajobrazów według wybranego kryterium - dzieci kolejno wskazują po jednym rysunku i umieszczają go we właściwej grupie.
4. Po ułożeniu następuje zmiana kryterium i ponowny podział.
5. *O którym krajobrazie mówię?* - chętne dziecko opowiada o wybranym krajobrazie (podczas opowiadania stara się na niego nie patrzeć), opisując co przedstawia, i w którym miejscu. Pozostałe dzieci starają się na podstawie opisu odgadnąć, o który obrazek chodzi.
6. *Czego brakuje?* - nauczyciel układa przed dziećmi kilka obrazków (resztę chowa), prosi żeby dzieci przyjrzały się uważnie. Po chwili dzieci zamykają oczy, a nauczyciel zabiera jeden obrazek (może inne przesunąć). Dzieci otwierają oczy i starają się opisać, jakiego obrazka brakuje.

5-latki:

7. Jesienny krajobraz - dzieci wspólnie, na dużym arkuszu szarego papieru tworzą krajobraz jesienny wykorzystując samodzielnie powycinane kolorowe figury geometryczne. Przed przystąpieniem do pracy starają się uzgodnić jej plan.
8. Oglądanie pracy - próby oszacowania przez dzieci ile jest jakich figur, porównywanie ilości (więcej, mniej). Nauczyciel może sprawdzić (policzyć) i podać dzieciom dokładną liczbę.

Temat: Rzeczy duże i małe

Cele

3, 4 i 5-latek:

- używa określeń wielkości: największy, duży, średni, mały, najmniejszy
- porównuje wielkości przedmiotów
- układa ciągi od najmniejszego do największego i odwrotnie
- rozpoznaje istotne cechy przedmiotów

5-latek:

- mierzy wielkości przedmiotów w dowolny sposób

Pomoce: zabawki: samochody, lalki, piłki, patyczki do liczenia, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *W świecie sztuki* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa – dzieci chodzą swobodnie po sali. Na hasło nauczyciela „olbrzymy” chodzą na palcach, starają się być jak największe, na hasło „krasnoludki” kucają i chodzą starając się być jak najmniejsze.
2. Nauczyciel dzieli dzieci na trzy grupy. Każda z nich otrzymuje inny rodzaj zabawek: samochody, lalki, piłki - zadaniem każdej z grup jest ułożenie ich w kolejności od najmniejszej do największej.
3. Zagadki: chętne dzieci układają zagadki dotyczące przedmiotów z poprzedniego zadania: dzieci zgadują używając określeń: duży, średni mały, największy, najmniejszy.

5-latki:

4. Mierzenie wielkości przedmiotów: dzieci mierzą wielkość przedmiotów np. patyczkami do liczenia, gumką do mazania.
5. Karta pracy *W świecie sztuki* - określanie wielkości przedmiotów.
6. Zabawa ruchowa - dzieci chodzą swobodnie po sali przy muzyce. Gdy muzyka cichnie, dobierają się szybko w grupy trzysobowe i w grupach ustawiają według wymienionej przez nauczyciela cechy (np. od najwyższego do najniższego) - od najdłuższej stopy do najkrótszej, od długości włosów itd.).

Dodatkowe polecenia:

- Podczas mierzenia wielkości przedmiotów dzieci mogą próbować określać o ile (danej miary) jedna rzecz jest większa od drugiej
- Można wprowadzać określenia: długość, wysokość, szerokość - podczas mierzenia i podczas zabawy ruchowej.

Temat: Zamki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- dostrzega rytmy, potrafi je kontynuować
- zna i rozumie pojęcia: dodać i odjąć
- wykonuje działania matematyczne na konkretach
- zgodnie pracuje w grupie

5-latek:

- stosuje pojęcia: najwięcej, najmniej, tyle samo
- odtwarza wzory

Pomoce: kostki do gry, patyczki do liczenia, plastelina.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa - nauczyciel klaszcze kilka razy - dzieci liczą po cichu ile razy i wykonują tyle ćwiczeń ile klaśnień zliczyły - podczas wykonywania ćwiczeń liczą na głos (przysiady, podskoki obunóż, podskoki na jednej nodze, skłony, pajacyki itp.).
2. *Układamy rytmy*: nauczyciel rysuje na tablicy rytmy z kresek - np. - 2 w pionie, 1 w poziomie, 2 w pionie, 1 w poziomie. Dzieci układają tak samo patyczki i starają się kontynuować rytm. Następnie rytm może narysować chętne dziecko.
3. Dzieci przygotowują po 10 patyczków do liczenia. Nauczyciel wydaje kolejne polecenia: weźcie dwa patyczki, dodajcie trzy. Ile teraz macie? A teraz dodajcie jeszcze 3. Ile wyszło? Odejmijcie dwa. Ile zostało? itp. Dzieci samodzielnie wykonują działania i przeliczają.
4. *Gramy*: nauczyciel prosi żeby dzieci dobrały się w grupy 4 osobowe i przygotowały z patyczków tor do gry, a z plasteliny pionki. Ustala z dziećmi zasady, np.: pole oznaczone niebieskimi patyczkami oznacza, że gracz, który na nim stanął, cofa się o 5 pól, a zatrzymanie się na polu oznaczonym czerwonymi patyczkami, daje dodatkowy rzut kostką. Nauczyciel rozdaje dzieciom kostki i rozpoczynają grę.
5. Nauczyciel prosi dzieci, żeby w tych samych grupach, utworzyły z patyczków, które mają przed sobą, zamek. Oglądanie wszystkich zamków.

5-latki:

6. Nauczyciel prosi, aby dzieci w grupach zastanowiły się, jak zbudowany jest ich zamek i policzyły ile ma patyczków w danym kolorze, daje dzieciom kartki, żeby mogły na nich zaznaczać. Prosi też, żeby uwzględniły to, w którym kolorze jest najwięcej patyczków, w których najmniej i starały się określić o ile.
7. Wypowiedzi na temat zamków - dzieci opowiadają o swoich zamkach skupiając się na kolorach patyczków, z których jest zbudowany i ich ilości.
8. Przerysowywanie zamków: dzieci starają się dokładnie przerysować na kartki zbudowany przez siebie zamek (każde dziecko osobno), nauczyciel prosi, żeby dzieci zwróciły uwagę nie tylko na ilość patyczków, ale także ich kolor.
9. Kolorowanie zamków - dzieci kolorują swoje zamki i dorysowują elementy według własnych pomysłów. Przygotowanie wystawy prac.

Tydzień 8 – W teatrze

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 8

Temat tygodnia: W teatrze

Cele ogólne:

- odgrywanie ról w zabawach parateatralnych posługując się mimiką, gestem, ruchem i rekwizytem
- ćwiczenia logopedyczne: oddechowe, artykulacyjne i dykcyjne
- kształtowanie umiejętności kulturalnego zachowania się w teatrze

Pomoce: piórka lub wata, piłeczka pingpongowa, lusterko, serwetki jednolitego koloru, grube słomki, krepina/bibuła, gumki recepturki, czarny flamaster, wycięte maski, różne papiery, drobne makarony, ścinki materiałów, gumki do maski.

Aplikacja interaktywna: *Z wizytą w teatrze.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Cztery piłki.</i>7. Zajęcia dydaktyczne.				
Ćwiczymy dykcję	Lalki z papierowych serwetek	Maski teatralne	Wycieczka do teatru	Na scenie

Temat: Lalki z papierowych serwetek

Cele

3, 4 i 5-latek:

- odróżnia kukielki od innych lalek teatralnych
- konstruuje kukielkę z dostępnych materiałów
- stosuje zasady kulturalnego przedstawiania się

5-latek:

- przedstawia krótkie inscenizacje z wykorzystaniem kukielek

Pomoce: aplikacja interaktywna *W teatrze*, serwetki jednolitego koloru, grube słomki, krepina/bibuła, gumki recepturki, czarny flamaster, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wprowadzenie do tematu z wykorzystaniem aplikacji *W teatrze*. Prezentacja rodzajów lalek teatralnych, omówienie charakterystycznych elementów wyróżniających kukielki, pacynki, marionetki, jawajki.
2. Praca przy stolikach: konstruowanie kukielek z dwóch serwetek, gumki recepturki i słomki. Wykonanie: jedną serwetkę zgniatamy na kulkę i nakładamy ją na słomkę. Przykrywamy kulkę drugą serwetką (w połowie rozłożoną) i mocujemy głowę kukielki do słomki przy pomocy gumki recepturki (wskazana pomoc nauczyciela).
3. Dzieci rysują oczy, z kolorowej bibuły doklejąją włosy, strój oraz elementy charakterystyczne dla danej postaci lub bohatera.
4. Sprzątanie stolików.
5. Każde dziecko prezentuje swoją kukielkę, zachowując zasady kulturalnego przedstawiania się.

5-latki:

6. Zabawa w parach: prezentacja krótkich scenek sytuacyjnych z zastosowaniem dialogu/rozmowy kukielek.
7. Wyjaśnienie słownictwa związanego z teatrem: scena, kurtyna, kulisy rampa z oświetleniem, widownia, kuluary.
8. Omówienie zasad kulturalnego zachowania się w teatrze.

Uwagi:

- Wykorzystując płachtę materiału można przygotować scenę i kontynuować zabawę teatralne.

Temat: Maski teatralne

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyjaśnia zastosowanie maski jako rekwizytu teatralnego
- konstruuje maskę teatralną

5-latek:

- uczestniczy w inscenizacjach w maskach

Pomoce: tablica interaktywna z dostępem do Internetu, wycięte owalne kartonowe maski (oparte na formacie A3, wycięte oczy), nożyczki, klej, różnego rodzaju papier i tektura, drobne makarony i kasze, ścinki materiałów, sznurek lub gumka (do założenia maski), **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *W teatrze* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zaprezentowanie na ilustracjach z Internetu różnych masek teatralnych, zastanowienie się wspólnie z dziećmi dlaczego maska jest tak popularnym rekwizytem. Próba wymienienia różnych rodzajów masek teatralnych i przebrań (maski zwierzęce – np. maska kota, niedźwiedzia, maski klaunów i inne).
2. Nauczyciel rozdaje wycięte owalne maski, zadaniem dzieci jest ozdobienie masek w taki sposób, aby przedstawiały

wymyślonego bohatera (postać literacką, zwierzę). Doklejanie uszu, nosa i innych wystających elementów. Ozdabianie masek przy użyciu papieru, tkanin oraz drobnych makaronów i kasz (smarowanie kartonu klejem i posypywanie kaszą).

5-latki:

3. Zabawy dramowe: przedstawianie się dzieci w maskach, odgrywanie drobnych inscenizacji.
4. Wypełnienie karty pracy *W teatrze* z zeszytu nr 3 (trudniejsze zadanie, może być wykorzystane do pracy indywidualnej z dziećmi). Polecenie: „Narysuj scenę teatralną, na której trwa przedstawienie (brystol A4, orientacja pionowa). Do swojej pracy przyklej wycięte z karty elementy przestrzenne: kurtynę (złożoną i przyklejoną w taki sposób, aby wychodziła przed scenę – dwukrotne zagięcie boków), rampę z reflektorami (należy ją przykleić nad sceną) oraz fotele widowni (w dolnej części ilustracji). Dorysuj widzów na widowni oglądających przedstawienie (odgięcie foteli, narysowanie widzów tyłem)”.

Temat: Ćwiczmy dykcję

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wykonuje ćwiczenia narządów mowy
- wykonuje ćwiczenia oddechowe
- wykonuje ćwiczenia artykulacyjne

Pomoce: piórka lub wata, piłeczka pingpongowa, lusterko, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Dźwięki wokół nas* z zeszytu ćwiczeń nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wprowadzenie do tematu zajęć - „Aktorstwo to taki zawód, w którym bardzo ważna jest poprawna wymowa. Aktorzy codziennie ćwiczą artykulację, żeby mówić bardzo wyraźnie. My dzisiaj również poćwiczymy nasze buźki, żeby pięknie mówić”.
2. „Podczas mowy bardzo ważny jest oddech, jeśli potrafimy dobrać dostateczną ilość powietrza mówimy nawet bardzo długie zdania, bez zadyszki”.
 - Ćwiczenie z piórkami (jeśli nie ma, to można je zastąpić kawałeczkiem waty) – dzieci kładą piórko na dłoni i jednym mocnym oddechem zdmuchują je; dzieci kładą piórko na stoliku i dmuchaniem próbują przedmuchać piórko na drugi koniec stołu; podrzucanie piórka do góry i próby utrzymania go w powietrzu.
 - Ćwiczenia z piłeczką pingpongową – dzieci kładą się na podłodze i małymi dmuchnięciami przedmuchują piłeczkę na drugi koniec sali; dzieci dobierają się parami lub czwórkami (w zależności od ilości stolików), stają na przeciwległych bokach stolika, zadaniem dzieci jest przedmuchać piłeczkę na stronę przeciwnika tak, żeby wypadła ona poza blat stołu przy krawędzi, przy której stoi przeciwnik.
3. „Aby mówić wyraźnie, to nasz język, nasze usta i cała buzia musi być wygimnastykowana. Teraz zrobimy taki wf dla buzi”. Zabawy warto prowadzić z wykorzystaniem lusterka, dzieci mają możliwość obserwowania tego, jak wykonują zadanie.
 - Gimnastyka języka – przy otwartej buzi język dotyka górnych i dolnych zębów na przemian; język dotyka nosa i brody; dziecko językiem liczy ząbki (przesuwanie języka od lewej do prawej strony po zębach i odwrotnie, na górnych i dolnych zębach); oblizywanie warg; dotykanie językiem wałka dziąsłowego na górze i na dole.
 - Gimnastyka ust – ściąganie warg w „dziubek”; maksymalne rozciąganie warg; szeroki uśmiech; wykrzywanie warg w różne strony przy zamkniętej buzi.
 - Gimnastyka całej buzi – nadymanie policzków, przekładanie powietrza z prawego policzka do lewego; niemy krzyk (szerokie rozwarcie ust i naprężenie twarzy tak, jakby osoba głośno krzyczała); wykonywanie śmiesznych miniek.
4. „Aktor musi mówić różnym głosem, czasem bardzo cicho, czasem bardzo głośno”. Zabawy modulowania głosem. Powtarzanie za nauczycielem słów harcerskiej piosenki *Dziesięciu murzynków*. Dzieci każdy wers powtarzają za nauczycielem w taki sam sposób. Nauczyciel moduluje głosem, mówi na różne sposoby: cicho, bardzo cicho, głośno, krzyczy, szeptem, wolno, szybko itp.

„Dziesięciu murzynków
w spodenkach na szelkach
taką piosenkę
nam zaśpiewało:
O, Elena
daj buzi, buzi, buzi,
O, Elena
balua, balue.”

*pokazujemy dziesięć paluszków,
pokazujemy szelki do spodni ciągnąc je do przodu
pokazujemy rękoma coś wielkiego rozstawiając je jak najszerszej
gramy na niewidzialnej gitarze
wyciągamy do przodu
przesyłamy całuski
wciągamy do niej ręce,
kręcimy raz jednym, raz drugim biodrem*

5. „Aktor musi mówić bardzo wyraźnie, dlatego wykonuje ćwiczenia dykcyjne”. Dzieci naśladują odgłosy wydawane przez dane przedmioty i zwierzęta. Nauczyciel najpierw czyta wierszyk i zapoznaje dzieci z odgłosami, a następnie nauczyciel czyta tylko początek, a dzieci dopowiadają odgłosy.

„Jedzie pociąg **fu, fu, fu**
Trąbka trąbi **tru, tu, tu**
A bębenek **bum, bum, bum**
Na to żabki **kum, kum, kum**

Deszczyk kapie **kap, kap, kap**
Konik człapie **człap, człap, człap**
Mucha brzęczy **bzy, bzy, bzy**
A wąż syczy **sss, sss, sss**

Baran beczy **bee, bee, bee**
Za to koza **mee, mee, mee**
Zegar cyka **cyk, cyk, cyk**
A dzwoneczki **dzyń, dzyń, dzyń**

Jeżyk idzie **tup, tup, tup**
Woda chłapie **chlup, chlup, chlup**
Dzieciół stuka **stuk, stuk, stuk**
Do drzwi pukam **puk, puk, puk.**”¹

5-latki

6. Przygotowanie karty pracy z odgłosami śmiechu i zegarów. Dzieci naśladują różne rodzaje śmiechu i odgłosy zegarów pamiętając odpowiedniej wysokości głosu.
7. Tworzenie koncertu śmiechu – nauczyciel wyznacza, jaki rodzaj odgłosu ma naśladować, jakie dziecko, a następnie dyryguje wskazując, jakie dzieci mają się przyłączać do koncertu, lub zamilknąć. Podobnie można się bawić z zegarami.
8. Wycinanie obrazków. Zadaniem dziecka jest zapamiętać kolejność odgłosów, odwrócić karteczki i odtwarzać odgłosy we właściwej kolejności.

Wersja trudniejsza:

- Zadanie 8 jest zadaniem dającym ogromne możliwości: dzieci mogą zapamiętywać 2, 3 odgłosy, a doskonaląc pamięć słuchową mogą dochodzić do kilku odgłosów. Materiały z tego zadania warto zostawić i czasem bawić się z dziećmi w podobny sposób, doskonaląc pamięć słuchową.

Temat: Na scenie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia osoby pracujące na scenie
- nazywa kilka rodzajów przedstawień teatralnych
- wyraża ciałem i głosem przeżycia i emocje

1 I. Michalak – Wadera, K. Węsierska, *Aby nasze dzieci mówiły pięknie*, Katowice: Unikat – 2, 2001.

5-latek:

- rozpoznaje literę s i S
- rysuje elementy tworzące scenę

Pomoce: tablica interaktywna z dostępem do Internetu, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Literka s* z zeszytu nr 4, kredki lub pastele.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel pyta dzieci, kto występuje na scenie (aktorzy, piosenkarze, tancerze, prezenterzy itp.). Rozmowa z dziećmi o tym, czy praca na scenie jest trudna. Wyjaśnienie pojęcia *trema*, sposoby radzenia sobie z *tremą*.
2. Przypomnienie wyglądu sceny na podstawie aplikacji interaktywnej.
3. Rodzaje teatrów. Przygotowanie w sali sceny. Może to być wydzielone miejsce na dywanie, albo zrobienie sceny poprzez połączenie kilku stolików (stabilnych). Nauczyciel przy wykorzystaniu materiałów z Internetu prezentuje fragmenty przedstawień.
4. Pantomima: wyjaśnienie pojęcia pantomima, jako gry aktorów, którzy posługują się gestami i minami, bez użycia słów, obejrzenie fragmentu przedstawienia np. ze strony internetowej - <http://www.youtube.com/watch?v=-SH3qLHvdRY>. Zabawa w *Kalambury* – zadaniem dzieci jest w formie pantomimy przedstawić wybrane zwierzę lub rodzaj emocji (dziecko zajmuje miejsce na stworzonej scenie).
5. Teatr lalek: w tym teatrze aktorzy poruszają lalkami i są ich głosem, obejrzenie fragmentu przedstawienia np. ze strony internetowej – <http://www.youtube.com/watch?v=-SH3qLHvdRY>. Chętne dziecko na scenie przedstawia wymyśloną scenkę z dowolną zabawką z sali lub ze zrobioną kukiełką na zajęciach plastycznych.
6. Teatr jednego aktora: wyjaśnienie, że jest przedstawienie, w którym gra tylko jedna osoba, oglądanie fragmentu przedstawienia ze strony internetowej - <http://www.youtube.com/watch?v=BecKiy4CS4M>. Wystąpienie na scenie wybranego dziecka i aktorska recytacja wybranego wiersza lub własna improwizacja teatralna.
7. Teatr muzyczny: jest taki rodzaj teatru, w którym aktorzy bardzo dużo śpiewają i tańczą, oglądanie fragmentu bajki muzycznej *Pchła Szachrajka* - http://www.youtube.com/watch?v=laNMxv_bhXY.

5-latki

8. Zapoznanie dzieci z wyglądem litery s i S, na podstawie wyrazu *scena*. Analiza i synteza wyrazów z głoską s.
9. Wykonanie zadania w kartach pracy – wypchanie litery s i S. Pisanie liter palcem po śladzie. Utworzenie z liter sceny. Dorysowywanie elementów.

Uwagi:

- Warto robić zabawy teatralne z dziećmi w młodszych grupach, choć na początku tylko nieliczne dzieci będą chętne do takich zabaw. Nauczyciel może pomagać dzieciom, sam dawać przykład występów oraz podsuwać dzieciom pomysły.

Tydzień 9 – W bibliotece

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 9

Temat tygodnia: W bibliotece

Cele ogólne:

- rozumienie zalet czytania książek
- kształtowanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem
- kształtowanie umiejętności wyodrębniania określonej głoski w wyrazach
- kształtowanie właściwego zachowania się w bibliotece i wobec książek

Pomoce: książki z legendami: *Poznańskie koziołki*, *Jurata - królowa Bałtyku*, plastelina, tekturowe podstawki, gazety, folia, czarny i biały karton, pianka samoprzylepna, klocki drewniane, tusz lub farba, kartki z dużymi cyframi 1-10 dla każdego dziecka, sznurek, dziurkacz, karteczki z bloku technicznego, waga szalkowa, różne książki, figury geometryczne, paski bibuły, kartki w kratkę.

Aplikacja interaktywna: *Jak powstaje książka*, *Historia pisma*.

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Piłka Oli</i>.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Być autorem książeczki	Mole książkowe	Tworzenie książki	Stemple i stempelki	Kto to jest anonim
Spotkanie z legendą	Elementarz z cyframi	Książki, książeczki	Trzy	Prawa – lewa

Temat: Mole książkowe

Cel:

3, 4 i 5-latki:

- właściwie stosuje pojęcia: mol książkowy, lektura
- streszcza wybraną książkę
- formuje określone kształty z papieru

Pomoce: tekturowe podstawki, niepotrzebne gazety i zadrukowany papier, czarny i biały karton, pomarańczowa bibuła, folia, flamastry, klej, nożyczki, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Ulubiona bajka* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel zwraca uwagę, że mole książkowe to potoczna nazwa owadów, które mają schronienie lub szukają pożywienia między starymi książkami. Molem książkowym nazywamy również osobę, która każdą wolną chwilę lubi spędzać na czytaniu książek. Zapoznanie z pojęciem lektura, które również ma kilka definicji: może być rozumiane w kontekście czynności czytania, jako synonim książki oraz jako spis rzeczy do przeczytania.
2. Zabawa ruchowa: nauczyciel rozkłada w różnych częściach sali na podłodze kilka książek. Na dźwięk muzyki dzieci przemieszczają się po sali naśladując latające mole. Kiedy muzyka milknie - skupiają się wokół książki wybranej spośród wszystkich rozłożonych na dywanie.
3. Swobodne rozmowy nauczyciela z dziećmi na temat książek: „Kto tak bardzo lubi książki, aby można go było nazwać molem książkowym? Co oznaczają określenia: być zatopionym w lekturze, połykać książki? Jakie historie/opowieści znane z książek lubicie najbardziej?”
4. Praca plastyczna: nauczyciel rozdaje tekturowe podstawki - z gazet lub zadrukowanych kartek papieru, dzieci formują „mole książkowe” (najpierw należy pognieść papier, następnie go rozprostować i uformować oczekiwany kształt). Przyklejenie moli do podstawek. Doklejenie oczu lub okularów wyciętych z czarnej i białej tektury, skrzydeł z folii. Ustawienie moli w biblioteczkę między książkami.

5-latki:

5. Wypełnienie karty pracy *Ulubiona bajka* z zeszytu nr 3.

Temat: Tworzenie książki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- przedstawia wybraną książkę
- wymienia elementy, z których składa się książka
- opisuje zadania osób tworzących książki
- maluje farbami pracę plastyczną na temat ulubionej bajki

5-latek:

- konstruuje z tekturowej teczki i kolorowych kartek książkę-rozkładankę

Pomoce: książki tradycyjne, sztywno stronicowe, rozkładane, z ruchomymi elementami, przestrzenne, brystol, farby, pędzle, **dodatkowo dla 5-latków:** teczki tekturowe zamykane na gumkę, kolorowe kartki typu ksero, notesy samoprzylepne, koperty (A4 i mniejsze), kolorowy sznurek lub tasiemki, papierowa taśma klejąca, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wspólne oglądanie różnych typów i form książek papierowych: tradycyjnych, kartonowych, z ruchomymi elementami, przestrzennych, z gadżetami.
2. Próba scharakteryzowania budowy książki: obwoluta, okładka, grzbiet, wyklejka, strona tytułowa, blok/trzon książki.
3. Opisanie zadań i zakresu pracy osób tworzących książki (autor, ilustrator, tłumacz, redaktor, wydawca, drukarz).

4. Namalowanie farbami ilustracji do wybranej bajki - można zaproponować kilka tytułów do wyboru, aby powstało po kilka ilustracji związanych z jednym tematem. Nauczyciel ze wszystkich prac tworzy jedną książkę.

5-latki:

5. Zamiast punktu 3 - tworzenie tematycznych książek-rozkładanek. Nauczyciel rozdaje dzieciom teczki. Nawiązując do różnych typów książek-rozkładanek, zachęca do stworzenia książki pełnej różnych zakamarków, wklejonych rozkładanych kart i karteczek, ukrytych kieszonek, kopert, elementów przyczepionych na tasemkach (jest to tzw. *lapbook*). Z przodu teczki nauczyciel nakleja prostokąt – miejsce na imię autora i temat książki, z tyłu - przykleja dużą papierową kopertę (do chowania różnych kartek). Na zajęciach dzieci przygotowują konstrukcję rozkładanej książki, na kolejnych zajęciach lub w domu uzupełniają teczkę wycinając z gazet i materiałami związanymi z tematem książki (np. książki o kotach, piłce nożnej, dinozaurach, modzie, zwierzętach, kroniki rodzinne).

Temat: Stemple i stempelki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje na czym polega drukowanie książek
- konstruuje stemple z dostępnych materiałów

5-latek:

- opisuje różne rodzaje książek

Pomoce: tablica demonstracyjna *Wczoraj i dziś*, klocki drewniane lub innego rodzaju będące „trzonkiem” do stempli, pianka samoprzylepna do wycięcia lub plastelina, z której zostanie ulepiony wzór stempla (opcjonalnie tacka styropianowa i rysik do wydłubywania kształtów – tacka pokryta farbą zostawi na odbitce ślady), zmywalny tusz lub farba, papier.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel wspomina dzieciom o różnych rodzajach pisma: np. obrazkowe, węzełkowe, pismo w oparciu o alfabet.
2. Nauczyciel wyjaśnia, w jaki sposób zmieniała się książka na przestrzeni wieków: nawiązanie do glinianych tabliczek i pisma obrazkowego (starożytny Egipt), książki na zwojach papirusowych (papirus wyrabiany z rośliny), średniowiecznych książek pisanych na pergaminie (robiony ze skór zwierzęcych). Kolejnym etapem było wynalezienie papieru, który przywędrował do Europy z Chin. Książki z biegiem czasu zamiast na zwojach zaczęto tworzyć w tzw. „kodeksach” (forma zbliżona do obecnej książki), przepisywano je ręcznie, a więc w bardzo niewielu kopiach. Książki nie były przeznaczone dla wszystkich. Z chwilą wynalezienia druku przez Jana Gutenberga (ok. 1450 roku), książka otrzymała szansę, aby stać się bardziej dostępną¹.
3. Zabawa przy stolikach: na drewnianych trzonkach naklejenie (odbijanego w formie stempli) motywu obrazkowego (wykorzystanie samoprzylepnej pianki).
4. Wykorzystanie innych materiałów codziennego użytku do przygotowania stempli (plastikowe nakrętki, nakrętki od słoików itp.).
5. Zabawa w małego drukarza: dzieci wzajemnie obijają na swoich kartkach odbitki ze stempli - próbują zebrać odbitki od wszystkich kolegów z grupy.
6. Omówienie zabawy: nauczyciel zwraca uwagę, że stemplując możemy przygotować bardzo dużo kopii tego samego obrazka. Na tym właśnie oparta jest idea drukowania.

¹ Źródło: *Wikipedia*.

Temat: Być autorem książki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia miejsca, w których można zdobyć książkę - księgarnia, biblioteka, antykwariat
- klasyfikuje książki według określonego kryterium
- słucha książki czytanej przez nauczyciela

5-latek:

- pisze lub przepisuje swoje imię

Pomoce: książeczki przyniesione przez dzieci, biblioteczka w sali, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Okladka do mojej książki* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie książeczek przyniesionych przez dzieci, krótkie wypowiedzi dzieci na temat przyniesionej książeczki.
2. Rozmowa z dziećmi na temat tego, gdzie można znaleźć książki: kupić nową w księgarni, wypożyczyć z biblioteki, kupić w antykwariacie książki używane, pożyczyć od innej osoby. Wypowiedzi dzieci na temat biblioteczek w domu lub u rodziny. Zwrócenie uwagi, że książki z biblioteki trzeba oddać.
3. Stworzenie biblioteczek w sali. Jeśli taka jest, to można wyjąć wszystkie książki, wyczyścić je i pięknie ułożyć na półce, dzieci mogą wybrać te książki, które chcą przeczytać w najbliższym czasie.
4. W trakcie tworzenia biblioteczek dzieci klasyfikują książki na różne grupy: małe, duże, w twardych okładkach, w miękkich, z lustracjami, bez ilustracji itp. Zwrócenie uwagi na różne rodzaje książek: komiksy, wiersze, opowiadania. Pokazanie i omówienie nowego rodzaju książki - audiobooka.
5. Odczytanie przez nauczyciela wybranej książki (w miarę krótkiej) przyniesionej przez dzieci. Rozmowa na temat utworu.

5-latki

6. Na przykładzie wybranych książek nauczyciel zwraca uwagę na elementy zawarte na okładce książki: ilustracja, tytuł, imię i nazwisko autora.
7. Wykonanie ćwiczenia w kartach pracy. Dziecko wyobraża sobie, że jest autorem książeczki. Wypowiedzi wybranych dzieci na temat tematyki własnej książki. Ozdabianie okładki do własnej książki w kartach pracy, pisanie swojego imienia w miejscu przeznaczonym na imię i nazwisko autora.

Temat: Kto to jest Anonim

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zachowuje się odpowiednio w bibliotece
- przeprowadza rozmowę z pracownikiem biblioteki
- posługuje się pojęciem anonim

5-latek:

- zna wygląd litery a i A

Pomoce: książki z legendami, wiersz H. Łochockiej *Książka czeka*, **dodatkowo dla 5-latków:** plansza demonstracyjna *Alfabet*, karta pracy *Literka A* z zeszytu nr 4, plastelina.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyjście do biblioteki, rozmowa z pracownikiem biblioteki. Omówienie zasad zachowania się w bibliotece. Oglądanie książek znajdujących się w bibliotece i wypożyczenie książek z legendami lub innych, które zainteresują dzieci.

- Po powrocie do sali wypowiedzi na temat wycieczki do biblioteki.
- Oglądanie wypożyczonych książek z legendami.
- Odczytanie wiersza *Książka czeka* Hanny Łochockiej. Wypowiedzi dzieci na temat tego, co można zyskać dzięki książkom.
- Oglądanie przyniesionej książki z legendami, zwrócenie uwagi na imię i nazwisko autora. Informacja o tym, że niektóre książki lub inne dzieła nie mają swojego autora. Wtedy mówimy, że są anonimowe.

5-latki:

- Wyodrębnienie pierwszej głoski w wyrazach autor i anonim. Zapoznanie dzieci z wyglądem litery a i A na postawie planszy demonstracyjnej *Alfabet*.
- Wyszukiwanie wyrazów, które się rozpoczynają lub kończą głoską a.
- Wypychanie liter z kart pracy. Wylepianie litery plasteliną.

Uwagi:

- Na kolejnych zajęciach potrzebne będą legendy: *Poznańskie koziołki*, *Jurata - królowa Bałtyku*.

*Książka czeka*¹

Hanna Łochocka

Książka nas uczy, książka cieszy,
czasem zadziwi nas niemało
albo po prostu tak rozśmieszy,
jakby się dobry żart słyszało
Książka też mądrze nam doradza
różne wskazówki, wzory daje.
Książka w szeroki świat wprowadza,
dalekie z nami zwiedza kraje
Lubimy książkę - przyjaciółkę
Wiesz co ci powiem? Nie odwracaj
Masz trochę czasu? Spójrz na półkę
sięgnij po książkę! Książka czeka!

Temat: Spotkanie z legendą

Cele

3, 4 i 5-latek:

- uważnie słucha czytanych utworów
- rozumie konieczność szanowania książek

5-latek:

- pisze znaki literopodobne

Pomoce: książki z legendami: *Poznańskie koziołki*, *Jurata - królowa Bałtyku*, dowolna muzyka, plansza demonstracyjna *Mapa Polski*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

- Przyniesienie z biblioteki książek z legendami. Potrzebne będą legendy: *Poznańskie koziołki*, *Jurata - królowa Bałtyku*.
- Wyjaśnienie terminu legenda.
- Czytanie przez wybraną osobę (panią dyrektor, rodzica) jednej wybranej legendy (z tych dwóch). Wcześniej oglądanie planszy *Mapa Polski* i wskazanie miejsca oraz symbolu związanego z daną legendą. Rozmowa na temat czytanej legendy. Zwrócenie uwagi na występujące postacie, na rodzaj zakończenia (wesołe, smutne), postacie fantastyczne i realne.

¹ <http://uskrzydloniewiersze.blogspot.com/2011/03/ksiazka-czeka.html>, (24.04.2013 r.).

4. Zabawa ruchowa – reakcja na sygnał dźwiękowy. Dzieci poruszają się po całej sali w czasie, kiedy gra muzyka, podczas przerwy w muzyce dzieci zatrzymują się nieruchomo. Nauczyciel wyznacza, w jaki sposób mają poruszać się dzieci w czasie grania muzyki (są to postacie z różnych bajek): smoki, królowie, kangurek z Kubusia Puchatka itp.
5. Czytanie przez kolejną osobę drugiej legendy (jeśli nie ma nikogo zaproszonego, to czyta nauczyciel). Wskazanie miejsca i symbolu związanego z legendą na *Mapie Polski*. Omówienie utworu.
6. Przypomnienie wiadomości dotyczących szanowania książek. Oglądanie zakładek do książek przyniesionych przez nauczyciela i ustalenie, do czego one służą. Zwrócenie uwagi na to, że nie należy zaginać rogów w książkach, bo to je niszczy, do zaznaczenia miejsca, w którym się skończyło czytać służy zakładka.

5-latki

7. Ćwiczenie grafomotoryczne w kartach pracy – ozdabianie wzorami stworzonymi ze szlaczków zakładek do książek. Samodzielne ozdabianie trzeciej z zakładek.

Wersja łatwiejsza:

- Jeśli dzieci mało się skupiają przy słuchaniu, to warto wybrać najistotniejsze fragmenty legend lub zamiast czytać, opowiedzieć legendę w skrócie.

Uwagi:

- Warto wcześniej umówić się z tym, kto ma czytać i dać tej osobie tekst do zapoznania się z nim. Jeśli nie ma możliwości zaproszenia rodzica lub pani dyrektor to można zaprosić kogoś z obsługi lub w przypadku oddziału przedszkolnego uczniów starszych klas. Ważne, żeby urozmaicić zajęcia.

Temat: Elementarz z cyframi

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rysuje liczbę elementów oznaczoną przez cyfrę
- układa cyfry we właściwej kolejności
- rozumie określenie o jeden więcej
- wiąże supełek, stara się wiązać kokardkę

5-latek:

- przygotowuje prostą grę - *Domino*
- zna zasady gry w *Domino*

Pomoce: elementarz, kartki dla każdego dziecka z dużymi cyframi od 0 do 10 i 10 pustych kartek, sznurek lub tasiemka, dziurkacz, **dotatkowo dla 5-latków:** małe prostokątne sztywne karteczki (np. z bloku technicznego).

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: podskoki - nauczyciel kolejno mówi liczby od 10 do 0 - dzieci wykonują tyle podskoków obunóż, ile nauczyciel powie głośno licząc.
2. Oglądanie książeczki z literkami - elementarza. Nauczyciel mówi dzieciom, że spróbują zaraz zrobić elementarze z cyferkami.
3. Nauczyciel rozdaje dzieciom kartki z cyframi i puste kartki, Prosi żeby na pustych kartkach narysowały jakieś elementy- mogą to być figury, listki, kwiatki, co tylko dzieci chcą. Na każdej kolejnej kartce powinien się znaleźć o jeden element więcej.
4. Układanie stron w prawidłowej kolejności - dzieci starają się ułożyć kartki we właściwej kolejności (1 i rysunek 1 elementu, 2 i rysunek 2 elementów) itp. Mogą korzystać z wzoru przygotowanego przez nauczyciela. W razie kłopotów nauczyciel pomaga.
5. Nauczyciel robi dziurki w kartkach przy pomocy dziurkacza, dzieci samodzielnie przeciągają sznurek lub tasiemkę i wiążą supełek. Nauczyciel pokazuje jak wiąże się kokardkę- dzieci starają się powtórzyć.
6. Dzieci oglądają swoje książeczki - ozdabiają okładki. Mogą posklejać puste strony w środku - dzięki temu będą sztywniejsze, lub zostawić je na ćwiczenia w samodzielnym pisaniu cyferek.

5-latki:

7. *Robimy Domino* - dzieci dobierają się w pary: każda para przygotowuje na małych karteczkach komplet kostek do *Domina* według wzoru umieszonego na tablicy.
8. Dzieci dobierają się grupy po 4 osoby i grają w *Domino*. Nauczyciel na początku tłumaczy zasady gry.

Temat: Książki, książeczki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- układa elementy w kolejności według podanego kryterium
- określa ciężar - potrafi oszacować w rękach, co jest cięższe, co lżejsze
- stosuje określenia lżejszy, cięższy
- rozumie działanie i potrafi się posługiwać wagą szalkową

5-latek:

- dostrzega podobieństwa i różnice w przedmiotach
- zna i poprawnie stosuje określenia w prawo, w lewo

Pomoce: różne książki, waga szalkowa.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Mole książkowe* - dzieci zamieniają się w mole i „latają” po sali. Na hasło „czytelnik”- zatrzymują się i starają nie ruszać. Nauczyciel, lub chętne dziecko, wyłapuje dzieci, które się poruszyły - odpadają one z zabawy. Zabawa trwa tak długo, aż zostanie 1 dziecko - zwycięzca.
2. Dzieci oglądają różne książki - przyniesione z domu przez dzieci i te z sali. Nauczyciel prosi dzieci o ułożenie ich w kolejności od najmniejszej do największej i od najcieńszej do najgrubszej.
3. Nauczyciel pokazuje dzieciom wagę szalkową i wyjaśnia jej działanie. Chętne dziecko wybiera dwie książki podobnych rozmiarów i stara się w rękach określić, która jest cięższa, a która lżejsza. Następnie z pomocą nauczyciela sprawdza na wadze czy miało rację. Porównanie i ważenia prowadzone są tak długo, aż uda się ustalić ciąg książek od najlżejszej do najcięższej. Kolejne dzieci porównują i ważą kolejne książki.
4. Rozmowa na temat wag - różne rodzaje. Dzieci wypowiadają się gdzie stosowane są wagi i do czego służą.
5. Zabawy z wagą - dzieci ważą różne przedmioty z sali, stosując określenia lżejszy, cięższy.

5-latki:

6. Nauczyciel pokazuje dzieciom dwie wybrane książki i prosi, żeby dzieci starały się znaleźć jak najwięcej podobieństw w ich wyglądzie. Gdy wyczerpią się pomysły prosi o wyszukiwanie różnic.
7. *Poszukiwanie zaginionej książki* - chętne dziecko chowa w sali książkę. Następnie stara się kierować poszukiwaniami, udzielając wskazówek- np. trzy kroki w prawo, 2 w lewo, 5 do przodu itp. Dziecko, które pierwsze odnajdzie książkę chowa ją i zabawa toczy się od nowa.

Temat: Prawa - lewa

Cele

3, 4 i 5-latek:

- orientuje się w schemacie własnego ciała i w przestrzeni
- uważnie słucha i wykonuje polecenia

5-latek:

- rysuje pod dyktando

Pomoce: paski bibuły, piłeczki - po jednej dla każdego dziecka, kartki w kratkę.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prosi dzieci o zrobienie 20 pajacyków. Potem prosi żeby położyły rękę na klatce piersiowej i spróbowały wyczuć serce. Pyta czy wiedzą, po które jest stronie - lewej czy prawej. Następnie zawiązuje dzieciom kokardkę z bibuły na lewej ręce.
2. *Chodzenie pod dyktando* - dzieci stają w rozsypanie na dywanie i wykonują polecenia nauczyciela, np. „Trzy kroki do przodu, cztery do tyłu, dwa kroki w prawo, cztery w lewo, obrót przez prawe ramię” itp.
3. Każde dziecko otrzymuje piłeczkę i siada z nią na dywanie. Dzieci układają piłeczkę zgodnie z poleceniami nauczyciela, np. „Przed sobą, za sobą, po lewej, po prawej, nad głową” itp.

5-latki:

4. Dzieci dobierają się w pary i stają naprzeciwko siebie. Nauczyciel prosi aby podały sobie prawe ręce, dotknęły się lewymi kolanami itp. Rozmowa na temat spostrzeżeń.
5. Zabawa *Ludzie do ludzi* (opis w załączniku).
6. *Rysowanie pod dyktando* - każde dziecko otrzymuje kartkę w kratkę z zaznaczonym punktem od którego zaczynać będzie się rysowanie. Nauczyciel wydaje polecenia:
„1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 1 w dół, 1 w prawo, 1 w dół, 5 w prawo, 1 w dół, 1 w lewo, 1 w dół, 1 w lewo, 1 w dół, 1 w lewo, 1 w dół, 1 w lewo, 10 w lewo, 1 w górę, 1 w lewo, 1 w górę, 1 w lewo, 1 w górę, 1 w lewo, 1 w górę, 5 w prawo, 6 w górę. Co przypomina rysunek?”

Dodatkowe polecenia:

- Nauczyciel może zaproponować dzieciom chodzenie pod dyktando bez kokardek na lewej ręce. Można też ustalić zasadę, że kto się pomyli ten „odpada” - siada do stolika.
- Do rysunku z rysowania pod dyktando dzieci mogą dodawać swoje elementy, kolorować obrazek itp. Mogą też próbować same „dyktować” rysunki lub ich elementy.

Temat: Trzy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna cyfrę trzy
- rozumie pojęcie zbioru - tworzy zbiory trzejelementowe
- utrwala znajomość obrazu graficznego cyfr 1 i 2

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfrę 3

Pomoce: obraz graficzny cyfry 3, puzzle - cyfra 3 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, figury dla każdego dziecka (3 kwadraty w różnych kolorach i różnej wielkości, 3 trójkąty w różnych kolorach i różnej wielkości, 3 koła w różnych kolorach i różnej wielkości), **dodatkowo dla 5-latków:** 2 lub 3 kostki do gry, kartki z cyframi 1-3, wyraz *trzy* do czytania globalnego, karta pracy *Cyfra 3* i karta pracy *Cyfra 3 - po śladzie* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci rzeczy, których jest w sali trzy.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry trzy - wypowiedzi co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry trzy.
3. Zabawa ruchowa - dzieci dobierają się w grupy czteroosobowe i budują z siebie cyfrę trzy.
4. Określanie, czego mamy w organizmie co najmniej po trzy - palce u rąk, palce u nóg.
5. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę trzy* - dzieci dostają kartki z cyfrą trzy i tworzą z niej dowolny obrazek.
6. Układanie zbiorów trzejelementowych - dzieci układają zbiory trzejelementowe z figur geometrycznych, same ustalają kryterium (kształt, kolor lub wielkość).

7. Zachęcenie dzieci do innego podziału liczmanów na zbiory (według kształtu, koloru, wielkości) - wypowiedzi na temat wybranego kryterium.
8. Układanie cyfry trzy z liczmanów, sznurka, klocków itp.

5-latki:

9. Zapoznanie dzieci w zapisem słownym cyfry 3 - czytanie globalne wyrazu *trzy*.
10. Zabawa z kostkami - dzieci ustalają ile oczek musi być na dwóch lub trzech kostkach żeby wynik wynosił trzy. Ustalają też, ile trzeba odjąć od 6, 5 i 4 na jednej kostce, żeby wyszło trzy.
11. Zabawa ruchowa: dzieci do muzyki ruszają się swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie, dobierają się w grupy zgodnie z kartką podniesioną przez nauczyciela, na której widnieje cyfra 1, 2 lub 3.
12. Karta pracy *Cyfra 3* i karta pracy *Cyfra 3* - po śladzie - kolorowanie trzeciego obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 3.

Tydzień 10 – Geometria

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 10

Temat tygodnia: Geometria

Cele ogólne:

- poznanie wyglądu podstawowych figur geometrycznych
- utrwalanie nazw dni tygodnia
- poznanie podstawowych znaków drogowych oraz przypomnienie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach

Pomoce: słomki do napojów, tekturowe figury geometryczne, pomarańcza, szablony kół różnej wielkości, patyczki różnej wielkości, kolorowe kartki, lusterka, sznurki, plastelina, wałki malarskie 5 cm, rolki po papierze toaletowym.

Aplikacja interaktywna: *Geometria*.

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka i taniec: <i>Poszło dziewczę po ziele</i> . 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Jak biedronka gubiła kropeczki	Figury są wokół nas	Okrągły dzień	Prostokąty, trójkąty, kwadraty	T jak trójkąt
Jak biedronka gubiła kropeczki				
Figury i znaki drogowy	Kompozycje ze słomek	Kształty geometryczne	x	x

Temat: Jak biedronka zgubiła kropki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia nazwy dni tygodnia

5-latek:

- przelicza elementy w zakresie 7
- wycina elementy w kształcie koła
- rozumie działania matematyczne – odejmowanie

Pomoce: tekst wiersza W. Chotomskiej *Jak biedronka zgubiła kropki*, nożyczki, klej, kartka A 4, duży rysunek biedronki bez kropek przygotowany przez nauczyciela, czarne kółeczka (kropki biedronki), plansza demonstracyjna *Dzień w przedszkolu*, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Biedronka* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

5-latki:

- Przygotowanie biedronki – origami z koła.

Instrukcja: „Wytnij elementy potrzebne do wykonania biedronki; na kartce naklej duże czarne koło, na nim małe czarne koło; przetnij koło czerwone na pół i zrób z niego skrzydełka; wytnij kropki; z białych kropek zrób oczy; czarne kropki będą ci potrzebne do zabawy z nauczycielem; możesz je na końcu nakleić na biedronkę.”

3 i 4 i 5 - latki:

- Oglądanie planszy demonstracyjnej *Dzień w przedszkolu* i zwrócenie uwagi na biedronki, które się tam znajdują. Omówienie znaczenia ilości kropek, jako określenia kolejnego dnia tygodnia.
- Wspólnie mówienie nazw dni tygodnia.
- Dzieci siadają na dywanie z wykonanymi przez siebie biedronkami, w rękach trzymają kropki. Na środku leży duży rysunek biedronki bez kropek. Dzieci 3-4 letnie pracują na biedronce pokazowej.
- Odczytanie przez nauczyciela wiersza W. Chotomskiej *Jak biedronka zgubiła kropki*. Sprawdzenie umiejętności słuchania ze zrozumieniem poprzez zadawanie pytań dotyczących tego, w jakich miejscach biedronka gubiła kropki.
- Zabawy manipulacyjne z kropkami biedronki. Dzieci układają na biedronkach wszystkie kropki, tak samo na dużej biedronce. Nauczyciel czyta poszczególne części wiersza, a dzieci zabierają z biedronki po jednej kropce. Np. na biedronce jest 7 kropek, nauczyciel czyta fragment: „w poniedziałek bardzo rano, pierwsza kropka wpadła w siano”, dzieci zabierają jedną kropkę, to samo na biedronce pokazowej.
- Przy każdej części dzieci przeliczają ile kropek zostało. Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat wykonywanego działania: było 7, zabraliśmy, czyli odjęliśmy 1 to zostało 7. W podobny sposób należy działać podczas wszystkich części wiersza.
- Siedmioro wybranych dzieci nakleja kropki na biedronki w taki sposób, by każde z nich miało inną liczbę kropek na biedronce od 1 do 7.
- Nauczyciel czyta wiersz, a wybrane dzieci demonstrują, biedronkę z taką ilością kropek, która pasuje do czytanego fragmentu. Pierwsze staje dziecko z biedronką z siedmioma kropkami, po zakończeniu pierwszej zwrotki na jego miejscu staje dziecko z biedronką, która ma 6 kropek, itd.
- Na końcu wszyscy nakleją swoje kropki na biedronki. Wszyscy wspólne powtarzają nazwy dni tygodnia.

*Jak biedronka zgubiła kropki*¹

Wanda Chotomska

W poniedziałek bardzo rano
Pierwsza kropka wpadła w siano

Drugą kropką wiatr we wtorek
Grał w siatkówkę nad jeziorem

¹ *Antologia poezji dziecięcej*, Poznań: IBIS, 2010.

W środę kos dał swoim dzieciom
Do zabawy kropkę trzecią
W czwartek czwarta z siedmiu kropek
W świat ruszyła autostopem

Piąta kropka w piątek rano
Wpadła w studnię cembrowaną

Szóstą kotek wziął w sobotę
I nie oddał jej z powrotem

A ta siódma przy niedzieli
Spadła w mieście z karuzeli.

Temat: T jak trójkąt

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje niektóre figury geometryczne
- wykonuje ćwiczenia oddechowe

5-latek:

- rysuje szlaczki złożone w figur geometrycznych
- rozpoznaje literę t i T

Pomoc: figury geometryczne demonstracyjne, słomki do napojów i kartki papieru A4, wierszyki o figurach, **dotatkowo dla 5-latków:** plansza demonstracyjna *Alfabet*, karta pracy *Literka T* z zeszytu nr 4, karta pracy *Geometryczny szlaczek* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Demonstracja przez nauczyciela figur geometrycznych - przypomnienie ich wyglądu.
2. Koło - demonstracja kształtu koła, recytacja fragmentu wiersza o kole. Rozróżnienie koła i kuli. Zadaniem dzieci jest przygotowanie z kartki papieru malutkich kuleczek (darcie kartki na małe kawałeczki i zwijanie w kuleczki).
3. Demonstracja kwadratu, recytacja przez nauczyciela wiersza o kwadracie. Zadaniem dzieci jest utworzenie na dywanie kwadratu z kuleczek papieru poprzez przedmuchiwanie ich z odpowiednią siłą przez rurkę, dzieci mogą również zasysać kuleczkę w rurkę i przenosić ją w ten sposób w wybrane miejsce.
4. Demonstracja prostokąta, recytacja wiersza o prostokącie. Utworzenie z kuleczek prostokąta w taki sposób jak kwadratu.
5. Demonstracja trójkąta, odczytanie wiersza o trójkącie. Utworzenie z kuleczek trójkąta.
6. Tworzenie figur geometrycznych z własnych ciał. Dzieci dobierają się w zespoły ok. 6 osobowe. Współpracując ze sobą muszą ułożyć się w wybraną figurę.

5-latki

7. Wyodrębnienie głoski t, jako pierwszej głoski w wyrazie trzy i trójkąt.
8. Poznanie wyglądu litery t i T z wykorzystaniem planszy demonstracyjnej *Alfabet*. Podawanie przez dzieci innych wyrazów rozpoczynających się głoską t. Zwrócenie uwagi na wyraz telefon.
9. Wykonanie zadania w kartach pracy - pisanie palcem po śladzie litery t i T. Drugie zadanie polega na tym, że dziecko ma wybrać osobę, do której zadzwoni, jeśli będzie mogło zrobić jeden telefon i narysowanie tej osoby.
10. Ćwiczenie graficzne - rysowanie szlaczków składających się z figur geometrycznych.

Uwagi:

- Ćwiczenie graficzne w kartach pracy to figury geometryczne z testu figur H. Spionek, dziecko 5-letnie powinno rysować wszystkie figury, które są wykorzystane w szlaczku.

*Kolorowe koła*¹

Maria Terlikowska

Spójrzcie uważnie dookoła,
wszędzie są kule i koła.
Kul - co niemiara,
kół - co niemiara.
Jest koło w aucie i tarcza zegara.
Trójkąt
Trójkąt to też dziwna figura
Bo nie wiadomo gdzie jest dół,
A gdzie jest góra.
A w dodatku trzy ma kąty
I trzy boki, wszystko trzy
Policz teraz to też ty.

Kwadrat

Kwadrat to dziwna figura,
bo nie wiadomo, gdzie dół a gdzie góra.
Do góry głową, czy na dół głową
zawsze wygląda jednakowo.
Ma równe kąty, ma równe boki,
Tak samo długi jest, jak szeroki,
a kto nie wierzy, to niech sam zmierzy.

Prostokąt

Prostokąt też ma proste kąty,
lecz znamy różne prostokąty.
Bywają wielkie takie jak mur,
albo wysokie jak drapacz chmur.
Duży prostokąt to jest ściana,
cała na żółto pomalowana.
Mały prostokąt to jest zeszyt.
Już rozumiecie? To mnie cieszy!
Prostokąt też ma proste kąty,
lecz znamy różne prostokąty.

Temat: Figury są wokół nas

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna nazwy figur geometrycznych
- rysuje według wzoru
- używa pojęć na górze, na dole, po prawej stronie, po lewej

5-latek:

- buduje kształty z figur geometrycznych

Pomoce: tekturowe figury geometryczne, dodatkowo dla 5-latków: kleje, karta pracy *Domino z figur z zeszytu nr 4.*

¹ http://forum.gazeta.pl/forum/w,47465,62348721,,Wierszyki_matematyczne.html?v=2, (16.02.2013r.)

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel dzieli dzieci na 4 grupy: trójkąty, kwadraty, koła i prostokąty. Każda grupa ma pięć minut na rozejrzenie się po sali i znalezienie jak największej liczby przedmiotów w kształcie ich figury. Po zakończonym czasie grupy kolejno wymieniają po jednej rzeczy. Wygrywa ta grupa, której najpóźniej skończą się pomysły.
2. Rozmowa na temat: „Co było, gdyby cały świat składał się tylko z jednej figury?” na podstawie *Trójkątnej bajki* D. Wawilow.
3. Budowanie w grupach obrazka z poszczególnych figur (każda grupa na tylko jedną - trójkąty, koła, kwadraty lub prostokąty - wypowiedzi dzieci na temat prac.
4. Dzieci dobierają się w pary: jedno z nich rysuje na plecach drugiego poszczególne figury, drugie odgaduje jakie to są. Mogą też rysować obrazki z figur.

5-latki:

5. Budowanie pajacyka z figur: każde dziecko dostaje kartkę papieru i komplet figur. Nauczyciel wyjaśnia, jak układać figury: „Na środku ułóżcie kółko, nad kółkiem trójkąt, pod kółkiem kwadrat. Po prawej stronie kwadratu mały żółty prostokąt, po lewej mały niebieski. Pod kwadratem dwa zielone prostokąty”. Porównywanie obrazków dzieci z wzorem. Naklejanie na kartkę.
6. Zabawa ruchowa: dzieci przy muzyce chodzą swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie jak najszybciej dotykają przedmiotu w kształcie wymienionej przez nauczyciela figury geometrycznej.
7. Karta pracy *Domino z figur* - tworzenie domina z figurami geometrycznymi.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci w parach „dyktują sobie” obrazki z figur - jedno dziecko ma wzór i mówi drugiemu, gdzie ma układać poszczególne figury, żeby powstał obrazek według wzoru.
- Co można zrobić np. z trzech trójkątów, czterech kwadratów, dwóch prostokątów i jednego koła? - rozwijanie twórczości i pomysłowości.

*Trójkątna bajka*¹

Danuta Wawilow

Była raz sobie skała
bardzo dziwna, TRÓJKĄTNA,
stał na tej skale pałac,
bardzo dziwny, TRÓJKĄTNY.
W pałacu tym na tronie
bardzo dziwnym, TRÓJKĄTNYM,
zasiadał król w koronie
bardzo dziwnej, TRÓJKĄTNEJ,
i patrzył z okna wieży
bardzo dziwnej, TRÓJKĄTNEJ,
na dzielnych swych rycerzy
bardzo dziwnych, TRÓJKĄTNYCH.

Aż kiedyś raz dworacy
na szczerzłotej tacy
przynieśli mu śniadanie
wykwintne niesłychanie -
a było to nieduże
zwyczajne jajko kurze,
bardzo dziwne,
OKRĄGŁE!

¹ http://czasdzieci.pl/czytanka/id,84f59-danuta_wawilow_trojkatna.html. (15.03.2013r.)

I krzyknął król:
„No wiecie!
Toż to prawdziwa bajka!
Pomyśleć, że na świecie
są takie cudne jajka!
Więc niech mi odtąd wszędzie
OKRĄGLYM wszystko będzie!”
Dworacy - nieboracy
zabrali się do pracy
i w ciągu jednej chwili
jak kazał, tak zrobili.

I odtąd stała skała
bardzo dziwna, OKRĄGŁA,
a na tej skale pałac
bardzo dziwny, OKRĄGLY,
w pałacu zaś na tronie
bardzo dziwnym, OKRĄGLYM,
zasiadał król w koronie
bardzo dziwnej, OKRĄGLEJ,
i patrzył z okna wieży
bardzo dziwnej, OKRĄGLEJ,
na dzielnych swych rycerzy
bardzo dziwnych, OKRĄGLYCH.

Temat: Okrągły dzień

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wie, że koło to figura geometryczna
- rozumie różnicę pomiędzy kołem a kulą
- dostrzega określone kształty w otaczających przedmiotach

5-latek:

- wycina nożyczkami i odpowiednio planuje pracę

Pomoce: pomarańcza, **dotatkowo dla 5-latków:** kolorowe kartki, szablon kół różnej wielkości, nożyczki, kleje, karta pracy *Figurobot* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie w sali rzeczy okrągłych i kulistych - podział przedmiotów na dwie grupy.
2. Wyjaśnienie różnicy pomiędzy kulą a kołem na przykładzie papierowego koła i pomarańczy (toczenie jej, przekrojenie na pół i mniejsze części, oglądanie ich i nazywanie).
3. Zabawa ruchowa: nauczyciel dzieli dzieci na dwie lub trzy grupy. Prosi dzieci, żeby zbudowały ze swoich ciał koło. Następnie dzieci w grupach próbują ułożyć z siebie kształt kuli.

5-latki:

4. Wypowiedzi dzieci, w jakich przedmiotach codziennego użytku wykorzystywany jest kształt koła i kuli, próby odpowiedzi na pytanie: „Co by było, gdyby koła i kule nie istniały?”
5. Nauczyciel prosi dzieci, aby spróbowały wyobrazić sobie świat zbudowany z samych kół. Dzieci dostają kolorowe kartki, szablon kół różnej wielkości, kleje, nożyczki i z tych materiałów mają za zadanie stworzyć pracę *Okrągły świat*.
6. Zabawa z piłką - dzieci rzucają piłkę do wybranej osoby wymieniając rzecz, która ma kształt kuli. Osoba, która nie ma pomysłu lub powtórzy pomysł, który już się pojawił odpada.

7. Karta pracy *Figurobot* - kolorowanie według wzoru.

Wersja trudniejsza:

- Przy pracy *Okrągły świat* można pozwolić dzieciom ciąć koła na mniejsze części (półkola, ćwierćkola itp.).

Temat: Prostokąty, trójkąty, kwadraty

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia figury geometryczne
- dostrzega określone kształty w otaczających przedmiotach
- przelicza na konkretnych

5-latek:

- zna pojęcia bok, kąt, wierzchołek w odniesieniu do figur geometrycznych

Pomoce: teksturowe figury geometryczne dla nauczyciela, patyczki różnej długości, kolorowe kartki, szablony kwadratów, nożyczki, kleje.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: dzieci chodzą po sali w rytm muzyki. Gdy muzyka cichnie patrzą jaką figurę nauczyciel trzyma w ręce i jak najszybciej wyszukują jakąś rzecz w sali w jej kształcie, a następnie jej dotykają. Po kilku kolejkach zmiana - nauczyciel zamiast pokazywać figurę wymienia tylko jej nazwę.
2. Zabawy z patyczkami: każde dziecko ma przed sobą kilka patyczków różnej długości. Dzieci układają z nich figury zgodnie z poleceniami nauczyciela. Wypowiedzi dzieci na temat tego, ile patyczków potrzeba na poszczególne figury i jakie warunki muszą one spełniać (wielkość, długość, grubość).
3. Nauczyciel pokazuje dzieciom obrazki ułożone z figur geometrycznych. Dzieci liczą i odpowiadają na pytania, ile jest tam wykorzystanych poszczególnych figur.

5-latki:

4. Omówienie na przykładzie poszczególnych figur pojęć: bok, kąt i wierzchołek.
5. Omówienie różnicy między kwadratem a prostokątem (każdy kwadrat jest prostokątem, ale prostokąt nie jest kwadratem).
6. Zabawa ruchowa *Budujemy figury* - dzieci chodzą swobodnie po sali przy muzyce. Gdy muzyka cichnie słuchają poleceń nauczyciela (np. ma trzy wierzchołki, cztery równe boki, wygląda jak tabliczka czekolady itp.), szybko dobierają się w grupy i budują z siebie daną figurę.
7. *Tworzymy figury* - każde dziecko potrzebuje kilku tekturowych kwadratów i nożyczek. Nauczyciel prosi, aby dzieci zastanowiły się, jak za pomocą kilku cięć zrobić kilka różnych figur geometrycznych (np. 2 prostokąty, 2 trójkąty, 1 prostokąt i 2 trójkąty, 4 kwadraty itp.), dzieci próbują samodzielnie wykonywać zadania.
8. Podział dzieci na grupy pięcioosobowe - tworzenie wspólnych obrazów z figur otrzymanych z cięcia kwadratów - *Geometryczny zwierzak*. Nadawanie nazw zwierzakom, wymyślanie przez dzieci historyjek na ich temat.

Dodatkowe polecenia:

- Można bawić się z dziećmi w określanie liczby poszczególnych figur w *Geometrycznych zwierzakach*, porównywanie, których jest więcej, których mniej itp.

Temat: Figury i znaki drogowe

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyszukuje figury geometryczne na znakach drogowych
- projektuje znak informacyjny oparty na figurach geometrycznych

5-latek:

- omawia znaczenie wybranych znaków drogowych
- odczytuje komunikaty na uproszczonych znakach graficznych

Pomoce: tablica interaktywna z dostępem do Internetu, wydrukowane znaki drogowe np.: z e-zeszytu, z tygodnia *Mój dom, moja miejscowość*, różne materiały z piktogramami (mapy, plany), kartki, papier kolorowy, klej, nożyczki, taśma klejąca, plastelina, nakrętki lub tekturki, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Koła i kółka* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Omówienie wybranych znaków drogowych: kształtu, funkcji, wskazanie na znakach figur geometrycznych. Zaprezentowanie ilustracji z Internetu na tablicy interaktywnej.
2. Przygotowanie stojących znaków drogowych – narysowanie znaków (lub wykorzystanie materiału z e-zeszytu), przymocowanie znaków do słomek i nakrętek/tekturek (przy użyciu plasteliny).
3. Zabawa w odczytywanie komunikatów na znakach drogowych: nauczyciel pokazuje znak – dzieci odczytują jego znaczenie.
4. Odczytywanie informacji zaszyfrowanej na innych znakach informacyjnych i ostrzeżeniowych. Wskazanie miejsc, gdzie takie znaki mogą się znajdować (oznakowanie pomieszczeń, znaki w muzeach, znaki na mapach i planach).
5. Zaprojektowanie własnego znaku drogowego z wykorzystaniem znanych figur geometrycznych (wykorzystując papier kolorowy), prezentacja pracy na forum grupy.

5-latki:

6. Karta pracy *Koła i kółka* z zeszytu nr 4. Zaprojektowanie dowolnej kompozycji z wykorzystaniem wyciśniętych z zeszytu kół. Prezentacja prac.

Temat: Kompozycje ze słomek

Cele

3, 4 i 5-latek:

- układa rytmy podczas zabawy słomkami
- układa płaskie kompozycje ze słomek

5-latek:

- konstruuje przestrzenne sześciany ze słomek
- układa kompozycje w odbiciu lustrzanym

Pomoce: kolorowe słomki, plastelina, lusterka, nożyczki, klej, sznurki, kartki formatu A4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Pocięcie słomek do napojów na odcinki o podobnej i różnej długości. Nauczyciel układa ze słomek pewien rytm, zadaniem dzieci jest ułożenie kontynuacji szeregu według powtarzających się zasad (kolor, długość słomek). Nawlekanie słomek na sznurek.
2. Praca przy stolikach: układanie płaskich kompozycji ze słomek o temacie wiejskim: domków, drzew, płotów.
3. Zabawa ruchowa w parach: jedno dziecko przyjmuje jakąś pozę, drugie - jest jego lusterkiem i odzwierciedla pozę w odbiciu lustrzanym. Wykorzystując lusterko, nauczyciel tłumaczy zjawisko „odbicia lustrzanego”.

5-latki:

4. Układanie przestrzennych sześcianów ze słomek równej długości. Łączenie słomek przy pomocy plasteliny. Opisywanie powstałych sześcianów i porównywanie ich z klockami drewnianymi oraz z kostkami do gry.
5. Nauczyciel prosi aby dzieci dobrały się w pary. Powtórzenie zabawy ruchowej z odwzorowywaniem gestów w odbiciu lustrzanym.
6. Wykorzystując lusterko nauczyciel przypomina zjawisko „odbicia lustrzanego”. Każda para dzieci otrzymuje kartkę formatu A4, przedzieloną w połowie czarną, grubą linią. Jedno dziecko na swojej połowie kartki układa kompozycję ze słomek, drugie dziecko z pary – na swojej połowie – próbuje ją odwzorować w tzw. odbiciu lustrzanym. Jeśli ma kłopoty, może pomagać sobie lusterkiem (przykładane do narysowanej linii). Nauczyciel sprawdza poprawność wykonania zadania i podsumowuje ćwiczenie.

Wersja trudniejsza:

- Inną wersją ćwiczenia z punktu 5. jest budowanie konstrukcji ze zrolowanych gazet (gazety łączy się za pomocą zszywacza lub szerokiej taśmy klejącej).

Uwagi:

- Z kolorowych słomek nawlekanych na sznurek można tworzyć liczmany.

Temat: Kształty geometryczne

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia podstawowe kształty geometryczne
- wyszukuje i wskazuje kształty figur geometrycznych w otoczeniu
- wykorzystuje szablon do odrysowania kształtu.

Pomoce: szablony z podstawowymi figurami geometrycznymi, wałki malarskie (5cm) lub pędzle, farby, kartki A3, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Samochody* z zeszytu nr 4, rolki po papierze toaletowym (mogą być sklezione kolorowe paski brystolu) lub pudełka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Spacer po okolicy przedszkola lub zabawa w sali: wyszukiwanie w otoczeniu kształtów podstawowych figur geometrycznych (kwadratu, koła, prostokąta, trójkąta), np. zegar – koło, ławka - prostokąt. Jeśli jest taka możliwość można wykorzystać aparat fotograficzny podczas spaceru.
2. Praca przy stolikach: nauczyciel rozdaje kartki A3. Przy pomocy szablonów oraz wałków malarskich/pędzli i farby odrysowywanie kształtów figur geometrycznych (kwadratów i kół). Po wyschnięciu farby, przerabianie figur na przedmioty (np. kwadrat może być telewizorem, prezentem, domem).

5-latki:

3. Karta pracy *Samochody* z zeszytu nr 4. Część pierwsza: wypchnięcie trójkąta z karty pracy i naklejenie go na kartkę. Dorysowanie brakujących elementów i przerobienie kształtu na dowolny przedmiot.
Część druga: wypchnięcie z karty pracy elementów do budowy samochodów. Skonstruowanie dwóch samochodów-kabrioletów w oparciu o rolki po papierze toaletowym lub pudełka. Zorganizowanie wystawy współczesnych i dawnych samochodów.

Tydzień 11 – Barwy jesieni

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 11

Temat tygodnia: Barwy jesieni

Cele ogólne:

- rozpoznawanie i nazywanie zmian zachodzących w przyrodzie w okresie jesieni
- rozpoznawanie podstawowych gatunków drzew
- rozumienie zagrożenia wynikające ze świata roślin, w szczególności związanego z trującymi grzybami

Pomoce: atlas grzybów, muzyka Marka i Wacka *Melodia dla Zuzi*, różne igły (duże, małe, szwskie, z drzew), figurka jeża lub jego ilustracja, plastelina, kartki bloku technicznego A3, liście, kosz jesiennych liści, rolki po papierze toaletowym, tekturki lub brystol, bibułka w jesiennych kolorach, figury geometryczne dla każdego dziecka, obrazki z gazet przedstawiające różne pory roku.

Aplikacja interaktywna: *Ubieranie się stosownie do pogody, Puzzle.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Pan Listopad gra na basie</i>, utwór muzyczny: <i>Preludium deszczowe</i> F. Chopina.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Igły	Jesienne kleksy	Kompozycje z liści	Tekturowy park	Grzyby
Muzyka jesiennych liści	Cztery	Pory roku	Wycieczka do parku lub lasu	Jesienne zabawy terenowe

Temat: Grzyby

Cele

3, 4 i 5-latek:

- słucha wiersza J. Brzechwy *Grzyby*
- rozpoznaje muchomora
- naśladuje ruchem treść wiersza *Grzyby*

5-latek:

- rozpoznaje kilka rodzajów grzybów
- rysuje wzory graficzne o tematyce jesiennej

Pomoce: atlasy grzybów, wiersz J. Brzechwy *Grzyby*, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Jesienny szlaczek* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Słuchanie wiersza J. Brzechwy *Grzyby*.
2. Rozmowa na temat wiersza, próby odszukania elementów humorystycznych utworu.
3. Oglądanie atlasów grzybów i wyszukiwanie w nim grzybów występujących w wierszu, zwrócenie szczególnej uwagi na borowika i muchomora.
4. Wyjaśnienie pojęcia order. Oglądanie różnych orderów w Internecie, zwrócenie uwagi na *Order Uśmiechu*.
5. Przypomnienie zagrożeń wynikających z kontaktu z grzybami trującymi.
6. Próba inscenizacji wiersza.

5-latki

7. Ćwiczenia percepcji wzrokowej i grafomotoryki – rysowanie szlaczka z jesiennymi motywami.

Wersja trudniejsza:

- Dzieci, które szybko wykonają zadanie mogą pokolorować elementy szlaczka.

Uwagi:

- Szlaczek jesienny to odwzorowywanie podanego elementu, jest on doskonałą możliwością obserwacji rozwoju percepcji wzrokowej i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Jeżeli w odtwarzanym elemencie jest dużo nieścisłości lub brakuje wielu elementów, to należy obserwować dziecko w zakresie zaburzeń percepcji wzrokowej.

*Grzyby*¹

Jan Brzechwa

Król Borowik Prawdziwy szedł lasem
Postukując swym jedynym obcasem,
A ze złości brunatny był cały,
Bo go muchy okrutnie kąsały.
Tedy siadł uroczyście pod dębem
I rozkazał na alarm bić w bęben:
“Hej, grzyby, grzyby,
Przybywajcie do mojej siedziby,
Przybywajcie orężnymi pułkami.
Wyruszamy na wojnę z muchami!”

Odezwały się pierwsze opieńki:

“Opieniek jest maleńki,
A tam trzeba skakać na sążeń,
Gdzie nam, królu, do takich dążeń?!”

¹ *Antologia poezji dziecięcej*, Poznań: IBIS, 2010.

Załkały surojadki:

“My mamy maleńkie dziatki,
Wolimy życie spokojne,
Inne grzyby prowadź na wojnę.”

Zaszemrały modraczki:

“Mamy całkiem zniszczone fraczki,
Mamy buty wśród grzybów najstarsze,
Nie dla nas wojenne marsze.”

Zastękały czubajki:

“Wpierw musimy wypalić fajki,
Wypalimy je, królu, do zimy,
W zimie z tobą na wojnę ruszamy.”

A król siedzi niezmiennie pod dębem,

Każe znowu na alarm bić w bęben:

“Przybywajcie, pieczarki, maślaki,
Trufle, gąski, purchawki, koźlaki,
Bedłki, rydze, bielaki i smardze,
Przybywajcie, bo tchórzami pogardzę!”

Ledwo rzekł to, wtem patrzy, a z boru

Maszeruje pułk muchomorów:

“Przychodzimy z muchami wojować,
Ty nas, królu, na wojnę prowadź!”

Wojowały grzybowe zuchy,

Pokonały aż cztery muchy.

Temat: Igły

Cele

3, 4 i 5-latek:

- uważnie słucha wierszy *Jeż* i *Tańcowała igła z nitką* J. Brzechwy
- naśladuje ruchem czynności w rytm muzyki

5-latek:

- rozpoznaje literę I i i
- wymienia kilka rodzajów igieł

Pomoce: igły, teksty wierszy J. Brzechwy: *Tańcowała igła z nitką* i *Jeż*, ilustracja jeża, muzyka Marka i Wacka *Melodia dla Zuzi*, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy Literka I z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Demonstracja przyniesionych przez nauczyciela igieł: dużych i małych do szycia, szewskich (zaokrąglonych), igieł z drzew iglastych: sosny i świerku, ilustracji jeża. Dzieci oglądają igły, mogą je dotykać, zachowując zasady bezpieczeństwa.
2. Odczytanie wiersza J. Brzechwy *Tańcowała igła z nitką*. Rozmowa na temat tego, o jakiej igle jest mowa w wierszu, co można robić przy pomocy igły do szycia z uwzględnieniem doświadczeń dzieci.
3. Zabawa przy utworze Marka i Wacka *Melodia dla Zuzi*. Dzieci stoją w kręgu, nauczyciel jest wewnątrz koła. Nauczyciel opowiada, że zaczyna się szycie ubrania dla jeża na zimę i rozpoczyna improwizację szycia igłą w rytm melodii, po chwili podaje „igłę” wybranemu dziecku, które kontynuuje zabawę. Dzieci przekazują sobie „igłę” do momentu zakończenia utworu.

4. Próby przyszycia kratki, przyszycia guzika lub zszycia dwóch kawałków materiału.
5. Demonstracja ilustracji jeża. Odczytanie wiersza J. Brzechwy Jeż. Rozmowa na temat tego, o jakich igłach jest mowa w wierszu.
6. Zabawa naśladowcza *Jeż*. Dzieci siedzą na dywanie, jedno dziecko jest jeżem i wchodzi do środka koła. Wszystkie dzieci wypowiadają słowa:

„Na dywanie siedzi jeż,
co on robi to my też.

*jeż wykonuje jakiś ruch, a pozostałe dzieci go naśladują
następnie wszystkie dzieci recytują dalsze słowa zabawy*

My lubimy bardzo jeże
niech innego nam wybierze.

po tych słowach jeż odpowiada

Ja jestem jeż, lubię (*imię wybranego dziecka*) też.”

wybrane dziecko przejmuje rolę jeża

7. Rozmowa na temat tego, jakie inne igły (niż igły do szycia i igły jeża) znają dzieci. Określanie przymiotnikiem, jakie mogą być igły: ostre, kłujące.

5-latki

8. Wykonanie ćwiczenia w kartach pracy: wypchanie liter i i I, pisanie liter flamastrem z wykorzystaniem szablonu. Rysowanie pracy plastycznej – *Igły*.

*Jeż*¹

Jan Brzechwa

Idzie jeż, idzie jeż,
Może ciebie pokłuć też!

Pyta wróbel: “Panie jeżu,
Co to pan ma na kołnierzu?”

“Mam ja igły, ostre igły,
Bo mnie wróble nie ostrzygły!”

Idzie jeż, idzie jeż,
Może ciebie pokłuć też!

Zoczył jeża młody szczygieł:
“Po co panu tyle igieł?”

“Mam ja igły, ostre igły,
Żeby kłuć niegrzeczne szczygły!”

Sroka też ma kłopot świeży:
“Po co pan się tak najeżył?”

“Mam ja igły, ostre igły,
Będę z igieł robił widły!”

Wzięła sroka nogi za pas:
“Tyle wideł! Taki zapas!”

W dziesięć chwil już była na wsi:
“Ludzie moi najlaskawsi,
Otwierajcie drzwi sosnowe,
Dostaniecie widły nowe!”

¹ *Antologia poezji dziecięcej*, Poznań: IBIS, 2010.

*Tańcowała igła z nitką*¹

Jan Brzechwa

Tańcowała igła z nitką,
Igła - pięknie, nitka - brzydko.
Igła cała jak z igiełki,
Nitce płaczą się supełki.
Igła naprzód - nitka za nią:
"Ach, jak cudnie tańczyć z panią!"
Igła biegnie drobnym ściegiem,
A za igłą - nitka biegiem.
Igła górą, nitka bokiem,
Igła zerka jednym okiem,
Sunie zwinna, zręczna, śmigła.
Nitka szepce: "Co za igła!"
Tak ze sobą tańcowały,
Aż uszyły fartuch cały!

Temat: Jesienne liście

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat nastroju w utworze muzyki klasycznej – *Preludium deszczowe* F. Chopina
- nazywa dwa podstawowe liście drzew: dębu i kasztanowca oraz ich owoce
- naśladuje ruchem zjawiska pogodowe występujące w okresie jesieni

5-latek:

- rysuje po śladzie liście
- wylepia liście plasteliną

Pomoce: płyta CD z utworem *Preludium deszczowe* F. Chopina, plastelina, kredki świecowe, plastelina, ołówki, plansza demonstracyjna *Drzewa i ich owoce*, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Jesienne liście* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel włącza utwór *Preludium deszczowe* F. Chopina, bez mówienia tytułu utworu.
2. Słuchanie utworu i próby odgadnięcia jego tematyki oraz nastroju.
3. Naśladowanie spadającego deszczu w rytm melodii.
4. Rozmowa na temat tego, jakie inne zjawiska atmosferyczne mogą wystąpić w okresie jesieni. Naśladowanie w rytmie muzyki: wiejącego wiatru, spadających liści, spadających kasztanów i żołędzi.
5. Rozmowa na temat tego, dlaczego spadają liście z drzew. Wymienianie znanych gatunków drzew.
6. Oglądanie planszy *Drzewa i ich owoce*, zwrócenie uwagi wygląd liści dębu i kasztanowca.
7. Omówienie kolorów liści mogących występować w okresie jesieni.

5-latki

8. Wykonanie zadania w karcie pracy: rysowanie po śladzie konturów liści kasztanowca i dębu. Rysowanie tła kredką świecową.
9. Wykonanie pracy plastycznej z wykorzystaniem karty pracy. Dzieci wylepiają plasteliną kontury liści. Podczas wykonywania tego zadania warto włączyć *Preludium deszczowe*.

Wersja łatwiejsza:

- Dzieci mogą wylepiać liście poprzez przyklejanie malutkich kulek z plasteliny.

¹ *Antologia poezji dziecięcej*, Poznań: IBIS, 2010.

Wersja trudniejsza:

- Wersją trudniejszą jest nalepianie małych kawałeczków plasteliny i rozcieranie jej na kartce oraz zacieranie granic między kolorami i mieszanie kolorów (efekt artystyczny takiej pracy jest wyjątkowy).

Uwagi:

- Wykonanie pracy plastycznej *Liście* jest dobrą okazją do obserwacji wytrwałości dzieci do wykonywania bardziej pracochłonnych prac. Trudności w rozcieraniu plasteliny i mieszaniu jej kolorów mogą świadczyć o zbyt małym napięciu mięśniowym. Plastelina dobrze się rozciera, jeśli jest dobrze rozgrzana.

Temat: Jesienne zabawy – zajęcia terenowe

Cele

3, 4 i 5-latek:

- ćwiczy sprawność fizyczną
- pokonuje tory przeszkód terenowych
- wymienia kolory związane z jesienią

Pomoce: liście w parku lub na skwerze.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Przygotowanie do wyjścia w teren – dobieranie odpowiedniego stroju do pogody. Zwracamy uwagę na to, że rano jest już zimno, a w dzień temperatura jest wyższa.
2. Zabawy w terenie.
 - Zbieranie liści na sterty – tworzenie „domków” jeży (można wspomnieć, że jeże zasypiają na zimę ukryte w liściach).
 - Zbieranie dostępnych materiałów przyrodniczych: kasztanów, żołądzi, szyszek lub kamieni. Schowanie tych materiałów do liści.
 - Dzieci zamieniają się kopczykami liści i mają za zadanie odnaleźć zakopane kasztany, kamienie, żołądź lub szyszki u kolegi. Liczenie znalezionych kasztanów i innych skarbów.
 - Biegi - dzieci ustawiają się w kilku rzędach lub w jednym szeregu i mają za zadanie dobiec do konkretnego drzewa i z powrotem (parami lub wszystkie).
 - Zbieranie liści na sterty parami. Porównywanie wielkości stert.
 - Ślalom – dzieci biegają między drzewami lub kopcami z liści.
 - Skoki – skoki przez sterty liści.
 - Łączenie stert liści w jeden wielki kopiec. Oglądanie liści, porównywanie ich wyglądu, wielkości i koloru.
 - Skoki do kopca. Dzieci ustawione są gęsiego skaczą po kolei do liści, nauczyciel czuwa na długością rozbiegu i miejscem wybicia, żeby dzieci nie przeskakiwały kopca, co się często zdarza u dzieci sprawnych fizycznie.
 - Zbieranie dowolnych liści, kasztanów, żołądzi, szyszek do kącika przyrody.

Uwagi:

- Trzeba wybrać dzień, kiedy liście są suche!
- Należy wybrać teren gdzie jest dużo liści, warto nawet poprosić woźnego lub pracowników Zakładu Oczyszczania Miasta, żeby nie grabili jakiś czas liści na niewielkim terenie lub zgrabili jest w jedno miejsce.

Temat: Cztery

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna cyfrę cztery,
- rozumie pojęcia zbioru - tworzy zbiory czteroelementowe,
- rozróżnia figury geometryczne,
- zna obraz graficzny cyfr 1, 2 i 3.

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfrę 4.

Pomoce: obraz graficzny cyfry 4, puzzle - cyfra 4 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, figury dla każdego dziecka (4 kwadraty w różnych kolorach i różnej wielkości, 4 trójkąty w różnych kolorach i różnej wielkości, 4 koła w różnych kolorach i różnej wielkości), **dotatkowo dla 5-latków:** 2 lub 3 kostki do gry, kartki z cyframi 1-4, wyraz *cztery* do czytania globalnego, karta pracy *Cyfra 4* i karta pracy *Cyfra 4 - po śladzie* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci rzeczy, których jest w sali cztery.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry cztery - wypowiedzi co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry cztery.
3. Zabawa ruchowa- dzieci dobierają się w grupy czteroosobowe i budują z siebie cyfrę cztery.
4. Określanie, czego mamy w organizmie co najmniej po cztery - palce u rąk, palce u nóg.
5. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę cztery* - dzieci dostają kartki z cyfrą cztery i tworzą z niej dowolny obrazek.
6. Wykonywanie 4 przysiadów, 4 podskoków obunóż, 4 kłaśnieć w ręce itp.
7. Układanie zbiorów czteroelementowych - dzieci układają zbiory czteroelementowe z figur geometrycznych, same ustalają kryterium (kształt, kolor lub wielkość).

5-latki:

8. Zachęcenie dzieci do innego podziału liczmanów na zbiory (według kształtu, koloru, wielkości) - wypowiedzi na temat wybranego kryterium.
9. Zapoznanie dzieci w zapisem słownym cyfry 4 - czytanie globalne wyrazu *cztery*.
10. Zabawa z kostkami - dzieci ustalają ile oczek musi być na dwóch lub trzech kostkach, żeby wynik wynosił cztery. Ustalają też, ile trzeba odjąć od 7, 6, i 5 na kostkach, żeby wyszło cztery.
11. Układanie cyfry cztery z liczmanów, sznurka, klocków itp.
12. Zabawa ruchowa: dzieci do muzyki ruszają się swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie dobierają się w grupy zgodnie z kartką podniesioną przez nauczyciela, na której widnieje cyfra 1, 2, 3 lub 4.
13. Karta pracy - karta pracy *Cyfra 4* i karta pracy *Cyfra 4 - po śladzie* - kolorowanie czwartego obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 4.

Temat: Pory roku

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie stałe następstwo pór roku i zamian w przyrodzie jakie się z nimi wiążą
- dobiera strój do danej pory roku i pogody
- rozpoznaje i nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla danej pory roku

Pomoce: plansze demonstracyjne: *Pory roku*, *Pogoda*, kartoniki przedstawiające w sposób symboliczny poszczególne pory roku - komplet dla każdego dziecka, obrazki (np. z gazet) przedstawiające rośliny w różnych porach roku, aplikacja interaktywna - *Dobieranie stroju do pogody*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy przedstawiającej pory roku - nazywanie ich i omówienie przez dzieci cech charakterystycznych dla poszczególnych pór roku.
2. Oglądanie planszy przedstawiającej różne zjawiska pogodowe, próby określenia przez dzieci dla której pory roku są one najbardziej charakterystyczne. Nauczyciel przykleja przy danym obrazku pogody odpowiedni symbol, lub symbole.
3. Zabawa ruchowa: *Pory roku*. Nauczyciel wymienia pory roku, a dzieci pokazują co można w danej porze robić na dworze (np. zima: lepienie, bałwana, jazda na nartach, wiosna: sadzenie kwiatków, wężanie ich, jazda na rowerze, lato: kąpiele w morzu, opalania, jesień: skoki przez kałuże, zbieranie grzybów itp.)
4. Aplikacja interaktywna - dobieranie stroju do pogody. Dzieci wraz z nauczycielem oglądają obrazki różnych strojów.
5. Zadanie do aplikacji interaktywnej - zadaniem dzieci jest przyporządkowanie strojów do poszczególnych pór roku.

5-latki:

6. Nauczyciel mówi zdania dotyczące jednej z pór roku, dzieci odgadują, którą ma na myśli i podnoszą do góry kartonik z jej symbolem, np. „W tej porze roku przypadają wakacje, w tej porze roku liście spadają z drzew, w tej porze roku kwitną drzewa, w tej porze roku pada śnieg” itp.
7. Zagadki ruchowe: chętne dzieci pokazują za pomocą gestów wybraną porę roku - pozostałe dzieci zgadują o jaką porę roku chodzi.
8. Przyporządkowywanie obrazków różnych roślin do poszczególnych pór roku.

Temat: Jesienne kleksy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje wygląd liści
- klasyfikuje liście ze względu na wyróżnioną cechę
- ilustruje ruchem muzykę

5-latek:

- dobiera liście do gatunku drzewa

Pomoc: kartki typu bristol formatu A3, farby w kolorach jesiennych, pędzle, czarne flamastry, liście jesienne, plansza demonstracyjna *Drzewa i ich owoce*, **dodatkowo dla 5-latków:** plastelina, karta pracy *Jesienny obrazek* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Przyglądanie się jesiennym liściom, opisywanie ich koloru, intensywności, odcieni.
2. Grupowanie liści ze względu na wyróżnione cechy: kształt, kolor lub wielkość.
3. Zabawa ruchowa: dzieci stoją w kole z rękoma podniesionymi do góry – ręce symbolizują gałęzie drzew. Gałęzie poruszają się w rytm muzyki, tempo muzyki ilustruje siłę wiatru.
4. Praca plastyczna: nauczyciel rozdaje każdej osobie po jednej kartce brystolu. Instruuje w jaki sposób równo złożyć kartkę na pół. Na środku złożonej kartki dzieci nanoszą kleksy z farb, wybierając kolory jesiennie. Składają kartkę, rozprowadzają równomiernie farbę i rozkładają kartkę. Po wysuszeniu pracy, dzieci oglądają powstałe kształty. Na kartkach odrysowują flamastrem wybrane liście i wycinają nożyczkami po śladzie.
5. Z papieru pakowego nauczyciel wycina kontur drzewa z rozłożystymi gałęziami. Dzieci przyklejają do drzewa wycięte liście, tworząc jesienną dekorację sali.

5-latki:

6. Powtórzenie znajomości gatunków drzew - dopasowywanie liści do drzew.
7. Wypełnienie karty pracy *Jesienny obrazek* z zeszytu nr 3. Polecenie: „Przygotuj plastelinę w kolorach jesiennych. Uformuj z nich niewielkie kulki i przyklej w miejscu kropek. Możesz mieszać różne kolory plasteliny. Z każdej kropki zrób plastelinowy krzaczek rozsmarowując plastelinę kciukiem. Dorysuj jeża, zająca oraz inne leśne zwierzęta”.

Temat: Kompozycje z liści

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia charakterystyczne cechy jesiennych liści
- rozpoznaje rodzaje liści
- układa kompozycję z liści
- konstruuje stemple z liści

Pomoce: kosz jesiennych liści, farba, pędzle, klej, nożyczki, kartki A4, plansza demonstracyjna *Drzewa i ich owoce*, lupa, wizualizer.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel wyklada z kosza jesienne liście. Dzieci przyglądają się im i zastanawiają się, dlaczego liście spadają z drzew? (drzewa zrzucają liście, ponieważ w okresie zimowym nie mogą pobierać wody z zamrożonego podłoża, drzewa iglaste nie zrzucają liści, ponieważ igły nie tracą tak dużo wody).
2. Oglądanie liści przy użyciu lupy i wizualizera. Omówienie budowy i funkcji liścia: w liściu odbywa się produkcja pokarmów dla rośliny – proces ten nazywamy fotosyntezą. Podczas fotosyntezy woda i dwutlenek węgla pobierany z powietrza reagują ze sobą pod wpływem energii słonecznej - powstaje pokarm dla rośliny - cukier glukoza oraz tlen.
3. Rozpoznawanie liści, dopasowywanie ich do gatunków drzew.
4. Układanie liści na kartce A4 – tworzenie kompozycji przedstawiających przedmioty oraz zwierzęta. Omówienie prac.
5. Zastanowienie się dlaczego jesienią liście zmieniają kolor (liście są zielone, ponieważ zawierają zielony barwnik chlorofil, ale w liściach znajdują się też inne barwniki – żółte, pomarańczowe, czerwone). Opadłe liście nadal pełnią ważną funkcję dla rośliny – podlegają rozkładowi i stają się źródłem pokarmów mineralnych dla roślin, chronią też korzenie drzew przed mrozem. Ciekawostka: największe liście na świecie mają palmy rafie, które występują między innymi w Afryce. Mają liście, które dochodzą do 20 metrów długości i 3 metrów szerokości¹.
6. Przygotowanie stempli z liści, szyszek, kasztanów i żołędzi. Odbijanie pomalowanych farbami liści i innych znalezisk na kartce A4. Omówienie kompozycji i przygotowanie wystawy prac.

Temat: Tekturowy park

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia jesienne kolory
- konstruuje drzewa z tektury i rolek po papierze
- podejmuje pracę zespołową tworząc jesienną makietę

5-latek:

- dopasowuje elementy jesiennego układu

Pomoce: rolki po papierze toaletowym (lub paski brązowego zrolowanego brystolu), tekturki lub brystol, farby, bibuła/krepina w kolorach jesiennych, pędzle, klej, nożyczki, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *W lesie* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prosi dzieci, aby spośród dostępnych kolorów bibuły wybrały bibułę tylko w kolorach jesiennych. Rozmowa o kolorach jesieni i miejscach, gdzie barwy jesieni najłatwiej zaobserwować. Przypomnienie dlaczego liście jesienią przestają być zielone (wyjaśnienie w scenariuszu *Kompozycje z liści*).
2. Mieszanie jesiennych barw – zabawa farbami.

¹ Źródło: *Wikipedia*.

3. Konstruowanie jesiennych drzew z tektury i rolek po papierze toaletowym – malowania rolki (pnia) na brązowo. Malowanie „korony drzew” na barwy jesienne. Nacięcie nożyczkami rolki w dwóch miejscach i nałożenie na pień korony drzew.
4. Ustawienie drzew na wspólnej jesienniej makiecie. Rolowanie kulek z krepiny, moczenie w kleju i przyklejanie do makiet tworząc opadłe liście. Lepienie z plasteliny grzybów przyklejanych pod drzewami.

5-latki:

5. Wypełnienie karty pracy *W lesie* z zeszytu nr 3. Polecenie: „Obejrzyj dokładnie ilustrację. Opowiedz co na niej widzisz. Pokoloruj ją. Z drugiej karty (karta pracy nr 2) wytnij 6 elementów. Porównaj je z pokolorowaną ilustracją. Czy zauważyłeś coś ciekawego? Przyklej fragmenty układanki we właściwych miejscach na ilustracji w taki sposób, aby otwierały się jak »okienka«”.

Tydzień 12 – Mieszkam w Polsce

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 12

Temat tygodnia: Mieszkam w Polsce

Cele ogólne:

- kształtowanie poczucia tożsamości narodowej
- poznanie krajobrazów, tradycji, zabytków i legend związanych z Polską, Warszawą, Wrocławiem, Gdańskiem i Krakowem
- poznanie barw i symboli narodowych

Pomoce: arkusze szarego papieru, papier z makulatury, bibuła (niebieska, pomarańczowa, żółta i zielona), papier: w kratkę, w paski i w kropki, cztery czerwone koła, ilustracje związane z legendami, pamiątki z Warszawy i Krakowa, Wrocławia i Gdańska, widokówki z Warszawy i Krakowa, Wrocławia i Gdańska, plastelina, nakrętki, wykałaczki, miska z wodą, długa skakanka i sznurek, kontury mapy Polski dla każdego dziecka, ilustracje flag różnych państw, mapa Europy, kubki z wodą.

Aplikacja interaktywna: *Spacer po Polsce, Sztuka ludowa.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Hymn Polski, Nasze polskie ABC, Krakowiak, Płyńcie Wisła płynie.</i> 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Mieszkam w Polsce	Mapa Polski	Wycieczka po Polsce – Warszawa i Kraków	Wycieczka po Polsce – Wrocław i Gdańsk	K – jak kraj
	Mapa Polski	Wycieczka po Polsce – Warszawa i Kraków	Wycieczka po Polsce – Wrocław i Gdańsk	
Stolice Polski w legendach	Polska - od morza do Tatr	Polskie symbole	Europa	Wycieczka np. do Wrocławia <i>Śladami wrocławskich krasnoludków</i>

Temat: K jak kraj

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna legendę o powstaniu Polski
- śpiewa piosenkę *Nasze polskie ABC*

5-latek:

- rozpoznaje litery k i K
- dokonuje syntezy wyrazów zawierających głoskę k

Pomoce: piosenka *Nasze polskie ABC*, pacynka Babcia Wiedza, aplikacja interaktywna *Spacer po Polsce*, plansza demonstracyjna *Symbole narodowe*, **dotatkowo dla 5–latków:** karta pracy *Literka K* z zeszytu nr 4, plansza demonstracyjna *Alfabet*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Na podstawie planszy demonstracyjnej przypomnienie symboli narodowych. Zwrócenie uwagi, że Polska to kraj, w którym mieszkamy.
2. Odczytanie legendy *O Lechu, Czechu i Rusie*.
3. Oglądanie aplikacji interaktywnej *Spacer po Polsce*. Przypomnienie zabytków Krakowa, Warszawy i Wrocławia, oglądanie zabytków Gdańska. Oglądanie pejzaży wsi i miasta, gór i morza. Nazywanie gór i morza.
4. Śpiewanie piosenki *Nasze polskie ABC*.
5. Próba odpowiedzi na pytanie: w jakim polskim mieście dzieci chciałyby mieszkać i dlaczego?

5-latki:

6. Zapoznanie dzieci z wyglądem litery k i K na podstawie wyrazu kraj z wykorzystaniem planszy demonstracyjnej *Alfabet*.
7. Wykonanie zadania w kartach pracy – wypchnięcie liter k i K. Wymyślanie wyrazów rozpoczynających się głoską k, zadaniem dzieci siedzących przy stoliku jest wymyślenie tylu wyrazów, ile mają wypchniętych wspólnie literek k. Zadaniem dzieci jest analiza sylabowa i głoskowa wymyślonych wyrazów.
8. Synteza głoskowa wyrazów z głoską k. Nauczyciel głoskuje wyrazy zawierające głoskę k - zadaniem dzieci jespodnieść literkę k, gdy usłyszą głoskę k oraz dokonanie syntezy całego wyrazu.

Uwagi:

- Zajęcia można przeprowadzić z wykorzystaniem pacynki Babcy Wiedzy.

*O Lechu, Czechu i Rusie*¹

Wiele lat temu w pięknej krainie
żyło trzech braci, a tak mieli na imię:
pierwszy to Lech, drugi Rus ostatni zaś Czech.
Zawsze i wszędzie chodzili we trzech.
Łowili razem ryby w jeziorze,
marzyli, by kiedyś zobaczyć morze,
jeździli również na polowania
w lasy gdzie żyła złocista łania.

Nadeszły jednak gorsze czasy
opustoszały jeziora, opustoszały lasy
Puste były również pola
Nastała dla Słowian wielka niedola.
Wtedy trzej bracia razem krzyknęli:
Czas nam wyruszyć z tej pustej kniei!

¹ www.bajkowyzakatek.eu/p/spis-tresci.html (6.04.2013r.)

Wszyscy więc opuścili rodzinne domy
Ruszyli w świata dalekie strony.

Wędrowali cierpliwie długie tygodnie,
szukając miejsca, by móc żyć godnie.
Aż wreszcie znaleźli piękną krainę
a w niej rozległą, zieloną równinę.
Było tam mnóstwo błękitnych rzek
Rozejrzał się Rus i tak braciom rzekł:
„Tutaj bracia się rozejdziemy
Ja z moim ludem tu zostaniemy.”

I zaczął Rus budować osadę nową
Zaś braci pożegnał przed dalszą drogą.
Lech oraz Czech długo rozważali
W którą stronę będą wędrowali.
Czech kochał przestrzeń, rzeńskie powietrze
Spojrzał na niebo i tak bratu rzecze:
„Zobacz jak słońce ogrzewa cudnie
Idźmy za słońcem, wprost na południe.”

Ruszyli raźnie i czuli, że są coraz bliżej
Miejsca gdzie słońce wspina się najwyżej
Wkrótce dotarli do wielkiej góry,
góry której szczyt skrywały chmury,
zielone łąki jej stopy ozdabiałały
i żyzne pola, a na nich złote łąny.
„Ja Lechu tutaj z ludem pozostanę
i tam nieopodal nasza osada stanie.”

I zaczął Czech budować grodzisko
Ciesząc się wielce, że ma niebo blisko.
Dobrze Lechowi było w Czecha obozie
Lecz czuł nieustannie, że czas mu w drogę.
Pożegnał więc brata i ruszył ze swym ludem
Szukając swej ziemi z coraz większym trudem.
Postanowił przejść góry, przemierzał lasy,
przekraczał rzeki i równin bezkresy.

Podróż męczyła dzielny lud Lecha
Czy ich ojczyzna, gdzieś na nich czeka?
Rozejrzał się wódz, lasy pełne zwierza,
rzeki pełne ryb, piękne pojezierza.
Zwołał więc swój lud i tak do nich rzecze:
“Zbudujemy tu gród, co na to powiecie?”
“Mądrość przemawia Lechu przez Twe usta
Czy dostaniemy jeszcze przychylność od bóstwa”

I w tym momencie na tle czerwonego nieba
Opadł biały orzeł na sam czubek drzewa.
“To właśnie znak od bóstwa naszego
Zbudujmy gród w postaci gniazda orlego”
Gród powstał piękny, mocny i wspaniały
A orzeł i czerwień jego symbolem się stały.
Wiele lat później z ziem Lecha państwo utworzono
A kraj, który powstał Polską nazwano.

Temat: Mieszkam w Polsce

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wie, że mieszka w Polsce i jest Polakiem
- rozpoznaje barwy i *Symbole narodowe*
- przygotowuje kotylion na Święto Niepodległości

Pomoce: plansza demonstracyjna *Symbole narodowe* i *Mapa Polski*, aplikacja interaktywna *Spacer po Polsce*, tablica interaktywna z dostępem do Internetu, **dotatkowo dla 5-latków:** klej, nożyczki, czerwona bibuła, biała kartka z bloku technicznego.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie tablicy demonstracyjnej *Mapa Polski*, zwrócenie uwagi na kształt Polski, odczytanie nazw sąsiadów, przeliczanie ich ilości.
2. Oglądanie aplikacji interaktywnej *Spacer po Polsce* – uświadomienie dzieciom bogactwa krajobrazów Polski. Oglądanie plansz demonstracyjnych gór, morza, wsi i miasta.
3. Rozmowa na temat tego, co to znaczy być Polakiem. Odczytanie przez nauczyciela wiersza W. Bełzy - *Katechizm polskiego dziecka*. Kolejne przeczytanie wiersza i próby powtarzania przez dzieci odpowiedzi.
4. Nauczyciel opowiada dzieciom, że nie zawsze tak było, że istniało Państwo Polskie. Oglądanie animacji przedstawiającej rozbiory Polski (<http://polmap.republika.pl/mapy.html>). Nauczyciel zwraca uwagę, że był czas, w którym Polska zupełnie zniknęła z mapy Europy. Podsumowanie tej części zajęć -zwrócenie uwagi, że to nasi przodkowie walczyli o wolność ojczyzny i teraz można żyć w wolnym kraju.
5. Oglądanie tablicy demonstracyjnej *Symbole narodowe*. Zwrócenie uwagi na godło Polski i barwy narodowe.
6. Nauka na pamięć fragmentu wiersza M. Łuczak *Biały Orzeł*:

„Czy wiesz, jaki to znak
w czerwonym polu biały ptak?
Wiem - odpowiedział Jędrzek mały -
To jest znak Polski - Orzeł Biały.”

7. Odczytanie przez nauczyciela wiersza Cz. Janczarskiego *Barwy Ojczyste*:

„Powiewa flaga, gdy wiatr się zerwie,
a na tej fładze, biel i czerwień,
czerwień to miłość,
biel serce czyste,
piękne są nasze barwy ojczyste.”

5-latki:

1. Przygotowanie kotylionów z okazji Dnia Niepodległości:
 - przygotowanie dwóch białych kółek o średnicy 6 cm i 10 cm;
 - przygotowanie paska bibuły o szerokości ok. 6 cm;
 - naklejanie tego paska bibuły dookoła większego koła, tworzy się falbanka dookoła kółka, część bibuły, która została po oklejeniu całego koła należy odciąć;
 - naklejenie mniejszego koła na środek kotylionu tak, żeby zakleić końcówki naklejonej wewnątrz bibuły;
 - kotylion można przypiąć bibułką lub nakleić dwustronną taśmą klejącą do ubrania.

*Katechizm polskiego dziecka*¹

Władysław Bełza

- Kto ty jesteś?
- Polak mały.
- Jaki znak twój?
- Orzeł biały.
- Gdzie ty mieszkasz?
- Między swemi.
- W jakim kraju?
- W polskiej ziemi.
- Czem ta ziemia?
- Mą ojczyzną.
- Czem zdobyta?
- Krwią i blizną.
- Czy ją kochasz?
- Kocham szczerze.
- A w co wierzysz?
- W Polskę wierzę.
- Coś ty dla niej?
- Wdzięczne dziecię.
- Coś jej winien?
- Oddać życie.

Temat: Stolice Polski w legendach

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna legendy związane z Krakowem i Warszawą
- wie, że jest Polakiem
- tańczy podstawowe kroki *Krakowiaka*

Pomoce: plansze demonstracyjne *Zabytki polskich miast*, *Mapa Polski*, *Symbole narodowe*, melodia *Krakowiaka*, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Polska* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Symbole narodowe* i zwrócenie uwagi na Syrenkę oraz napis Warszawa – stolica Polski. Wyjaśnienie terminu stolica.
2. Wyodrębnienie Warszawy na *Mapie Polski*, oglądanie tablicy demonstracyjnej przedstawiającej zabytki Polski – zabytki Warszawy.
3. Wyodrębnienie Syrenki. Odczytanie legendy *Warszawska Syrenka*.
4. Zabawa ruchowa *Jedzie pociąg z daleka*. Przejazd do kolejnego miasta - Krakowa.
5. Nauka podstawowych kroków *Krakowiaka*: cwału w przód i w bok. Następnie dobranie dzieci w pary (chłopiec i dziewczynka), cwałowanie w parze. Można dodać element, w którym chłopiec kłęczy na jedno kolanko, a dziewczynka tańczy wokół niego.

5-latki:

6. Wyjaśnienie dzieciom, że Warszawa nie jest pierwszą stolicą Polski. Odszukanie na tablicy demonstracyjnej *Mapa Polski* miast Gniezna i Krakowa.
7. Przedstawienie zabytków Krakowa z wykorzystaniem tablicy demonstracyjnej *Zabytki polskich miast*. Zwrócenie uwagi na smoka. Odczytanie legendy *O smoku wawelskim* lub przypomnienie jej z zajęć dotyczących biblioteki.

¹ *Antologia poezji dziecięcej*, Poznań: IBIS, 2010.

8. Przypomnienie legend: *Jurata królowa Bałtyku* oraz *Poznańskie koziołki*.
9. Wykonanie zadania w kartach pracy. Rysowanie mapy Polski po śladzie. Kolorowanie symboli z legend oraz dopasowywanie ich do określonych miast. Dzieci wykorzystują planszę demonstracyjną *Mapa Polski*.

Uwagi:

- Dzieci bardzo lubią legendę *O smoku wawelskim*, więc można ją również odczytać dzieciom 3, 4-letnim podczas innych zajęć.
- Zachęcamy do wykorzystania legendy *O smoku wawelskim* w wersji K. Makuszyńskiego.

*Warszawska Syrenka*¹

Dawno temu wśród pradawnej puszczy, na brzegu Wisły, stała rybacka osada. Krążyła w niej legenda o syrenie mieszkającej w głębinach Wisły, jednak nikt tej tajemniczej istoty dotąd nie widział. Czasami rybacy słyszeli tylko jej śpiew, gdy wracali w nocy z połowów. Jedni mówili, że to szum trzciny, lecz inni słyszeli jej śpiew z bliska i wiedzieli, że jest obdarzona cudownym głosem.

Pewnego dnia trzech rybacy spotkali się na brzegu.

- Jeśli złapiemy syrenę i zawieziemy ją księciu, dostaniemy mnóstwo złota - powiedział jeden z nich.
- Musielibyśmy wypłynąć w nocy na rzekę i ukryć łódź w nadbrzeżnych trzcinach. Ale trzeba by było wziąć ze sobą pochodnię, bo w ciemnościach niczego nie zobaczymy - dodał drugi.
- W takim razie poczekajmy do pełni księżyca. Wtedy będzie jaśniej i nie będziemy potrzebowali ognia - odezwał się trzeci. Pokiwali głowami i umówili się, że wypłyną za kilka dni, gdy księżyc będzie w pełni.

Kiedy nadeszła noc, zaczęli się w łodzi nieopodal brzegu, trzymając w dłoniach mocną sieć. Nie czekali zbyt długo. Syrena wypłynęła z fal i usiadła na jednym z przybrzeżnych głazów, a potem zaczęła śpiewać. Rybacy urzeczeni jej głosem przez dłuższą chwilę nie byli w stanie się poruszyć, aż wreszcie najstarszy z nich otrząsnął się i wyjął z kieszeni wosk.

- Zatkajcie tym uszy - powiedział, podając go towarzyszom.

Rybacy włożyli wosk w uszy i nie słysząc już urzekającego śpiewu syreny, zarzucili na nią sieć. Przerażoną wyciągnęli na brzeg i zanieśli do jednej z chat. Postawili na straży najmłodszego rybaka, a sami udali się przygotować wóz, którym zamierzali zawieźć syrenę do księcia. Młody rybak przyglądał się syrenie z zaciekawieniem i kiedy zobaczył, że otwiera usta, odetkał sobie uszy, aby usłyszeć co mówi.

- Wypuść mnie, proszę.

- Jak to? Mam ci uwolnić? - zapytał zdziwiony.

- Tak. Uwolnij mnie i chodź ze mną - odpowiedziała syrena i zaczęła cichutko nucić jedną ze swych pieśni.

Zauroczony jej głosem rybak wziął ją na ręce i zaniósł na brzeg Wisły. W tym czasie pozostali rybacy wrócili do chaty po syrenę. Gdy zobaczyli, że izba jest pusta, ruszyli w pogoń.

Lecz było już za późno. Syrena dopływała już do środka rzeki. Przestraszony krzykami młody rybak również skoczył do wody i płynął do syreny, mimo nawoływań pozostałych, aby wracał na brzeg. Syrena zatrzymała się jeszcze na chwilę i zawołała do stojących na brzegu:

- Śpiewałam dla was co noc, bo was polubiłam! Chciałam wam towarzyszyć, żeby w razie potrzeby ostrzec was przed niebezpieczeństwem! A wy złapaliście mnie jak zwykłą rybę i chcieliście sprzedać za garść złota! Dlatego was opuszczam. Jeżeli wrócę, to tylko z mieczem i tarczą, aby was bronić. Ale pojawię się tylko wtedy, gdy niebezpieczeństwo będzie tak wielkie, że sami sobie nie poradzicie.

Po tych słowach syrena zniknęła na zawsze. Nikt też już nigdy nie widział młodego rybaka, który podążył za nią.

Dziś na miejscu rybackiej wioski stoi wielkie miasto - Warszawa. Mieszkańcy nie zapomnieli o swojej syrenie. Na brzegu Wisły stoi jej pomnik. Z tarczą i mieczem uniesionym do góry, strzeże bezpieczeństwa miasta. Jednak do tej pory, pomimo różnych dziejów Warszawy, ani razu się nie pojawiła. A to oznacza, że wciąż jeszcze nie nadszedł czas wypełnienia jej obietnicy.

*Legenda o smoku wawelskim*²

Dawno temu, gdy polskimi ziemiami rządził król Krak, w Krakowie pojawił się smok. Było to ogromne zwierzę, o zielonej skórze, długim ogonie i paszczy wypełnionej ostrymi zębami. Smok zadomowił się w jamie pod zamkiem i żądał, aby raz w tygodniu składano mu ofiarę w postaci krowy. Jeżeli nie spełniono jego zachcianki, zabijał ludzi.

Na mieszkańców Krakowa padł błądy strach, jednak znalazło się kilku śmiałków, którzy twierdzili, że zdołają pokonać smoka. Niestety żaden z nich nie wracał z wyprawy do jamy potwora. Zarówno król, jak i poddani stracili już nadzieję na

1 <http://www.bajkowyzakatek.eu/2010/11/legendy-polskie-warszawska-syrenka.html>. (9.05.2013r.)

2 <http://www.bajkowyzakatek.eu/2010/11/legendy-polskie-o-smoku-wawelskim.html>. (9.05.2013r.)

ratunek. Co tydzień stada była boleśnie się kurczyły, gdyż smok wymagał zawsze najdorodniejszych sztuk. Martwiono się, co będzie, gdy pożre już wszystkie krowy.

Gdy wydawało się, że wszystko już stracone i lud Krakowa czeka zagłada, na dworze Kraka pojawił się ubogi szewczyk.

- Panie mój, myślę, że jestem w stanie pokonać dręczącego Was smoka - zwrócił się do króla, nisko się kłaniając.

W królewskiej sali rozbrzmiały śmiechy rycerzy.

- Patrzcie go, śmiałek się znalazł.

- Nie wiesz, że smoka nikt nie jest w stanie pokonać?

- Zabił już wielu wybitnych wojaków! Jak możesz się z nimi równać?

Jednak Krak był mądrym władcą i wiedział, że nie można marnować żadnej szansy na uwolnienie się od groźnej bestii.

- Dobrze, szewczyku. Pokonaj smoka, a zostaniesz sownie nagrodzony.

Szewczyk uklonił się i odszedł, obmyślając swój plan. Niebawem wszystko miał już przygotowane. Zabił najdorodniejszego

barana, jakiego udało mu się znaleźć, a potem wypchał go siarką i dokładnie zaszył. Zarzucił sobie go na plecy i udał się w kierunku smoczey jamy. Najciszej jak tylko potrafił zakradł się do samego wejścia, rzucił wypchanego barana i uciekł.

Wkrótce z grotty wyszedł smok, zwabiony zapachem świeżego mięsa i dostrzegając barana, natychmiast go pożarł. Siarka

ukryta w zwierzęciu od razu zaczęła działać, powodując u smoka ogromne pragnienie. Rzucił się w kierunku Wisły i pił,

pił, pił, pił... Wydawało się, że jeszcze chwila i wypije całą Wisłę! I wtedy nagle rozległ się ogromny huk. Smok wypił tak

dużo wody, że po prostu pękł. Pomysłowy chłopiec został bohaterem całego miasta, a król sownie go wynagrodził.

W Krakowie zaś do dziś, u stóp Wawelu, można zobaczyć Smoczą Jamę i ziejącą ogniem figurę wawelskiego smoka, upamiętniającą bohaterski czyn szewczyka.

Temat: Europa

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wie, że Polska leży w Europie
- wie, że Polska należy do Unii Europejskiej
- zna symbole związane z Unią Europejską
- rozumie korzyści płynące ze współpracy

5-latek:

- potrafi powiedzieć „Dzień dobry” w obcych językach

Pomoce: mapa polityczna Europy, nagranie hymnu Unii Europejskiej, pędzle, farby, kubki z wodą.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie mapy politycznej Europy - wskazywanie przez dzieci, gdzie leży Polska. Nauczyciel wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską, pokazując je na mapie. Dzieci starają się je policzyć. Następnie starają się policzyć, ile państw leży w Europie.
2. Wypowiedzi dzieci na temat innych europejskich państw - czy były w którymś z nich, czym się różnią od Polski, jak nazywają się mieszkańcy, w jakim języku mówią.
3. Współpraca między państwami - dzieci losują kartki z nazwami różnych państw (np. Niemcy, Czechy, Słowacja, Ukraina) szukają miejsca w sali gdzie jest ten podpis (zilustrowany flagą danego państwa) oraz materiały. Każde „państwo” posiada jeden z niezbędnych elementów: pędzle, kubki z wodą, farby, kartki. Zadaniem dzieci jest przygotowanie dużej flagi „swojego” państwa. Żeby zrealizować to zadanie dzieci muszą się porozumieć „między państwami” i wymienić materiałami.
4. Rozmowa na temat współpracy - wyjaśnienie dzieciom, że z państwami jest podobnie jak w poprzednim zadaniu - dzięki współpracy łatwiej jest realizować pewne cele. Wyjaśnienie, że Unia Europejska jest wspólnotą kilkunastu Państw Europejskich, które postanowiły współpracować dla wspólnych korzyści. Państwa te pomagają sobie wzajemnie.
5. Zapoznanie dzieci z wyglądem flagi Unii Europejskiej i jej symboliką. Wysłuchanie *Ody do radości* - hymnu Unii Europejskiej.
6. Wykonanie przez dzieci, w grupach 4 osobowych, flagi Unii Europejskiej (odrysowanie na niebieskich kartkach okręgu, wycięcie ze złotego papieru samoprzylepnego 12 gwiazdek, przyklejenie ich na obwodzie koła).

5-latki:

7. Nauka mówienia „Dzień dobry” w innych językach: nauczyciel pyta dzieci, czy któreś z nich potrafi mówić „Dzień dobry” w jakimś innym języku. Jeśli tak, mówi, a dzieci powtarzają, jeśli nie, nauczyciel sam mówi w znanych mu językach, a dzieci powtarzają. Warto przywitania powtarzać przez kilka dni, żeby utrwaliły się w pamięci.

Temat: Polska - od morza do Tatr

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa, co jest niezbędne w czasie wycieczki w góry oraz nad morze
- wskazuje na mapie Polski góry i morze
- określa źródła i ujścia największych rzek w Polsce - Wisły i Odry

Pomoce: widokówki/zdjęcia przedstawiające polskie morze i góry, długa skakanka lub sznurek, plansza demonstracyjna *Mapa Polski*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie widokówek/zdjęć przedstawiających polskie morze i polskie góry. Rozmowa na temat ulubionych miejsc spędzania wakacji przez dzieci. Zadanie pytania czy wolą morze, czy góry?
2. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Krajobrazy polskie*. Dzieci chodzą po sali przy dźwiękach dowolnej melodii. Gdy nauczyciel podniesie do góry ilustrację:
 - morza – dzieci kładą się na dywanie i naśladują pływanie w wodzie;
 - gór – dzieci naśladują wspinanie się po wysokich szczytach gór.
3. Grupowanie obrazków i porównywanie liczebności otrzymanych zbiorów. Dzieci przeliczają widokówki w obu zbiorach: określają, w której grupie i o ile jest więcej niż w drugiej lub czy w obu zbiorach widokówek jest tyle samo.

5-latki:

4. Jesteśmy w górach: rozmowa na temat możliwości spędzania wolnego czasu w górach zarówno w zimie, jak i w lecie oraz wymienianie charakterystycznych rzeczy, które należy zabrać ze sobą w czasie wycieczki w góry.
5. Ustalenie odległości morza od gór poprzez wskazanie ich na mapie.
6. Wskazywanie na mapie polskich gór - Karkonosze, Karpaty, Tatry, Bieszczady oraz najwyższego szczytu w Polsce - Rysy (2499 m. n.p.m.) oraz w pobliskich Karkonoszach - Śnieżka (1602 m. n.p.m.).
7. Płyniemy rzeką: poszukiwanie Wisły (największej rzeki w Polsce) oraz Odry (drugiej największej rzeki), a także pozostałych rzek na mapie Polski i przesuwanie palcem do źródła do ujścia. Wyjaśnienie terminów źródło i ujście rzeki.
8. Zabawa ruchowa kształtująca postawę ciała *Płyną statki Wisłą i Odrą*. Dzieci ustawiają się w dwóch rzędach, tworząc dwie najdłuższe rzeki Polski – Wisłę i Odrę. Pierwszy rząd to Wisła, drugi – Odra. Po każdej rzece płynie statek, czyli piłka podawana z ręki do ręki nad głowami. Wygrywa rząd, który wykona zadanie poprawnie i szybko.
9. Słuchanie fragmentu książki E. Ostrowskiej *Narodziny rzeki* - wyobrażanie sobie drogi Wisły z gór do morza.
10. Wyprawa nad morze - określenie, kiedy najczęściej wybieramy się nad morze i co powinniśmy ze sobą zabrać.
11. Wskazywanie Morza Bałtyckiego na mapie Polski oraz miejscowości, w której mieści się przedszkole. Określenie odległości tych dwóch punktów.
12. Zabawa ruchowa: *Uciekamy przed falami*. Dzieci ustawiają się w szeregu, na podłodze przed dziećmi leży linia (może być to skakanka, sznurek itp., która jest morską falą). Dwoje chętnych dzieci, które trzyma linę na końcach, przemieszcza się z nią w poprzek sali. Dzieci trzymające rozciągniętą linę zbliżają się do dzieci stojących w szeregu. Aby pokonać falę, należy przez nią przeskoczyć. Dzieci stojące w szeregu przeskakują przez zbliżającą się linę. Uwaga! Lina podczas zabawy powinna przesuwać się po podłodze.

Narodziny rzeki¹

Elżbieta Ostrowska

Okolica, gdzie Wisła bierze swój początek jest górzysta, ale góry nie są tak wysokie jak w Tatrach. Mają łagodne zbocza porośnięte pięknymi lasami. Jedna z gór nosi nazwę Barania Góra. Z Baraniej Góry wypływają dwa strumienie. Jeden to Biała Wisielka, a drugi Czarna. Czarna Wisielka wysycha się z ziemi, która w tym miejscu jest ciemna, dlatego nazywa się Czarna. Biała Wisielka wytryska ze skały, płynie szybko, woda jest jasna, srebrzy się na tle skał i stąd nazwa Biała Wisielka. Spływają do niej różne górskie strumyki, przybywa jej wody, spływa po zboczu Baraniej Góry, skacze po kamieniach. Rosną tu piękne lasy. Latem i zimą można tu spotkać wielu turystów, którzy chcą zobaczyć miejsce, w którym Czarna Wisielka spotyka się z Białą i tworzą Wisłę. Jest ona tu jeszcze płytka, niezbyt szeroka, wodę ma bardzo czystą, widać każdy kamień na dnie i nawet pstrągi – ryby, które żyją tylko w bardzo czystej wodzie, o szybkim prądzie. Do Wisły wpada wiele różnych strumieni, rzek. Przybywa jej wody, staje się coraz większą, szerszą i potężniejszą rzeką. Płynie przez cały nasz kraj, przez środek Polski, z gór aż do morza, do Bałtyku.

Temat: Polskie symbole

Cele

3, 4 i 5-latek:

- używa określeń wielkości
- przelicza i porównuje wielkości
- zna zabytki i symbole narodowe

5-latek:

- zauważa podobieństwa i różnice pomiędzy flagami różnych państw

Pomoce: kontury mapy Polski - dla każdego dziecka, zdjęcia znanych zabytków polskich miast, plansza z mapą Polski, kserokopie zdjęć zabytków - dla każdego dziecka, **dotatkowo dla 5-latków:** album lub atlas z flagami i godłami różnych państw, karta pracy *Polskie symbole z zeszytu nr 2*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie zdjęć zabytków. Próby nazywania ich i przyporządkowywania do konkretnych miast. Podział zabytków na zbiory (np. budynki, pomniki itp.).
2. Szukanie przez dzieci odpowiedzi na pytanie, jak na podstawie zdjęcia możemy stwierdzić co jest większe, a co mniejsze (np. w budynkach po ilości pięter - licząc okna, w pomnikach po drzewach w tle itp.). Próby określenia co jest większe, a co mniejsze.
3. Oglądanie mapy Polski i przyczepianie zdjęć zabytków w odpowiednich miejscach - tam, gdzie są miasta, w których się znajdują.
4. Nauczyciel prosi dzieci, aby starały się dobrze przyjrzeć teraz mapie i przyczepionym zabytkom (około 2 minut) i jak najlepiej zapamiętały ich położenie. Następnie zasłania mapę. Zadaniem dzieci jest próba odtworzenia układu z dużej mapy na mapkach konturowych - każdy na swojej.

5-latki:

5. Chętne dzieci opowiadają co udało im się dopasować i gdzie - używając określeń góra, dół, prawa, lewa. Pozostałe dzieci mają szansę poprawić lub dopasować zdjęcia, których nie udało się wcześniej ułożyć. Następnie nauczyciel pokazuje ponownie mapę - dzieci mają szansę samodzielnie sprawdzić poprawność wykonania zadania.
6. Rozmowa na temat godła i flagi Polski. Oglądanie godeł i flag różnych państw, szukanie podobieństw do flagi i godła Polski.
7. Karta pracy *Polskie symbole* - łączenie ze sobą flagi Polski, kolorowanie warszawskich Syrenek.

Uwagi:

- Dobrze jest wyszukać zabytki z okolic miejscowości, w której jest przedszkole.

¹ E. Ostrowska *Narodziny rzeki*, Warszawa: Zrzeszenie Księgarstwa, 1986.

Temat: Mapa Polski

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wskazuje na mapie Polski morze, rzekę i jezioro
- określa na mapie Polski rejon gór
- wskazuje na mapie Polski rejon położenia stolicy

5-latek:

- wskazuje na mapie stolicę kraju - Warszawę
- wskazuje na mapie Polski Morze Bałtyckie oraz rzekę Wisłę
- rozpoznaje na mapie Europy kontur Polski

Pomoce: dwa arkusze papieru pakowego, papier z makulatury, bibuła (niebieska, pomarańczowa, żółta i zielona), papier (różne wzory: w paski, kratkę, kropki), cztery duże czerwone koła (średnica ok. 10cm), klej, nożyczki, plansza *Mapa Polski*, tablica demonstracyjna z zabytkami miast, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Mapa Polski* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Przed zajęciami: nauczyciel wykorzystując dwa arkusze papieru pakowego rysuje i wycina kontur mapy Polski. Nie skleja części mapy, mapa będzie złożona w trakcie zajęć przez dzieci.
2. Nauczyciel pokazuje kształt Polski na mapie. Wspólnie z dziećmi stara się odczytać jak najwięcej informacji: nazwy rzek, jezior, nazwę morza, gór, nazwy największych miast. Dzieci składają mapę z dwóch części papieru pakowego. Nauczyciel prezentuje godło Polski oraz flagę i przybliża znaczenie symboli narodowych.
3. Nauczyciel dzieli dzieci na dwa zespoły. Każdy zespół wykleja jedną część mapy kolorowymi kwadratowymi i prostokątnymi karteczkami we wzory (jest to imitacja ukształtowania terenu i pól widzianych z lotu ptaka). Po skończonym wyklejaniu, następuje złożenie mapy i sklejenie elementów w całość.
4. Zabawa ruchowa: sprzątanie niewykorzystanych materiałów w rytm piosenki *Jedzie pociąg z daleka*.
5. W oparciu o Mapę Polski, dzieci wyklejają niebieską bibułą Morze Bałtyckie oraz rzekę Wisłę. Z pogniecionego papieru makulaturowego formują i przyklejają góry.

5-latki:

6. Zaznaczenie na mapie Polski miast: Warszawy (stolicy), Krakowa, Wrocławia i Gdańska
7. Karta pracy *Mapa Polski* z zeszytu nr 4. Zaznaczenie kropkami na mapie Polski czterech miast: Warszawy, Krakowa, Gdańska i Wrocławia. Naklejenie mapy w dolnej części kartki A4 (kartka w orientacji pionowej), w górnej części przyklejenie godła Polski (z tej samej karty pracy).

Temat: Wycieczka po Polsce – część 1

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia Warszawę jako stolicę Polski
- opisuje charakterystyczne zabytki Warszawy i Krakowa

5-latek:

- wskazuje na mapie Polski orientacyjne położenie Warszawy i Krakowa

Pomoce: tablica demonstracyjna *Zabytki polskich miast*, kosze z rekwizytami (ilustracje przedstawiające herby Warszawy i Krakowa, widokówki i ilustracje zabytków i pomników, ilustracje związane z legendami, stroje, charakterystyczne pamiątki), kartki A4, klej, nożyczki, farby i pędzle, **dotatkowo dla 5-latków:** Syrenka z karty pracy *Mapa Polski* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

W oparciu o stworzoną mapę (scenariusz *Mapa Polski*) zaplanowanie wycieczki po polskich miastach.

1. Zabawa ruchowa: wycieczka krajoznawcza po Polsce. Dzieci stoją w miejscu i rozkładają szeroko ręce – udają lot samolotem. Przemieszczanie się po sali w poszukiwaniu dwóch ukrytych koszy z rekwizytami. Każdy kosz zawiera ilustracje i rekwizyty nawiązujące do charakterystycznych zabytków, legend, strojów miast Warszawy i Krakowa.
Etap 1: Jesteśmy w Warszawie.
2. Odnalezienie na mapie Polski miasta Warszawy (przypomnienie, że Warszawa jest stolicą Polski, oraz że przepływa przez nią rzeka Wisła). Oglądanie książek i widokówek z warszawskimi zabytkami.
3. Praca manualna: układanki. Naklejenie wybranych przez nauczyciela ilustracji na kartkę A4, rozcięcie ilustracji na kilka części. Dzieci układają i wymieniają się przygotowanymi przez siebie układankami.
Etap 2: Jesteśmy w Krakowie.
4. Zabawa ruchowa: lecimy samolotem do kolejnego miasta.
5. Odnalezienie na mapie Polski miasta Krakowa, przypomnienie, że Kraków był dawniej stolicą Polski. Oglądanie książek i widokówek z krakowskimi zabytkami, opisywanie strojów krakowskich, Lajkonika. Przypomnienie legendy o smoku ze Smoczej Jamy.
6. Praca plastyczna: malowanie farbami smoka w Smoczej Jamie.
7. Zwrócenie uwagi, że przez Warszawę i Kraków przepływa rzeka Wisła. Zaśpiewanie piosenki *Płynie Wisła, płynie*.

5-latki:

8. Praca plastyczna: naklejenie Syrenki z zeszytu nr 4 na kartkę A4, domalowanie cokołu oraz otoczenia i stworzenie pomnika Syrenki.

Temat: Wycieczka po Polsce – część 2

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje charakterystyczne zabytki Wrocławia i Gdańska
- konstruuje łódki z nakrętek
- lepi z plasteliny figurki krasnali

5-latek:

- wskazuje na mapie Polski orientacyjne położenie Gdańska i Wrocławia

Pomoce: Mapa Polski, tablica demonstracyjna *Zabytki polskich miast*, kosze z rekwizytami nawiązującymi do miast: Wrocławia i Gdańska (ilustracje przedstawiające herby, pocztówki i ilustracje zabytków i pomników, lustracje związane z legendami, stroje, charakterystyczne pamiątki), plastelina, nakrętki, styropianowe tacki, wytłoczki po jajkach, małe patyczki, kartki, kredki, miska z wodą.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Na bazie stworzonej mapy (scenariusz *Mapa Polski*) zaplanowanie wycieczki po miastach Polski.

1. Zabawa ruchowa: wycieczka krajoznawcza po Polsce (kontynuacja zabawy, odwiedzenie Wrocławia i Gdańska).
Etap 1: Wycieczka do Wrocławia.
2. Odnalezienie na mapie Polski miasta Wrocławia, obejrzenie herbu miasta, przypomnienie, że przez Wrocław przepływa rzeka Odra. Oglądanie książek i pocztówek z wrocławskimi zabytkami, prezentacja wrocławskich krasnali. Przypomnienie znanych legend, *Quiz wiedzy o Wrocławiu*.
3. Praca manualna: ulepienie z plasteliny krasnala. Prezentacja prac – nazwanie i przedstawienie ulepionych krasnali.
Etap 2: Wycieczka do Gdańska.
4. Zabawa ruchowa: lecimy samolotem do kolejnego miasta.
5. Odnalezienie na mapie Polski Gdańska, obejrzenie herbu miasta. Oglądanie książek i pocztówek z zabytkami.
6. Praca manualna: stworzenie żaglówek z nakrętek po napojach, styropianowych tacek lub wytłoczek po jajkach (do nakrętki przy pomocy plasteliny przyczepiony patyczek z papierowym żaglem). Zaprojektowanie wzorów na żaglach. Regaty żaglówek w misce z wodą.

Tydzień 13 – Eksperymentujemy

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 13

Temat tygodnia: Eksperymentujemy

Cele ogólne:

- poznanie grupy instrumentów strunowych
- kształtowanie słuchu fonematycznego
- kształtowanie umiejętności przeprowadzania prostych doświadczeń i wyciągania z nich wniosków
- kształtowanie nawyków bezpiecznego zachowania się podczas przeprowadzania doświadczeń

Pomoce: 2 balony dla każdego dziecka, kilka balonów dodatkowych, szpilka, waga lub kij, książki, piórko, papierki, samolot z papieru, latawiec, tablica interaktywna z dostępem do Internetu, lizaki dla każdego dziecka, świeczka, podgrzewacze, miska z wodą, 2 papierowe spirale na nitkach, 4 arkusze szarego papieru, kostki do gry, figury geometryczne, piłeczki pingpongowe, woreczki foliowe lub reklamówki, ręcznik papierowy, słomki do napojów, baloniki wodne, butelki, podstawki do makiet, talerze i kubki jednorazowe, tektura, papier, folia aluminiowa, papier pakowy, guziki, maski ochronne na twarz, okulary ochronne, fartuch ochronny, czajnik, lusterko.

Aplikacja interaktywna: *Eksperyment, Krążenie wody w przyrodzie.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Utwór muzyczny: <i>Pizzicato</i> L. Delibes, <i>Jesień</i> A. Vivaldiego. 7. Zajęcia dydaktyczne. 				
Eksperymentujemy – powietrze	Ogień	Pięć	Powietrze	L – jak...
Eksperymentujemy – powietrze				
Instrumenty strunowe – eksperymenty	Woda	Seria eksperymentów	Bezpieczeństwo podczas eksperymentów	Konstruowanie maszyny
			Bezpieczeństwo podczas eksperymentów	

Temat: Eksperymentujemy – powietrze

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie rolę powietrza w życiu człowieka
- przeprowadza proste doświadczenia związane z powietrzem

5-latek:

- wymienia przedmioty, które są skonstruowane w taki sposób, że mogą latać
- koloruje według kodu literowego

Pomoce: balon dla każdego dziecka, kilka balonów dodatkowych, szpilka, waga szalkowa, lub kij, książki, piórko, papierki, samolot z papieru, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Latawce* z zeszytu nr 1, latawiec, tablica interaktywna z dostępem do Internetu.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wymienienie, co jest niezbędne człowiekowi do życia (woda, pożywienie i powietrze).
2. Nauczyciel opowiada dzieciom, że powietrze to mieszanina gazów, składająca się z tlenu, azotu i innych gazów, dzięki której człowiek może oddychać. Powietrze jest bezbarwne, więc nie możemy go zobaczyć. Możemy jednak powietrze złapać.

Eksperyment I – Dzieci nadmuchują balony. Nauczyciel wyjaśnia, że wewnątrz balonika znajduje się powietrze. Dzieci porównują, w którym balonie jest najwięcej powietrza. Zamiast balonów można wykorzystać woreczek foliowy. Po zawiązaniu balona dzieci mogą go naciskać, w ten sposób obserwują jak powietrze przesuwa się z jednego miejsca na drugie – powietrze jest sprężyste.

3. Dzieci zastanawiają się, czy powietrze coś waży.

Eksperyment II – Nauczyciel nadmuchuje dwa balony do jednakowej wielkości. Na wadze lub stworzonej równoważni (kij z zaczepem na środku), należy powiesić balony tak, by waga była w równowadze. Wybrane dziecko przebija szpilką jeden z balonów, wówczas balon napełniony powietrzem przeważa. Wniosek jest taki, że balon z powietrzem jest cięższy, więc powietrze ma określony ciężar.

4. Dzieci zastanawiają się, czy powietrze się rusza.

Eksperyment III – Dzieci siedzą na dywanie z dowolną książką w rękach. Nauczyciel pyta, czy dzieci czują jakiś ruch powietrza. Jeśli nie ma przeciągu w sali, to powietrze jest nieruchomo. Nauczyciel poleca dzieciom, by poruszały książkami w pobliżu swojej twarzy. Dzieci czują powiew wiatru i z pomocą nauczyciela wnioskuje, że wiatr jest wprawieniem powietrza w ruch. Można również chwilę powachlować się książkami - raz mocniej, raz wolniej i w ten sposób sterować szybkością wiatru.

5. Nauczyciel pyta dzieci, co to jest latanie. Wyszukiwanie przykładów tego, co lata. Nauczyciel podkreśla, że latanie może odbywać się dzięki wykorzystaniu powietrza.

Eksperyment IV – dzieci wybierają różne przedmioty z sali i sprawdzają czy unoszą się w powietrzu. Nauczyciel przygotowuje samolot z papieru, piórko oraz malutki papierek. Dzieci po kolei sprawdzają czy ich przedmioty latają (wszystkie), opadną na ziemię szybko. Nauczyciel pokazuje dzieciom, w jaki sposób spada piórko i klocek. Piórko spada wolniej. Następnie nauczyciel pokazuje jak spada pluszowa zabawka i mały papierek. Papierek spada wolniej. Nauczyciel puszcza samolot papierowy, który przez chwilę leci. Wspólne wyciąganie wniosków: to, co cięższe spada szybko, nie może lecieć, a to, co lekkie dłużej utrzymuje się w powietrzu. Dzięki specjalnej konstrukcji samolot może latać.

5-latki:

6. Nauczyciel rozpoczyna rozmowę, że jest więcej rzeczy, które mają specjalną budowę, dzięki której mogą latać. Dzieci próbują wymienić te przedmioty.
7. Nauczyciel demonstruje na tablicy interaktywnej przedmioty, które wymieniają dzieci. Pokazuje również mniej znane przedmioty latające: parolotnie, lotnie, balony, spadochrony, latawce. Jeśli jest możliwość to demonstruje prawdziwy latawiec i omawia jego budowę pozwalającą unosić się w powietrzu.
8. Wykonanie ćwiczenia w kartach pracy – kolorowanie latawca według literowego wzoru.

Temat: L jak ...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wykonuje ćwiczenia aparatu artykulacyjnego, zwłaszcza języka
- rozwiązuje zagadki słowne

5-latek:

- rozpoznaje literę l i L
- czyta globalnie wyrazy rozpoczynające się literą l: lizak, lody, lalka, lampa
- potrafi podać przykład wyrazu rozpoczynającego się głoską l
- liczy wyrazy w zdaniach

Pomoce: lizak dla każdego dziecka, obrazki do globalnego czytania (lody, lizak, lala, lampa), dodatkowo dla 5-latków: plansza demonstracyjna *Alfabet*, karta pracy *Literka L* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nawiązanie do zajęć związanych z lataniem i latawcem. Na podstawie planszy demonstracyjnej *Alfabet* wyodrębnienie pierwszej głoski w wyrazie latawiec.
2. Rozwiązywanie zagadek:

Zimne, słodkie i pachnące,
w waflu kulki w dni gorące. (lody)

Sosnowy, dębowy, stary lub młody
Rosną w nim grzyby i jagody. (las)

Gdy o schludny wygląd dbacie,
do mnie często zagładcie. (lustro)

Ulubiona zabawka dziewczynek
szmaccianka, Barbi lub też murzynek. (lala)

Ten cukierek z patyczkiem,
uwielbiasz lizać języczkiem. (lizak)

Na biurku stoi, wisi na suficie,
wieczorem i w nocy oświetla życie. (lampa)

3. Globalne czytanie wyrazów: lalka, lampa, lizak, lody. Opis przedmiotów znajdujących się na ilustracjach. Układanie zdań z wykorzystaniem tych wyrazów. Liczenie wyrazów w ułożonych zdaniach.
4. Nauczyciel pyta dzieci, co można lizać. Rozdaje dzieciom lizaki (muszą być małe i raczej płaskie, papierki należy zachować).
5. Ćwiczenia języka z wykorzystaniem lizaków. (Każde ćwiczenie należy powtórzyć kilkakrotnie).
 - Lizak jest oddalony od ust, dziecko wystawia język i próbuje dosięgnąć lizaka, język ustawia się w grot.
 - Lizanie lizaka, który jest przed ustami, język na płasko przesuwają się do góry do dołu i od dołu do góry oraz od boku do boku.
 - Dotykanie lizaka językiem i chowanie języka do jamy ustnej, dziecko trzyma lizak przed ustami i wysuwa język z buzi, dotyka czubkiem języka lizak i szybkim ruchem chowa język do buzi.
 - Lizak jest ustawiony na wysokości nosa, zadaniem dziecka jest próba dosięgnięcia językiem lizaka i schowanie języka do jamy ustnej, podobne ćwiczenie wykonuje się z lizakiem ustawionym na wysokości brody.
 - Dziecko lizakiem smaruje usta, a następnie językiem zlizuje smak. Język przesuwają się dokładnie od kącika do kącika ust na górnej i dolnej wardze.
 - Lizak ustawiony jest przed ustami, a dziecko na lizaku „rysuje” kółka lizakiem.
 - Lizak jest położony na języku, a zadaniem dziecka jest zasysanie go do podniebienia.

6. Zabawa ruchowa: *Sklep ze słodyczami* (na zasadzie zabawy *Salatka owocowa*). Dzieci siedzą w kręgu, nauczyciel przydziela dzieciom rolę, wskazuje kolejno na dzieci i wymienia nazwy słodyczy: lizak, lody, cukierek, żelek, czekolada. Nauczyciel podaje kolejne nazwy, a zadaniem dziecka jest obiegnięcie koła i powrót na swoje miejsce. Dla utrudnienia nauczyciel może w jednym czasie podać również dwie, trzy lub cztery nazwy.
7. Zabawy z sylabami. Nauczyciel wyodrębnia pierwszą sylabę z wyrazu lizak, czyli - li. Dzieci powtarzają sylabę na różne sposoby – wolno, szybko, cicho, głośno, śpiewnie; można zaśpiewać wybraną piosenkę wypowiadając tylko tę sylabę. Podobne zabawy przeprowadza się z innymi sylabami: la, lo, lu, ly, le. Jest to ważne ćwiczenie potrzebne do pionizacji języka.

5-latki:

8. Pisanie literki l i L w powietrzu (patrzac na planszę demonstracyjną). Pisanie liter na plecach kolegi.
9. Wypychanie liter z kart pracy, ozdobienie konturu litery w wybrany sposób oraz rysowanie przedmiotów rozpoczynających się głoską l. Należy zachęcić dzieci, żeby wymyśliły inne wyrazy niż te, które pojawiły się podczas zajęć.

Uwagi:

- Po zakończonych zajęciach (po zjedzeniu lizaków) należy umyć zęby.

Temat: Instrumenty strunowe – eksperymentujemy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje po wyglądzie i sposobie grania instrumenty strunowe
- potrafi wydobyć dźwięk z instrumentu strunowego za pomocą techniki *pizzicato*
- aktywnie słucha utworu muzyki klasycznej według Batti Strauss – wykonuje rytmiczne ruchy

Pomoce: utwór *Pizzicato* L. Delibes, plansza demonstracyjna *Świat muzyki*, aplikacja interaktywna *Instrumenty muzyczne*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel proponuje wspólne poszukiwanie przedmiotów wydających dźwięki. Dzieci chodzą po sali i wybierają sobie dowolną rzecz, stają obok niej. Wydobywanie dźwięków z wybranych przedmiotów. Próby określenia jaki jest ten dźwięk – głośny, cichy, wysoki, niski itp.
2. Oglądanie planszy *Świat muzyki* – wyszczególnienie grupy instrumentów strunowych, a wśród nich smyczkowych.
3. Zabawa z wykorzystaniem aplikacji interaktywnej *Instrumenty muzyczne*. Wybranie planszy instrumenty strunowe. Omówienie sposobu grania na tego typu instrumentach (wprowadzenie w ruch strun za pomocą dłoni, smyczków lub klawiszy). Zabawa z aplikacją – dzieci naciskają poszczególne instrumenty i słuchają, jakie dźwięki wydają. Wykonanie zadania na tablicy – dzieci słuchają dźwięku instrumentu i naciskają instrument, który go wydaje. Przez całą tę zabawę nauczyciel wymawia nazwy instrumentów.
4. Zwrócenie uwagi na instrumenty smyczkowe i na dwa sposoby grania na nich: za pomocą smyczka i za pomocą palców (*pizzicato*).
5. Wysłuchanie utworu *Pizzicato* L. Delibes. Dobrze, jeśli jest możliwość znalezienia w Internecie filmu przedstawiającego granie tym sposobem, żeby dzieci mogły najpierw to zobaczyć.
6. Dzieci siedzą i ponownie słuchają utworu *Pizzicato* L. Delibes, w charakterystycznym momencie (akcentowanym mocniejszym szarpnięciem strun) wspólnie z nauczycielem klaszczą dwa razy w dłonie.
7. Dzieci stoją – w charakterystycznym momencie tupią.
8. Dzieci siedzą w taki sposób, by mogły w odpowiednim momencie uderzać paluszkami o podłogę.

Uwagi:

- Dzieci młodsze, zwłaszcza bez treningu rytmicznego, będą miały problem z wykonywaniem tych zadań, ale mogą sobie poradzić, jeśli będą patrzeć na nauczyciela. Przy kolejnych powtórzeniach zapoznają się z melodią i będą bardziej samodzielne. Nie należy się zniechęcać, jeśli dzieci będą wykonywały ruchy nierytmicznie.
- Film pokazujący granie sposobem *pizzicato* dostępny jest na stronie <http://www.youtube.com/watch?v=DU1ZzKIP5aQ>.

Temat: Ogień

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna właściwości ognia
- wyciąga wnioski i poprawnie wypowiedzania się
- poznaje świat poprzez doświadczenia i obserwacje

Pomoce: zapalki, świeczka, kartka papieru, podgrzewacz, miska z wodą (najlepiej zabarwioną), 2 papierowe spirale (wycięte z koła) na nitkach, **dodatkowo dla 5-latków:** 4 arkusze szarego papieru, papier kolorowy, kleje, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa kierowana na temat ognia: wymienianie przez dzieci korzyści i niebezpieczeństw związanych z ogniem.
2. Odpalenie świeczki za pomocą zapalki. Wypowiedzi dzieci na temat tego jaki jest ogień. Nauczyciel tym razem odpala zapalkę od świeczki. Kolejną zbliża powoli do płomienia (zapala się zanim go dotknie)- rozmowa z dziećmi na ten temat (nie tylko sam płomień, ale także gorące powietrze może odpalić zapalkę).
3. *Ciepłe powietrze unosi się do góry* - nauczyciel przyczepia do sznurka dwie spiralki z papieru. Pod jedną z nich ustawia odpalony podgrzewacz. Dzieci obserwują, że spiralka ogrzana ciepłym powietrzem zaczyna się ruszać. Rozmowa z dziećmi dlaczego tak się dzieje.

5-latki:

4. Co się pali? - rozmowa z dziećmi. Nauczyciel może pokazać na kilku przedmiotach proces spalania (kartka papieru, drewniana wykałaczka, kamień, metal itp.) - dobrze, gdy w pobliżu ma miskę z wodą.
5. *Jak można zgasić świeczkę?*- krótka rozmowa i słuchanie pomysłów dzieci. Nauczyciel realizuje wybrane pomysły (dmucha, zalewa wodą). Nauczyciel nakrywa palący się podgrzewacz szklanką - dzieci obserwują jak ogień gaśnie. Można próbować nakrywać większymi lub mniejszymi naczyniami. Podkreślenie, że ogień potrzebuje powietrza, żeby się palić i jak się kończy to gaśnie.
6. Nauczyciel mówi, że lepiej można to zaobserwować podczas kolejnego pokazu: umieszcza zapalony podgrzewacz na talerzu z zabarwioną wodą, po chwili przykrywa go szklanką. Dzieci obserwują jak poziom wody pod szklanką się podnosi, zastępując wypalony tlen ze szklanki.
7. Nauczyciel dzieli dzieci na 4 grupy - każda grupa losuje temat pracy plastycznej: *Co się pali, a co nie, Zasady bezpiecznego obchodzenia się z ogniem, Zagrożenia jakie może nieść ogień, Korzyści jakie mamy z ognia*. Dzieci realizują dany temat w swojej grupie - mają do dyspozycji papier kolorowy, kleje, nożyczki, bibułę, kredki i arkusz szarego papieru.
8. Omówienie i wystawa prac.

Wersja trudniejsza:

- W słoneczny dzień na cienkiej kartce lub bibułce za pomocą lupy skupiamy promienie słoneczne. Dzieci obserwują, jak powstaje ogień. Jest to dobry początek do rozmowy na temat, jakie niebezpieczeństwo niesie wyrzucanie butelek w lesie.

Uwagi:

- Zajęcia można uatrakcyjnić poprzez prowadzenie ich przy pomocy pacynki - Dziadka Naukowca.

Temat: Pięć

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna cyfrę pięć
- rozumie pojęcia zbioru - tworzy zbiory pięcioelementowe
- rozróżnia figury geometryczne
- zna obraz graficzny cyfr 1, 2, 3 i 4

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfrę 5

Pomoce: obraz graficzny cyfry 5, puzzle - cyfra 5 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, figury dla każdego dziecka (kilka kwadratów w różnych kolorach i różnej wielkości, kilka trójkątów w różnych kolorach i różnej wielkości, kilka kół w różnych kolorach i różnej wielkości), **dotatkowo dla 5-latków:** 2 lub 3 kostki do gry, kartki z cyframi 1-5, wyraz *pięć* do czytania globalnego, karta pracy *Cyfra 5* i karta pracy *Cyfra 5 - po śladzie* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci rzeczy, których jest w sali pięć.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry pięć - wypowiedzi co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry pięć.
3. Zabawa ruchowa- dzieci dobierają się w grupy pięcioosobowe i budują z siebie cyfrę pięć.
4. Określanie, czego mamy w organizmie co najmniej po pięć - palce u rąk, palce u nóg.
5. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę pięć* - dzieci dostają kartki z cyfrą pięć i tworzą z niej dowolny obrazek.
6. Wykonywanie 5 przysiadów, 5 podskoków obunóż, 5 kłaśnieć w ręce itp.
7. Układanie zbiorów pięcioelementowych - dzieci układają zbiory pięcioelementowe z figur geometrycznych, same ustalają kryterium (kształt, kolor lub wielkość).

5-latki:

8. Nauczyciel prosi 5 osób o ustawienie się w jednym rzędzie, następnie rozdaje dzieciom kartoniki z cyframi 1-5 tak, aby osoby trzymające nie widziały posiadanej cyfry. Zadaniem pozostałych dzieci jest ustawić kartoniki w odpowiedniej kolejności, używając imion kolegów - proszą o przesunięcie się danej osoby o jedno miejsce w daną stronę - lewo lub w prawo/ w stronę okna lub drzwi itp.
9. Zapoznanie dzieci w zapisem słownym cyfry 5 - czytanie globalne wyrazu pięć.
10. Zabawa z kostkami - dzieci ustalają ile oczek musi być na dwóch lub trzech kostkach, żeby wynik wynosił pięć. Ustalają też, ile trzeba odjąć od 8, 7 i 6 na kostkach, żeby wyszło pięć.
11. Układanie cyfry pięć z liczmanów, sznurka, klocków itp.
12. Zabawa ruchowa: dzieci do muzyki ruszają się swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie, dobierają się w grupy zgodnie z kartką podniesioną przez nauczyciela, na której widnieje cyfra 1, 2, 3, 4 lub 5.
13. Karta pracy *Cyfra 5* i karta pracy *Cyfra 5 - po śladzie* - kolorowanie piątego obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 5.

Temat: Powietrze

Cele

3, 4 i 5-latek:

- ćwiczy wydolność oddechową
- zna właściwości ognia
- wyciąga wnioski i poprawnie wypowiedzania się
- poznaje świat poprzez doświadczenia i obserwacje

Pomoce: piłeczki ping-pongowe, foliowe worki lub reklamówki, suszarka do włosów, balony, miska z wodą, plastikowy przezroczysty kubek, ręcznik papierowy, **dotatkowo dla 5-latków:** słomki do napojów, małe baloniki (wodne), karta pracy *Kropki* na kostkach z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa oddechowa: *Wyscigi piłeczek* - dzieci ostawiają tory np. z książek. Każde otrzymuje piłeczkę ping-pongową, dmuchając na nią starają się, aby jak najszybciej pokonała tor. Rozmowa z dziećmi na temat zabawy - co sprawia, że piłeczki poruszają się, gdy na nie dmuchamy.

2. *Powietrze jest wszędzie* - nauczyciel pokazuje dzieciom plastikowy kubek i pyta dzieci, czy ich zdaniem jest on pusty, czy może jest w nim powietrze. Następnie mówi, że zaraz to sprawdzimy. Wkłada na dno kubka zwinęty papierowy ręcznik i delikatnie zanurza go do góry dnem w misce z wodą. Dzieci usiłują przewidzieć, co ich zdaniem stanie się z ręcznikiem. Po wyciągnięciu kubka stwierdzają, że ręcznik nadal jest suchy. Nauczyciel tłumaczy, że woda nie mogła dotrzeć do ręcznika bo przeszkadzało jej powietrze. Następnie nauczyciel robi dziurkę na dnie kubka i ponawia zanurzenie go w wodzie. Dzieci wypowiadają się, czy ich zdaniem teraz coś się zmieni (chętne dziecko może trzymać rękę nad kubkiem podczas zanurzania i wyczuć jak powietrze ucieka przez dziurkę). Po wynurzeniu kubka dzieci stwierdzają, że ręcznik jest mokry. Wyjaśnienie dlaczego tak się stało (miejsce powietrza mogła zająć woda).

5-latki:

3. Nauczyciel pokazuje dzieciom nadmuchany balon, suszarkę do włosów i pyta dzieci, co ich zdaniem się stanie, gdy uruchomi suszarkę pod balonem. Pokazuje dzieciom co się stało - balon unosi się w powietrzu. Nauczyciel pyta, co się stanie jeśli ktoś z dzieci włoży kawałek tektury między suszarkę a balon - sprawdzenie (balon upada). Próby odpowiedzi dzieci na pytanie, dlaczego tak się stało. Nauczyciel prosi chętne dziecko, aby kawałkiem tektury „przykrywało” balon unoszony powietrzem od suszarki i powoli opuszczało go i unosiło (balon wznosi się i opada). Nauczyciel trzyma nieruchomo suszarkę (lub mocuje ją np. między książkami), a chętne dzieci mają okazję wkładać ręce lub tektury między balon i obserwować co się dzieje.
4. Każde z dzieci otrzymuje mały, nadmuchany balonik i słomkę do picia i stara się dmuchając w nią utrzymać swój balonik w powietrzu.
5. Podsumowanie - czego dzieci dowiedziały się o powietrzu z przeprowadzonych doświadczeń.
6. Karta pracy *Kropki na kostkach* - kolorowanie tyłu elementów, ile wskazuje liczba kropek na kostce.

Wersja trudniejsza:

- Nauczyciel prosi dzieci, aby narysowały powietrze.

Uwagi:

- Zajęcia można uatrakcyjnić poprzez prowadzenie ich przy pomocy pacynki - Dziadka Naukowca.

Temat: Woda

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie pojęcie stałości objętości
- zna właściwości wody
- wyciąga wnioski i poprawnie wypowiadania się
- poznaje świat poprzez doświadczenia i obserwacje

5-latek:

- wie, jaki sposób powstaje deszcz

Pomoce: czajnik z gotującą się wodą, lusterko, duża miska z wodą, plastelina, drobne przedmioty (np. korek, metalowa kulka, spinach, monety itp.), poziomica, lejek, szklane naczynia różnych kształtów i pojemności, ewentualnie farbka dla zabarwienia wody - dla lepszego efektu, **dodatkowo dla 5-latków:** aplikacja interaktywna *Krążenie wody w przyrodzie*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. *Co pływa, a co tonie?* - dzieci pod kierunkiem nauczyciela umieszczają różne przedmioty w misce wodą i obserwują ich zachowanie.
2. Rozmowa z dziećmi na temat rzeczy, które toną - próby określenia wspólnych cech.
3. „Czy kształt ma znaczenie w pływaniu?” - nauczyciel wkłada do miski kulkę plasteliny, dzieci obserwują jak idzie ona na dno. Dzieci zastanawiają się, czy ta sama plastelina może jednak pływać. Następnie lepią z niej łódeczkę i delikatnie

umieszczają na wodzie. Rozmowa na temat tego, że czasem kształt i sposób budowy jest ważniejszy od ciężaru (tak jest ze statkami).

4. Dzieci próbują z plasteliny zbudować łódeczki, które będą unosiły się na wodzie.
5. Obserwacje przez wodę - nauczyciel z pomocą rurki lub strzykawki umieszcza krople wody np. na kamyku, plastikowym obrazku itp. Dzieci przyglądają się im. Oglądają też świat przez naczynia wypełnione wodą (np. szklanka, butelka, kieliszek). Rozmowa na temat obserwacji, omówienie właściwości wody.

5-latki:

6. Nauczyciel wlewa zabarwioną wodę do przezroczystego naczynia. Przechyla naczynie na różne strony i pyta dzieci w jaki sposób układa się woda. Zaprezentowanie, że woda zawsze zachowuje poziom. Pokazanie dzieciom poziomicy i wytłumaczenie jej zastosowania. Zabawy z poziomica - sprawdzanie przez dzieci czy różne rzeczy w sali są proste czy nie.
7. Przelewanie płynów - nauczyciel pokazuje dzieciom dwie szklanki wypełnione wodą i pyta czy jest w nich tyle samo płynu. Po usłyszeniu potwierdzenia chętne dziecko (lub nauczyciel) przelewa zabarwioną wodę z jednej szklanki do miski - dzieci mówią gdzie teraz ich zdaniem jest więcej wody. Następnie woda jest z powrotem przelewana do szklanki żeby to sprawdzić. Dalszą częścią doświadczenia jest przelewanie wody do kolejnych pojemników i próby określania przez dzieci gdzie jest więcej wody. Rozmowa na temat doświadczenia - próby wyciągnięcia wniosków, że woda jest tyle samo niezależnie od kształtu naczynia.
8. Nauczyciel zaprasza dzieci do koła. Pyta, czy dzieci wiedzą, w jaki sposób powstaje deszcz. Następnie przygotowuje gotującą się w czajniku wodę i lustro i prezentuje dzieciom skraplanie się gorącej pary wodnej na powierzchni lustra. Oglądanie aplikacji interaktywnej *Krążenie wody w przyrodzie*. Nauczyciel opowiada dzieciom, w jaki sposób powstaje deszcz.
9. Podsumowanie - czego dzieci dowiedziały się o wodzie z przeprowadzonych doświadczeń.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci mogą tworzyć „wodną muzykę” - starając się wydobywać z wody różne odgłosy (np. przelewając, dmuchając przez słomkę, klepiąc) - można nagrywać „koncerty”.
- Przygotowanie plakatu *Co pływa, co tonie?*.
- Można bawić się w rozpuszczanie w wodzie różnych substancji - porównywanie co się rozpuszcza, co nie.
- Można dać dzieciom do spróbowania wodę mineralną, przegotowaną z kranu i słoną.

Uwagi:

- Zajęcia można uatrakcyjnić poprzez prowadzenie ich przy pomocy pacynki - Dziadka Naukowca.

Temat: Bezpieczeństwo podczas eksperymentów

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zachowuje ostrożność podczas styczności z wodą, ogniem, nieznanymi substancjami
- wymienia przykładowe sytuacje w jakich należy stosować odzież ochronną
- wyjaśnia dlaczego nie może samodzielnie stosować środków chemicznych i środków czystości

5-latek:

- przewiduje możliwe skutki swojego działania

Pomoce: pacynka Konstruktor, maska ochronna na twarz, okulary ochronne, rękawiczki ochronne, fartuch ochronny, plansza demonstracyjna *Używanie środków chemicznych*, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Paski konstrukcyjne* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie i przymierzanie rekwizytów i odzieży ochronnej. Ustalenie, w jakich sytuacjach i przy zastosowaniu jakich środków powinno się używać każdego z prezentowanych elementów odzieży ochronnej.
Na przykładzie planszy *Używanie środków chemicznych* wskazanie substancji i oznaczeń na opakowaniach środków

trujących, z którymi dzieci nie powinny mieć styczności. Podkreślenie, że należy zachowywać ostrożność podczas mieszania różnych substancji, ponieważ niektóre substancje połączone razem mogą zachowywać się nieoczekiwanie (np. dosypanie sody kuchennej do octu powoduje gwałtowną reakcję przypominającą wybuch wulkanu).

2. Wskazanie substancji i materiałów łatwopalnych, zachowywanie zasad bezpieczeństwa podczas styczności z ogniem. Omówienie (powtórzenie) zasad postępowania w przypadku pożaru.
3. Zwrócenie uwagi na noszenie odzieży ochronnej w przypadku styczności ze szkodliwymi substancjami, ale nie tylko. Noszenie odzieży ochronnej np. podczas pracy na budowie – kaski, okulary ochronne, rękawiczki, uniformy. Omówienie specyfiki pracy na budowie i niebezpieczeństw, na które narażeni są pracownicy budowy.
4. Zaproponowanie dzieciom eksperymentu związanego z budową mostów (doświadczenie z papierem). Pomiędzy dwiema podpórkami z klocków nauczyciel kładzie „most” z kartki A4. Na środku mostu stawia zabawkowy samochód – papierowy most pod wpływem ciężaru zapada się. Pomiędzy tymi samymi podpórkami nauczyciel za drugim razem kładzie taką samą kartkę A4, ale złożoną w harmonijkę – pod wpływem ciężaru samochodu tym razem most nie zapada się, zachowuje stabilność i formę. Wspólne omówienie doświadczenia – próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego w obydwu sytuacjach ta sama kartka papieru zachowała się inaczej.

5-latki:

5. Karta pracy *Paski konstrukcyjne* z zeszytu nr 4.

Temat: Konstruowanie maszyny

Cele

3, 4 i 5-latek:

- konstruuje maszynę eksperymentalną wykorzystując dostępne materiały
- wyjaśnia przeznaczenie i zasady działania zbudowanej konstrukcji

5-latek:

- przed rozpoczęciem działania planuje etapy swojej pracy
- określa cel pracy i stara się go zrealizować

Pomoce: wykorzystanie zasobów Internetu, pacynka Dziadek Naukowiec, tekturowe podstawki do makiet, butelki, talerze i kubki jednorazowe, nakrętki, słomki, taśmy (np. malarska, izolacyjna), tkaniny, tektura, papier, folia aluminiowa, papier pakowy, guziki, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wykorzystując pacynkę Dziadka Naukowca nauczyciel opisuje różne maszyny i urządzenia wykorzystywane do badań eksperymentalnych. Rozmowa z dziećmi koncentruje się na zasadach działania różnych maszyn (wykorzystanie tablicy interaktywnej i zasobów Internetu).
2. Dzieci wymyślają do czego będą służyły skonstruowane samodzielnie maszyny eksperymentalne.
3. Wykorzystując dostępne materiały (naczynia jednorazowe, nakrętki, taśmy, tkaniny, tekturki) budowanie maszyn do eksperymentów.
4. Po zakończonej pracy omówienie przed pacynką Dziadka Naukowca zasad działania wybudowanych maszyn.

5-latki:

5. Etap budowania maszyny eksperymentalnej w grupie dzieci 5-letnich poprzedzony jest etapem projektowania. Nauczyciel wyjaśnia dzieciom cel wcześniejszego zaplanowania pracy. Podzielenie pracy na etapy, narysowanie schematów konstruowanych maszyn, przedstawienie i omówienie przygotowanych planów maszyn eksperymentalnych przed przystąpieniem do etapu konstruowania.

Temat: Seria eksperymentów

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje przebieg sytuacji eksperymentalnej
- dzieli się spostrzeżeniami na temat przebiegu eksperymentu

Pomoce: pacynka Dziadek Naukowiec, miska, woda, materiały do moczenia w miskach (korek, kartka, spinacz, plastelina, nakrętka po napoju, guzik, tekturka, ścinki materiałów, folia aluminiowa, wytłoczki po jajkach, drobne zabawki i inne przedmioty), tektura, plastelina, spinacze biurowe, brystol, magnesy, książki, flamastry.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Etap 1: Co pływa, co tonie?

1. Nauczyciel stawia na środku dużą miskę wypełnioną wodą. Wrzuca do wody różne przedmioty i materiały: korek, kartkę, spinacz, plastelinę, nakrętkę po napoju, guzik, tekturkę, ścinki materiału, wytłoczki po jajkach – obserwowanie które materiały utrzymują się na powierzchni, a które toną. Wyjaśnienie, dlaczego tak się dzieje (pływają przedmioty które mają określoną strukturę budowy wewnętrznej, powietrze w środku lub określony kształt). Działa na nie siła wyporu.
2. Zabawa przy stolikach w grupach: konstruowanie z dostępnych materiałów łódek, regaty w miskach wypełnionych wodą.

Etap 2: Magnesowa komunikacja

3. Nauczyciel prezentuje dzieciom magnes – opowiada o jego właściwościach i sposobach wykorzystania. Prezentuje dwa bieguny magnesu – próba odpowiedzi na pytanie dlaczego dwa magnesy czasem się przyciągają, a czasem odpychają (odpychają się te same bieguny, a przyciągają przeciwny). Sprawdzanie jakie przedmioty są przyciągane przez magnes.
4. Zabawa przy stolikach: na kartce brystolu rysujemy siatkę ulic. Na niewielkim kawałku brystolu rysujemy i wycinamy dwa autobusy lub samochody wyścigowe, przyczepiamy do nich metalowe spinacze biurowe. Autobus lub samochód ustawiamy na kartce z siatką ulic, od spodu kartki przesuwamy magnes w taki sposób, aby autobus/samochód nie wyjechał z drogi.

Etap 3: Książki-nierozłączki

5. Rozmowa w kole: nauczyciel bierze do ręki dwie książki i łączy je ze sobą, zakładając na siebie okładki - jedną na drugą. Książki bez przeszkód można rozłączyć. Za drugim razem prezentuje podobne doświadczenie, ale przekłada przez siebie naprzemiennie poszczególne kartki obydwu książek (przeplatanie pojedynczych kartek). Okazuje się, że w drugim przypadku książek nie można rozłączyć.
6. Na przykładzie doświadczenia z książkami nauczyciel wyjaśnia zjawisko tarcia (Tarcie to siła która pojawia się, kiedy dwie rzeczy ocierają się o siebie. Siła ta przeciwstawia się ruchowi - powoduje zwalnianie i ustawianie ruchu). Tarcie powoduje, że pod wpływem podchodzenia na strome zbocze – nie zsuwamy się z niego.

Tydzień 14 – Zawody i profesje

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 14

Temat tygodnia: Zawody i profesje

Cele ogólne:

- poznanie różnych zawodów i ich specyfiki
- wypowiedzi na temat zawodów wykonywanych przez rodziców oraz wymarzonych zawodów
- poznanie tradycji andrzejkowej
- świętowanie Dnia Misia

Pomoce: gazety, płyty z muzyką disco, ilustracje przedstawiające obrączkę, różaniec, palmę monetę, przedmioty: cukierek, piórko, ziarenko pieprzu, muszelka, kamyk; miska z wodą; воск i garnek do jego podgrzania, klucz, kostki do gry, obręcze, 5 kubeczków, papierowe serca z napisanymi imionami, kasztany, elementy strojów roboczych (kaski, liny itp.), wycięte papierowe sylwety osób, kolorowe czasopisma lub gazetki z supermarketów budowlanych, centymetr, igła z nitką, ścinki materiałów, ubrania, wieszaki, stetoskop, apteczka, bandaż, maska ochronna, sztaluga, płótno, paletka do farb, pędzelek, kwadraciki z bloku technicznego, obrazki dotyczące różnych zawodów (zawierające postacie i akcesoria).

Aplikacja interaktywna: *Historia pieniądza, Zawody i profesje.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Zawody, Nasza Pani</i> . 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Andrzejki	Zakupy	Niebezpieczne zawody i profesje	Jaki to zawód?	Z wizytą u...
		Niebezpieczne zawody i profesje	Jaki to zawód?	
Gdy dorosnę, będę...	W gabinecie, w pracowni...	Zawody wokół nas	Zawody	Dzień Pluszowego Misia
				Dzień Pluszowego Misia

Temat: „Na świętego Andrzeja błyska pannom nadzieja”

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna tradycję obchodzenia Andrzejek i niektóre wróżby
- integruje się z zespołem poprzez wspólne zabawy przy muzyce
- zna zasady zachowania podczas wspólnych zabaw

Pomoce: gazety, płyty z muzyką disco, ilustracje przedstawiające obrączkę, różaniec, palmę monetę, przedmioty: cukierek, piórko, ziarenko pieprzu, muszelka, kamyk, miska z wodą, wosk i garnek do jego podgrzania, klucz, kostki do gry, obręcz, 5 kubeczków, papierowe serca z napisanymi imionami, krzesła.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Opowiadanie o tradycji andrzejkowej
Dzień świętego Andrzeja to 30 listopada. Wierzono, że noc wigilii tego święta, czyli 29 listopada, to noc, w której na ziemię ściągają wszelkie duchy i złe moce. Tego wieczoru panny i kawalerowie mieli możliwość poznać swoją przyszłość i dowiedzieć się, kiedy wyjdą za mąż lub się ożenią. Pierwszą wróżbę wykonywano rano - było to nasłuchiwanie, z której strony szczeka pies, bo miał właśnie z niej przybyć wybranek serca. Wróżono również z butów i z wosku. Obecnie Andrzejkę to miłe spotkania w gronie znajomych, podczas których w formie zabawy ludzie przepowiadają sobie przyszłość. Wiele tradycyjnych wróżb wykonuje się do dnia dzisiejszego. Taką tradycyjną wróżbą jest wróżba z butami.
2. Wróżba z butami
Dzieci ściągają buty z lewej nogi i układają je po kolei w kierunku drzwi. Osoba, której but pierwszy przekroczy próg, pierwsza wyjdzie za mąż lub się ożeni. Wróżbę przeprowadza się w dwóch wersjach – dla dziewczyn i dla chłopców. Jeżeli wszystkie dzieci ściągnęły buty, a nie doszły do progu, to ostatni but przechodzi na początek itd.
3. Zabawa ruchowa z wykorzystaniem gazet przy muzyce
Dzieci stają parami na rozłożonej gazecie. Zadaniem dzieci jest tańczyć na tej gazecie tak, żeby z niej nie spaść. Para, która spadnie z gazety, odpada. Nauczyciel przerywa muzykę kilkakrotnie podczas zabawy i poleca dzieciom, żeby złożyły gazetę na pół. Powierzchnia gazety zmniejsza się za każdym razem i zadanie staje coraz trudniejsze.
4. Wróżba z kośćmi do gry
Nauczyciel kładzie na dywanie obręcz lub hula hop. Dziecko rzuca trzema kostkami tak, żeby zatrzymały się one w kole. Liczbę wyrzuconych oczek na kostkach znajdujących się w obręczy sumujemy. Zgodnie z wynikiem podajemy dziecku wróżbę:
1 - możesz liczyć na miłą niespodziankę;
2 - wygrasz na loterii;
3 - dzięki jakiemuś zbiegowi okoliczności spełni twoje marzenie;
4 - poznasz nową koleżankę lub kolegę;
5 - osiągniesz to, co planowałeś;
6 - już możesz się cieszyć, szczęście jest tuż za progiem;
7 - ktoś rozpowszechnia plotki na twój temat;
8 - niestety masz pecha, ale los się jeszcze odwróci;
9 - twój sukces będzie naprawdę wspaniały;
10 - przez dłuższy czas czekają cię drobne kłopoty;
11 - czeka cię długa i ciekawa podróż;
12 - wkrótce poznasz kogoś, kogo polubisz;
13 - spotka cię coś przyjemnego;
14 - twoje życzenie ma niewielkie szanse na spełnienie;
15 - możesz liczyć na długotrwały uśmiech losu;
16 - postępuj ostrożnie i rozważnie, a unikniesz kłopotów;
17 - uważaj, ktoś ci chce podstawić nogę;
18 - już wkrótce czeka cię wielkie szczęście i mnóstwo pieniędzy.

5. **Taniec z krzesłami**
Dzieci tańczą do muzyki wokoło krzesel ustawionych oparciem do środka koła. Liczba krzesel jest o jeden mniejsza niż dzieci. Zadaniem dziecka jest zajęcie krzesła w momencie wyłączenia muzyki. Osoba, która nie usiadła, odpada z zabawy. Zabawa trwa nadal, trzeba zabrać jedno krzesło. Należy powtarzać zabawę do momentu, kiedy zostanie jedno krzesło i dwoje dzieci. Zwycięzcą jest ta osoba, która usiadzie na krzesło.
6. **Wróżba z wykorzystaniem 5 kubeczków**
Pod kubeczki należy włożyć: cukierka, ziarenko pieprzu, muszelkę, kamyczek, piórko. Następnie trzeba przesunąć kubki po stole, tak żeby dziecko nie widziało, co się, pod którym kryje. Zadaniem dziecka jest wskazanie jednego z kubków. Przedmiot, który jest pod kubkiem ma swoje znaczenie:
 - cukierek – słodkie życie;
 - piórko – lekkie i przyjemne życie;
 - ziarno pieprzu – życie pełne przygód;
 - muszelka – życie w dalekim kraju lub w podróży;
 - kamyk – życie pracowite i pożyteczne.
7. **Lanie wosku**
W naczyniu trzeba rozgrzać wosk ze starych świec. Następnie należy wlać niewielką ilość wosku do naczynia z wodą (np. miski) przez klucz, który trzyma dziecko. Podświetlając lampką kształt, który się utworzył z wosku tworzymy cień. Obracamy element na różne sposoby, żeby zinterpretować, co przypomina cień odlewu woskowego. Wosk dajemy dziecku do zabrania lub ponownie go roztopiamy.
8. **Zabawa przy muzyce – Taniec *Kaczuchy*.**
9. **Wróżba z butelką**
Należy przygotować 4 ilustracje przedstawiające: obrączkę, różaniec, monetę i palmę. Obrazki trzeba rozłożyć na podłodze. Dziecko kręci butelką i patrzy, na który obrazek wskazuje nakrętka butelki. Wyniki interpretujemy:
 - obrączka – wyjdiesz za mąż, ożenisz się
 - różaniec – zostaniesz księdzem lub zakonnicą
 - moneta – będziesz bogaty
 - palma – będziesz słany i ciągle w podróży.Tę wróżbę można przeprowadzić również w taki sposób jak z pięcioma kubkami. Pod kubki trzeba schować prawdziwe przedmioty: obrączkę, różaniec, monetę i np. muszelkę.
10. **Imię mojego przyszłego męża lub przyszłej żony**
Wcześniej trzeba przygotować dwa duże serca i napisać na nich imiona. Na jednym sercu tylko imiona męskie, a na drugim tylko żeńskie. Dziecko za pomocą szpilki przebija w wybranym miejscu serce od strony niezapisanej. W miejscu przebicia odczytuje się imię. Może to będzie imię przyszłego męża/żony?
11. **Taniec *Labado* (opis w załączniku).**
12. **Wspólne zjedzenie andrzejkowego poczęstunku.**

Wersja łatwiejsza:

- Dla dzieci 3, 4-letnich należy zmniejszyć ilość zabaw i wróżb.

Temat: Gdy dorosnę, będę...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- śpiewa piosenkę *Zawody*
- wypowiada się na temat *Gdy dorosnę, będę...*
- naśladuje ruchem niektóre zawody

5-latek:

- tworzy kostkę i pionki do gry
- rozpoznaje zawody po cechach charakterystycznych

Pomoce: piosenka *Zawody* S. Karaszewskiego (z zasobów Internetu), **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Co kto robi?* – gra planszowa z zeszytu nr 4, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Słuchanie piosenki *Zawody*.
2. Rozmowa na temat utworu. Sprawdzenie ile nazw zawodów, które wystąpiły w piosence zapamiętały dzieci.
3. Recytacja tekstu piosenki w taki sposób, by dzieci dopowiadały nazwę zawodu, np. nauczyciel pyta: „Kto dom stawia?“, dzieci odpowiadają - *murarz*. Próby wspólnej recytacji refrenu.
4. Zabawa – drama. Dzieci naśladują ruchem zawód, który chcieliby wykonywać. Pozostali odgadują.
5. Wypowiedzi dzieci na temat *Gdy dorosnę, będę...* Pomoc przy określaniu konkretnej nazwy zawodu.
6. Ponowne zaśpiewanie piosenki *Zawody*.

5-latki:

7. Przygotowanie gry *Co kto robi?* Samodzielne konstruowanie pionków i kostki.
8. Dzieci siadają w kole ze swoją grą. Nauczyciel bierze jedną grę i prowadzi zajęcia językowe wzbogacające słownik dziecka. Dzieci nazywają akcesoria związane z zawodami i dopasowują je do odpowiednich zawodów. W przypadku pola z osobą, np. lekarką zadaniem dziecka jest dobranie czasownika określającego rodzaj wykonywanej pracy np. lekarka leczy.
9. Gra w parach lub większych zespołach w przygotowaną grę. Zadaniem dziecka jest rozpoznać, do jakiego zawodu należą dane akcesoria.
10. Na zakończenie zajęć jeszcze raz dzieci śpiewają piosenkę *Zawody*.

Uwagi:

Spis ilustracji do gry *Co kto robi?*

- lekarka - stetoskop, tabletki;
- górnik - czako, kopalnia, kilof;
- kominiarz - komin, cylinder, kula i lina kominiarska;
- malarz - puszka z farbą, pędzel, wałek;
- budowniczy - cegła, packa, szpachelka;
- mechanik samochodowy - klucz, koło, kombinerki;
- ogrodniczka - grabie, łopata, kwiatki w doniczce;
- krawcowa - igła z nitką, maszyna do szycia, sukienka;
- policjantka - lizak policyjny, czapka policyjna, kajdanki, samochód policyjny;
- strażak - wąż strażacki, ogień, wóz strażacki;
- szewc - młotek szewski, kozak;
- ekspedientka - kasa, waga, koszyk zakupowy;
- fryzjer - grzebień, nożyczki, główka z kokiem;
- listonosz - paczka, skrzynka na listy;
- stolarz - deski, hebel, krzesło drewniane.

Zawody

Stanisław Karaszewski

Kto dom stawia? - Murarz!

Kto chleb piecze? - Piekarz!

Kto stół robi? - Stolarz!

A ty? Na co czekasz?

Każdy jakiś zawód ma,
swoją pracę dobrze zna.

W domu, w polu, w szkole też
pracuj z nami, jeśli chcesz!

Kto maluje? - Malarz!

Kto nas leczy? - Lekarz!

Książki pisze? - Pisarz!

A ty? Gdzie uciekasz?

Temat: Dzień Pluszowego Misia

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozwija swoją wyobraźnię
- aktywnie słucha polecenia nauczyciela

5-latek:

- odczuwa zmniejszone napięcie mięśniowe

Pomoce: misie przyniesione z domów.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zbiórka na środku sali i zaśpiewanie wybranej piosenki.
2. Oglądanie przyniesionych misiów. Dzieci opowiadają o przyniesionych przez siebie zabawkach – jak mają na imię, od kiedy je mają, jak wyglądają itp.
3. Nauczyciel pyta dzieci, jakie znają słynne misie i jeśli jest taka możliwość pokazuje ilustracje misiów np. z Internetu na tablicy interaktywnej (Miś Puchatek, Koralgol, Miś Jogi, Gumisie, Miś Uszatek).
4. Nauczyciel: „Kochane dzieci – usłyszałam dzisiaj w radio, że na wyspie misiów będzie dzisiaj wielka uroczystość – miś Uszatek (znacie go chyba) ma urodziny. Może wybierzemy się tam, aby złożyć mu życzenia i zaśpiewać – 100 lat! Tak? To wsiadamy na statek i płyniemy tam.”
5. Dzieci siadają po turecku w rozsypane na dywanie i udają, że są na statku. Wtedy nauczyciel mówi: “Kapitan statku, którym płyniemy jest czarodziejem i zamienia was w małe, śliczne, milutkie misie. Droga na wyspę misiów jest daleka, misie są już bardzo zmęczone i muszą się położyć. Miś Uszatek też jest już zmęczony czekaniem na Was i też musi odpocząć. Teraz wszyscy kładą się na dywanie i robią to, co robi miś Uszatek.”
6. Część zasadnicza to odczytanie dzieciom tekstu według propozycji A. Polender - „Misio leży spokojnie, ma zamknięte oczy, czuje jak odpoczywają jego rączki, nóżki, głowa, buzia i oczka. Najpierw misio czuje, że jego nóżka (ta od okna), robi się taka ciężka, coraz cięższa, jakby była z kamienia. Miś nie może jej podnieść, nóżka stała się leniwa, ale tak jest jej dobrze, wygodnie, ciepłutko. Ach, jak ciepło i przyjemnie! Druga nóżka (ta od drzwi) zazdrości tamtej. Wier misio myśli też o niej. Druga nóżka też robi się ciężka, coraz cięższa, że nie można jej podnieść, więc się nie rusza, leży spokojnie jest jej dobrze, ciepłutko. Ach, jak ciepło i przyjemnie! (...) Teraz łapki misia też chcą, żeby było im tak przyjemnie, więc myśli o nich. Najpierw o rączce od okna. Ona chce odpocząć, bo bardzo się napracowała. Rączka nie rusza się, paluszki leżą swobodnie. Są leniwe, nic im się nie chce robić. To samo rączka od drzwi, jest ona tak ciężka jak kamień, ale jest jej tak dobrze i ciepłutko (...). Teraz miś myśli o swojej główce. Opuszcza główkę swobodnie, aż zapada się ona w poduszeczkę. Główka leci, leci gdzieś w dół... Jest jej dobrze, buzia jest spokojna. Oczka są zamknięte, ale nie trzeba ich zaciskać, bo i tak nic nie widzą, jest ciemno. Buźka sama się otworzyła, ząbki opadły w dół, bo tak jest dobrze, przyjemnie, o niczym się nie myśli. Leżymy spokojnie, cichutko... Słuchamy, jaka piękna muzyka dobiega z oddali.” Nauczycielka daje głośniejszą muzykę. Następnie ponownie ją ścisza.
7. „Ale oto widać już brzeg wyspy. Miś budzi się pomalutku i przeciąga się jakby spał całą zimę. O, teraz misio jest wyspany i czuje się świetnie. Próbuje podnieść główkę, potem jedną rączkę i drugą rączkę. Teraz miś podniesie nóżkę od okna, a potem drugą. Czy moje misie też są wyspane? To dobrze, bo miś Uszatek już nam macha w oddali. Pomachajmy mu też. Czy pamiętacie, dlaczego tutaj przyjechaliśmy? Tak, na urodziny Uszatka. Zaśpiewajmy mu - *Sto lat!*” Dzieci śpiewają *Sto lat!* i na polecenie nauczyciela, że czas wracać do przedszkola siadają na dywanie i „płyną statkiem”.
8. Nauczyciel nagle udaje zdziwienie, że nasze misie znowu zamieniły się w dzieci – chyba czary przestały działać.

5-latki:

9. Na koniec zajęć nauczyciel mówi: „Jaką niesamowitą przygodę dziś mieliśmy! Podobało Wam się? Może spróbujemy opowiedzieć, co takiego się dzisiaj stało?” Dzieci wspólnie próbują zrekonstruować wydarzenia.
10. *Portret swojego misia* – rysowanie kredkami własnego misia. Dzieci ustawiają misie przed sobą i próbują narysować je tak, by uchwycić podobieństwo.

Wersja łatwiejsza:

- W przypadku komunikatów dotyczących rąk i nóg lepiej jest używać określeń lewa, prawa, ale jest to możliwe w grupie najstarszej, dlatego proponujemy, żeby do dzieci młodszych mówić: ręka od okna, od drzwi, od strony mebli itp.

Uwagi:

- Po przybyciu na wyspę misiów można przygotować poczęstunek (niespodziankę) dla dzieci np. chrupki kukurydziane z miodem.
- Dla misiów przyniesionych z domu na urodziny można przygotować lub kupić urodzinowe ciasteczki.

Temat: Z wizytą u ...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat różnych zawodów
- wypowiada na temat zawodów wykonywanych przez rodziców

5-latek:

- zna wygląd litery u i U
- dokonuje analizy sylabowej i fonemowej wyrazów z głoską u

Pomoce: aplikacja interaktywna *Zawody i profesje*, dodatkowo dla 5-latków: plansza demonstracyjna *Alfabet*, karta pracy *Literka U* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wypowiedzi z dziećmi na temat pracy wykonywanej przez rodziców. Ustalanie nazw zawodów.
2. *Z wizytą u...* Nauczyciel proponuje dzieciom wybranie się z wizytą do przedstawicieli różnych zawodów. Nauczyciel zapowiada poszczególne zawody: „Teraz wybierzemy się z wizytą do...” np. krawcowej.
3. Praca z wykorzystaniem aplikacji interaktywnej *Zawody i profesje*. Dopasowywanie charakterystycznych akcesoriów do określonych profesji. Nauczyciel podaje krótkie informacje o tym, czym się zajmuje dana osoba. Np. „Krawcowa szyje ubrania, pracuje w zakładzie krawieckim. W jej pracy niezbędna jest maszyna do szycia, nożyce krawieckie, tkaniny, igły i nici. Dzięki pracy krawcowej mamy różne ubrania.”
4. Wyodrębnianie ilości wyrazów w wypowiedzianych zdaniach.

5-latki:

5. Wymienienie poszczególnych zawodów, które pojawiły się w aplikacji. Dzieci odpowiadają na różne pytania nauczyciela: „Czego dowiedzieliśmy się jak byliśmy z wizytą u...(krawcowej)”. Dzieci starają się powiedzieć jak nazywa się miejsce gdzie osoba pracuje, co jej jest potrzebne do pracy i na czym polega jej zawód.
6. Nawiązanie do stwierdzenia „z wizytą u”. Poznanie wyglądu litery u i U z wykorzystaniem tablicy demonstracyjnej *Alfabet*.
7. Zabawy językowe związane z głoską u. Dzieci podają wyrazy, które zaczynają się głoską u, a potem takie wyrazy, które mają tę głoskę w dowolnym miejscu. Analiza sylabowa i fonemowa wyrazów podanych przez dzieci. Nauczyciel zwraca uwagę, że wyraz uśmiech rozpoczyna się głoską u.
8. Wykonanie zadania w kartach pracy – przygotowanie mandali literowej. Rysowanie palcem po śladzie litery u. Kolorowanie mandali.

Temat: Zakupy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa cechy danego przedmiotu
- zna nominały monet i banknotów

5-latek:

- ustala wartość pieniędzy w danym zbiorze
- ustala stałą liczbę elementów w zbiorze

Pomoce: kasztany lub inne elementy, którymi można płacić w przedszkolnym sklepie, polskie monety i banknoty (dodatkowo monety/banknoty innych państw) - 1zł (10 sztuk), 2zł (5 sztuk), 5zł (2 sztuki), 10zł (1 sztuka), 20zł (2 sztuki), 50zł (1 sztuka), 100zł (1 sztuka) - lub ich wierne kopie, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Liczymy pieniądze* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. *Sklep z zabawkami*- zabawa tematyczna. Nauczyciel przygotowuje różne zabawki w wyznaczonym miejscu. Jedno dziecko jest sprzedawcą. Dzieci kolejno „kupują” zabawki według cechy np. mały niebieski samochód, czerwona duża ciężarówka, duża lalka itp. Dziecko podchodząc do sprzedawcy musi określić cechy przedmiotu, by mogło go zabrać. Za kupiony towar płaci kasztanami lub innymi zamiennikami np. lalka - 4 kasztany.
2. Nauczyciel wraz z dziećmi ustala, czym płaci się za towary zakupione w sklepach - pieniędzmi. Dzieci oglądają różne rodzaje pieniędzy - monety i banknoty (mogą to być zdjęcia banknotów innych państw) oraz karty płatnicze.
3. Nauczyciel rozkłada na dywanie polskie monety i banknoty, wszystkie po jednej sztuce. Jedno dziecko układa monety oraz banknoty w odpowiedniej kolejności - biorąc pod uwagę ich wielkość. Następnie dzieci przyglądają się nominałom i ustalają kolejność według wartości nominału.

5-latki:

4. Nauczyciel pozostawia na dywanie monety i banknoty o nominale powyżej 1zł. Na dywanie znajdują się - 1zł (10 sztuk), 2zł (5 sztuk), 5zł (2 sztuki), 10zł (1 sztuka), 20zł (2 sztuki), 50zł (1 sztuka), 100zł (1 sztuka).
5. Nauczyciel układa monety w grupach według ich nominałów rozkładając je płasko na dywanie, następnie pyta dzieci, gdzie jest najwięcej pieniędzy. Wspólnie z dziećmi przelicza wartości odpowiednich grup ustalając wynik.
6. Nauczyciel układa monety tego samego nominału jedna na drugiej, a obok kładzie 10zł w banknocie. Dzieci analizują, czy wartościowo pieniądze jest tyle samo, jeśli nie, to gdzie jest najwięcej a gdzie najmniej? Następnie nauczyciel pomaga dzieciom w rachunkach i pokazuje, że wszystkie zbiory mają taką samą wartość pieniężną.
7. Nauczyciel przedstawia dzieciom zależności nominałów względem siebie, tj.
 $1zł + 1zł = 2zł$
(1 moneta 1zł + druga taka sama moneta = daje inną monetę),
 $1zł + 2zł + 2zł = 5zł$,
 $5zł + 5zł = 10zł$ itd.
8. Karta pracy *Liczymy pieniądze* - określanie kwoty znajdującej się w portfelach.

Temat: Zawody wokół nas

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wie, jakie zawody wykonują jego rodzice
- przeprowadza wywiady z przedstawicielami różnych zawodów
- rozumie pojęcie: symbol - potrafi przedstawić za pomocą symbolu wybrany zawód
- porównuje wielkości zbiorów

5-latek:

- przygotowuje prostą grę - *Memory*

Pomoce: kartki, kartki z rysunkami zawodów przedstawionych w symboliczny sposób, małe kwadratowe karteczki (np. z bloku technicznego).

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Niech wstaną i zmienią się miejscami wszystkie osoby, których...*
 - mama pracuje;
 - tata pracuje;
 - ktoś z rodziny pracuje przy komputerze;
 - ktoś z rodziny pracuje w sklepie;
 - był kiedyś u mamy w pracy, itp.
2. Wypowiedzi dzieci na temat zawodów, które wykonują ich rodzice - gdzie pracują, co robią.
3. Rozmowa z zaproszonymi gośćmi: np. pani sprzątaczką, kucharką, dyrektorką przedszkola itp. Dzieci zadają pytania na temat wykonywanej pracy.
4. Pokazywanie przez dzieci za pomocą gestów kim chciałyby być w przyszłości, pozostałe dzieci zgadują. Po odgadnięciu dziecko, które pokazywało w jednym zdaniu uzasadnia dlaczego o takim zawodzie marzy.
5. Wyjaśnienie pojęcia symbol. Dopasowywanie symboli do zawodów. Próby przedstawienia przez dzieci za pomocą prostych symboli wybranych przez nie zawodów - rysowanie ich na kartce.
6. Dzieci chodzą swobodnie po sali i rozmawiają ze spotkanymi dziećmi na temat swoich wymarzonych zawodów - pokazują im swoje kartki z symbolami. Jeśli spotkają kogoś, kto chce wykonywać podobny zawód, łapią się za ręce i chodzą dalej razem. Na zakończenie zabawy powstałe grupki mówią jaki zawód chcą wykonywać. Dzieci liczą, ile osób chce wykonywać dany zawód - nauczyciel zapisuje ilość na tablicy przy symbolu. Dzieci przeliczają przy którym zawodzie jest najwięcej chętnych, przy którym najmniej, starają się określić o ile (jeśli żaden zawód się nie powtórzy ta część zadania jest pomijana).

5-latki:

7. Dzieci na małych karteczkach rysują przedmioty charakterystyczne dla wybranego zawodu, na dwóch kartkach starają się wykonać takie same rysunki. Każde dziecko przygotowuje po 2 lub 3 pary obrazków.
8. Dzieci dobierają się w grupy 4, 5-cio osobowe i grają w *Memory*. Na początku nauczyciel tłumaczy zasady gry.

Temat: Zawody

Cele

3, 4 i 5-latek:

- dopasowuje elementy charakterystyczne dla poszczególnych profesji
- przelicza słowa w sytuacji stresowej
- współpracuje w grupie

Pomoce: obrazki przedstawiające zawody - ekspedientka, ogrodniczka, malarz, lekarz oraz elementy dla nich charakterystyczne: lada sklepowa (fragment sklepu), kasa fiskalna, monety, owoce, ogród z grządką, konewka, łopatka do przesadzania kwiatków, dwie doniczki z kwitnącymi kwiatkami, paleta malarska, pędzel, tubki farby, fartuch (kitel) lekarski, słuchawki lekarskie, termometr, torba z oznaczonym krzyżem pierwszej pomocy, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Zawody i profesje z zeszytu nr 2*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. *Zawody* - zabawa dydaktyczna: nauczyciel dzieli dzieci na 4 drużyny. Każda z nich wykonuje 3 zadania (w razie konieczności, nauczyciel pomaga dzieciom)
Zadanie 1: nauczyciel rozkłada w sali obrazki przedstawiające różne zawody - ekspedientka, ogrodniczka, malarz, lekarz. Zadaniem każdej z nich jest znalezienie 4 obrazków pasujących do przydzielonego zawodu:
 - ekspedientka: lada sklepowa (fragment sklepu), kasa fiskalna, monety, owoce;
 - ogrodniczka: ogród z grządką, konewka, łopatka do przesadzania kwiatków, dwie doniczki z kwitnącymi kwiatkami;

- malarz: paleta malarska, pędzel, tubki farby;
- lekarz: kitel lekarski, słuchawki lekarskie, termometr, torba z oznaczonym krzyżem pierwszej pomocy.

Zadanie 2: Odgadywanie zawodu za pomocą rekwizytów z ilustracji: mikrofon, pędzel, koperta, piłka

Zadanie 3: Nauczyciel dzieli tablicę (lub dużą kartkę) na 4 części - dla każdej z drużyn. Następnie wymienia nazwę zawodu, a zadaniem danej drużyny jest wymienienie jak największej liczby rzeczy dla niego charakterystycznych, pozostałe drużyny przeliczają, która drużyna wymieni ich najwięcej. Wybrane osoby z drużyn zapisują wyniki na tablicy (w postaci kresiek - jedna rzecz - jedna kreska).

Zadanie 4: Wytypowany gracz za pomocą ruchu i gestu ilustruje wskazany przez nauczyciela zawód - nauczyciel na ucho mówi dziecku nazwę danej profesji: tancerz, lotnik, kierowca, bokser, żołnierz, ksiądz, fryzjer, kucharz.

5-latki:

2. Karta pracy *Zawody i profesje* - odnajdywanie drogi do pracy lub przedmiotów charakterystycznych do wykonywanych zajęć.

Dodatkowe polecenia:

- Jeśli dzieci chcą bawić się dłużej, można dodawać kolejne zawody lub powtórzyć wybrane zadania.

Temat: Jaki to zawód?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia nazwy zawodów i charakteryzuje zakresy ich zadań
- wskazuje narzędzia i rekwizyty którymi posługują się przedstawiciele różnych zawodów

5-latek:

- właściwie stosuje pojęcie: ryzyko

Pomoce: białe papierowe sylwetki (wycięte z kartki A4), wycinki z gazet, ulotek/katalogów reklamowych lub ilustracje z rekwizytami charakterystycznymi dla poszczególnych zawodów, kredki, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci przeglądają katalogi i materiały z różnymi rekwizytami. Wybierają sobie przedstawiciela jednego zawodu (nie informują na głos jakiego rodzaju zawód wybrały) i doklejają na papierowej sylwetce charakterystyczne dla wybranego zawodu rekwizyty. Kredkami dorysowują typowy strój dla przedstawiciela tej profesji.
2. Nauczyciel pomaga ułożyć skończone prace na środku dywanu. Wspólne odgadywanie jakiego rodzaju prace wykonuje każda postać i jakiego zawodu jest przedstawicielem.
3. Wybranie zawodów ryzykownych i najbardziej niebezpiecznych. Wyjaśnienie znaczenia pojęcia ryzyko. Przytoczenie innych ryzykownych sytuacji.
4. Wymienienie zawodów, które nie są związane z ryzykiem i niebezpieczeństwem.

Temat: Niebezpieczne zawody

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie znaczenie pojęć ryzyko i niebezpieczeństwo
- wymienia zawody i profesje, których wykonywanie wiąże się z niebezpieczeństwem

5-latek:

- wskazuje sposoby ochrony, dzięki którym można zmniejszać ryzyko w pracy

Pomoce: pacynka Konstruktor, rekwizyty związane z ochroną podczas pracy - kaski, liny, maski ochronne, rękawiczki, latarki, krótkofalówki, plansza demonstracyjna *Numery alarmowe*, kredki, kartki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa w kole: zdefiniowanie pojęcia ryzyko – określenie zachowań lub sytuacji, które można nazwać ryzykownymi. Nauczyciel prosi o wymienienie i scharakteryzowanie zawodów, których wykonywanie wiąże się z pewnym ryzykiem lub niebezpieczeństwem (np. strażak, górnik, policjant, drwal, kaskader, pracownik budowy).
2. Omówienie zasad, w jaki sposób osoby wykonujące niebezpieczne prace mogą zmniejszać ryzyko (np. noszenie kasków na budowie i podczas pracy w kopalni, zabezpieczające liny podczas pracy na wysokościach, noszenie stroju ochronnego przez strażaka). Obejrzenie rekwizytów (kasków, lin, masek ochronnych, rękawiczek, latarek, krótkofalówek).
3. Praca rysunkowa na temat bezpiecznego wykonywania pracy przez osobę wykonującą ryzykowny zawód. Wspólne omówienie i zorganizowanie wystawy prac.
4. Zaproszenie gościa (np. rodzica wykonującego zawód związany z ryzykiem), aby opowiedział o swojej pracy. Przeprowadzenie wywiadu z gościem.
5. Powtórzenie znajomości telefonicznych numerów alarmowych przydatnych podczas zagrożenia (na podstawie planszy demonstracyjnej *Numery alarmowe*).

Temat: W gabinecie, w pracowni...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje charakter pracy krawcowej, lekarza i artysty malarza
- wskazuje rekwizyty, które można znaleźć w wymienionych pracowniach, opisuje ich zastosowanie

5-latek:

- rekwizyty: centymetr, igła z nitką, nożyczki, ścinki materiałów, guziki, ubrania na wieszakach, stetoskop, apteczka, bandaż, maska ochronna, rękawiczki, sztaluga, płótno naciągnięte na ramę, farby, paleta, pędzle, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Czyj to gabinet?* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: nauczyciel dzieli grupę na 3 zespoły i wyznacza trzy miejsca na tzw. gabinety. Każdy zespół aranżuje jedną pracownię lub gabinet: pracownię artysty, pracownię lekarza lub pracownię krawca. Dzieci szukają w sali rekwizytów, którymi można urządzić każdą z pracowni (krawiecka – centymetr, ubrania na wieszakach, ścinki materiałów, nożyczki, igła i nitka; pracownia artysty – sztaluga, farby, pędzle, paleta, prace i rysunki; gabinet lekarza – stetoskop, bandaż, apteczka, biały fartuch, maska ochronna na twarz, rękawiczki). Można narysować sylwetki przedmiotów na kartkach i je wyciąć.
2. Zadania do wykonania w każdej pracowni: krawiecka – wiązanie kokardek (tektura z dziurkami i sznurówki), gabinet lekarski – badanie stetoskopem (słuchanie bicia serca), pracownia artysty – malowanie obrazu na prawdziwym płótnie naciągniętym na ramie (duży format, praca zespołowa).
3. Podsumowanie zabawy: omówienie różnic w charakterze pracy poznanych trzech zawodów. Zastanowienie się jakie umiejętności i zdolności mogą być przydatne w każdym zawodzie.

5-latki:

4. Praca plastyczna: uzupełnienie karty pracy *Czyj to gabinet?* z zeszytu nr 3. Prezentacja i omówienie przygotowanych prac.

Tydzień 15 – Nadchodzi zima

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 15

Temat tygodnia: Nadchodzi zima

Cele ogólne:

- poznanie specyfiki pracy górnika
- zapoznanie z rodziną instrumentów dętych
- poznanie sposobów przystosowania się zwierząt i roślin do zimy
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za los zwierząt w czasie zimy
- wdrażanie do odpowiedniego zachowania się podczas przedstawienia
- poznanie zasad bezpieczeństwa podczas zabaw zimowych

Pomocze: bryłka węgla, różne ołówki, rysiki ołówkowe, może być pierścionek z oczkiem przypominający diament, atlasy i książki ze zwierzętami (ptakami), patyczki do szaszłyków, taśma klejąca, małe papierowe talerze, kółka z papieru białego, paski materiałów, guziki, gruba tektura, taśma pakowa, białe ścinki materiałów, wata, lignina, białe serwetki, patyczki i gałeczki, szyszki, plastelina, tektura lub pocięty papier pakowy, niebieskie kartki A4, obrazki przedstawiające ptaki.

Aplikacja interaktywna: *Co do czego pasuje.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Bałwankowa rodzina</i> . 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Barbórka – górniczne święto	Papierowe bałwany	Zimowy savoir-vivre	Oznaki zimy	Ptasie odloty
Barbórka – górniczne święto		Zimowy savoir-vivre		Ptasie odloty
Instrumenty dęte	Zimowa makieta	Ptaki zimą	Sześć	Zwierzęta w zimie

Temat: Barbórka – górnicze święto

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat pracy górnika
- wie, dlaczego należy się szacunek dla pracy górnika
- słucha tradycyjnej śląskiej legendy: *Legenda o Skarbniku*

5-latek:

- rozpoznaje elementy stroju górniczego
- wymienia różne rodzaje węgla
- opowiada historię powstania ołówka

Pomoc: tekst *Legenda o Skarbniku*, wiersz M. Terlikowskiej *Węglowa rodzinka*, instrument lub nagranie na płycie (marsz, melodia w niskim rejestrze), dostęp do Internetu, *Mapa Polski* – plansza demonstracyjna, bryłka węgla, różne ołówki, rysiki ołówkowe, można być pierścionek z oczkiem przypominający diament, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Czarne skarby z zeszytu nr 1*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozwiązanie zagadki dotyczącej węgla – „Jakie to czarne kamienie palą się jasnym płomieniem? Kamienie te znane są stąd, że ciepło dają i prąd.”¹
2. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Mapa Polski* i zwrócenie uwagi na region śląski oraz na postać, która się tam znajduje.
3. Rozmowa z dziećmi na temat specyfiki pracy górnika.
„Górnik wydobywa węgiel. Pracuje w kopalni, pod ziemią. Jego praca jest bardzo ciężka i niebezpieczna. W kopalni często zdarzają się wypadki, zdarza się, że szyby górnicze zawalają się. Tradycją górniczą jest to, że codziennie żegnają się ze swoją rodziną, bo nigdy nie wiadomo, czy wrócą do domu. Dzięki pracy górnika mamy węgiel potrzebny do ogrzania mieszkań, produkcji ciepłej wody. Dzięki węglowi mogą działać elektrownie, w których produkuje się prąd, jeżdżą pociągi. Górnicy mają swoje święto *Barbórkę*, które obchodzimy 4 grudnia.”
4. Odczytanie *Legenda o Skarbniku* i rozmowa na temat utworu.
5. Oglądanie zdjęć w Internecie przedstawiających górników w stroju roboczym oraz przedstawiających górników w stroju odświętnym.
6. Zabawa ruchowa. Podczas grania muzyki w rytmie marszu dzieci maszerują po całej sali naśladując paradę górniczej orkiestry, mogą naśladować granie na bębnach lub na trąbkach. Podczas wolnej muzyki w niskim rejestrze dzieci naśladują pracę górnika pod ziemią – wydobywanie węgla przy pomocy kilofu i ciągnięcie ciężkich wagoników z węglem. Nauczyciel kilkakrotnie zmienia muzykę.

5-latki:

7. Omówienie znaczenia elementów stroju górniczego: pióropusz to symbol miotłki, która służyła do czyszczenia otworów strzałowych, pelerynka przy mundurze to symbol kapy chroniącej przed wodą lejącą się ze stropu, kolor czarny to pozieme ciemności, a zielony to tęsknota za zielenią znajdującą się na powierzchni ziemi. Odświętna czapka górnicza to czako.
8. Odczytanie wiersza M. Terlikowskiej *Węglowa rodzinka*. Rozmowa na temat, w jakich produktach znajduje się węgiel.
9. Zadanie w kartach pracy - oglądanie trzech ilustracji przedstawiających różne postacie węgla. Omówienie cech tych rodzajów węgla: diament, jako najczystsza postać węgla, najtwardsza i najtrwalsza, dlatego bardzo droga. Węgiel kamienny, poznanie właściwości tego rodzaju poprzez oglądanie i dotykanie prawdziwej bryłki węgla, oglądanie rysików w różnych ołówka z możliwością sprawdzenia kruchości grafitu.
10. Oglądanie historyjki obrazkowej przedstawiającej powstanie ołówka. Zespołowe opowiadanie historyjki przez chętne dzieci. Jedno dziecko opowiada jeden obrazek, a następne kontynuuje omawiając kolejny obrazek. Rozcinanie elementów historyjki i układanie ich we właściwej kolejności.
„Wykopaną z ziemi glinę mocnym strumieniem wody zamienia się w proszek. Z głębi ziemi górnicy, przy pomocy wiertel, wydobywają miękki grafit. Do wyrobu ołówków potrzebne jest też drewno, najczęściej stosuje się drewno z drzewa cedrowego. W fabryce grafitu i glinę miesza się na jednolitą masę. Masa ta, kiedy jest podgrzewana twardnieje. Jeżeli ma powstać kredka wcześniej taką masę należy zafarbować. W deskach z drewna cedrowego drąży się miejsce,

1 J. Korcz, *Wielka księga zagadek*, Kielce: Wydawnicwo DCF Joanna Kiercz, 2007.

w które wkłada się grafit i przykrywa kolejną wydrążoną deską. Następnie rozcina się deski na pojedyncze ołówki. Jeżeli ma to być ołówek z gumką należy jeszcze dołożyć taką gumkę. Oby ołówek był kolorowy, drewno maluje się odpowiednimi kolorami.”

11. Przygotowanie laurek dla górników.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci mogą wziąć historyjkę do domu i jako zadanie domowe opowiedzieć komuś jak powstaje ołówek. Zachęcamy do takiego wykorzystywania niektórych zadań. Ma to duże znaczenie w kształtowaniu obowiązkowości potrzebnej w szkole przy odrabianiu zadań domowych, ale również daje możliwość poznania umiejętności dziecka przez rodzica, a przez to umożliwi dodatkową pracę z dzieckiem w domu.
- Praca plastyczną węglem rysunkowym – dowolny temat.

Legenda o Skarbniku¹

Kto króluje na Śląsku od wieków, nie na ziemi, ale pod jej powierzchnią, gdzie górnicy w kopalniach drążą skały i wydobywają wielki skarb tej ziemi – węgiel kamienny? Każdy górnik Ci to powie. To Skarbnik! Kim jest Skarbnik? To opiekun podziemnych skarbów Polski, choć większość mówi, że można go spotkać tylko na Śląsku, to podobno widziany był też w okolicach Sandomierza. Kto wie, czy Skarbnik nie dogląda także skarbów ukrytych w innych regionach Polski? Skarbnikiem może się, bowiem okazać nawet niepozorna myszka, czy inne stworzenie zamieszkujące podziemny świat. Jak mówią starzy górnicy – Skarbnik może przybrać różną postać, nigdy nie wiadomo czy stanie przed zapracowanym górnikiem jako starzec z siwą brodą, czy tylko da o sobie znać światełkiem migającym po skalnych ścianach, a światełko to do złudzenia będzie przypominać lampkę na górniczym hełmie pomagającą pracować w ciemności. . .

Niektórzy boją się Skarbnika, jego pojawienie się ma oznaczać zbliżającą się tragedię, nie wszyscy jednak wierzą w takie opowieści. Skarbnik z pewnością miewa zmienia nastroje, czasem potrafi płatać różne figle, jakby bawiąc się z pracującymi pod ziemią ludźmi, bywa, że zgłodniały zażąda od górnika połowy śniadania albo i zapłaty za to, że może swoją pracę w jego podziemnym królestwie wykonywać – chyba jedno można o nim powiedzieć – Skarbnik nie znosi sprzeciwu, lepiej, dla swojego dobra, wypełnić jego prośbę, kto wie, może się okazać, że zadowolony Skarbnik hojnie obdarzy swego darczyńcę... Może to będzie gruda złota albo innego drogiego kruszcu, może dużo pieniędzy, a może nawet życie, które bez jego pomocy mogłoby się niechybnie w ciemnych, kopalnianych korytarzach zakończyć.

Ludzie na Śląsku do dziś opowiadają sobie historię jednego górnika, który nie miał szczęścia, był człowiekiem spokojnym, zbyt pokornym, słabym – inni widząc, że nie umie się nikomu sprzeciwić, wykorzystywali go, górnik ten trafiał zawsze do najgorszych miejsc w kopalni, gdzie trudno było wydobyć choć trochę węgla, cierpiał przez to i on, i jego rodzina, górnik wyjeżdżając z kopalni nigdy nie mógł pochwalić się dobrym urobkiem, węgla było mało, a i ten, który w pocie czoła przez wiele godzin wydobywał nie był dobrej jakości – nikt więc nie chciał mu dać za taki węgiel dobrej zapłaty. Rodzina górnika cierpiała więc głód, a on codziennie rano w coraz gorszym nastroju, smutny i zniechęcony zjeżdżał do kopalni, wiedząc, że jego całodzienny trud i tak nie przyniesie jego rodzinie dobrobytu i szczęścia.

Dzień za dniem mijał taki sam, górnik coraz bardziej smutny tracił energię potrzebną do tej ciężkiej pracy, a najbardziej doskwierał mu brak nadziei. Nie wierzył już w lepsze jutro, z największym smutkiem myślał o swoich dzieciach, którym nie umiał zapewnić szczęścia. Nachodziły go coraz czarniejsze myśli, być może nawet taka, aby już nigdy nie wyjechać z kopalni... Okazało się jednak, że ktoś już od dłuższego czasu przygląda się jego ciężkiej pracy, nikt tak dobrze jak Skarbnik nie wiedział jak bardzo trud górnika jest daremny. W miejscu, które dostał, na samym końcu chodnika, gdzie strop był tak niski, że nie pozwalał się nawet wyprostować było bardzo mało węgla, gdy pewnego dnia umęczony ciężką pracą górnik gorzko zapłakał nad swym losem Skarbnik postanowił mu pomóc.

Zrozumiał, że górnik jest już u kresu wytrzymałości i może zrobić sobie coś złego, nie było na co czekać, choć Skarbnik nie lubił zbyt często pokazywać się ludziom – dla biednego górnika zrobił wyjątek. Stanął przed nim i zapytał czemu tak płacze, skąd jego smutna mina i przygnębiony wyraz oczu?

Górnik nie przestraszył się Skarbnika, choć jak wielu innych górników myślał, że jego pojawienie się nie może wróżyć niczego dobrego, był już tak obojętny na wszystko, że niczego się nie bał. Spojrzał na twarz Skarbnika, który tym razem przybrał postać siwowłosego starca z długą brodą, nie wyglądał groźnie, przyjaźnie uśmiechnął się do górnika, gdy ten opowiedział mu o powodach swojego zmartwienia. Skarbnik ze spokojem wysłuchał skargi biednego człowieka, po czym kazał mu się odwrócić i fedrować w ścianie, górnik bardzo się zdziwił, czynił to przecież wiele razy i w ścianie nie znalazł wiele kruszcu węglowego, spojrzał w kierunku Skarbnika zdziwiony, ale ze zdumieniem stwierdził, że starca już nie ma. Nie wiedział, czy rzeczywiście z nim rozmawiał, czy tylko wyobraził sobie to niezwykle spotkanie.

Zgodnie z zaleceniami Skarbnika odwrócił się jednak i wbił kilof w ścianę, jakież było jego zdziwienie, gdy znalazł tam czysty kruszec najprzedniejszego gatunku – z zapalem wziął się do pracy, tym razem to on z dumą mógł zaprezentować

¹ http://www.narciarskiestacje.pl/object,9027/%C5%9A1%C4%85ska_legenda_o_Skarbniku.html (31.05.2013 r.).

kolegom swój dzienny urobek. Można sobie wyobrazić ich miny... nie mogli się pochwalić ani tak dużą ilością wydobytego węgla, a ten który mieli był o wiele gorszego gatunku, niektórzy przecierali oczy ze zdumienia, a niejeden zrozumiał, że tak mogło się stać tylko z pomocą Skarbnika. Górnik otrzymał sowite wynagrodzenie, pierwszy raz od wielu lat z uśmiechem na ustach mógł wrócić do domu, po drodze jednak spotkał starca, który kogoś mu przypominał...Zrozumiał, że to sam jego wielki dobrodziej – Skarbnik, od razu zaproponował mu większą część pieniędzy, chciał się w ten sposób odwdziżyć za pomoc, którą od niego otrzymał. Skarbnik docenił hojność górnika, zobaczył, że pieniądze, które zdobył nie uczyniły go chciwcem, kazał mu więc zatrzymać wszystkie i odtąd czuwał nad jego losem.

*Węglowa rodzinka*¹
Maria Terlikowska

To węglowa jest rodzina:
parafina, peleryna,
duża piłka w białe groszki,
i z apteki proszek gorzki,
i ołówek w twym piórniku,
i z plastiku sześć koszyków
gąbka, co się moczy w wodzie,
i benzyna w samochodzie,
czarna smoła, biała świeca-
to rodzina węgla z pieca.
Widzę już zdziwione miny..
- Co ma węgiel do benzyny?
- Czy jest z węglem spokrewniona
gąbka miękka i czerwona?
Otóż właśnie- wiem na pewno,
że jest jego bliską krewną:
węgiel jest po odrobinie
w parafinie, w pelerynie,
w białej piłce w duże groszki
i z apteki - w proszku gorzkim,
i w ołówku w twym piórniku,
i w koszyku tym z plastyku...
Nawet świece, te z choinki-
to też węgiel są kuzynki.
Lecz wśród wielkiej tej rodziny,
wśród kuzynów i rodzeństwa,
nie ma ani odrobiny
rodzinnego podobieństwa.
Węgiel jest jak czarna skała,
koszyk żółty, świeca biała.
Skąd się wzięły te różnice?
O! To już są tajemnice,
które kryją się w fabryce.

Temat: Instrumenty dęte

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje instrumenty dęte
- dostrzega różnicę w wyglądzie i w wydawanym dźwięku poszczególnych instrumentów

5-latek:

- rozpoznaje po wysokości dźwięku flet, trąbkę i róg

¹ <http://miastodzieci.pl/piosenki-wiersze/112/781:weglowa-rodzinka>, (12.02.2013r.).

Pomoce: plansza demonstracyjna *Świat muzyki*, aplikacja interaktywna *Instrumenty*, wiersz J. Krakowskiego *Kto tak pięknie gra*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Świat muzyki*. Zwrócenie uwagi na instrumenty dęte. Omówienie sposobu grania na instrumentach dętych.
2. Odczytanie fragmentu wiersza J. Krakowskiego: *Kto tak pięknie gra*¹:

„- A flet to co?

A flet to fraszka?

A kto udaje zawsze ptaszka,

a kto nad orkiestrowe burze,

kto nad talerzy głośne grzmoty

wznosi swe tryle i świergoty?

- On wymagania ma zbyt duże

- szepnie kontrabas wiolonczeli –

Od dawna wszyscy tu wiedzieli,

że jego ciotka to wierzbową

fujarką rodem spod Krakowa.

Gdy go nazwano – flet poprzeczny,

stał się kapryśny i niegrzeczny.”

Omówienie rodziny fletów: fujarka (prosta, kiedyś pastuszkowie samodzielnie ją strugali z drewna), flet prosty i flet poprzeczny. Porównanie dźwięku fletu prostego i poprzecznego z wykorzystaniem aplikacji interaktywnej.

3. Odczytanie kolejnej części wiersza:

„A obój w płacz: - Czy w tym pokoju

zapomnieliście o oboju,

który tak tęsknie i żałośnie

śpiewa o zimie i o wiosnie? (...)

Flet spyta: - Może ci w czymś pomóc,

Może byś zechciał iść do domu?

- My wiemy swoje,

my, oboje.

Nasze prababki – szalałame

znały rycerskie obyczaje

często na ucztach przygrywały,

muzyką gości zabawiały

- odrzekną dumnie dwa oboje

(oboje zawsze wiedzą swoje).

Skrzypce nachylą się ku fletom:

- Im ciągle nie tak, ciągle nie to,

nie dość, że się najdłużej stroją,

to o swój głos bardzo się boją.

- Lecz płacz – flet powie – psuje głos.

- Dlatego grają wciąż przez nos.”

4. Wyszukanie na aplikacji interaktywnej oboju i słuchanie jego odgłosu. Zwrócenie uwagi, czy głos oboju jest taki jak wierszu – jakby był „przez nos”.

1 J. Krakowski, *Kto tak pięknie gra*, Łódź: Wydawnictwo Łódzkie, 1986.

5. Odczytanie kolejnej części wiersza:

„Róg byłby chory, gdyby nie zmaćcił
czyjś głos, więc też się wtrącił:
- Jeszcze mój dziadek, panowie, panie,
Wołał myśliwych na polowanie,
A mojej babci waltorni w lesie
Głos jeszcze teraz echem się niesie.”

6. Wyszukanie na aplikacji rogu (waltorni) – poznanie jego dźwięku.

7. Odczytanie kolejnej części wiersza:

„Tu trąbki, niby od niechcenia,
Zawsze coś mają do powiedzenia:

- Trzy trąbki, trzy siostrzyczki,
każda ma trzy guziczki,
a trąbkę każdy zna,
w południe hejnał gra,

Lecz o każdej godzinie
Mariacki Hejnał płynie
W Krakowie, w którym ta
Tradycja dawna trwa
Tra, ta ,ta, ta.”

8. Odszukanie trąbki na aplikacji interaktywnej. Sprawdzanie dźwięku jaki ona wydaje.

9. Zabawa ruchowa. Przypomnienie dźwięku fletu, trąbki i rogu, zwrócenie uwagi na wysokość ich dźwięku. Nauczyciel naciska odpowiedni dźwięk na tablicy interaktywnej, a dzieci wykonują odpowiednie ruchy: flet – skaczą po całej sali, trąbka idą w tempie marszu, róg czołgają się.

10. Odczytanie kolejnej części wiersza:

„Rzekł pierwszy puzon:
- One mnie nużą,
jestem powolny i poważny... (...)
...Ale najbardziej z was wszystkich ważny
- dokończył puzon poważnym tonem. -
Więc każdy liczy się z puzonem
w orkiestrze dętej, bo jestem dęty
instrument. Dęte instrumenty:
oboje, flety, rogi, klarnety,
tuby, fagoty, trąbki, kornety
grają tam ze mną polki i marsze,
z wszystkich utworów marsze najstarsze.”

11. Oglądanie puzonu na tablicy interaktywnej i sprawdzanie dźwięku jaki on wydaje.

12. Odczytanie kolejnej części wiersza:

„Ja jestem grupa tuba,
w tym cała moja zguba,
zbyt szybko na mnie grać nie można,
w tych sprawach muszę być ostrożna.

Choć swoje solo nieraz mam,
to jednak bardzo wolno gram.”

13. Oglądanie tuby na aplikacji interaktywnej i słuchanie dźwięku jaki ona wydaje.

5-latki:

14. Zabawa z wykorzystaniem aplikacji interaktywnej – sprawdzanie dźwięków instrumentów dętych, rozpoznawanie instrumentów po dźwięku.

Temat: Ptasie odloty

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia nazwy niektórych ptaków
- naśladuje lot i dziobanie ptaka – reaguje na zmianę wysokości dźwięków
- potrafi pomóc ptakom pozostającym na zimę przetrwać zimę

5-latek:

- posługuje się liczebnikami porządkowymi
- klasyfikuje ptaki na trzy kategorie: odlatujące, przylatujące, pozostające w Polsce
- dzieli na sylaby i głoski nazw ptaków

Pomoce: książki i atlasy dotyczące zwierząt, płyta z odgłosami ptaków, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Ptaszki na topoli* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Przypomnienie informacji dotyczących przystosowania się zwierząt do zimy. Zwrócenie uwagi na przystosowanie się ptaków do zimy (odloty). Wyszukiwanie w atlasach i książkach ptaków, które odleciały do ciepłych krajów (bocian, czajka, dudek, jaskółka, kukułka, skowronek, słowik, wilga, żuraw).
2. Są też ptaki, które przylatują do Polski na zimę (gil, jasiołuszka) oraz takie, które zostają z nami cały rok (dzięcioł, sowa uszata, sikorka, sójka, zimorodek, sroka, kos, gawron, wróbel). W zimie wszystko przykryte jest śniegiem i ptaszki nie mogą małym dziobem wydobyć pożywienia, dlatego my musimy im pomóc.
3. Omówienie, w jaki sposób dzieci mogą pomóc ptakom przetrwać zimę. Co możemy przynieść do ptasiej stołówki? (ziarna zbóż, słonecznik, słoninę, gotowe przysmaki dla ptaków). Czego nie powinniśmy podawać ptakom do jedzenia i dlaczego? (np. chleba).
4. Sylabowanie nazw wybranych ptaków oraz wyodrębnianie pierwszej głoski. Dzieci, które potrafią, mogą dzielić na głoski całą nazwę ptaka.
5. Zabawa ruchowa *Ptaki odlatujące i osiadłe*. Dzieci reagują na zmianę wysokości dźwięków. Przy dźwiękach wysokich naśladują fruwanie ptaka (są ptakami, które odlatują), przy dźwiękach średnich są dużymi ptakami, które zostają w Polsce i chodząc, wydziobują sobie pożywienie, przy dźwiękach niskich są ociężałe, słabe, nie mają pożywienia.

5-latki:

6. Praca w kartach pracy - wypchanie obrazków ptaków. Dzieci, które przygotowują kartoniki siadają na dywanie.
7. Nauczyciel czyta wiersz *Ptaszki na topoli*. Dzieci mają przygotowane przed sobą kartoniki z 10 wróblami. W miarę jak nauczyciel czyta wiersz dzieci manipulują obrazkami, zabierają odpowiednią ilość. Nauczyciel przerywa czytanie w odpowiednich momentach i zadaje dzieciom dodatkowe pytania dotyczące tego, ile jeszcze ptaków zostało, a ile odleciało.
8. Pytania dotyczące tekstu z zastosowaniem liczebników porządkowych: co zrobił dziewiąty wróbel, ósmy? itp.
9. Na zakończenie można zainscenizować cały wiersz – wróblami są dzieci.

Ptaki na topoli

Beata Szurowska

Niedaleko lasu, tuż na skraju pola
Rosła sobie dumnie wysoka topola.
Dziesięć małych wróbli siadło na topoli,
By na jej gałęzi bujać się do woli.
Jęczy, trzeszczy gałąź: - Ciężko mi wróbelki,

każdy z was jest lekki, razem ciężar wielki.
Dobre miał serduszko dziesiąty wróbelek,
Więc by zmniejszyć ciężar, poszedł na spacerek.
I tak, dziewięć wróbli na drzewie zostało,
A choć to nie dziesięć, to nadal niemało.
Sms dostał dziewiąty wróbelek:
- Na obiad zaprasza mnie wuj Elemelek.
Nagle ósmy wróbel bardzo głośno wrzasnął:
- Rety! Zostawiłem włączone żelazko!
I szybko poleciał na skróty przez las.
Żeby tylko zdążyć dolecieć na czas!
Siódmy też poleciał, no bo właśnie dzisiaj
Chciał zakupić prezent dla małego misia.

- Chyba czas coś zjeść – stwierdził ptaszek szósty.
- Lecę do zajęcia na placek z kapusty.
Na zimno narzekał wciąż piąty wróbelek,
więc poszedł do jeża zamówić sweterek.
- Czyżby szła już zima? Wystraszył się czwarty
i pobiegł do domu nasmarować narty.
- Miło tak ćwiergotać – westchnął wróbel trzeci,
ale muszę lecieć, czas nakarmić dzieci.
A gdy na gałęzi dwa wróble zostały,
Głośno plotkowały, ćwierkały, paplały,
Nagle drugi wróble szepnął przerażony:
- Miałem wyjść na dworzec po mamusię żony.
A to będzie draka! Już mam w oczach lęk.
Pa, lecę nabierać świeżych kwiatów pęk.
Ostatni wróbelek siedział jeszcze chwilę,
A potem poleciał odwiedzić motyle.
Dziwi się topola: - A to ci dopiero!
Było dziesięć wróbli, a zostało zero.

Temat: Zwierzęta w zimie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia niektóre zwierzęta żyjące w strefach polarnych
- wypowiada się na temat przystosowania zwierząt do niskiej temperatury
- pomaga zwierzętom w czasie zimy

5-latek:

- przygotowuje teatrzyk kukielkowy do wiersza *Kłopoty Burka z podwórka*
- rozpoznają literę E i e

Pomoce: plansza demonstracyjna *Mapa Świata*, aplikacja interaktywna *Mapa Świata*, **dodatkowo dla 5-latków:** karty pracy *Kłopoty Burka z podwórka* z zeszytu nr 1 i *Literka E* z zeszytu nr 4, patyczki do szaszłyków, taśma klejąca.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Mapa Świata*, zwrócenie uwagi na Antarktydę i Grenlandię jako krainy, w których cały rok panuje zima.

- Oglądanie aplikacji *Mapa Świata* na tablicy interaktywnej. Przybliżanie Antarktydy i oglądanie żyjących tam zwierząt. Przybliżanie Grenlandii i oglądanie jej krajobrazu, zwierząt i ludzi. Omówienie wedługglądu zwierząt żyjących w tych rejonach świata, zwrócenie uwagi na futro, jego kolor, rodzaj pożywienia, jako elementy, dzięki którym zwierzęta przystosowały się do życia w zimnych rejonach.
- Zabawa ruchowa *Pingwinek* (opis zabawy z załącznikiem).
- Rozmowa na temat tego czy wszystkie zwierzęta mogłyby żyć w takich rejonach świata. Zwrócenie uwagi na los zwierząt w Polsce w okresie zimy (zwierzęta nie są odpowiednio przystosowane do życia w niskiej temperaturze).
- Odczytanie przez nauczyciela wiersza L. Krzemienieckiej *Kłopoty Burka z podwórka*. Rozmowa na temat wiersza, zwrócenie uwagi, że to właśnie dziecko pomogło Burkowi.
- Rozmowa na temat pomocy zwierzętom domowym w zimie na podstawie doświadczeń dzieci.

5-latki:

- Kolorowanie elementów do teatrzyku w kartach pracy. Wypchanie elementów i przygotowanie kukiełek do teatrzyku.
- Omówienie zasad zachowania się podczas oglądania występu innych dzieci.
- Powtórne czytanie wiersza przez nauczyciela. Dzieci w trakcie czytania manipulują figurkami tworząc teatrzyk. Zwrócenie uwagi na pracę dwóch rąk – manipulowanie dwiema kukiełkami jednocześnie.
- Oglądanie podobizny Eskimosa na *Mapie Świata* w postaci planszy lub aplikacji interaktywnej.
- Wprowadzenie litery E na podstawie wyrazu Eskimos. Wypychanie z kart pracy litery E i e. Pisanie litery po śladzie. Naklejanie litery na kartkę w dowolnym ułożeniu, dorysowywanie elementów.

Uwagi:

- Punkt 9 i 10 scenariusza można wykonać po przerwie, w zależności od możliwości dzieci.
- Warto wrócić do teatrzyku *Kłopoty Burka z podwórka* jeszcze tego samego dnia lub kolejnego. Można teatrzyk przygotować tak, by brało w nim udział kilkoro dzieci. W ten sposób można stworzyć krótkie przedstawienie dla innych uczniów.

*Kłopoty Burka z podwórka*¹

Lucyna Krzemieniecka

Siadł Burek pod murem i myśli:

Oto przyszła zima, a ja budki nie mam.

Nic nie warta budka stara, bo tu dziurka, a tam szpara.

Źle się będę w lutym miał, hau, hau, hau, hau, hau, hau!

Chyba zaraz się odważę i szcęknię na gospodarza.

I łaps Burek gospodarza za nogawicę.

Gospodarzu, przyszła zima, a wasz Burek budki nie ma.

Nic nie warta budka Burka, bo tu szparka, a tam dziurka.

Jakże będę wam, hau, hau, w mrozy domu pilnował?

A nie róbże hałasu, nie mam teraz czasu.

Siadł Burek pod murem i znów myśli:

Oto przyszła zima, a ja budki nie mam.

Chyba za spódnicę gospodynię schwyczę.

I łaps Burek gospodynię za czerwony rąb spódnicy.

Gospodyni, przyszła zima, a wasz Burek budki nie ma.

Stara budka nic nie warta, o tu dziurka, a tam szparka.

Jakże będę wam, hau, hau, domku teraz pilnował?

A nie róbże hałasu, nie mam teraz czasu -

odrzekła gospodyni i pobiegła do kuchni,

gdzie w nowym saganku gotowała się marchew

z kwiatkiem majeranku.

A Burek siadł pod murem i myśli:

chyba będę musiał szcęknać na Franusia.

Niech zadba o psisko, gdy już luty blisko.

Idzie Franuś ze szkoły, a Burek łaps go za guzik :

Mój Franulku, przyszła zima, a twój Burek budki nie ma.

¹ <http://www.przedszkola.edu.pl/klopoty-burka-z-podworka-scenariusz-zajec.html>, (15.02.2013 r.).

Gospodarze wciąż zajęci, miejże mnie choć ty w pamięci.
Rozczulił się Franuś nad pieskiem i woła:
Mój piesuniu, mój malutki,
nie zostawię cię bez budki!
I zrobił Franuś Burkowi nową budkę,
I mchem ją zaopatrzył i słomą.
Siedzi w niej teraz Burek i szczeka,
Aż go słyhać z daleka: Ham, ham, ham,
nową budkę mam!

Temat: Oznaki zimy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa oznaki zimy
- dobiera odpowiednią odzież na czas zimy
- określa sposoby przygotowywania się zwierząt do nadchodzącej zimy
- zna różne rodzaje ptaków i ich życie w czasie zimy

Pomoce: aplikacja interaktywna, obrazki przedstawiające wybrane ptaki: wróbla, sikorkę, gołębia, gila, jasiołuszkę, czeczotkę, szczygła, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Historyjka obrazkowa z zeszytu nr 2*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat oznak zbliżającej się zimy - spadające liście, niskie temperatury, opady deszczu ze śniegiem, zimny wiatr.
2. Dzieci wraz z nauczycielem określają, jak ludzie przygotowują się do zimy - rozumienie konieczności zmiany ubrań w związku z aktualną porą roku.
3. Aplikacja interaktywna - wskazywanie odzieży, którą należy wybierać, gdy jest zima oraz odzieży nieodpowiedniej w czasie zimy. Przeliczanie obrazków w obu grupach.
4. Przypomnienie sposobów przygotowywania się zwierząt do zimy - zmiana futra na cieplejsze, wcześniejsze zbieranie zapasów, poszukiwanie ciepłej norki lub innego miejsca, w którym bezpiecznie spędzą zimę, zapadanie w sen zimowy itp.
5. Rozpoznawanie i nazywanie *wróbla*, *sikorki*, *gołębia*, określanie ich wyglądu i sposobu odżywiania się - rozumienie potrzeby dokarmiania ptaków i zwierząt w zimie.
6. Zabawa ruchowa *Wróbelki w czasie zimy* - dzieci biegają, naśladując głosy wydawane przez wróble: "ćwir ,ćwir". Po usłyszeniu określenia "wieje wiatr" - wróbelki kucają, opuszczają ramiona i chowają głowy, stroszą piórka - chronią się przed zimowym, mroźnym wiatrem.
7. Oglądanie przyniesionych przez nauczyciela pokarmów (lub obrazków pokarmów), którymi ludzie karmią ptaki zimą - rozpoznawanie i nazywanie pokarmów dla ptaków i zwierząt leśnych. Grupowanie i dopasowywanie.
8. Zapoznanie z ptakami przylatującymi do Polski zimą – gil, jasiołuszka, czeczotka, szczygieł, wyjaśnienie przez nauczyciela powodów ich migracji.

5-latki:

9. Karta pracy *Historyjka obrazkowa* - układanie historyjki obrazkowej w odpowiedniej kolejności.

Uwagi:

- Zajęcia można rozpocząć lub zakończyć spacerem - w celu poszukiwania oznak zbliżającej się zimy.

Temat: Ptaki zimą

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie potrzebę dokarmiania ptaków
- rozróżnia i nazywa podstawowe gatunki ptaków przylatujących do karmnika
- dodaje na konkretach w zakresie 6

5-latek:

- stara się liczyć w pamięci w zakresie 6

Pomoce: karmnik, pokarm dla ptaków (okruszki, ziarenka, słonina, kulki z ziarnami), zdjęcia ptaków, podpisy, sylwety: 2 karmników (pustego i pełnego), ptaków, 6 sznurków, kartoniki z cyframi od 1 do 6, znakami + i =.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Ptaki* - nauczyciel prosi dzieci aby wyobraziły sobie, że są ptakami. Na hasło nauczyciela: „ptaki latają” dzieci poruszają się swobodnie po sali, na hasło „ptaki szukają... ziaren” - schylają się tyle razy jaką liczbę podał nauczyciel (np. ptaki szukają 5 ziaren), na hasło „ptaki śpią” - dzieci kucają.
2. Oglądanie pokarmu dla ptaków; rozmowa na temat konieczności dokarmiania ptaków zimą. Zwrócenie uwagi, że należy dbać o regularne dosypywanie jedzenia do karmnika, zwierzęta przyzwyczajają się bowiem do miejsc, w których znajdują pokarm.
3. Oglądanie zdjęć ptaków, próby nazywania ich przez dzieci. Zwrócenie uwagi na charakterystyczne cechy wyglądu. Umieszczanie ich na tablicy wraz z podpisami. Wyjaśnienie, że gil, jemioluska i szczygieł przylatują do nas specjalnie na zimę z miejsc, gdzie zima jest bardzo mroźna i śnieżna i występuje noc polarna, co uniemożliwia im znajdowanie pokarmu.
4. Umieszczenie pokarmu w karmniku.
5. Nauczyciel rozkłada 6 sznurków i umieszcza przy nich kartoniki z cyframi od 1 do 6. Zadaniem dzieci jest umieszczenie na każdej „gałęzi” tylu ptaków ile wskazuje cyfra.
6. Nauczyciel umieszcza na tablicy 2 karmniki. Rozpoczyna opowiadanie: „Były sobie dwa karmniki. Do pierwszego dzieci przyczepiły słoninkę, wsypały okruszki i ziarenka. Podleciały więc tam najpierw 3 sikorki i zaczęły jeść słoninkę (przypina sylwety sikorek), później nadleciały 2 wróbelki dziobać ziarenka (przypina sylwety 2 wróbli), na końcu zjawił się gil (przypina sylwetę) i zaczął wyjadać okruszki.”
7. Rozmowa na temat opowiadania: Ile ptaków zjawiło się w karmniku? Dlaczego przy drugim karmniku nie pojawił się żaden ptak?
8. Ułożenie przez dzieci zapisu $2+3+1=6$ z tekturek z cyframi i znakami.
9. Zabawy z kostkami: układanie przez dzieci 2 lub trzech kostek tak, aby suma ich oczek dawała sześć.

5-latki:

10. Nauczyciel opowiada o karmnikach, a dzieci starają się liczyć w pamięci lub na palcach ilość ptaków: „Do pierwszego karmnika przyleciały 3 ptaki, do drugiego 2, ile razem było ptaków?”, „Do karmnika przyleciała sikorka, szczygieł i dwie jemioluszki, ile razem było ptaków?” itp. Dzieci starają się ułożyć zapisy z kartoników.
11. *Ile brakuje?* - nauczyciel rzuca kostką, dzieci starają się jak najszybciej odpowiedzieć ilu oczek brakuje do sześciu.

Temat: Sześć

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna cyfrę sześć
- rozumie pojęcia zbioru - tworzy zbiory sześciociekowe
- rozróżnia figury geometryczne
- zna obraz graficzny cyfr 1, 2, 3, 4 i 5

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfrę 6

Pomoce: obraz graficzny cyfry 6, puzzle - cyfra 6 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, figury dla każdego dziecka (kilka kwadratów w różnych kolorach i różnej wielkości, kilka trójkątów w różnych kolorach i różnej wielkości, kilka kół w różnych kolorach i różnej wielkości), **dotatkowo dla 5-latków:** 2 lub 3 kostki do gry, kartki z cyframi 1-6, wyraz *sześć* do czytania globalnego, karta pracy *Cyfra 6* i karta pracy *Cyfra 6 - po śladzie* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci rzeczy, których jest w sali sześć.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry sześć - wypowiedzi co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry sześć.
3. Zabawa ruchowa - dzieci dobierają się w grupy sześciuosobowe i budują z siebie cyfrę sześć.
4. Określanie, czego mamy w organizmie co najmniej sześć - palce u rąk, palce u nóg.
5. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę sześć* - dzieci dostają kartki z cyfrą sześć i tworzą z niej dowolny obrazek.
6. Wykonywanie 6 tupnięć, 6 podskoków na jednej nodze, 6 kłaśnieć w ręce itp.
7. Układanie zbiorów sześcioelementowych - dzieci układają zbiory sześcioelementowe z figur geometrycznych, same ustalają kryterium (kształt, kolor lub wielkość).

5-latki:

8. Nauczyciel prosi 6 osób o ustawienie się w jednym rzędzie, następnie rozdaje dzieciom kartoniki z cyframi 1-6 tak, aby osoby trzymające nie widziały posiadanej cyfry. Zadaniem pozostałych dzieci jest ustawić kartoniki w odpowiedniej kolejności, używając imion kolegów - proszą o przesunięcie się danej osoby o jedno miejsce w daną stronę - lewo lub w prawo/w stronę okna lub drzwi itp.
9. Zapoznanie dzieci w zapisem słownym cyfry 6 - czytanie globalne wyrazu *sześć*.
10. Zabawa z kostkami - dzieci ustalają ile oczek musi być na dwóch lub trzech kostkach, żeby wynik wynosił sześć. Ustalają też, ile trzeba odjąć od 9, 8 i 7 na kostkach, żeby wyszło sześć.
11. Układanie cyfry sześć z liczmanów, sznurka, klocków itp.
12. Zabawa ruchowa: dzieci do muzyki ruszają się swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie dobierają się w grupy zgodnie z kartką podniesioną przez nauczyciela, na której widnieje cyfra 1, 2, 3, 4, 5 lub 6.
13. Karta pracy *Cyfra 6* i karta pracy *Cyfra 6 - po śladzie* - kolorowanie szóstego obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 6.

Temat: Papierowe bałwany

Cele

3, 4 i 5-latek:

- potrafi opisać wygląd bałwana
- wyjaśnia konieczne warunki, aby bałwan ze śniegu się nie roztopił
- wykorzystuje dostępne materiały do stworzenia papierowego bałwana

5-latek:

- planuje kompozycję pracy plastycznej

Pomoce: małe papierowe talerze, kółka z białego papieru (średnica kółek mniejsza od średnicy talerzy o 4cm), brązowy, czarny i pomarańczowy karton (nos, oczy, kapelusz i buty dla bałwana), paski materiałów (szaliki dla bałwana), guziki, kartki A3 w kolorze niebieskim (można z dziećmi pomalować kartony na niebiesko przed zajęciami), klej, nożyczki, plansza demonstracyjna *W górach*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prezentuje na ilustracjach różnego rodzaju bałwany ulepione ze śniegu. Wspólnie z dziećmi zastanawia się: Czy zawsze udaje się ze śniegu ulepić bałwana? Dlaczego śnieg się lepi? Jakie muszą być spełnione warunki, aby bałwan się nie roztopił?
2. Propozycja stworzenia bałwanów z wyciętych kółek (głowy) i talerzy papierowych (tułów). Zachęcenie dzieci, aby bałwany przyjęły jakieś niecodzienne pozycje (bałwan śpiący, tańczący, stojący na głowie, latający).
3. Układanie kompozycji na niebieskiej kartce A3: głowa i tułów z papierowych kółek i talerzy, nosy z pomarańczowego kartonu, wyklejanie oczu, butów, kapeluszy, mioteł. Przyklejanie materiałowych szalików, czapek i rękawiczek, guzików.
4. Rozmowa w kole: przedstawienie własnych bałwanów. Udekorowanie sali bałwanami.

Uwagi:

- Warto ulepić bałwany i inne rzeźby podczas zabaw na śniegu w ogrodzie przedszkolnym. Bałwany można pokolorować zabarwioną wodą z butelek ze spryskiwaczami.

Temat: Zimowa makieta

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia charakterystyczne elementy zimowego krajobrazu
- tworzy zimową makietę w kilkuosobowym zespole
- opisuje fakturę i cechy dostępnych materiałów plastycznych
- prezentuje stworzoną makietę

5-latek:

- planuje kompozycję pracy plastycznej

Pomoce: gruba tektura lub karton o formacie A2 lub większym, pasek szarej bibuły lub szara taśma pakowa, białe kartki, białe ścinki materiałów, wata, lignina, białe serwetki, patyczki i gałązki, szyszki, plastelina, plansza demonstracyjna *W górach*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Prezentując planszę demonstracyjną *W górach* nauczyciel prosi dzieci o scharakteryzowanie krajobrazu zimowego.
2. Pokazuje przyniesione materiały i wspólnie z dziećmi zastanawia się, czy za ich pomocą można stworzyć zimową makietę. Oglądanie i opisywanie dostępnych materiałów: koloru, faktury, cech charakterystycznych.
3. Nauczyciel dzieli dzieci na małe grupy, w taki sposób, aby każda grupa mogła swobodnie współpracować przy tworzeniu makiet przy stolikach (przy każdym stoliku powstanie jedna wspólna makieta).
4. Przygotowanie stanowisk do pracy, rozłożenie kleju, nożyczek i materiałów.
5. Wyklejenie taśmą pakową lub przy użyciu pasków krepiny siatki dróg i ulic.
6. Wyklejanie krajobrazu zimowego z dostępnych materiałów w zespołach.
7. Omówienie i prezentacja skończonych prac.

Uwagi:

- Makietami można dalej się bawić, np. budując na nich domki z klocków.

Temat: Zimowy savoir-vivre

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia zasady bezpiecznych zabaw na sankach, nartach i łyżwach
- podaje przykłady kulturalnego zachowania się na stoku
- wskazuje przykładowe sposoby zabezpieczenia się przed zimnem
- maluje farbami pracę plastyczną na temat bezpiecznych zabaw na stoku

Pomoce: plansza demonstracyjna *W górach*, fragmenty opowiadań i wierszy związanych z zabawami zimowymi, kartki A4 w kolorze niebieskim, tekstura lub pocięty papier pakowy, farby plakatowe.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Na podstawie planszy demonstracyjnej *W górach* oraz innych przygotowanych ilustracji przedstawiających zabawy zimowe na śniegu, omówienie z dziećmi zasad bezpiecznego i kulturalnego zachowania się na stoku.
2. Przykładowe zasady bezpieczeństwa: zakładanie kasków ochronnych podczas jazdy na nartach i łyżwach, jeżdżenie na stoku narciarskim tylko po wyznaczonych trasach. Zachowywanie ostrożności na wyciągach narciarskich, oraz podczas jazdy na nartach i sankach. Jeżdżenie na sankach w miejscach do tego przeznaczonych.
3. Zabawa ruchowa *Slalom na stoku*. Nauczyciel rozkłada pachołki wyznaczające trasę slalomową, zadaniem dzieci jest przebiegnięcie slalodem i powrót na miejsce w taki sposób, aby nie dotknąć pachołka.
4. Omówienie przykładowych zasad kulturalnego zachowania na stoku: czekanie cierpliwie w kolejce do wyciągu, zachowywanie bezpiecznej odległości w stosunku do innych narciarzy na stoku. Dostosowywanie prędkości jazdy do warunków pogodowych i natężenia ruchu.
5. Omówienie przykładowych zasad zabezpieczenia się przed zimnem: smarowanie twarzy kremem na mroźną pogodę, noszenie rękawiczek, czapki, szalika, noszenie rajstop i kalesonów pod spodniami, zgłaszanie dorosłym przemoczonych butów i skarpetek.
6. Praca plastyczna *Zabawy na stoku* – namalowanie farbami kompozycji zimowej.
7. Omówienie prac.

Tydzień 16 – Człowiek i jego zmysły

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 16

Temat tygodnia: Człowiek i jego zmysły

Cele ogólne:

- zapoznanie z tematyką związaną z niepełnosprawnością
- poznanie zmysłów i ich funkcji
- poznanie budowy człowieka
- przypomnienie praw i obowiązków człowieka

Pomoce: chustki lub opaski do zakrycia oczów, kredki, arkusze szarego papieru nagrania wybranych utworów (rap, disco, breakdance, rock and roll), sylwetki osób w różnym wieku, tekturki o wymiarach 8 cm x 8 cm, papier o różnej fakturze, produkty spożywcze o różnych smakach, kolorowe karteczki o wymiarach 8 cm x 8 cm, dostępne instrumenty muzyczne, kolorowe czasopisma, duże arkusze papieru, arkusze papieru min. A3 podzielone na 12 równych części.

Aplikacja interaktywna: *Człowiek i jego zmysły.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Polka Tritsch-Tratsch</i> . 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Każdy jest w czymś dobry	Etapy rozwoju człowieka	Nasze zmysły – smak, dotyk, powonienie	Nasze zmysły – słuch i wzrok	Dbam o siebie, by nie chorować
	Etapy rozwoju człowieka			
Słuchamy muzyki	Moje ciało	Zmysły	Co to jest niepełnosprawność	Potrafię dbać o swoje bezpieczeństwo

Temat: Każdy jest w czymś dobry

Cele

3, 4 i 5-latek:

- słucha opowiadania czytanego przez nauczyciela *Jak W-skery pomógł Głuchakowi i Niewidomkowi*

5-latek:

- zna swoje mocne i słabe strony
- wypowiada się na określony temat sposobów pomocy osobom niepełnosprawnym

Pomoce: tekst historii M. Urbanka *Jak W-skery pomógł Głuchakowi i Niewidomkowi*, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Nasze zmysły* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Odczytanie przez nauczyciela historii Marcina Urbanka *Jak W-skery pomógł Głuchakowi i Niewidomkowi*.
2. Rozmowa związana z utworem, zwrócenie uwagi na niepełnosprawności, jakie mieli krasnale.
3. Dzieci określają, jakie zdolności mieli W-skery, Głuchak, Niewidomek, a w czym nie byli najlepsi.
4. Zabawa ruchowa *Głowa ramiona*¹, śpiewanie piosenki (na melodię *Siekiera, motyka*) i wskazywanie poszczególnych części ciała. Piosenkę najpierw śpiewa się bardzo wolno, a potem coraz szybciej.

„A gimnastyka dobra sprawa
Dla nas wszystkich to zabawa
Ręce w górę i w przód i w bok
Skok do przodu, w górę skok.

Głowa, ramiona, kolana pięty
Kolana, pięty, kolana, pięty
Głowa, ramiona, kolana, pięty
Oczy, uszy, usta, nos.

Głowa, ramiona, kolana pięty
Kolana, pięty, kolana, pięty
Głowa, ramiona, kolana, pięty
Oczy, uszy, usta, nos.”

5. Wypowiedzi dzieci - próby dostrzegania swoich mocnych i słabych stron.
6. Podsumowanie zajęć poprzez zwrócenie uwagi, że każdy może być dobry w czymś innym i w taki sposób można się uzupełniać i razem zrobić coś ciekawego.
7. Nauka rymowanki przygotowanej przez Niewidomka:

„Możesz nie mieć rąk lub nóg,
Możesz stracić wzrok lub słuch,
Najważniejsze, powiem wam,
Abyś nigdy nie był sam!”

5-latki:

8. Wykonanie ćwiczenia w kartach pracy. Zadaniem dziecka jest narysowanie tego, co można widzieć, słyszeć, dotykać, smakować, wąchać.

¹ M. Bogdanowicz, *Jak się bawić z dziećmi*, Gdańsk: Harmonia, 2005.

Jak W-skery pomógł Głuchakowi i Niewidomkowi!

Marcin Urbanek

Krasnale starają się, żeby żaden mieszkaniec podziemnego miasta nie czuł się w nim niepotrzebny. Nawet jeśli nie może robić rzeczy, które robią inne skrzaty. Ale nie zawsze tak było. Na ulicach osady długo nie było widać niepełnosprawnych skrzatów. Dlatego wszyscy myśleli, że krasnale w ogóle nie chorują. A to nie prawda. Wśród krasnali jest tak samo wielu niepełnosprawnych, co pośród ludzi. Ale bardzo długo się tego wstydzili.

Wszystko zmieniło się gdy w mieście pojawił się W-skery. Ranny podczas Wielkiej Bitwy Pod Muchomorami, którą krasnale stoczyły ze złośliwymi susłami, nudził się w domu. Nie mógł chodzić, ale na wózku, który zbudowały dla niego krasnale pracujące w stolarni, śmigał po ulicach osady szybciej niż najszybszy skrzat. Pomyślał wtedy, że mógłby roznosić po podziemnym mieście pilne przesyłki i ważne nowiny. Krasnale mają krótkie nogi i duże brzuchy, a poza tym biegnąc musza przytrzymywać czapkę, więc nie mogą tego robić zbyt szybko. A W-skery był naprawdę szybki.

Udało się. Został kurierem. Woził przesyłki z jednego końca osady na drugi, trąbił ostrzegawczo na przechodzące krasnale i był szczęśliwy.

Aż któregoś dnia o mało nie potracił jakiegoś nieuważnego krasnala.

- Ogłuchłeś? – krzyknął rozszłoszczony.

A tamten nie zareagował. Dopiero kiedy W-skery szarpnął do za rękaw kubraczka, odwrócił się.

- Głuchy jesteś? – zapytał W-skery. – Przecież trąbiłem.

Nieznajomy skrzat podał mu kartkę: „Jestem głuchoniemy. Jeśli czegoś chcesz, napisz”.

W-skery zrozumiał, dlaczego skrzat nie ustąpił mu drogi.

„Mieszkasz tu?” – napisał na kartce.

„W chatce na końcu ulicy. Nazywają mnie Głuchak” – odpisał głuchoniemy.

„Jeżdżę tu często, a nigdy jeszcze cię nie widziałem”.

„Rzadko wychodzę z domu. Przecież nie słyszę, ani nie mówię”.

„A czym się zajmujesz?” – pytał dalej W-skery.

„Niczym. Głuchoniemy nie jest nikomu potrzebny”.

„Może będę miał dla ciebie pracę” – W-skery przypomniał sobie ogłoszenie, które widział. Wytwórnia bombek choinkowych poszukiwała skrzatów.

Następnego dnia zaprowadził tam Głuchaka. Zobaczyli krasnale wymachujące z rurek kolorowe bombki, tak jakby puszczały bańki mydlane. Nabierały na koniec rurki roztopiony w piecu górski kryształ, a potem mocno dmuchały. Bombki wychodziły piękne i jeszcze delikatniejsze od tych robionych przez ludzi.

Głuchakowi bardzo się w wytwórni spodobało. Nie przeszkadzała mu nawet temperatura. Wydął policzki i wydmuchał bombkę większą i piękniejszą niż ktokolwiek inny. A potem jeszcze zaczął malować na bombkach obrazy, którymi wszyscy się zachwycali. Co roku przed gwiazdką krasnale przychodziły do wytwórni, żeby zamówić choć jedną bombkę od Głuchaka”.

„Myślisz, że Niewidomek też mógłby tu pracować?” – napisał kiedyś na kartce, którą podsunął W-skery.

W-skery słyszał i Niewidomku. Stracił wzrok w pożarze kościoła świętej Elżbiety. Ratował pisklęta jaskółek, które uwiły gniazdo pod dachem świątyni, gdy ogień zajął mu czapkę, kubraczek i brodę. Ocalił pisklęta, ale stracił wzrok.

„Coś wymyślimy” – odpisał W-skery. W wytwórni bombek Niewidomek pracować nie może, ale w podziemnym mieście musi być dla niego zajecie, pomyślał. Następnego dnia zastukali do drzwi jego chatki. Otworzył im krasnal z białą laską, którą sprawdzał, czy na drodze przed nim nie ma jakiś przeszkód.

- Dzień dobry – powiedział W-skery.

- Dzień dobry to taki, kiedy widać ptaki, kiedy kwitną kwiaty wkoło, kiedy ludziom jest wesoło – odpowiedział Niewidomek, bo to właśnie był on.

- Jestem W-skery. Nie mogę chodzić, ale jeżdżę na wózku i jestem kurierem – przedstawił się W-skery.

- Słyszałem o tobie. Wszyscy cię chwala, a kto robi swoje w chwale, ten szczęśliwym jest krasnałem.

- Głuchak powiedział mi, że szukasz pracy.

- Dola ślepa byle jaka, nie ma pracy dla ślepego.

- Ja też tak kiedyś myślałem. Nie chodzę, więc nie jestem nikomu potrzebny. Ale teraz już wiem, że jestem.

- Kto ma oczy, szybko kroczy, kto nie widzi, ten się wstydzi – odrzekł Niewidomek.

- To nieprawda. Trzeba tylko się rozejrzeć... - W-skery ugryzł się w język. Przecież Niewidomek nie mógł się „rozejrzeć”.

- Mógłbyś na przykład śpiewać. Wśród ludzi jest wielu niewidomych śpiewaków.

- Ja nie umiem śpiewać wcale: w poście, ani w karnawale.

- Na pewno umiesz – przekonywał W-skery, ale wtedy Niewidomek zaśpiewał. Nie kłamał, naprawdę nie umiał.

- To może zostałbyś masażystą? Najlepsi masażysty są niewidomi.

1 M. Urbanek, *Wrocławskich krasnali historie prawdziwe*, Wrocław: eMKa, 2010.

- Ja masować mogę pięknie, ale skrzat ze śmiechu pęknie – pokręcił głową Niewidomek. Miał rację. Krasnale mają łaskotki dużo większe niż ludzie i wystarczy je dotknąć, żeby natychmiast zaczynały chichotać i wrywać się.

W – skers zasępił się. Ale tylko na chwilę.

- Czekaj, przecież ty mówisz rymami.

- Od dzieciństwa ciągle potrzebny jest ktoś, kto ułoży wierszowane życzenia z okazji urodzin albo fraszkę. Ty to mógłbyś robić.

Wiersz, limeryk, czy też fraszka, dla mnie zrobić to igraszka – zgodził się Niewidomek.

W-skers i Głuchak przygotowali szyld: „Niewidomek – rymy okolicznościowe i inne wiersze”, który umieścili na chatce skrzata. Odtąd krasnale przychodzą do niego za każdym razem, gdy potrzebują wiersza na czyjeś święto, albo po prostu chcą komuś zrobić przyjemność.

A Niewidomek rymuje. Na przykład: „Niech nam żyje dzielny skrzat, pięćset albo tysiąc lat”. Albo: „W małym ciele wielki duch, jeden skrzat, a jakby dwóch!”. Albo „Wszystko robią doskonale, spod Wrocławia to krasnale”.

W – skers, Głuchak, Niewidomek bardzo się zaprzyjaźnili. Pomagają sobie, wszędzie chodzą razem (to znaczy W – skers jeździ), a Niewidomek wymyślił nawet na ten temat cały wierszyk:

Możesz nie mieć rąk lub nóg,

Możesz stracić wzrok lub słuch,

Najważniejsze, powiem wam,

Abyś nigdy nie był sam!

Temat: Co to jest niepełnosprawność?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia rolę poszczególnych części ciała
- wie, jaka jest sytuacja ludzi niepełnosprawnych

Pomoce: plansza demonstracyjna *Człowiek i jego zmysły*, chustki lub opaski do zakrycia oczów, kredki, arkusze szarego papieru, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Zimowe szlaczki* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Człowiek i jego zmysły* przedstawiającej symbole zmysłów i części ciała człowieka. Tablica przez całe zajęcia jest dostępna dla nauczyciela, nauczyciel odwołuje się do niej przy omawianiu kolejnych zmysłów.
2. Rozmowa z dziećmi na temat tego, że są ludzie, którzy mają chore niektóre części ciała: oczy, uszy, nogi, ręce i nie mogą swobodnie funkcjonować w świecie. To osoby niepełnosprawne.
3. Wzrok: rozmowa z dziećmi, po co jest wzrok. Osoba niepełnosprawna, która nie widzi, to osoba niewidoma. Dzieci dobierają się parami. Jedna osoba z pary ma zawiązane oczy. Osoba z odwiązanymi oczami prowadzi tą drugą, w taki sposób, żeby nie zderzać się z innymi. Następnie dzieci zamieniają się rolami. Po zakończeniu ćwiczenia dzieci opowiadają o swoich uczuciach: czy czuły się dobrze z zawiązanymi oczami, czy było im łatwo się poruszać. Wyciągnięcie wniosków o trudnej sytuacji osoby niewidomej.
4. Zabawa ruchowa *Ciuciubabka*. Jedno dziecko ma zawiązane oczy i próbuje złapać pozostałe.
5. Słuch: rozmowa z dziećmi, po co jest słuch. Osoba niepełnosprawna, która nie słyszy to osoba głucha. Zabawa w kalambury. Wybrane dzieci przedstawiają dowolny komunikat za pomocą gestów, nie mogą używać słów. Druga zabawa polega na tym, że nauczyciel wymawia jakiś komunikat ruszając ustami, ale nie wymawia słów, zadaniem dzieci jest odgadnąć, co mówi nauczyciel. Rozmowa z osobami, które odgadywały czy łatwo jest zrozumieć kogoś, jeśli się jego nie słyszy. Wyciągnięcie wniosków o trudnej sytuacji osób głuchych.
6. Ręce. Rozmowa na temat tego, po co są człowiekowi ręce. Zadaniem dzieci jest narysowanie na arkuszach szarego papieru dowolnego rysunku przy bez użycia rąk (dzieci mogą używać buzi i stóp). Rozmowa z dziećmi na temat tego, czy łatwo jest człowiekowi, który ma chore ręce.
7. Nogi. Rozmowa na temat tego, po co są człowiekowi nogi. Dzieci siadają na podłodze i przemieszczają się bez użycia nóg. Rozmowa z dziećmi na temat tego, czy łatwo jest człowiekowi, który ma chore nogi. Osoby, które mają chore ręce i nogi, to osoby niepełnosprawne.

8. Podsumowanie ćwiczeń poprzez zwrócenie uwagi na trudną sytuację osób niepełnosprawnych i zasadę tolerancji, żeby dzieci nie naśmiewały się z takich osób.

5-latki:

9. Wykonanie ćwiczenia w kartach pracy - rysowanie zimowego szlaczka.

Wersja łatwiejsza:

- W grupie dzieci 3, 4-letnich dzieci z zawiązanymi oczami przeprowadza nauczyciel.

Temat: Potrafię dbać o swoje bezpieczeństwo

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia sytuacje, które zagrażają jego zdrowiu i życiu przy wykorzystaniu planszy demonstracyjnej

5-latek:

- wypowiada się na temat sposobów unikania zagrożeń
- wymienia zmysły człowieka
- rysuje ilustracje przedstawiające zachowanie dziecka zgodne z zasadami bezpieczeństwa

Pomoce: plansza demonstracyjna *Unikaj...*, **dodatkowo dla 5-latków:** kartki o formacie minimalnie A3 podzielone liniami na 12 równych części dla każdego dziecka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Przypomnienie nazw i funkcji zmysłów człowieka.
2. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Unikaj...*. Wypowiedzi dzieci na temat poszczególnych ilustracji i ich znaczenia. Formulowanie wniosków dotyczących niebezpieczeństw wynikających z:
 - spędzania zbyt długiego czasu przed komputerem (np. choroby oczów, kręgosłupa, nóg, nerwowość itp.);
 - zbyt długiego oglądania telewizji (podobne skutki jak w przypadku komputera);
 - krzyku (choroby gardła, uszkodzenie innym ludziom, nerwowość);
 - słuchania głośnej muzyki (uszkodzenia słuchu, ból głowy, nerwowość);
 - przejedzenia (otyłość, choroby układu pokarmowego, choroby całego ciała, zatrucia itp.);
 - przebywania na słońcu bez nakrycia głowy (udar słoneczny, ból głowy, poparzenia słoneczne);
 - przebywania na mrozie (odmrożenia, choroby itp.);
 - przyjmowanie prezentów do obcych (zatrucia, porwania, niebezpieczeństwo itp.);
 - zabawy w pobliżu jezdni (potrącenia przez samochód);
 - używania urządzeń elektrycznych bez nadzoru (poparzenia, upadek, porażenie prądem, ciężkie urazy itp.);
 - przechodzenie przez jezdnię w miejscu, które jest do tego nie przeznaczone (wypadki drogowe);
 - zabawy z ogniem (pożar, poparzenie, uszkodzenia ciała).
3. Próby odpowiedzi na pytania, które z tych elementów wywołują uszkodzenia poszczególnych zmysłów. Rozmowa na temat tego jakie przyrządy służą poprawie funkcjonowania człowieka jeśli ma uszkodzony słuch, wzrok, kończyny (okulary, aparaty, protezy, kule itp.). Próby kształtowania u dzieci postawy tolerancji wobec osób korzystających z tych elementów.
4. Rozmowa na temat tego, w jaki sposób można się chronić przed omawianymi zagrożeniami.

5-latki:

5. Rysowanie plakatów przedstawiających sytuacje, w których dziecko zachowuje się w bezpieczny sposób, czyli tworzenie sytuacji odwrotnych do przedstawionych na planszy. Nauczyciel rozdaje dzieciom kartki papieru o formacie A3 lub większe, które są już podzielone na 12 równych kwadratów. W poszczególnych kwadratach dzieci rysują sytuacje odwrotne do tych, przedstawionych na planszy, czyli zamiast gry na komputerze przedstawia grę w grę planszową itp.

Temat: Słuchamy muzyki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozpoznaje podstawowe gatunki muzyczne
- wyraża ciałem zmiany tempa i dynamiki utworu

5-latek:

- rozróżnia literę y i Y
- wyodrębnia głoskę y w wygłosie

Pomoce: nagranie utworu *Polka Tritsch – Tratsch* J. Straussa, nagrania wybranych utworów (rap, disco, breakdance, rock and roll) lub tablica interaktywna z dostępem do Internetu, parawan, instrumenty perkusyjne, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Literka Y* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel mówi wierszyk¹, a dzieci pokazują:

„Oto głowa – głowa do myślenia.

Oto oczy – oczy do patrzenia.

Oto uczy – uszy do słyszenia.

Oto nosek – nosek do wąchania.

Oto buzia – buzia do mówienia.

Oto pupcia – pupcia do siedzenia.

Oto rączki – rączki do klaskania.

Oto nóżki – nóżki do tupania.

Oto ja istotka mała, cała do kochania.”

2. Wymienienie przedmiotów, które można usłyszeć.
3. Zabawa słuchowa – dzieci siedzą w ciszy i przez chwilę nasłuchują, jakie odgłosy słyszą w otoczeniu. Po tym dzieci nazywają, jakie dźwięki usłyszały.
4. Zabawa słuchowa – Dzieci siedzą w kręgu, jedno dziecko jest wewnątrz koła, zwija się w kulkę tak, żeby nie widzieć. Nauczyciel cicho chodzi za osobami w kręgu i dotknięciem wyznacza, kto ma wydać cichy głos (w formie delikatnego piśnięcia czy zamiauczenia). Zadaniem dziecka w środku koła jest odgadnięcie, które z dzieci się odzywało. Zabawę powtarzamy do momentu, kiedy nie znudzi się dzieciom.
5. Nauczyciel chowa się za parawanem (lub jakąś zasłonką) i gra na dowolnym instrumencie perkusyjnym (tak, żeby dzieci tylko słyszały, a nie widziały instrumentu). Zadaniem dzieci jest odgadnięcie, na jakim instrumencie grał nauczyciel. Potem rolę nauczyciela przejmuje wybrane dziecko. W przypadku trudności w nazwaniu instrumentu dzieci mogą wskazywać instrument na tablicy demonstracyjnej.
6. Dowolne improwizacje ruchowe do fragmentów muzyki w stylu: rap, disco, breakdance, rock and roll. Przy każdym fragmencie nauczyciel informuje dzieci, jak nazywa się dany gatunek muzyczny i może zademonstrować podstawowe ruchy związane z tymi gatunkami lub wyświetlić fragmenty na tablicy interaktywnej.
7. Wysłuchanie utworu *Polka Tritsch – Tratsch* J. Straussa. Nauka podstawowych kroków, które można wykorzystać podczas tańca tego utworu².

Opis tańca (budowa AABA)

Dzieci stoją w kręgu. Nauczyciel z dziećmi wyznacza pary. Dzieci zapamiętują z kim są w parze, ale stoją w jednym kole, trzymając się za ręce.

Część A wykonywana jest w kole zamkniętym

A – wysuwanie na przemian lewej i prawej nogi w przód, 3 kroki do środka koła, wysuwanie na przemian lewej i prawej nogi w przód, 3 kroki do tyłu.

1 I. Michalak – Widera, K. Węsierska *Aby nasze dzieci mówiły pięknie...*, Katowice, 2011.

2 K. Makarewicz, M. Czachurska – Krej, *Klasyka dla smyka*, Klanza: Łódź, 2004.

- boli cię głowa i gardło, opowiadasz o tym mamie;
 - jesteś w domu ze starszym bratem, który źle się czuje;
 - idziesz z mamą ulicą, nagle przy tobie upada starszy człowiek;
 - kolega proponuje ci tabletki na gardło, które są podobno bardzo smaczne itp.
Po każdej ze scenek następuje jej omówienie - czy bohaterowie zachowali się właściwie, szukanie innych pomysłów na zachowanie w danej sytuacji.
5. Lekarstwa - zaznaczenie, że tylko lekarz i rodzice mogą podawać dzieciom lekarstwa. Omówienie zagrożeń, które mogą wynikać z przyjmowania lekarstw bez nadzoru rodziców lub lekarza.
 6. Lekarz i pogotowie - rwyjaśnienie, kiedy należy udać się do lekarza, kiedy na pogotowie. Przypomnienie numeru na pogotowie i numeru alarmowego 112. Kolorowanie przez dzieci dużych obrazków z numerami. Umieszczenie ich w widocznym miejscu w sali.
 7. Odgrywanie przez chętne dzieci scenek, w których dzwonią na pogotowie- zwrócenie uwag,i jakie informacje powinny podać podczas tej rozmowy.
 8. *Wiemy jak dbać o zdrowie* - podział dzieci na cztery grupy: każda z nich szuka w gazetach obrazków związanych z dbaniem o zdrowie i wspólnie przygotowuje plakat.
 9. Omówienie powstałych prac - przypomnienie podstawowych zasad w dbaniu o zdrowie.
 10. Wyjaśnienie, jaki wpływ na nasze zdrowie ma środowisko, w którym żyjemy (wieś, duże miasto) oraz w jakich miejscach powinniśmy, a w jakich nie powinniśmy przebywać (jeziora, fabryki), aby zachować zdrowie.

5-latki:

11. Karta pracy *Różne środowiska* - określanie, które środowiska są dobre, a które nieodpowiednia dla zdrowia człowieka.

Katar¹

Jan Brzechwa

Spotkał katar Katarzynę -

A - psik!

Katarzyna pod pierzynę -

A - psik!

Sprowadzono wnet doktora -

A - psik!

“Pani jest na katar chora” -

A - psik!

Terpentyną grzbiet jej natarł -

A - psik!

A po chwili sam miał katar -

A - psik!

Poszedł doktor do rejenta -

A - psik!

A to właśnie były święta -

A - psik!

Stoi flaków pełna micha -

A - psik!

A już rejent w michę kicha -

A - psik!

Od rejenta poszło dalej -

A - psik!

Bo się goście pokichali -

A - psik!

Od tych gości ich znów goście -

A - psik!

Że dudniło jak na moście -

A - psik!

¹ *Antologia poezji dziecięcej*, Poznań: IBIS, 2010.

Przed godziną jedenastą -
A - psik!
Już kichało całe miasto -
A - psik!
Aż zabrakło terpentyny -
A - psik!
Z winy jednej Katarzyny -
A - psik!

Temat: Moje ciało

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia sposoby dbania o zdrowie
- nazywa i wskazuje części ciała
- wie, jak wygląda ciało w obrazie roentgenowym
- określa położenie najważniejszych organów w ciele człowieka

5-latek:

- dopasowuje nazw części ciała do obrazka

Pomoce: plansza *Człowiek i jego zmysły*, aplikacja interaktywna *Człowiek i jego zmysły*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. „Co to znaczy, że jestem zdrowy?” - dzieci udzielają odpowiedzi na zadane przez nauczyciela pytanie.
2. Wyjaśnienie, co powinniśmy robić i w jakich warunkach powinniśmy żyć, aby zachować zdrowie - przebywać na świeżym powietrzu, uprawiać sport, zdrowo się odżywiać, nie wdychać spalin itp. Wskazanie dzieciom, że wszystkie wymienione zachowania prowadzą do tego, że nasze ciało jest zdrowe, nic nas nie boli i nie jesteśmy chorzy.
3. Zabawa ruchowa - wszystkie dzieci stoją w kręgu, zadaniem dzieci jest jak najszybsze dotknięcie/złapanie się za tą część ciała, o której mówi nauczyciel, natomiast nauczyciel mówi nazwę wybranej części ciała, a pokazuje inną, np. mówi - głowa, wskazuje kolana itd. Następnie zadanie można odwrócić.
4. Oglądanie planszy - wskazywanie nazw szczegółowych części ciała, dzielenie ich ze względu na wykonywaną funkcję (np. potrzebne do chodzenia, potrzebne do trzymania ciała w prostej pozycji).
5. Oglądanie swoich rąk i nazywanie wyróżnionych części: palce, dłonie, nadgarstek, przedramię, łokieć, ramię
6. Oglądanie swoich nóg i nazywanie wyróżnionych części: stopa, palce, pięta, kostka, łydka, kolano, udo.
7. Oglądanie całej sylwetki człowieka i nazywanie wyróżnionych części: szyja, ramiona, pierś, brzuch, plecy, pośladki.
8. Zabawa muzyczno-ruchowa *Głowa, ramiona* - dzieci wraz z nauczycielem śpiewają piosenkę i wskazują odpowiednie części ciała.

„Głowa, ramiona, kolana pięty
Kolana, pięty, kolana, pięty
Głowa, ramiona, kolana, pięty
Oczy, uszy, usta, nos”.

9. Aplikacja interaktywna *Człowiek i jego zmysły* - oglądanie i omówienie budowy ciała człowieka poprzez powiększanie kolejnych części ciała, oglądanie zdjęcia roentgenowskiego ciała człowieka, zapoznanie się z wyglądem i miejscem w organizmie, w którym znajdują się najważniejsze organy, m.in. wątroba, serce, płuca.

5-latki:

10. Aplikacja interaktywna (z pomocą nauczyciela) - dobieranie nazwy do części ciała.

Temat: Zmysły

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna położenie, wygląd i działanie narządów zmysłów
- pamięta i rozpoznaje zmiany w ubiorze pozostałych dzieci
- określa liczebność zmysłów
- przyporządkowuje narządom ich zmysły

Pomoce: aplikacja interaktywna *Człowiek i jego zmysły*, pokrojone kawałki warzyw w pojemnikach/miseczkach, chusta do zasłonięcia dzieciom oczu, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Nasze zmysły* z zeszytu nr 2, „śnieżki” - kulki z papieru.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci wraz z nauczycielem określają, co to są zmysły, gdzie się znajdują i do czego służą.
2. Zabawa słuchowa - nauczyciel dzieli dzieci na mniejsze grupy, jedna z grup stoi na dywanie z zamkniętymi oczami pozostałe grupy siedzą w bezpiecznej odległości, nauczyciel bierze do ręki dzwoniący przedmiot, np. pęk kluczy, i dzwoniąc zmienia swoje położenie. Zadaniem dzieci jest jak najszybsze znalezienie źródła dźwięku, bez otwierania oczu. Następnie grupy się zmieniają, można także wyznaczać pojedyncze osoby, które na zmianę będą „dzwonnikami”.
3. Aplikacja interaktywna *Człowiek i jego zmysły* - poszukiwanie miejsca położenia zmysłów, określanie ich wyglądu i sposobu działania.
4. Nauczyciel przygotowuje różne warzywa i umieszcza je w pojemnikach/miseczkach. Dzieci mają zawiązane oczy, częstują się kawałkiem warzywa i podają jego nazwę. Mogą to być także owoce, ewentualnie owocowe jogurty.
5. Zabawa na spostrzegawczość - dzieci siedzą w kole i uważnie przyglądają się sobie nawzajem. Wspólnie z nauczycielem sprawdzają, jakiego koloru są ich ubrania, kto ma na sobie jasne, ciemne, kolorowe itd. rzeczy. Jedno z dzieci wychodzi za drzwi, podczas gdy dwoje z pozostałych zamienia się swetrami. Wołamy do sali odgadującego, który musi teraz wskazać osoby mające na sobie nie swoje ubranie. Jeśli uda mu się odgadnąć, inne dziecko wychodzi i kolejne dzieci zamieniają się ubraniami, jeśli nie, zabawę można powtórzyć lub wskazać odpowiedź.

5-latki:

6. Rozmowa na temat liczebności zmysłów i organów zmysłów w ciele człowieka.
7. Grupowanie zmysłów (ich obrazków) ze względu na wybraną cechę - na podstawie planszy lub aplikacji.
8. Karta pracy *Nasze zmysły* - łączenie obrazków w odpowiednimi częściami ciała - zmysłami.
9. Doskonalenie zmysłu równowagi - rzucanie „śnieżkami” (kulkami z papieru) do celu, np. stojąc na jednej nodze.

Wersja trudniejsza:

- Można poszerzyć zabawę na spostrzegawczość - coraz więcej dzieci zamienia się jednocześnie swetrami lub innymi częściami garderoby, np. butami, spodniami.

Temat: Etapy rozwoju człowieka

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia etapy rozwoju człowieka
- wymienia zadania ludzi do wypełnienia na poszczególnych etapach życia

5-latek:

- wyjaśnia pojęcie, że wszyscy ludzie są wolni
- wyjaśnia pojęcie, że wszyscy ludzie mają równe prawa

Pomoce: sylwetki osób w różnym wieku, kartka, kredki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa w kole: nauczyciel wspólnie z dziećmi wymienia etapy dorastania człowieka - narodziny i etap niemowlęcy, dzieciństwo, wiek szkolny, nastoletni, dorastanie, etap rodzicielstwa, etap dojrzałości i starości. Zastanawianie się, jakie role i zadania stoją przed człowiekiem na każdym z etapów.
2. Nauczyciel rozkłada na dywanie sylwetki osób w różnym wieku. Każde dziecko wybiera jedną postać i wymyśla historię na jej temat: jak się nazywa, gdzie mieszka, czym się zajmuje, jakie może mieć obowiązki do wykonania. Układanie sylwetek w rzędzie od postaci najmłodszej do najstarszej.
3. Rozmowa o prawach człowieka na różnych etapach życia (wszyscy ludzie są wolni i mają równe prawa). Zadanie pytania: co to oznacza, że wszyscy ludzie są wolni i że mają równe prawa? Czy wolność oznacza brak obowiązków i reguł do przestrzegania?
4. Praca plastyczna - wyobraź sobie jak wyglądali rodzice kiedy byli w twoim wieku. Narysuj ich portrety.

5-latki:

5. Nauczyciel wspomina, że istnieje taki dokument, który nazywa się *Powszechną Deklaracją Praw Człowieka* (w 1948 roku w Paryżu państwa skupione w Organizacji Narodów Zjednoczonych uchwaliły prawa, które miały pomóc w zapewnieniu pokoju na świecie). Według tego dokumentu każdy człowiek na całym świecie, dorosły i dziecko, ma takie same prawa. Wszyscy ludzie są wolni i równi - nikt nie może im tego prawa odebrać.

Uwagi:

- *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka* została przedstawiona dzieciom w książce *Wszyscy ludzie rodzą się wolni*.

Temat: Nasze zmysły – słuch i wzrok

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia rodzaje zmysłów człowieka
- wskazuje grupy kolorów kontrastowych i o podobnej tonacji

5-latek:

- właściwie stosuje pojęcia kontrast, odcień, barwa
- dzieli instrumenty na grupy instrumentów dętych, strunowych i perkusyjnych

Pomoce: kwadratowe kartki o trzech wymiarach 8x8cm (kolorowe, ale również różne kolory i tonacje tego samego koloru, każda kartka w jednolitym kolorze), 6x6cm oraz 4x4cm, kartki A4, kredki, instrumenty muzyczne znajdujące się w przedszkolu z grupy instrumentów dętych, strunowych i perkusyjnych, plansza demonstracyjna *Nasze zmysły*, dodatkowo dla 5-latków: karty pracy *Zmysł wzroku* i *Zmysł słuchu* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa w kole: nauczyciel wprowadza pojęcie tzw. pięciu zmysłów człowieka. Wykorzystując planszę demonstracyjną *Nasze zmysły* omówienie z dziećmi specyfiki każdego ze zmysłów: wzroku, słuchu, dotyku, smaku i powonienia.

Etap 1:

2. Zmysł wzroku: na kartkach A4 dzieci tworzą kompozycję z kwadratów w trzech wielkościach, naklejanych jeden na drugi - dobierają kolory wedle swojego uznania. Nauczyciel omawia z dziećmi prace, zwracając uwagę na kontrast i sąsiedztwo, różne tonacje i odcienie tego samego koloru, zastanawia się czy są jakieś kolory szczególnie pasujące i niepasujące do siebie. Wprowadzenie pojęć kontrast, odcień, barwa.

Etap 2:

3. Zmysł słuchu: nauczyciel rozkłada na środku sali dostępne w przedszkolu instrumenty. Dzielenie instrumentów na grupy instrumentów dętych, strunowych i perkusyjnych, głośnych i cichych, małych i dużych. Wykonanie pracy plastycznej *Przedszkolna orkiestra*.

5-latki:

4. Etap 1: wspólne obejrzenie karty pracy *Zmysł wzroku* z zeszytu nr 3. Polecenie: W górnej części planszy narysowane są pary odcinków. Co możemy powiedzieć o ich długości? W środkowej części planszy znajdują się dwie kompozycje kół. Co możemy powiedzieć o każdym ze środkowych kół? W dolnej części planszy narysowane są kompozycje kwadratów. Co możemy powiedzieć o kolorach figur? Odpowiedzi: w pierwszym zadaniu wszystkie odcinki są równej długości, w drugim zadaniu – oba środkowe koła są takiej samej wielkości. Te same kolory kwadratów możemy różnie odbierać przez kontrast kolorów sąsiadujących.
5. Etap 2: wypełnienie karty pracy *Zmysł słuchu* z zeszytu nr 3. Polecenie: Wytnij i pogrupuj instrumenty: na małe i duże, lekkie i ciężkie, głośne i ciche, instrumenty dęte, strunowe i perkusyjne. Instrumenty, które trudno dopasować do którejś kategorii, połóż na środku stolika. Dlaczego tak trudno je dopasować? Na kartce papieru narysuj muzyków – doklej wycięte z kart instrumenty.

Uwagi:

- Zabawy mogą być realizowane przez dwa dni.

Temat: Nasze zmysły – smak, dotyk, powonienie

Cele

3,4 i 5-latek:

- wymienia rodzaje zmysłów człowieka
- rozpoznaje i opisuje smaki, zapachy, wrażenia dotykowe

5-latek:

- doбира określenia opisowe o przeciwnym znaczeniu np. gładki - szorstki, twardy - miękki

Pomoce: tekturki o wymiarach 8x8cm, ścinki materiałów i papier o różnej fakturze, szarfa do zasłaniania oczu, produkty spożywcze: np. cytryna, grejpfrut, cynamon, cukier, sok jabłkowy, słone paluszki, woda, przedmioty pachnące: kwiaty, perfumy, przyprawy, plansza demonstracyjna *Nasze zmysły*, **dotatkowo dla 5-latków:** karty pracy *Zmysł smaku*, *Zmysł dotyku* i *Zmysł powonienia* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

Przytoczenie kilku ciekawostek na temat zmysłów: np. o doskonałym psim węchu, o tych samych potrawach, które różnie smakują różnym ludziom.

Etap 1:

1. Opisywanie wrażeń dotykowych w odniesieniu do różnych faktur materiałów: przygotowanie tekturek o wymiarach 8x8cm, naklejenie na nich tkanin i materiałów o różnej fakturze (po dwa egzemplarze z każdego rodzaju). Zabawa w opisywanie wrażeń dotykowych i dopasowywanie przeciwnych znaczeń: (gładki - szorstki, twardy - miękki, przyjemny - nieprzyjemny).
2. Zabawa w rozpoznawanie dotykowe: zapamiętanie faktury danego materiału, zawiązanie oczu i wskazanie tej samej faktury spośród czterech różnych innych dostępnych.

Etap 2:

3. Opisywanie wrażeń zapachowych i smakowych w odniesieniu do kwiatów, kosmetyków i produktów spożywczych. Zagadki smakowo-zapachowe z zasłoniętymi oczami: rozpoznawanie smaków (np. cytryna, grejpfrut, cynamon, cukier, sok jabłkowy, słone paluszki, woda).

5-latki:

4. Etap 1, 2, i 3: wypełnienie kart pracy *Nasze zmysły* dotyczących zmysłu dotyku, smaku i powonienia z zeszytu nr 3. Karta *Zmysł smaku* – polecenie: „Narysuj kontur języka po śladzie. Wytnij przyprawy, potrawy, owoce i warzywa – podziel je na grupy według cech: słodki, kwaśny, słony, gorzki. Przyklej je w okolicach właściwych kubków smakowych na języku.”

Uwagi:

- Zabawy mogą być realizowane przez kolejne dni.

Tydzień 17 – Święta

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 17

Temat tygodnia: Święta

Cele ogólne:

- zapoznanie z tradycjami związanymi ze Świętami Bożego Narodzenia w Polsce
- zapoznanie z tradycjami związanymi ze Świętami Bożego Narodzenia na świecie
- ćwiczenia koordynacji wzrokowo–ruchowej
- wykonywanie różnorodnych ozdób świątecznych

Pomoce: ściereczki, wiaderka z wodą, papierowe ręczniki, zmiotki, odkurzacz, ozdoby świąteczne, obręcze, szarfy, kartonowe pudełka na prezenty, nitka, wstążeczka, kolorowe patyczki, patyczki, szyszki, listki, białe kartki, papierowe torby lub koperty A4, szary papier, ilustracje przedstawiające płatki śniegu.

Aplikacja interaktywna: *W świecie liczb.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Dzwonki sań.</i> 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Święta Bożego Narodzenia na świecie	Dlaczego właśnie choinka?	Ozdoby na choinkę	Rytmy wokół nas	Ozdoby z lodu
Tradycje Świąt Bożego Narodzenia	Papierowe śnieżynki	Porządki świąteczne w domu	x	x
		Porządki świąteczne w domu		

Temat: Porządki świąteczne w domu

Cele

3, 4 i 5-latek:

- potrafi pomóc rodzicom podczas porządków świątecznych
- czuje się współodpowiedzialne za porządek w sali
- potrafi współpracować podczas sprzątania sali

5-latek:

- rozpoznaje literę d i D
- dokonuje analizy i syntezy sylabowej i fonemowej

Pomoce: ściereczki, wiaderka z wodą, papierowe ręczniki, zmiotki, odkurzacz, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Literka D* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel opowiada dzieciom o konieczności wykonania generalnych porządków. Tłumaczy, na czym polegają generalne porządki. Dzieci dobierają się w zespoły odpowiedzialne za sprzątanie określonego kąca w sali.
2. Każdy zespół sam dobiera sobie potrzebne przybory do sprzątania: wiadro z wodą, ściereczki, ręczniki itp.
3. Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że należy zdjąć wszystkie przedmioty z półek, powycierać te przedmioty i półki, a potem ponownie wszystko pięknie poukładać. Dzieci mogą korzystać z krzesełek, aby dosięgnąć do wyższych półek, ale kolega musi trzymać krzeselko.
4. Dzieci same porządkują salę, a nauczyciel nadzoruje pracę i pomaga, jeśli jest taka potrzeba oraz motywuje do dalszej pracy. W trakcie pracy nauczyciel bawi się z dziećmi poprzez wymawianie sylabami lub głoskami, co jeszcze trzeba posprzątać. Dzieci mogą się porozumiewać z nauczycielem w podobny sposób.
5. Po tych pracach wszyscy wspólnie odkurzają dywan, każde dziecko powinno mieć okazję chwilę samodzielnie podkurzać.
6. Nauczyciel w podsumowaniu zajęć uświadamia jak wiele czynności związanych ze sprzątaniem dzieci mogą robić same i zachęca do pomocy przy porządkach w domu.

5-latki:

7. Wprowadzenie litery d i D na podstawie wyrazu dom (związanego z porządkami w domu). Dzieci wykonują zadanie w kartach pracy: naklejają wypchnięte litery na kartkę, rysują domek, tak żeby litera była wewnątrz, dorysowują przedmioty, które rozpoczynają się głoską d.

Temat: Tradycje świąt Bożego Narodzenia

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia zwyczaje i tradycje związane ze Świętami Bożego Narodzenia w Polsce
- układa proste życzenia świąteczne
- wypowiada się na tematy związane ze Świętami Bożego Narodzenia

Pomoce: karta pracy *Święta* z zeszytu nr 4 wyświetlona na tablicy interaktywnej, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Święta* z zeszytu nr 4, karta pracy *Kartka Świąteczna* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie karty pracy *Święta*. Wypowiedzi dzieci na temat znajdujących się tam elementów (ćwiczenie spostrzegawczości i umiejętności wyodrębniania elementów z tła).
2. Słuchanie opowiadania koleżanki Kasi o świątach w jej domu. Wypowiedzi dzieci na temat wysłuchanego tekstu, zwrócenie uwagi na występujące tam elementy związane z tradycją Bożego Narodzenia.

3. Porównanie opowiadania z ilustracją zawartą w karcie pracy.
4. Wypowiedzi dzieci na temat tradycji świątecznych występujących w ich domach.
5. Przypomnienie fragmentu opowiadania dotyczącego przyjścia gościa, pana Marka. Rozmowa na temat tradycji związanej z pozostawieniem pustego nakrycia (pokazanie tego nakrycia na karcie pracy). Zwrócenie uwagi na sytuację ludzi samotnych i bezdomnych.
6. Zabawa ruchowa *Ubieranie choinki* – reagowanie na dźwięki niskie, średnie, wysokie. Dzieci naśladują ubieranie choinki, w momencie, kiedy słyhać dźwięki niskie ubierają niskie gałęzie, wysokie – stają na palcach i ubierają najwyższe gałęzie, średnio ubierają gałęzie na wysokości ich ciała.
7. Nauczyciel mówi o jeszcze jednej tradycji świątecznej – składaniu życzeń.
8. Chętne dzieci, z pomocą nauczyciela, układają życzenia świąteczne.
9. Oglądanie przyniesionych przez nauczyciela lub dzieci pocztówek związanych ze Świętami Bożego Narodzenia.

5-latki:

10. Przygotowanie kartki świątecznej z wykorzystaniem materiałów z kart pracy. Próby napisania wyrazów: mama, tata, własnego imienia.

Uwagi:

- Kartę pracy *Święta* można również wyświetlić na tablicy interaktywnej.
- Karta pracy *Święta* jest wykonana w formie puzzli, można je w dalszej części dnia ułożyć, można zrobić konkurs, kto szybciej ułoży puzzle.
- Puzzle warto zabrać do domu.

Opowieść wigilijna

Katarzyna Ostafińska kl. I Szkoła Podstawowa w Świątnikach

Nareszcie przyszedły Święta Bożego Narodzenia. Cały dom pachniał pierniczkami z lukrem, które piekliśmy z mamą. W pokoju stała pachnąca lasem choinka i czekała na ubranie jej w ozdoby.

Tata przyniósł wszystkie ozdoby choinkowe, jakie mieliśmy w domu. Niektóre z nich są już bardzo stare. Są one pamiątką rodzinną po babci i dziadku. Inne ozdoby, ja i moje rodzeństwo, robimy sami. Tata założył na choinkę światełka, a ja, mój młodszy brat Wojtek i siostra Emilka przystąpiliśmy do dzieła. Choinka nabrała barw. Wisiały na niej kolorowe lampki, bombki, łańcuchy z bibuły, lukrowe pierniczki, gdzieś tam wisiały cukierki, niestety tylko te, których nie mogliśmy zmieścić w naszych brzuszkiach. Migocząca kolorowymi lampkami i przystrojona we wszystkie kolory tęczy choinka gotowa już była na odwiedzin „Gwiazdki”.

Mama cały dzień zajęta była przygotowaniem dwunastu potraw na Wigilijną Wieczerzę. Poprosiła tatę, aby razem z nami przygotował stół do kolacji. Wyprasowałam obrus, tata rozłożył stół, a Wojtek i Emilka przynieśli talerze i sztucce do pokoju. Gdy cały stół był już gotowy, mama przypomniała nam o dodatkowym nakryciu dla niezapowiedzianego gościa. Szybko pobiegłam po talerz i łyżkę, tak żeby wszystko było zgodne z tradycją. Wszystko już gotowe.

Ja i moje rodzeństwo z niepokojem patrzymy w niebo czekając na pierwszą gwiazdkę. Patrzymy, a czas jakby zatrzymał się w miejscu. Gdzie jest ta gwiazdka? Emilka marudzi, a gwiazdki nie ma. To wypatrywanie w niebo było jak wieczność. Nagle rozbłysło światełko – to pierwsza gwiazdka! Tata zawołał mamę i nas do stołu. Pomodliliśmy się i złożyliśmy sobie życzenia. Potem tata wziął opłatek z sianka i przełamał się z mamą, potem z nami. Siedzieliśmy przy stole, każdy sięgał po swoje ulubione danie: po barszczyk z uszkami, rybkę, kutię i po to, na co komu przyszła ochota. Było w czym wybierać, bo u nas jest dwanaście potraw na Wigilii. Wszystko było takie pyszne, ale każdy z nas co chwilę zerkał w stronę kolorowej choinki. Czy są już pod nią prezenty? Ale prezentów nie było. Cała radość stawała się coraz mniejsza. Nawet kolędy śpiewane z rodzicami nie oderwały nas od patrzenia w stronę choinki.

Śpiewaliśmy właśnie kolejną kolędę, gdy nagle zadzwonił dzwonek do drzwi. Wszyscy popatrzyli na siebie, nie spodziewaliśmy się nikogo. Rodzice poszli otworzyć drzwi, myśleliśmy, że to ciocia, albo babcia z dziadkiem. Okazało się po chwili, że to sąsiad, który był samotny. Pan Marek nie miał żadnej rodziny, a w taki czas, w Wigilię, nikt nie powinien być sam. Mama zapraszała pana Marka już od kilku lat, ale on nigdy do nas nie przyszedł. Aż tu właśnie, tego roku zjawił się. Usiadł przy stole i wszyscy razem, z naszym gościem, zaczęliśmy śpiewać kolędy. Ja i moje rodzeństwo byliśmy bardzo przejęci odwiedzinami pana Marka, bo była to pierwsza Wigilia, gdy do nas ktoś przyszedł. Zapomnieliśmy nawet o prezentach. Przed przyjściem naszego sąsiada co chwilkę patrzyliśmy czy pod choinką są prezenty. Ale gdy pan Marek przyszedł i zaczął opowiadać nam swoje przygody na morzu, był kiedyś marynarzem, prezenty przestały być ważne. Tego wieczoru, gdy w małej betlejemskiej stajence przyszedł na świat Jezusek, w naszym domu zapanował spokój.

W każdym zakamarku pokoju, przy wigilijnym stole, w blasku choinki, obecna była miłość. Miłość mamy i taty, miłość rodzeństwa i miłość do bliźniego. Moi rodzice mówią, że te Święta Bożego Narodzenia były dowodem na to, że

każdego roku mały Jezus przychodzi na świat, nie w Betlejem, ale w sercu każdego człowieka. Każdego roku, w tę jedną noc, na nowo w każdym z nas rodzi się miłość.

A prezenty pod choinką? Zapomnieliśmy o podarkach od „Gwiazdki”, ale „Gwiazdka” nie zapomniała o nas. Po pasterce wróciliśmy do domu, ale już bez pana Marka. Zobaczyliśmy wtedy cudowne prezenty. Nigdy wcześniej nie były one tak piękne. Dostaliśmy dokładnie to, o czym marzyliśmy. Mam nawet podejrzenie, że tą „Gwiazdką” mógł być pan Marek. Miłości, ciepła domowego ogniska i spełnienia wszystkich marzeń życzę każdemu. Bo kto ma miłość w sercu i potrafi się nią dzielić z innymi jest najszczęśliwszy w świecie.

Temat: Święta Bożego Narodzenia na świecie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia niektóre zwyczaje związane ze Świętami Bożego Narodzenia na świecie
- potrafi opisać (ustnie) wygląd choinki

Pomoce: plansza demonstracyjna *Mapa Świata*, tablica interaktywna z dostępem do Internetu, karta pracy *Święta* wyświetlona na tablicy interaktywnej z e-zeszytu, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Choinka* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Opowiadanie nauczyciela o ciekawych tradycjach związanych ze Świętami na świecie¹. Pokazywanie poszczególnych państw na *Mapie Świata*.

Hiszpania

W Hiszpanii odpowiednikiem opłatka jest chałwa. Każda rodzina każdego roku kupuje nową szopkę. Kolacja wigilijna rozpoczyna się po pasterce. Następnie wszyscy wychodzą na ulice oświetlone tysiącami barwnych żarówek, śpiewają kolędy, tańczą i bawią się do rana. Głównym daniem jest ryba i ciasto „Trzech Króli”, w którym można znaleźć drobne upominki. Prezenty dzieci dostają dopiero 6 stycznia, w Święto Trzech Króli.

Wielka Brytania

Wigilijny posiłek rozpoczyna się w południe, na stole gości pieczony indyk i pudding. Wieczorem w Wigilię angielskie dzieci wywieszają świąteczne skarpety za drzwi, by rano odnaleźć je wypełnione prezentami. To z Wielkiej Brytanii pochodzi zwyczaj wieszania jemioli pod sufitem oraz zwyczaj pisania kartek świątecznych.

Francja

Święta Bożego Narodzenia we Francji są bardzo ważne. Francuzi spędzają je w gronie najbliższych, wręczają sobie ręcznie robione kartki świąteczne oraz kupują prezenty. We Francji, w przeciwieństwie do Polski, nie ma Wigilii. Francuzi 25 grudnia jedzą wspólny obiad. W ten dzień na stole gości indyk nadziewany kasztanami i szampan. Prezenty przynosi mały Jezus, wkłada te prezenty do bucików ustawionych przy kominku.

Włochy

We Włoszech zwraca się szczególną uwagę na wysyłanie kartek z życzeniami. W kościołach już od 8 grudnia buduje się szopki i ubiera choinki. W Wigilię je się uroczystą kolację, na której królują włoskie ciasta - penettone i pandoro, nugat, migdały i orzechy laskowe. Prezenty rozdawane są w czasie Świąt Bożego Narodzenia.

Rosja

W Rosji bardzo uroczysto świętowany jest Nowy Rok. Wtedy też dzieci dostają prezenty, które przynosi Dziadek Mróz i Śnieżynka. Boże Narodzenie obchodzone jest 7 stycznia. W dzień Bożego Narodzenia Rosjanie zapalają świece w oknach i ogniska na ulicach, które mają rozgrzać w zimową, mroźną noc narodzone Dzieciątko. Dzieci z papierowymi gwiazdami i lampionami w rękach pukają do domów, gdzie zapalone są świece, składają życzenia domownikom i śpiewają kolędy.

¹ <http://bibliotekaw Szkole.pl/inne/gazetki/62/> (5.02.2013r.).

Meksyk

W Meksyku 15 grudnia pod sufitem umieszcza się gliniane naczynie wypełnione słodyczami. Pod nim gromadzą się dzieci. Jedno z nich rozbija naczynie kijem i rozpoczyna się wyścig w zbieraniu słodyczy. Dorsz z papryką i oliwą, indyk, owoce i słodycze to tradycyjne dania meksykańskie podczas świąt.

Stany Zjednoczone

W USA święta obchodzi się tylko 25 grudnia. Przygotowania do tego dnia trwają bardzo długo. Na uwagę zasługują bogate dekoracje z milionami kolorowych światełek. Dawanie prezentów to najważniejszy zwyczaj. Pod choinką, w każdym niemal domu, aż roi się od prezentów, które rozpakowuje się jeszcze przed śniadaniem. Wspólnie z rodziną zjada się uroczysty obiad.

2. Zwrócenie uwagi, że jedną z tradycji, która jest niemal na całym świecie jest obdarowywanie się prezentami i ubieranie choinki.
3. Zabawa ruchowa naśladowcza. Dzieci stoją w rozsypanie na całej sali i naśladują przygotowywanie choinki. Nauczyciel wydaje polecenia, co aktualnie należy robić: przynieść choinkę do domu, umiejscowienie jej w stojaku, zawieszanie światełek, zawieszanie bombek, zawieszanie cukierków, okręcanie choinki łańcuchem, zawieszanie szpica.
4. Oglądanie choinki na karcie pracy z e-zeszytu (na tablicy interaktywnej) nauczyciel wyjaśnia znaczenie poszczególnych symboli¹.
 - Gwiazda Betlejemka, która umieszczana na szczycie drzewka pomaga w powrotach do domu z dalekich stron, jest też symbolem Gwiazdy Betlejemskiej.
 - Światełka na choince bronią dostępu złym mocom, a także odwracają nieżyczliwe spojrzenia ludzi lub są symbolem Chrystusa, który miał być światłem dla pogan.
 - Jabłka zawieszane na gałązkach symbolizują biblijny owoc, którym kuszeni byli Adam i Ewa.
 - Orzechy, zawijane w sreberka niosą dobrobyt i siłę.
 - Dzwonki oznaczają dobre nowiny i radosne wydarzenia.
 - Anioły mają opiekować się domem.
 - Łańcuchy symbolizują więzi rodzinne i chronią dom przed kłopotami.
5. Oglądanie różnych choinek w Internecie. Dzieci opisują wybrane przez nauczyciela choinki stosując proste stwierdzenia typu: „Jest duża, ma czerwone bombki, kolorowe światełka. Na czubku jest szpic” itp. Nauczyciel najpierw sam opisuje jedną z choinek.

5-latki:

- Wykonanie zadania w kartach pracy polegającego na poprawieniu konturu choinki po śladzie, przyozdobieniu jej według własnego pomysłu i narysowaniu wymarzonego prezent.

Uwagi:

- Nauczyciel pracujący w grupie 3, 4-latków sam dostosowuje ilość informacji przekazywanych dzieciom do ich możliwości psychofizycznych.

Temat: Dlaczego właśnie choinka?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie tradycję bożonarodzeniowego drzewka
- uważnie słucha tekst

5-latek:

- grupuje liczmany ze względu na wybraną cechę
- dopełnia zbiory do 6

Pomoce: instrument do akompaniamentu (niskie/wysokie dźwięki lub szybkie/wolne natężenie), różnego rodzaju zabawki oraz ozdoby świąteczne (zarówno takie, które można zawiesić na choince oraz takie, które się na nią nie nadają), obręcze lub szarfy, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Liczmany* z zeszytu nr 4.

¹ Źródło: *Wikipedia*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Słuchanie tekstu B. Rymarz *Dlaczego przynosimy do domu choinkę?* Nauczyciel zachęca dzieci do rozmowy na temat symbolu choinki oraz jej ozdób. Dzieci opowiadają, czy biorą udział w kupowaniu drzewka, ubierają choinkę same, czy wraz z innymi domownikami.
2. Zabawa muzyczno-ruchowa *Ubieramy choinkę* - dzieci poruszają się po sali zgodnie z graniem przez nauczyciela akompaniamentem. Kiedy słyszą wysokie/szybkie dźwięki - stają na palcach i udają, że wieszają na choince bombki. Na dźwięki grane w niskim rejestrze/wolne - pochylają się i udają, że szukają pod choinką prezentów.
3. *Co pasuje do choinki?* - na dywanie rozłożone są różne przedmioty zadanie dzieci polega na nazwaniu ich, oraz określeniu które z nich można zawiesić na choince, segregowanie ich do odpowiednich obręczy.

5-latki:

4. Słuchanie wiersza M. Woźnej *Choinka*. Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat wiersza przekazując, że choinka chętnie przychodzi do domów, ponieważ chce brać udział w tak radosnych i rodzinnych świętach.
5. Karta pracy *Liczmany* - oglądanie przygotowanych prezentów – liczmanów w różnych kształtach i kolorach, określanie ich barw i kształtów. Grupowanie ze względu na wybraną cechę.
6. Zabawa *Dopełnij do sześciu*: Dzieci nadal mają przed sobą liczmany. Nauczyciel ustala z dziećmi, że każde z nich ułoży tyle prezentów, żeby ich liczba wraz z liczbą wyrzuconych oczek na kostce była równa sześć.
7. Zadanie grupowe - dzieci dzielą się na mniejsze grupy. W każdej z grup dzieci łączą ze sobą swoje liczmany. Następnie muszą podzielić je tak, aby było "po równo" dla każdego dziecka.

Dodatkowe polecenia:

- Można tworzyć dodatkowe zadania do wykonania przy użyciu liczmanów - dodawanie, odejmowanie, przeliczanie, dopasowywanie do siebie.

Dlaczego przynosimy do domu choinkę?

Beata Rymarz

Znaczenie

Choinka jest to drzewo iglaste, które od dawna jest symbolem życia i odradzania się - zieleń i świeżość oznacza nieprzemijające życie. Nie tylko sama choinka ma swoje korzenie w tradycji ludowej. Również ozdoby choinkowe mają swoją symbolikę:

- Anioły mają chronić i opiekować się domownikami;
- Łańcuchy to symbol wzmacniania rodzinnych więzi;
- Dzwoneczki niosą dobre nowiny i radosne wydarzenia;
- Choinkowe lampki mają osłonić dom przed złymi mocami, a także odwrócić nieżyczliwych ludzi i złe uroki;
- Jabłka to symbol rajskiego drzewka;
- Gwiazda betlejemska lub ozdobny czubek na szczycie choinki pomogą wrócić do domu z dalekich stron.

Tradycje

Przynoszenie drzewka do domu znane jest od dawna. Wcześniej rano w Wigilię gospodarz domu przynosił z lasu drzewko, albo iglaste gałęzie. Był to rodzaj kradzieży obrzędowej. Drzewko ukradzione z innego świata miało zesłać jego złodziejowi szczęście. Dzisiaj wybieranie bożonarodzeniowej choinki jest przeziłą rodzinną tradycją.

Do elementów świątecznej tradycji należy również obdarowywanie się prezentami. Nie jest tajemnicą, że bożonarodzeniowe upominki sprawiają najwięcej radości. Nie bez powodu mówi się więc, że są one posłańcami radości. Świąteczne podarunki znajdziemy pod choinką, a zaszczyt ich wręczania przypada Mikołajowi.

Zdobienie bożonarodzeniowego drzewka to tradycja przekazywana w rodzinie z pokolenia na pokolenie. Wybraną wspólnie choinkę ozdabiają najczęściej dzieci. Najwięcej przyjemności sprawia im samodzielne wykonywanie ozdób choinkowych. Świąteczne drzewko najczęściej ubieramy wcześniej rano w Wigilię.

Choinka

Mirosława Woźna

Na skraju cichej leśnej polany
Jedna choinka nie poszła spać...
Zrzuciła białą kołdrę ze śniegu,
Bo chce się stroić, bawić i śmiać.
Martwią się wszystkie leśne zwierzęta,
Gdyż nie ma końca skargom i łzom.
- Może chcesz błyszczeć w świątecznym stroju?
Chodź, odszukamy przyjazny dom.
Spójrz przez okienko na smutne dzieci,
Wśród pięknych rzeczy czegoś im brak.
One czekają właśnie na Ciebie.
Zapukaj w szybę. Chcesz wejść?
- O, tak!

Temat: Ozdoby na choinkę

Cele

3, 4 i 5-latek:

- układa elementy według wielkości
- zna pojęcia sześcian i prostopadłościan
- wykonuje prace plastyczno-techniczne według wzoru

5-latek:

- wykonuje z papieru pudełko w kształcie prostopadłościanu

Pomoce: kolorowe kartki, nożyczki, kleje, kartonowe pudełka opakowane jak prezenty, wstążeczka, nitka, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Matematyczne memory* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: *Przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia*: nauczyciel podaje nazwy różnych czynności, które ludzie wykonują przed Świętami, a dzieci przedstawiają je za pomocą ruchu (ubieranie choinki, robienie zakupów, nakrywanie stołu, odkurzanie, wałkowanie ciasta itp.).
2. Oglądanie różnych pudełek zapakowanych jak prezenty, w kształcie sześcianów i prostopadłościanów. Próby odpowiedzi dzieci na pytanie, w jakim są kształcie. Wyjaśnienie różnicy między kwadratem a sześcianem i między prostokątem a prostopadłościanem. Podział pudełek na prostopadłościany i sześciany - układanie ich w kolejności od największego do najmniejszego.
3. Wykonanie ozdób choinkowych z figur geometrycznych:
 - Pawie oczka - nauczyciel pokazuje dzieciom „pawie oczko” i pyta dzieci ile i jakich figur będą potrzebowały do wykonania takich samych. Dzieci wybierają trzy kółka różnej wielkości i sklejają je ze sobą, robią dziurkę, przewlekają nitkę i zgodnie ze wskazówkami nauczyciela zawiązują.
 - Aniołki - nauczyciel pokazuje dzieciom aniołka i pyta jakie figury są potrzebne do jego wykonania - dzieci wybierają duży trójkąt (na sukienkę), 2 mniejsze (na skrzydła) i kółko na głowę i sklejają zgodnie z wzorem. Mocują nitkę.
 - Wykonanie ozdób choinkowych z figur według pomysłu dzieci.

5-latki:

4. Zachęcenie dzieci do przygotowania z ozdób prezentów dla rodziców lub innych członków rodziny. Wykonanie przez dzieci pod kierunkiem nauczyciela pudełek w formie prostopadłościanu z przykrywką - origami.
5. Pakowanie ozdób do pudełek, dekorowanie wstążeczką przez chętne dzieci.
6. Na zakończenie zajęć dzieci wypychają kartoniki z karty pracy *Matematyczne memory*. Dzieci mogą samodzielnie układać swoje *Memory* lub wspólnie z kolegą.

Temat: Rytm wokół nas

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wysłuchuje rytmów i kontynuuje je
- dostrzega rytmy w ćwiczeniach ruchowych i kontynuuje ciąg
- dostrzega rytmy w krótkich wyliczankach z powtarzającym się motywem

5-latek:

- kontynuuje rytmy graficzne

Pomoce: kolorowe patyczki (lub klocki) dla każdego dziecka, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Bożonarodzeniowa matematyka* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa słuchowa - nauczyciel wyklaskuje prosty rytm, zadaniem dzieci jest ten rytm powtórzyć. Następnie nauczyciel lub wybrane dziecko, wymyśla kolejny rytm. Rytmu można wyklaskiwać, wystukiwać lub wyśpiewywać, w celu uatrakcyjnienia zabawy.
2. Nauczyciel stoi przed dziećmi i zaprasza je na krótkie zajęcia aerobiku. Następnie wykonuje szereg ćwiczeń, np. przysiad, podskok, klaśnięcie w dłonie, przysiad, podskok, klaśnięcie w dłonie. Dzieci zauważają rytm i starają się go kontynuować.
3. Dzieci biorą kolorowe patyczki. Nauczyciel układa proste rytmy z wykorzystaniem patyczków, dzieci odtwarzają szeregi według podanego rytmu. Następnie kontynuują ciąg do ostatniego patyczka.
4. Nauczyciel wraz z dziećmi dopasowuje wybrane ćwiczenie do konkretnego koloru patyczka, np. zielony - wysoki podskok, czerwony - klaśnięcie, niebieski - tupnięcie, zielony - podskoki na jednej nodze.
5. Nauczyciel kilkakrotnie mówi głośno wybraną rymowankę, dzieci dostrzegają rytm w wyliczance, np.

„Wędrowali szewcy przez zielony las,
Nie mieli pieniędzy, ale mieli czas.
Wędrowali rypcium pypcium
I śpiewali rypcium pypcium,
Nie mieli pieniędzy, ale mieli czas.”

Następnie dzieci dołączają się do nauczyciela i wszyscy razem powtarzają rymowankę.

5-latki:

6. Karta pracy *Bożonarodzeniowa matematyka* - łączenie kolejno cyfr od 1 do 6, dorysowywanie brakujących elementów zgodnie z podanym rytmem.

Uwagi:

- Nauczyciel może zastosować dłuższą lub krótszą rymowankę, odpowiednio do możliwości dzieci, mogą to być także wierszyki lub krótkie opowiadania z powtarzającym się motywem.

Temat: Wyklejamy choinkę

Cele

3, 4 i 5-latek:

- maluje farbami fragment tworzonyj wspólnie choinki
- skleja papierowe paski papieru tworząc łańcuch
- wymyśla i rysuje wzór na papierowej bombce

5-latek:

- wykleja wymyślony wzór kulkami z bibuły na konturze bombki

Pomoce: dwa arkusze papieru pakowego, zielona farba, pędzle, kolorowy papier, wycięte kolorowe paski do sklejania łańcuchów i kształty bombek do ozdobienia, klej, nożyczki, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Bombka choinkowa* z zeszytu nr 3, kredki, kolorowa krepina.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel na dwóch arkuszach papieru pakowego rysuje kontur choinki. Nie skleja części choinki, dzieli dzieci na dwie grupy i prosi o pomalowanie obydwu części na zielono.
2. Po wyschnięciu farby, wspólnie z dziećmi skleja choinkę w jedną całość.
3. Sprzątanie stolików i mycie pędzli. Wspólne zaśpiewanie piosenki świątecznej.
4. Przygotowanie papierowych ozdób na choinkę: sklejanie łańcuchów z kolorowych pasków papieru, ozdobienie bombek wyciętych z papieru lub przygotowanie ozdób według własnego pomysłu. Udekorowanie choinki.
5. Przygotowanie dekoracji przestrzennej.

5-latki:

6. Wypełnienie karty pracy *Bombka choinkowa* z zeszytu nr 3.

Temat: Papierowe śnieżynki

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyjaśnia czym jest śnieg
- opisuje wygląd płatków śniegu
- wycina papierowe śnieżynki stosując się do instrukcji nauczyciela

5-latek:

- dostrzega zależność pomiędzy rodzajem nacięć i finalnym wyglądem śnieżynki-wycinanki

Pomoce: białe kartki A4 typu ksero, beżowe papierowe torby lub koperty A4, papier pakowy, klej, nożyczki, tablica interaktywna z dostępem do Internetu, ilustracje przedstawiające płatki śniegu w powiększeniu.

Przebieg zajęć

Instrukcja przygotowania śnieżynek:

1. Przed zajęciami nauczyciel powinien przygotować kartki gotowe do wycinania papierowych śnieżynek.
2. Kartkę formatu A4 należy złożyć w taki sposób, aby powstał kwadratowy kształt (kartka w poziomie, dolny lewy róg przyciągamy do górnej krawędzi kartki). Resztę kartki odcinamy. Kwadratową kartkę składamy na pół po przekątnej wzdłuż powstałej wcześniej linii zagięcia, aby powstał trójkąt równoramienny. Dolne wierzchołki trójkąta po prawej i po lewej stronie zaginamy do środka w taki sposób, aby ich wzajemna powierzchnia całkowicie się pokryła (nachodziła na siebie). Powstaje kieszonka. Odcinamy nierówne brzegi powstałe w górnej części kieszonki. Po rozłożeniu kartki powinno powstać koło z zagięciami dzielącymi je na 6 części.
3. Po ponownym złożeniu kartki wycinamy wzory i rozkładamy kartkę, aby ocenić powstałą śnieżynkę. Możemy ponownie ją składać i wyciąć kolejne wzory – nacinaemy tak długo, aż śnieżynka przyjmie oczekiwany kształt. Najlepiej przygotować tyle złożonych kartek, aby każde dziecko mogło wyciąć przynajmniej dwie śnieżynki. Kolejne kartki na śnieżynki dzieci będą składały wraz z nauczycielem.

3, 4 i 5-latki:

4. Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat śniegu. Wyjaśnia, że każdy płatek śniegu ma unikalny, niepowtarzalny kształt. Oglądanie zdjęć płatków śniegu w powiększeniu, dzielenie się spostrzeżeniami.
5. Zabawa przyrodnicza: topienie śniegu i sprawdzanie, czy śnieg jest czysty.
6. Nauczyciel prezentuje dzieciom w jaki sposób można zrobić papierowe śnieżynki: pokazuje w jaki sposób złożyć kartkę i nacina wzory, tłumacząc jakie efekty przynoszą poszczególne nacięcia.
7. Dzieci samodzielnie wycinają śnieżynki z przygotowanych wcześniej i złożonych przez nauczyciela kartek. Powstałe wzory dzieci nakleją na papierowe torby/koperty lub tworzą wystawę śnieżynek na arkuszach papieru pakowego.

5-latki:

8. Podejmowanie prób samodzielnego złożenia kartek wraz z instrukcją i pomocą nauczyciela.
 9. Starsze dzieci mogą podjąć próbę wycięcia dwóch identycznych śnieżynek.
-

Temat: Ozdoby z lodu

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wyjaśnia czym jest lód i jakie ma właściwości
- wskazuje konieczne warunki potrzebne do zrobienia rzeźby z lodu

5-latek:

- wskazuje warunki przyspieszające topienie się lodu

Pomoce: przygotowane wcześniej kostki lodu, jednorazowe miski, liście, gałązki, szyszki, koraliki, sznurek, woda.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zajęcia mogą być przeprowadzone w sali lub na dworze: nauczyciel rozdaje dzieciom zamrożone kawałki lodu. Zadaje pytanie, z czego jest zrobiony lód i prosi o obserwowanie, co się z nim stanie w sali przedszkolnej? Dzieci opisują wrażenia dotykowe, podają konieczne warunki, jakie muszą być spełnione, aby z wody powstał lód.
2. Nauczyciel demonstruje, w jaki sposób zrobić ozdoby z lodu: w jednorazowej misce układa kompozycję z dostępnych materiałów (liści, gałązek, szyszek, koralików), nalewa wodę i układa sznurek, na którym po zamrożeniu wody będzie można powiesić lodową kompozycję (sznurek można przykleić taśmą do miski, aby się nie przemieszczał). Jeżeli jest mroźny dzień, tak przygotowaną kompozycję można zostawić na noc w ogrodzie przedszkolnym. Rano lodowe ozdoby będą gotowe do powieszenia.
3. Każde dziecko przygotowuje własną kompozycję do zamrożenia.

5-latki:

4. Zabawy z lodem: dzieci próbują odpowiedzieć na pytanie co zrobić, aby lód jak najszybciej się roztopił? Samodzielne poszukiwanie odpowiedzi przez grupę – nauczyciel ustawia kilka misek jednorazowych z wodą i kostkami lodu, dzieci szukają sposobu, aby przyspieszyć topnienie kostek lodu (np. ustawianie miski z lodem blisko źródła ciepła, zalewanie lodu w misce wodą o różnej temperaturze, inne eksperymentalne rozwiązania zaproponowane przez dzieci). Rozmowa w kole: omówienie wniosków i rozstrzygnięcie w jakich warunkach kostki lodu roztopiły się najszybciej.

Tydzień 18 – Kalendarz

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 18

Temat tygodnia: Kalendarz

Cele ogólne:

- utrwalanie nazw dni tygodnia
- utrwalanie nazw miesięcy
- rozumienie pojęcia czas

Pomoce: wykałaczki lub patyczki do szaszłyków, różne kalendarze, różne zegarki, ilustracje zegarów, ilustracje kalendarza i zegarów do wycięcia, tekturki, sznurki, globus, papier pakowy, kij od miotły, brązowa krepina, żółty karton, ilustracje z Jamajki i Antarktydy.

Aplikacja interaktywna: *Następstwa czasu.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Cztery piłki.</i>7. Zajęcia dydaktyczne.				
Miesiące kupują buty	Jak wygląda Pan Czas?	Zima na świecie	Mój dzień	x
			Mój dzień	

Temat: Miesiące kupują buty

Cele

3, 4 i 5-latek:

- aktywnie i ze zrozumieniem słucha wiersza *Miesiące kupują buty*
- posługuje się pojęciem para

5-latek:

- zna nazwy miesięcy

Pomoce: karta pracy *Miesiące kupują buty* z zeszytu nr 4, wykałaczki lub patyczki do szaszłyków, buty, które dzieci mają na sobie, plansza demonstracyjna *Miesiące*.

Przebieg zajęć

3, 4-latki:

Przebieg zajęć dla dzieci 3, 4-letnich jest taki sam jak dla 5-letnich, ale dla całej grupy jest jeden zestaw ilustracji butów wydrukowanych z e-zeszytu (zeszyt ćwiczeń nr 4). Właściwe buty z zestawu wybiera dziecko wyznaczone przez nauczyciela.

5-latki:

1. Przypomnienie nazw miesięcy z wykorzystaniem planszy demonstracyjnej *Miesiące*.
2. Dzieci przygotowują z zeszytu ćwiczeń ilustracje butów (wypychają je).
3. Dzieci i nauczyciel siedzą na dywanie, każde dziecko ma swój zestaw butów z kart pracy.
4. Nauczyciel czyta w odpowiednim tempie wiersz *Miesiące kupują buty*, a dzieci wybierają ze swojego zestawu buty, o których jest mowa w wierszu. Ustawiają te buty przed sobą w takiej kolejności, w jakiej występują w wierszu.
5. Dzieci mają przed sobą zestaw butów ułożonych w kolejności występowania ich w wierszu. Nauczyciel zadaje pytania dotyczące wiersza, np.: Jaki miesiąc pierwszy przyszedł do sklepu? Jakie buty kupił styczeń?
6. Przypomnienie terminu para. Zabawy z butami:
 - dzieci ustawiają swoje buty, para razem, w dowolnym miejscu sali. Boso chodzą po całej sali. Na sygnał nauczyciela, np. gwizdek mają za zadanie odnaleźć swoją parę butów;
 - dziecko zabiera ze swojej pary jeden but. Z tym butem chodzi po całej sali, na sygnał nauczyciela musi dołączyć swój but do buta, który jest najbliżej niego. Dzieci obserwują jak wygląda para, w której każdy but jest inny;
 - dziecko zabiera swojego buta z pary, do której go dołączyło i chodzi z tym butem po całej sali. Na sygnał nauczyciela musi ponownie odnaleźć swoją parę butów.
7. Zabawy matematyczne z butami. Dzieci liczą ile butów jest w jednej parze, ile w dwóch parach itd. w zależności od umiejętności dzieci.

Dodatkowe polecenia:

- Chętnie dzieci wymieniają wszystkie miesiące po kolei i mówią, jakie buty dany miesiąc kupił, np. styczeń – kupił białe buty zimowe.
- Punkt 5 scenariusza może być zbyt trudny dla dzieci 3, 4-letnich, więc można go pominąć.
- Na zakończenie zajęć dzieci 5-letnie mogą przygotować z wypchniętych butów kukielki poprzez przyklejenie do nich taśmą klejącą wykałaczki lub patyczka do szaszłyka. Wspólnie można stworzyć przedstawienie oraz przypomnieć zasady zachowania się w teatrze podczas przedstawienia.

*Miesiące kupują buty*¹

NARRATOR

Przy ulicy Obuwniczej,
tuż przy samym jej zakręcie,
Rok otworzył sklep z butami,
dla klientów – dla miesięcy.
I nie czekał wcale długo,
bo nim włożył okulary, pierwszy klient wszedł do sklepu ...

¹ <http://www.pml1tecza.yoyo.pl/?wiersze-piosenki-tance>. (13.03.2013r.).

STYCZEŃ

Witaj, witaj Roku Stary!

Czy masz dla mnie buty białe?

Nie za duże, nie za małe ...

STARY ROK

Ale jakie?

STYCZEŃ

Takie, bym stawiając dziarski krok,

mógł w nich chodzić cały rok.

STARY ROK

Oto buty.

STYCZEŃ

Jeszcze tylko spytam grzecznie,

czy te buty są bezpieczne.

Nie upadnę w nich na lód,

bo mam bardzo śliski chód?

STARY ROK

Dobre na wieś i do miasta ...

STYCZEŃ

Biorę buty te i basta!

NARRATOR

Kiedy sprzedał pierwsze buty,

w sklepie się pojawił Luty ...

LUTY

Jestem znany miesiąc Luty,

podobno sprzedajesz buty ...

STARY ROK

Wybór butów jest tu wielki.

Są sandały, pantofelki ...

LUTY

To na ciepło dobra rzecz,

Lecz ja z futrem muszę mieć.

STARY ROK

Od niedzieli do soboty

Będziesz nosił z futrem buty.

Właśnie tutaj takie mam.

LUTY

Wezmę z pulki buty sam.

NARRATOR

Gdy na chwilę usiadł starzec,

Wszedł do sklepu miesiąc Marzec.

MARZEC

Ja poproszę o kalosze,

innych butów nie ponoszę.

Na roztopy i na deszcz

buty z gumy są najlepsze!

STARY ROK

Naturalnie, bardzo proszę,

tu dla Marca mam kalosze.

NARRATOR

Kwiecień też wie, czego chce ...

KWIECIEŃ

Proszę butów pary dwie,

bo dla tego, kto przeplata

trochę zimy, trochę lata,

jedna para – to za mało.

Nie chcę kichać wiosnę całą!

STARY ROK

Po co kichać? Skąd te myśli?

KWIECIEŃ

Co też Stary Rok wymyśli?

STARY ROK

Oto butów pary dwie.

Pan szanowny dobrze wie,

kiedy nosić którą parę.

KWIECIEŃ

Obie są wprost doskonałe!

STARY ROK

Dobrałem na pana miarę ...

NARRATOR

Kwiecień wyszedł, Maj się zjawia

i życzenie swe wyjawia.

MAJ

Żadne buty czy kalosze!

O pantofle lekkie proszę.

Bardzo proszę o zielone,

paskiem z klamrą ozdobione.

Bo w majowym jest zwyczaj

nosić zieleń w lesie, w gaju!

Tylko zieleń mi się marzy,

w niej Majowi jest do twarzy ...

STARY ROK

Jak zielone – to zielone.

Proszę bardzo – oto one.

MAJ

Maja pasek, klamrę mają ...

Bardzo mi się podobają ...

Piękny kolor, ani słowa!

Są zielone, jak dąbrowa!

NARRATOR

Czerwiec w sklepie się rozgląda,

każdej parze się przygląda.

CZERWIEC

Dla mnie gładkie? Chyba nie.

Czerwiec w kwiaty butki chce.

Muszą w różne być kolory,

na kolorach z kwiatów wzory ...

I przewiewne, aby wiatr

chłodząc stopy w środek wpadł.

STARY ROK

Mam sandały na paseczki ...

Tu kwiateczki, tam kwiateczki ...

Są przewiewne, kolorowe ...

CZERWIEC

Ach, mam wreszcie buty nowe!

NARRATOR

Do sklepu już Lipiec wchodzi.

Wzrokiem dookoła wodzi.

Nic nie mówi, buty głaszczę ...

Stary Rok zaś w ręce klaszcze ...

STARY ROK

Podać buty? Teraz? Potem?

LIPIEC

Proszę dwa sandały złote.

W polu ciężką mam robotę,
a sandałów złoty blask

pracę w żniwa zmieni w blask.

Złotym kłosom barwy doda ...

STARY ROK

Już sandały złote podam ...

W żniwa je koniecznie włóż ...

LIPIEC

Piękne! Mają kolor zbóż!

Pójdę, pójdę w nich na pola ...

STARY ROK

Dobre wybrać – moja rola.

Ufff! Niełatwa moja praca!

Ktoś nadchodzi ... Lipiec wrócił?

NARRATOR

Ale to jest klient nowy.

Opalony, silny, zdrowy.

Klient – Sierpień się nazywa.

SIERPIEŃ

Po raz pierwszy tu przybywam.

Chciałbym buty mieć brązowe ...

STARY ROK

Są brązowe. Wzory nowe ...

SIERPIEŃ

Będę chodził na wyprawy,

deptał mchy i deptał trawy,

zbierał grzybów kapelusze,

więc je zaraz kupić muszę ...

STARY ROK

Włożę je w tę torbę dużą.

NARRATOR

Nowy klient to jest Wrzesień.

Kosz z wikliny z sobą niesie ...

Bardzo miło się uśmiecha.

WRZESIEŃ

Ach, ten widok to uciech!

W barwie wrzosu, te liliowe,

są tu dla mnie buty nowe.

W takich butach miesiąc Wrzesień

w koszu różne dary niesie.

STARY ROK

Miło słyszeć takie słowa.

Proszę, paczka już gotowa.

NARRATOR

Teraz się Październik zjawia

i kłopoty swe wyjawia.

PAŹDZIERNIK

Oj, naprawdę nie wiem wcale,

jaką butów wybrać parę ...

Czy na słońce, czy na deszczę ...

STARY ROK

To pomyśleć proszę jeszcze ...

PAŹDZIERNIK

Jakby dla mnie para ta,

całkiem różne buty dwa.

Jeden klamrą zapinany,

drugi pięknie sznurowany ...

STARY ROK

Każdy but od innej pary?

PAŹDZIERNIK

Właśnie takie mam zamiary:

całkiem różne buty dwa ...

STARY ROK

Jeśli taka wola twa ...

PAŹDZIERNIK

Po co mam zawracać głowę?

Biorę buty i gotowe! ...

NARRATOR

Oto idzie klient nowy.

To Listopad.

Ledwie przyszedł, zaraz siada

i starcowi opowiada.

LISTOPAD

Idę długo i z daleka,

dobrze, że pan na mnie czeka.

W czasie deszczu, w czasie słoty

podarłem swe stare buty.

Proszę buty na szarugi,

takie, aby przez czas długi

zniosły błoto i kałuże ...

STARY ROK Oto buty są na błoto.

Chociaż czarne – lśnią jak złoto.

Niezbyt krótkie, niezbyt długie,

doskonałe na szarugę.

LISTOPAD

Niezbyt krótkie, niezbyt długie,

doskonałe na szarugę ...

NARRATOR

Ledwie wyszedł, wbiega Grudzień.

Ten nie kwęka, nie marudzi

i od progu głośno krzyczy,

czego zaraz sobie życzy.

GRUDZIEŃ

Cztery kupię! To nie żarty!

Jeden, drugi, trzeci, czwarty.

Noce długie, krótkie dni –

dwie pary potrzebne mi!

Będę chodził tak jak cień,

Nocą w jednych, w drugich w dzień!

STARY ROK

Praca wreszcie się skończyła

i niełatwa wcale była!

Jestem przecież bardzo stary.

Wezmę swoje okulary

i odejdę ... już do siebie ...

NARRATOR

Co ze sklepem?

STARY ROK

Tego nie wiem.

Ale zwykle tak to bywa,

że Rok Nowy już przybywa.
NARRATOR 2
Kiedy Stary Rok odchodzi,
nowy po nim wnet przychodzi ...
NOWY ROK
Zjawiłem się w samą porę.
Ja ten sklep po tobie biorę.
Nowe buty w nim ustawię ...
STARY ROK
Chętnie ciebie tu zostawię ...
NARRATOR
Przy ulicy Obuwniczej,
tuż przy samym jej zakręcie,
Rok otworzył sklep z butami,
dla klientów – dla miesięcy ...

Temat: Mój dzień

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się z zastosowaniem pojęć dotyczących następstw czasowych
- naśladuje określone czynności
- wykonuje ćwiczenia logopedyczne

Pomoce: plansza demonstracyjna *Pory dnia*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie planszy demonstracyjnej i przypomnienie nazw pór dnia.
2. Nauczyciel czyta opowiadanie, w odpowiednim tempie, żeby dzieci mogły wykonywać określone czynności, odgłosy dzieci powtarzają kilka razy.

Dzień Małgosi¹

„Wczesnie rano Małgosię obudził zegarek (drrr, drrr). Dziewczynka wyłączyła budzik, przeciągnęła się na łóżku (przeciąganie się) i szeroko ziewnęła (ziewanie). Wstała, ubrała się (naśladowanie zakładania bluzki) i pobiegła do kuchni żeby zjeść śniadanie (naśladowanie jedzenia łyżką i wydawanie odgłosu mniam, mniam). Potem udała się do łazienki, żeby umyć zęby (naśladowanie mycia zębów i wydawanie odgłosu szur, szur).

Razem z mamą pojechały do przedszkola (brum, brum). Małgosia uwielbiała chodzić do przedszkola, więc z uśmiechem na ustach przywitała się z kolegami (uśmiechnięte dzieci podają sobie ręce). Dzień w przedszkolu mija bardzo szybko, bo jest tam mnóstwo zajęć. Małgosia najbardziej lubi śpiewać (dzieci śpiewają la, la ...), układać budowle z klocków (naśladowanie układania wieży z klocków) oraz uczyć się pisać (naśladowanie pisania). Dziewczynka nie zna jeszcze wszystkich literek, ale potrafi rysować szlaczki. Pani zawsze zachwyca się jej szlaczkami i mówi, że są piękne (ach, ach). W południe dzieci poszły na plac zabaw. W nocy napadało dużo śniegu, więc postanowiły zrobić konkurs na największego bałwanika (naśladowanie lepienia bałwana (na stojąco). Po południu w przedszkolu była lekcja tańca, Małgosia nauczyła się robić piruety (robienie piruetów).

Po powrocie do domu dziewczynka zjadła obiad (naśladowanie jedzenia łyżką i oblizywanie ust), a potem pomogła mamie w sprzątanii (naśladowanie sprzątania). Nie zabrakło czasu na zabawę, Małgosia poszła z tatą na boisko, żeby pograć w piłkę nożną (naśladowanie kopania piłką i wymawianie słowa „goool”).

Wieczorem dziewczynka umyła się (naśladowanie mycia twarzy i wydawanie odgłosu chlap, chlap), wyszorowała zęby (naśladowanie mycia zębów i wydawanie odgłosu szur, szur), a potem położyła się, bo dzień był bardzo wyczerpujący. Zdążyła tylko ziewnąć (ziewanie) i zasnąć (naśladowanie chrapania).”

¹ A. Pieluszyńska, materiał przygotowany na potrzeby publikacji.

3. Rozmowa na temat opowiadania. Nauczyciel pyta, co Małgosia robiła rano, co przed południem, w południe, popołudniu, wieczorem i w nocy.
4. Określenie, jakie czynności wykonuje się w jakiej porze dnia. Np. rano: wstajemy, myjemy się, jemy śniadanie itd. Należy uwzględnić nazwy posiłków.

5-latki:

5. Zabawa kalambury - wybrane dzieci naśladują codzienne czynności, a pozostałe dzieci odgadują.
6. Wypowiedzi dzieci, na temat: *Mój dzień*. Zwracanie uwagi na stosowanie określeń następstw czasowych (rano, w południe, potem, następnie itp.).

Temat: Jak wygląda Pan Czas?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- podaje przykłady pojęć związanych z czasem
- opisuje przedmioty odmierzające czas lub informujące o upływie czasu

5-latek:

- wyjaśnia sposób odmierzania czasu przez zegarek
- opisuje zasady odczytywania kalendarza miesięcznego

Pomoce: różne kalendarze (ścienne, wydzierane, zeszytowe), różnego rodzaju zegarki (wiszący z kukułką, budzik, elektroniczny, zegarek na rękę ze wskazówkami), klepsydra (może być zabawkowa), ilustracja zegara słonecznego, ilustracja przedstawiająca słońce, kartki A4, kredki, ilustracje zegarów do wycięcia, ilustracje kalendarzy do wycięcia, kolorowy papier, tekturki, sznurki, klej, nożyczki, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *W muzeum zegarów* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel pokazuje przyniesione kalendarze, zegary i ilustracje przyrządów służących do odmierzania czasu. Swobodne oglądanie rekwizytów, nazywanie wszystkich przedmiotów i wyjaśnienie ich przeznaczenia.
2. Nauczyciel prosi dzieci o podanie nazw przedmiotów, nazw wykonywanych czynności oraz dowolnych pojęć i powiedzeń związanych z czasem. Na bieżąco komentuje i wyjaśnia wątpliwości, zachęca do podawania określeń z różnych kategorii, również opartych na luźnych skojarzeniach.
3. Wyjaśnienie dzieciom, że do odmierzania czasu służą nie tylko zegary, ale również kalendarze: zegar odmierza godziny, minuty i sekundy, a kalendarz dni, tygodnie i lata. Objasnienie, w jaki sposób wskazówki zegarka odmierzają czas i w jaki sposób można odczytać aktualną godzinę. Odczytanie z kalendarza ściennego (miesięcznego), w jaki sposób zaznaczone są dni, tygodnie i poszczególne miesiące. Policzenie na podstawie kalendarza ilości miesięcy w roku.
4. Wyjaśnienie zasady działania klepsydry, zegara słonecznego i oceniania pory dnia w odniesieniu do pozycji słońca na niebie.
5. Zabawa ruchowa - dzieci chodzą w koło w rytm tykania zegara (patrzac na zegarek ustalają właściwy kierunek „chodzenia” wskazówek). Na dźwięk instrumentu i hasła nauczyciela informującego która jest godzina – odwracają się przodem do środka koła i udają kukułki – kukają tyle razy, ile wskazała aktualna godzina. Zabawa jest powtórzona kilkakrotnie.
6. Praca konstrukcyjna - z dostępnych materiałów zaprojektowanie kompozycji *Pan Czas*. Wprowadzenie do tematu - próba opisania, jak mógłby wyglądać Pan Czas, gdyby istniał. Czy byłby człowiekiem, czy raczej maszyną? Słuchanie swobodnych wypowiedzi dzieci.
7. Omówienie i prezentacja prac.

5-latki:

8. Wypełnienie karty pracy *W muzeum zegarów* z zeszytu nr 3. Polecenie: „Narysuj po śladzie kontury zegarów oraz innych przyrządów do odmierzania czasu. Czy potrafisz nazwać wszystkie urządzenia? Czy wiesz, w jaki sposób posługiwano się starszymi urządzeniami? Na każdym zegarze zaznacz inną godzinę. Pokoloruj zegary. Możesz wyciąć zegary i wspólnie z kolegami stworzyć muzeum zegarów.”
9. Projektowanie kalendarza: nauczyciel drukuje i rozdaje kartki z kalendarza na miesiąc styczeń – ozdabianie kalendarzy.

Temat: Zima na świecie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- dostrzeżę zjawisko występowania różnych temperatur w różnych rejonach kuli ziemskiej
- wykonuje pracę plastyczną będącą częścią większej pracy zespołowej

5-latek:

- wycina nożyczkami po śladzie
- wskazuje na mapie rejony życia pingwinów

Pomoce: globus, papier pakowy, kij (np. od szczotki), zielona farba, brązowa krepina, żółty karton, pędzle, klej, nożyczki, *Mapa Świata* – tablica interaktywna i plansza demonstracyjna, ilustracje z Jamajki i Antarktydy, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Pingwiny małe i duże* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że w styczniu nie we wszystkich częściach świata jest zimno i pada śnieg. Proponuje wyprawę na Jamajkę, gdzie w styczniu panują upalne letnie temperatury.
2. Wskazanie na mapie i globusie wyspy Jamajka, oglądanie przygotowanych zdjęć (Jamajka to wyspa i państwo na Morzu Karaibskim, położona na południe od Kuby, na której nie występują pory roku – zawsze jest bardzo ciepło).
3. Praca plastyczna: każde dziecko otrzymuje arkusz papieru pakowego formatu A3 z zaznaczonym konturem liścia palmowego. Dzieci malują farbami i wycinają nożyczkami liście. Wykorzystując kij od szczotki lub listewkę wspólnie z nauczycielem tworzą palmę. Pień palmy można okręcić brązowymi paskami krepiny i przykleić papierowe kiście bananów.

5-latki:

4. Nauczyciel z dziećmi charakteryzuje pejzaż Antarktydy (Antarktyda jest jednym z kontynentów, nie jest zamieszkaną przez ludzi, nie ma tam też żadnego państwa). Najcieplejszym miesiącem na Antarktydzie jest styczeń, z temperaturą -30 stopni Celsjusza, najniższe temperatury dochodzą do -90 stopni. Na Antarktydzie żyją pingwiny, największe z nich to pingwiny cesarskie.
5. Wykonanie wycinanki z karty pracy *Pingwiny małe i duże* z zeszytu nr 3.

Tydzień 19 – Technika w naszym życiu

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 19

Temat tygodnia: Technika w naszym życiu

Cele ogólne:

- poznanie zasad działania podstawowych urządzeń technicznych
- umiejętność właściwego używania urządzeń technicznych podczas majsterkowania
- poznanie zasad bezpiecznego używania urządzeń technicznych
- ćwiczenia analizy i syntezy sylabowej
- poznanie historii powstania niektórych wynalazków

Pomoc: szarfy, piłki, obrazki przedstawiające urządzenia elektryczne, obrazki przedstawiające elektrownie: węglową, jądrową, słoneczną, wiatrową, wodną, kolorowe szarfy, obręcze, obrazki przedstawiające urządzenia techniczne dawniej i dziś (telewizor, komputer, lokomotywę, pralkę), *Domino Trójkątne* przygotowane na kartkach do kserowania, nożyczki, śrubokręt, młotek, drabina, korkowe podkładki, kształty geometryczne wycięte z papieru, młotki najlepiej drewniane lub klocki, pinezki, śrubki, podkładki, nakrętki, śrubokręty.

Aplikacja interaktywna: *Jak to działa?, Historia powstania przedmiotów.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne. 2. Wypełnianie kalendarza pogody. 3. Kształtowanie słuchu fonematycznego. 4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni. 5. Zajęcia dydaktyczne. 6. Piosenka: <i>Bałwankowa rodzina</i> . 7. Zajęcia dydaktyczne.				
Czy wynalazki ułatwiają życie?	Energia elektryczna	Urządzenia elektryczne dawniej i dziś	Z historii wynalazków	Bezpieczne używanie narzędzi i urządzeń
			Z historii wynalazków	Bezpieczne używanie narzędzi i urządzeń
N jak naukowiec	Koło	Przybijanka geometryczna	Roboty	Śrubki, nakrętki, podkładki
				Śrubki, nakrętki, podkładki

Temat: Czy wynalazki ułatwiają życie?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wypowiada się na temat obecności urządzeń technicznych w życiu

5-latek:

- wymienia etapy powstania żarówki i pralki

Pomoce: aplikacja interaktywna *Historia pralki* i *Historia żarówki*, wiersz J. Tuwima *Pstryk*, dodatkowo dla 5-latków: karty pracy z zeszytu nr 1 *Historia pralki* i *Historia żarówki*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

- Nauczyciel zwraca uwagę na urządzenia techniczne znajdujące się w sali przedszkolnej. Wypowiedzi dzieci na temat tego, jakie urządzenia mają w domach. Zwrócenie uwagi na zastosowanie tych urządzeń.
- Zastanawianie się na tym, bez których urządzeń da się żyć i w jaki sposób można je zastąpić.
- Zwrócenie uwagi na ilość urządzeń, które działają dzięki temu, że jest prąd.
- Odczytanie wiersza J. Tuwima *Pstryk*. Zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo podczas używania prądu. Informacja nauczyciela, że prąd może być wytwarzany przez baterie.
- Wypowiedzi dzieci na temat tego, jak funkcjonowali ludzie, kiedy nie było prądu.
- Zabawa ruchowa. Dzieci zamieniają się w zabawki działające na baterie. Poruszają się w wybrany sposób, dość szybko, po całej sali, na hasło nauczyciela „baterie wyczerpane” zastygają bez ruchu, na hasło „słabe baterie” spowalniają swoje ruchy, na hasło „nowe baterie” ponownie poruszają się szybko. Komunikaty nauczyciel wypowiada kilkakrotnie.
- Oglądanie aplikacji interaktywnej *Historia żarówki*. Nauczyciel nazywa poszczególne elementy tej historii i wyjaśnia ich działanie oraz niebezpieczeństwa wynikające z ich użytkowania (ognisko, pochodnia, lampa naftowa, świeca, żarówka, żarówka energooszczędna).
- Oglądanie aplikacji interaktywnej *Historia pralki*. Nauczyciel opowiada dzieciom o tym, jak wyglądało pranie dawniej, a jak wygląda dzisiaj.
- Wykonanie zadania w aplikacji interaktywnej – układanie *Historii pralki* i *Historii żarówki* według odpowiedniej kolejności.

5-latki:

- Wykonanie zadania pierwszego. Dzieci oglądają ilustracje przedstawiające historię prania. Chętne dzieci opowiadają tą historię. Na koniec rysują jak sobie wyobrażają pranie za 100 lat (karta pracy *Historia pralki*).
- Wykonanie zadania drugiego. Wycinanie z kart pracy historyjek obrazkowych dotyczących *Historii żarówki*. Zadaniem dzieci jest ułożenie tych historyjek według odpowiedniej kolejności i naklejenie na kartkę oraz dopasowanie odpowiedniego podpisu poprzez porównanie jego wyglądu z napisem wzorcowym.

Uwagi:

- Ostatnie zadania dla 5-latków można rozdzielić i wykonać najpierw pierwsze, a po przerwie drugie.

Pstryk!

Julian Tuwim

Sterczy w ścianie taki pstryczek,
Mały pstryczek-elektryczek,
Jak tym pstryczkiem zrobić pstryk,
To się widno robi w mig.
Bardzo łatwo:
Pstryk - i światło!
Pstryknąć potem jeszcze raz,
Zaraz mrok otoczy nas.
A jak pstryknąć trzeci raz-

1 J. Tuwim, *Najpiękniejsze wiersze dla dzieci*, Kraków: Zielona Sowa, 2004.

Znowu dawny świeci blask.
Taką siłę ma tajemną
Ten ukryty w ścianie smyk!
Ciemno - widno -
Widno - ciemno.
Któż to jest ten mały pstryk?
Może świetlik? Może ognek?
Jak tam dostał się i skąd?
To nie ognek. To przewodnik.
Taki drut, a w drucie PRAŁD.
Robisz pstryk i włączasz PRAŁD!
Elektryczny bystry PRRRRRAŁD!
I stąd światło?
Właśnie stąd!

Temat: N jak naukowiec

Cele

3, 4 i 5-latek:

- ćwiczy wyobraźnię twórczą
- wypowiada się na temat specyfiki pracy konserwatora szkolnego
- bierze udział w doświadczeniach związanych ze sprawdzaniem kruchości materiałów

5-latek:

- rozpoznaje wygląd litery n i N

Pomoce dla 5-latków: karta pracy *Literka N* z zeszytu nr 4, białe kartki A4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wizyta w miejscu pracy konserwatora przedszkolnego. Dzieci pytają pana konserwatora o to, czym się on zajmuje, czy lubi swoją pracę, czy praca konserwatora jest ciężka itp.
2. Pan konserwator pokazuje dzieciom jakie ma urządzenia techniczne (wiertarka, szlifierka, kosiarka, itp. w zależności od tego, co konserwator posiada) i opowiada do czego one służą. Informuje również o środkach ostrożności, jakie trzeba zachować, posługując się tymi urządzeniami.
3. W ramach tego spotkania, należy umożliwić dzieciom wykonanie drobnych czynności związanych z majsterkowaniem pod nadzorem pana konserwatora np. wbijanie gwoździ, zakręcanie śrubek.
4. Sprawdzanie kruchości materiałów: drewna, plastiku, szkła, kamienia itp. przy pomocy młotka. Jest to dość niebezpieczne działanie, dlatego warto, żeby odbyło się w pracowni konserwatora i przy jego pomocy. Wyciąganie wniosków dotyczących odwracalności poczynionych zmian.
5. Rozmowa z konserwatorem na temat tego, jakiego urządzenia technicznego nie ma, a jakie byłoby mu potrzebne.

5-latki:

6. Po powrocie do sali dzieci wymyślają, jakie urządzenie techniczne wynaleźliby, gdyby byli naukowcami – wynalazcami.
7. Zapoznanie z wyglądem litery n i N na podstawie wyrazu naukowiec.
8. Wykonanie zadania w karcie pracy – wypchnięcie litery, malowanie litery po śladzie, tworzenie z liter n i N projektów własnych wynalazków.

Temat: Roboty

Cele

3, 4 i 5-latek:

- jest sprawniejszy fizycznie
- wypowiada się na temat roli mamy w domu

5-latek:

- dokonuje analizy i syntezy sylabowej

Pomoce: szarfy, piłki, wiersz J. Papuzińskiej *Robotek*, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Technika w naszym życiu* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa z dziećmi na temat tego, co to są roboty, jak mówią i jak się poruszają.
2. Zabawa ruchowa – *Berek robot*. Dzieci bawią się tak, jak w tradycyjnego berka, ale gonieni i goniący muszą poruszać się sztywnym krokiem (robota). Złapane dziecko zastyga bez ruchu, aby je „uratować” pozostałe osoby muszą położyć rękę na jego głowie – włączyć go.
3. *Wyścigi robotów*. Dzieci dzielą się na drużyny, mają za zadanie wykonywać określone próby, ale muszą poruszać się bez zginania kolan – krokiem robota:
 - bieg na drugą stronę i powrót;
 - bieg do połowy trasy, przeciągnięcie szarfy i powrót;
 - bieg z piłką w dłoniach (piłka nie może wypaść);
 - przejście na drugą stronę i podrzucanie piłki;
 - skoki na jednej nodze na drugą stronę;
 - chodzenie z szarfą – należy szarfę założyć na kostki i tak się poruszać, by szarfa nie wypadła.
4. *Mowa robotów*. Dzieci siedzą pod ścianą tak, żeby było dużo wolnej przestrzeni. Nauczyciel sylabami wyznacza jakie ćwiczenia mają wykonywać dzieci. Mogą to być zadania typu: „wszy-scy zro-bią dzie-sięc przy-sia-dów”, „A-nia sta-nie na je-dnej no-dze”. Po kilku zadaniach wybrane dziecko wyznacza zadania kolegom, również wypowiada się sylabami.
5. Rozmowa z dziećmi na temat tego, jakie czynności mogłyby wykonywać roboty. Prawdopodobnie dzieci powiedzą o wielu czynnościach związanych z pracami w domu: sprzątaniu, gotowaniu itp. Nauczyciel pyta, kto teraz w ich domu wykonuje takie prace, jeśli mama, to nauczyciel pyta, czy mama jest robotem. Odczytanie wiersza J. Papuzińskiej *Robotek*. Inspiracja dzieci do wymyślenia robota, który mógłby pomagać mamie.

5-latki:

6. Zabawa ruchowa¹. Dzieci dobierają się trójkami. Będą na określone hasło tworzyły urządzenia domowe. Nauczyciel, po uprzednim wyćwiczeniu określonego ruchu, wymienia nazwy urządzeń w dowolnej kolejności. Zadaniem dzieci jest się ustawić w określony sposób:
 - Pralka – dwoje dzieci trzyma się za ręce, ustawia te ręce w pionowe koło tak, żeby trzecie dziecko mogło włożyć głowę między te ręce. Trzecie dziecko wewnątrz tego koła porusza tułowiem i głową naśladując ruszanie się prania w pralce.
 - Toster – dwoje dzieci trzyma się za ręce, tradycyjnie. Trzecie dziecko wchodzi do środka i skacze naśladując wyskakiwanie tostu.
 - Mikser – dwoje dzieci trzyma się za ręce, ustawia te ręce w pionowe koło tak, żeby trzecie dziecko mogło włożyć do niego ręce. Trzecie dziecko wkłada ręce do koła, splata dłonie i całymimi rękami robi ruch obrotowy naśladując miksowanie.
7. Rozmowa na temat zastosowania różnych urządzeń domowych. Wykonanie ćwiczenia w kartach pracy – rysowanie urządzeń domowych po śladzie z nałożoną folią, a następnie kredką. Dorysowywanie tego, co można zrobić przy pomocy tych urządzeń.

¹ Modyfikacja zabawy *Puszczka* - E. Noga, A. Wasilak, *Stare i nowe zabawy podwórkowe*, Klanza: Lublin, 2003.

Dodatkowe polecenia:

- W kolejnej części dnia można przygotować pracę plastyczną polegającą na zaprojektowaniu (narysowaniu) robota, który mógłby pomagać mamie.

Uwagi:

- Zadanie w kartach pracy można wykonać po przerwie na zabawy dowolne.

Robotek¹

Joanna Papuzińska

Blacha, gwoździe, drut, śrubokręt i młotek.

Co to będzie?

Mały robot, Robotek.

Dla kogo?

No, nie dla mnie,

Ja go dam naszej mamie.

Robotek co dzień o świcie

Nastawi dla wszystkich wodę na mycie,

Do sklepu zbiegnie na dół

I zakupy zrobi do obiadu.

Pozdejmuje kozuchy z mleka,

Szczypiorek drobno posieka,

Wyprasuje fartuszki,

Guzik przyszyje do bluzki.

Ugotuje, pozmywa, sprzątnie, zrobi pranie,

A mama będzie leżeć na tapczanie

I książki czytać.

Albo nas pytać:

„A może byśmy poszli do kina, kochani”

Temat: Śrubki, nakrętki, podkładki...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- ćwiczy sprawność manualną
- klasyfikuje śrubki
- dopasowuje pasujące do siebie elementy

5-latek:

- potrafi skręcić śrubkę i nakrętkę

Pomoce: różnego rodzaju śrubki, podkładki, nakrętki oraz śrubokręty przyniesione przez dzieci.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie przyniesionych przez dzieci śrubek, nakrętek i podkładek oraz śrubokrętów. Omówienie ich wyglądu.
2. Rozmowa na temat tego, do jakich celów te elementy można wykorzystać.
3. Rozmowa z gościem (jednym z ojców lub konserwatorem) na temat zastosowania śrub i gwoździ. Oglądanie wiertarki i przyniesionych przez gościa wiertel oraz wkrętarki. Wyjaśnienia dotyczące różnicy między zastosowaniem śruby i gwoździa.
4. Pokaz wywiercenia otworu i zamontowania kołka rozporowego oraz wkręcenia śruby w wyznaczonym miejscu. Wkręcanie śrubek do jakiejś deski lub płyty. Można do tego celu zaangażować dzieci. Warto, żeby osoba, która wierci miała odpowiedni strój ochronny np. rękawice i okulary.

¹ J. Papuzińska, *Stare i nowe wierszyki domowe*, Łódź: Literatura, 2005.

5. Klasyfikacja przyniesionych przez dzieci śrubek i nakrętek według określonych cech: wielkości, długości, rodzaju łba (czterokątne, okrągłe, sześciokątne itp.), rodzaju gwintowania (na całej długości, na końcu itp.). Przeliczanie powstałych zbiorów.
6. Tworzenie zbiorów śrubek i nakrętek o określonej liczbie.
7. Dopasowywanie śrubek do nakrętek i podkładek. Próby wkręcania śruby do nakrętki.
8. Zabawy dowolne z wykorzystaniem przyniesionych materiałów.

Uwagi:

- W celu uatrakcyjnienia zajęć należy zaprosić do przedszkola jednego z ojców – tatę – „złotą rączkę” lub konserwatora wraz ze sprzętem np. wiertarką, wkrętarką, wiertłami
- Przyniesione przez dzieci śrubki i nakrętki zgromadzone w sali mogą zostać i stanowić element do zabawy w późniejszym czasie.
- Można poprosić rodziców o przygotowanie niewielkich drewnianych elementów (np. kwadratów czy prostokątów z płyt pilśniowych) z wywierconymi otworami różnej wielkości. Dzieci mogłyby bawić się w konstruktorów i w dowolny sposób łączyć te elementy przy pomocy śrubek.

Temat: Energia elektryczna

Cele

3, 4 i 5-latek:

- określa do czego służy dany sprzęt elektryczny
- zna różne rodzaje elektrowni
- używa określeń: energia elektryczna, ekologia
- zwraca uwagę na konieczność oszczędzania energii elektrycznej

Pomoce: obrazki wybranych urządzeń elektrycznych (np. komputer, radio, odkurzacz, pralka, lampka, lodówka, kuchenka elektryczna, czajnik, suszarka), obrazki przedstawiających elektrownie - węglową, jądrową, słoneczną, wiatrową, wodną.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel rozdaje dzieciom obrazki urządzeń, dzieci opowiadają, jaki sprzęt przedstawia ich obrazek i do czego służy. Następnie nauczyciel pyta, co je łączy. Chętne dzieci odpowiadają.
2. Nauczyciel czyta zagadkę, dzieci odgadują, co będzie tematem zajęć:

„W elektrowni powstaje,

Do domów się dostaje.

Jest silny niesłychanie,

Włącza pralkę i oświetla mieszkanie.” (prąd)

3. Rozmowa na podstawie zagadki - gdzie powstaje prąd. Dzieci podają znane im rodzaje elektrowni.
4. Oglądanie obrazków przedstawiających różne elektrownie - węglową, jądrową, słoneczną, wiatrową, wodną. Dzieci wraz z nauczycielem ustalają, czym różnią się wymienione elektrownie i w jaki sposób wytwarzają prąd. Dzieci zastanawiają się, które elektrownie są dobre dla środowiska (słoneczna, wiatrowa), które nie przeszkadzają (wodna), a które mocno zanieczyszczają środowisko (węglowa, jądrowa). Używanie określeń energia elektryczna i ekologia.
5. Określanie podobieństw i różnic w zastosowaniu, budowie i wyglądzie wybranych elektrowni.
6. Zabawa ruchowa - *Brak prądu*. Dzieci są zabawkami i w dowolny sposób poruszają się po dywanie, bo płynie w nich prąd. Na hasło „brak prądu” dzieci stają bez ruchu, bo jest awaria.
7. Rysowanie wybranej lub wymyślonej elektrowni na dużych arkuszach papieru. Określanie, czy jest to elektrownia ekologiczna, czy zanieczyszcza środowisko.
8. Rozmowa na temat: „Jak można oszczędzać energię elektryczną w domu?” - zwrócenie uwagi na oszczędzanie prądu - nie zapalania światła kiedy jest jasno, nie zostawiania światła po wyjściu z pokoju, wyłączania urządzeń elektrycznych, kiedy z nich nie korzystamy, oraz na temat konieczności płacenia za prąd.

Temat: Koło

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna historię wynalezienia koła
- porównuje obrazki koła na przestrzeni wieków
- odnajduje koła w rzeczach codziennego użytku

5-latek:

- grupuje przedmioty ze względu na wybraną cechę
- przelicza elementy i określa ich liczbę liczebnikiem

Pomoce: plansza demonstracyjna *Wczoraj i dziś*, 3 różnokolorowe koła/szarfy.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa nauczyciela z dziećmi na temat tego, jak ludzie żyli zanim wynaleziono koło.
 - Jak żyło się ludziom zanim wynaleziono koło?
 - Jak wyglądałby świat, gdyby nie wynaleziono koła?
 - Jak byśmy żyli, gdyby wszystko było okrągłe?
2. Zabawa ruchowa:

„Kółko małe, koło duże, ręce w dole, ręce w górze, ukłon w prawo, ukłon w lewo, tak się kiwa w lesie drzewo.”	<i>ręce w bok, kręcenie małych i dużych kół proste ręce w dół i w górę ręce trzymane w górze, wygięcie ciała w prawo i w lewo imitacja ruchu drzewa na wietrze</i>
--	--

3. Uważne słuchanie tekstu *Historia koła*. Rozmowa kierowana na temat powstawania koła i jego pierwszych zastosowań. Dzieci zastanawiają się w jakich miejscach i przedmiotach wykorzystywane jest dziś koło oraz do czego jeszcze mogłoby się przydać (nowe wynalazki).
4. Plansza *Wczoraj i dziś* - oglądanie koła na przełomie wieków. Przedstawianie podobieństw i różnic pomiędzy kolejnymi obrazkami.
5. Dzieci poszukują w sali wszystkich przedmiotów, które mają w sobie elementy koła lub są kołami.
6. Określanie do czego służą przyniesione przez dzieci przedmioty. Ustalanie w jakim celu pojawiło się w nich koło.

5-latki:

7. Grupowanie przyniesionych przez dzieci przedmiotów ze względu na zastosowanie, kolor i wielkość poprzez układanie ich w kolorowych kołach/szarfach.
8. Przeliczanie zawartości kół/szarf, określanie, w którym miejscu jest najwięcej, a w którym najmniej elementów.
9. Nauczyciel rozdaje dzieciom kartki. Zadaniem dzieci jest narysowanie koła dowolnej wielkości i koloru oraz stworzenie z niego wybranego wynalazku lub wymyślenie dla niego innego, nowoczesnego zastosowania

Uwagi:

- Zajęcia można uatrakcyjnić poprzez prowadzenie ich przy pomocy pacynki - Dziadka Naukowca.

*Historia koła*¹

Koło wymyślono około 5 000 lat temu w Mezopotamii, na obszarze obecnego Iraku w Azji. Zastosowano je po raz pierwszy w wozach, używanych do transportu ciężkich ładunków, oraz w rydwanach, które stały się ulubionymi pojazdami wojennymi starożytnych Egipcjan i Hetytów (ludu żyjącego niegdyś na terenie dzisiejszej Turcji). Urządzenie pozwoliło na konstrukcję pierwszych narzędzi rolniczych, ciągniętych przez zwierzęta.

¹ Tekst opracowany na podstawie źródeł internetowych.

Na początku koła wytwarzane były w ten sposób, że łączono trzy kawałki drewna biegnącą w poprzek deską. Otrzymałą kwadratową tarczę cięto tak, by uzyskać okrąg. Tam gdzie drewno występowało rzadziej, koła robiono z kamienia. Najwcześniejsze drewniane i kamienne egzemplarze były wytrzymałe, ale ciężkie. Zęby je obrócić, należało użyć dużej siły. Poczyniono wiele prób, by wyprodukować lżejsze koła. W tym celu w tworzącej je tarczy wycinano np. otwory. Najskuteczniejszą metodą okazało się jednak zastosowanie szprych.

W dzisiejszych czasach koła znajdują zastosowanie niemal wszędzie – w samochodach, pociągach, samolotach i różnego rodzaju maszynach. Trudno sobie wyobrazić bez nich świat – świat, w którym ogromne ciężary trzeba byłoby ciągnąć po ziemi na saniach lub rolnicach, a transport ludzi i towarów na duże odległości w ogóle by nie istniał.

Dziś wiemy, że wynalezienie koła było jednym z najbardziej podstawowych wynalazków. Gdyby nie koło nie byłoby świata, takiego jaki znamy teraz. Dlaczego? Bo koła znajdują zastosowanie wszędzie: w samochodach, samolotach i różnego rodzaju maszynach.

Temat: Urządzenia elektryczne dawniej i dziś

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie określenie urządzenia elektryczne
- dostrzeżę i nazywa różnice i podobieństwa między przedmiotami
- zna kierunki i potrafi się poruszać zgodnie z poleceniami

5-latek:

- sprawnie dodaje w zakresie 6

Pomoce: obrazki przedstawiające maszynę do pisania, dawny, komputer, nowoczesny komputer, stary telewizor, nowoczesny telewizor, starą lokomotywę, nowoczesną lokomotywę, pralkę typu Frania, nowoczesną pralkę itp., 8 kompletów domina trójkątnego (może być skserowane na kartkach), **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Dawniej i dziś* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Ćwiczenie spostrzegawczości *Czego brakuje?* - na dywanie przed dziećmi leżą różne przedmioty, dzieci przez chwilę się im przyglądają, następnie zamykają oczy. Nauczyciel zabiera jeden lub kilka przedmiotów. Dzieci otwierają oczy i próbują zgadnąć, czego brakuje.
2. Szukanie wspólnej cechy - nauczyciel rozpoczyna zabawę: trzyma pluszowego misia i mówi: „Drogi misiu daję ci telewizor” i stwierdza, że miś go przyjął. Przekazuje więc zabawkę następnej osobie. Ona także próbuje dać coś misiowi. Nauczyciel słucha i mówi w imieniu misia co przyjął, a czego nie. Zabawka krąży, a każde dziecko po kolei próbuje coś ofiarować misiowi. Zabawa trwa tak długo, aż dzieci nie odgadną, że miś przyjmuje urządzenia elektryczne.
3. Oglądanie zdjęć i obrazków przedstawiających różne przedmioty - takie, jakie były kiedyś i współczesne. Dobieranie ich w pary i układanie na tablicy pod odpowiednim podpisem „dawniej”, „dziś”. Wyszukiwanie różnic dzielących i podobieństw łączących współczesne urządzenia i te sprzed lat.
4. „Urządzenia elektryczne w moim domu” - rozmowa na temat urządzeń elektrycznych - wymienianie przez dzieci urządzeń, które są w ich domach. Określanie, jak często są one używane. Naśladowanie przez dzieci odgłosów wydawanych przez urządzenia.
5. Rundka: *Nie wyobrażam sobie życia bez...* - każde dziecko kolejno wypowiada to zdanie kończąc je na swój sposób.
6. Zabawa *Roboty* - chodzenie pod dyktando. Dzieci zamieniają się w roboty sterowane poleceniem nauczyciela, który wydaje polecenia np.: 4 kroki w prawo, 2 kroki do przodu, 5 podskoków, w tył zwrot.

5-latki:

Nauczyciel dzieli dzieci na zespoły trzy- lub czteroosobowe. Każda grupa otrzymuje *Domino Trójkątne*. Zadaniem dzieci jest ułożenie kostek domina tak, aby suma oczek na krawędziach stykających się kostek była w sumie równa sześć.

7. Karta pracy *Dawniej i dziś* - określanie przedmiotów, ze względu na epokę, w której były używane.

Temat: Bezpieczne używanie sprzętów

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje zasady bezpiecznego posługiwania się młotkiem, śrubokrętem i nożyczkami
- podaje zasady zachowania ostrożności przy stosowaniu urządzeń elektrycznych

5-latek:

- opisuje zasadę działania wybranego domowego urządzenia technicznego

Pomoce: nożyczki, śrubokręt, młotek, rekwizyty i urządzenia techniczne (np. suszarka, odkurzaczy, lampka stolikowa), ilustracje przedstawiające osoby używające różne urządzenia techniczne i elektryczne, plansza demonstracyjna *100 przedmiotów*, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Technika na co dzień* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prosi dzieci o wyjaśnienie zasad, których należy przestrzegać używając w domu narzędzi i urządzeń technicznych. Słuchanie swobodnych wypowiedzi dzieci.
2. Rozmowa na temat bezpieczeństwa w domu i w gospodarstwie domowym: nauczyciel zwraca uwagę, że zawsze należy przestrzegać zasad bezpiecznego obchodzenia się z narzędziami i sprzętami. Prosi wskazane dzieci o wyjaśnienie jakich zasad powinno się przestrzegać używając: nożyczek, śrubokręta, młotka, suszarki, odkurzacza.
3. Nauczyciel prosi dzieci o wskazanie, których urządzeń domowych nie powinny używać bez nadzoru dorosłych (np. mikser, czajnik). Wyjaśnienie powodów szczególnej ostrożności przy stosowaniu tych urządzeń.
4. Uwrażliwienie dzieci, że sprzęty podłączone do źródła prądu nie mogą mieć styczności z wodą. Odszukanie na planszy demonstracyjnej *100 przedmiotów* urządzeń, które są podłączane do źródła prądu.

5-latki:

5. Nauczyciel opisuje dzieciom schemat działania odkurzacza: pod wpływem zasysania powietrza do odkurzacza wciągany jest kurz i nieczystości. Dzięki papierowej torbie kurz zatrzymywany jest wewnątrz odkurzacza, a powietrze wydmuchiwane jest na zewnątrz. Zasady zasysania może wyjaśnić doświadczenie polegające na picu wody przez słomkę.
6. Nauczyciel opisuje dzieciom schemat działania suszarki: po podłączeniu suszarki do źródła prądu, wewnątrz suszarki nagrzewają się druciki tworzące spiralę. Strumień powietrza - który powstaje przez kręcący się wewnętrzny wiatraczek napędzany przez silnik - nagrzewa się przechodząc przez gorącą spiralę i jest wydmuchiwany na zewnątrz).
7. Wypełnienie karty pracy *Technika na co dzień* z zeszytu nr 3. Polecenie: „Narysuj w domu wynalazki i urządzenia techniczne, które ułatwiają nam życie. Dorysuj elementy wystroju wnętrza i pokoloruj pracę.”

Temat: Przybijanka geometryczna

Cele

3, 4 i 5-latek:

- bezpiecznie posługuje się młotkiem podczas przybijania pinezek
- komponuje obrazek z figur geometrycznych
- opisuje stworzoną przez siebie pracę

Pomoce: niewielkie korkowe podkładki np. o grubości 7mm, kształty geometryczne wycięte z papieru o różnej fakturze, drewniane młotki do przybijania, pinezki.

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel demonstruje dzieciom bezpieczne posługiwanie się młotkiem podczas wbijania gwoździ w drewnianą deskę. Chętne dzieci próbują samodzielnie przybić gwoździ pod nadzorem nauczyciela.
2. Praca manualna: nauczyciel rozkłada na stolikach papierowe figury geometryczne różnej wielkości: koła, kwadraty, prostokąty, trójkąty. Figury wycięte są z papieru o różnej grubości i fakturze. Zadaniem dzieci jest przybicie przy pomocy pinezek do podkładki korkowej wymyślonej kompozycji z figur. Wspólne zastanawianie się, który rodzaj papieru przybijało się najłatwiej, a który najtrudniej.

3. Prezentacja i wspólne omówienie efektów pracy dzieci. Powtórzenie zasad bezpiecznego posługiwania się młotkiem.

Dodatkowe polecenia:

- Zajęcia można zorganizować w podziale na małe grupy: dziecko po przybiciu jednego elementu, przekazuje młotek kolejnej osobie. W ten sposób powstaną prace stworzone zespołowo.

Temat: Z historii wynalazków

Cele

3, 4 i 5-latek:

- dostrzeżać rozwój urządzeń technicznych na przestrzeni wieków
- wymienia urządzenia, które służą do przekazywania informacji i rozmowy na odległość

5-latek:

- konstruuje papierowego laptopa

Pomoce: kubeczki po jogurtach, sznurek, plansze demonstracyjne *Wczoraj i dziś*, tablica interaktywna z dostępem do Internetu, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Laptop* z zeszytu nr 3, tektura, karta pracy *Maszyny i urządzenia* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4-latki:

1. Omówienie, w jaki sposób na przestrzeni lat rozwijały się niektóre urządzenia i wynalazki: żarówka, rower, samochód, pralka, telefon (plansza demonstracyjna *Wczoraj i dziś*).
2. Nauczyciel prosi dzieci o wymienienie tych wynalazków, które zdecydowanie ułatwiają nam życie we współczesnych czasach. Słuchanie swobodnych wypowiedzi dzieci.
3. Omówienie różnych sposobów przesyłania informacji i rozmów na odległość, na przestrzeni wieków (znaczenie mowy, pierwszych znaków graficznych i pisma, kodów – np. znaków dymnych, kodu Morse’a, sygnałów dźwiękowych – rola bębnow w krajach afrykańskich, rola kurierów (również gołębi pocztowych) i rozwój poczty). W przesyłaniu informacji na odległość kluczową rolę odegrały telefony, radio, telewizja i sieci komputerowe.
4. Zabawa konstrukcyjna: wykonanie telefonu z jednorazowych kubeczków po jogurtach. W denkach kubków po jogurtach należy zrobić dziurki i przewlec nitkę, wiążąc supły we wnętrzach pojemników. Dzieci naprężają nitkę, jedna osoba mówi do kubeczka, druga trzyma kubek przy uchu – sprawdzenie czy telefon działa (dźwięk rozchodzi się nie tylko w powietrzu, w tym przypadku fala dźwiękowa biegnie po naprężonej nitce).

5-latki:

5. Karta pracy *Laptop* z zeszytu nr 3. Polecenie: „Narysuj po śladzie kontur ekranu komputera i pokoloruj go. Wytnij elementy komputera, przyklej je na tekturkę formatu A4 złożoną na pół (złożona w pionie, powstanie otwierany komputer). Przy pomocy kawałka sznurka podłącz do komputera mysz.”
6. Wykonanie karty pracy *Maszyny i urządzenia* z zeszytu nr 4 (zabawa konstrukcyjna).

Tydzień 20 – Dzień Babci i Dziadka

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 20

Temat tygodnia: Dzień Babci i Dziadka

Cele ogólne:

- budzenie szacunku wobec osób starszych
- poznanie tradycji związanej z karnawałem
- poznanie zabaw z czasów młodości babć i dziadków

Pomoce: miękka piłeczka, balony dla każdego dziecka i nauczyciela, muzyka disco, szarfy (obręcze lub hula hop), guma do skakania, pika, kije (mogą być zwykłe, lub takie jak bejsbolowe, piłeczka palantowa lub tenisowa, bibuła i krepina, brystol, ścinki materiałów, guziki, piórka, tasiemki, wstążki, rekwizyty i przedmioty sprzed lat: bierki, pchełki, kapsle, bajki na rzutnik, płyty gramofonowe z bajkami, stare maskotki itp.), ilustracje przedstawiające dawne zabawki, słomki, kawałki kolorowego papieru, sznurek, małe koperty, ilustracje przedstawiające pomniki przyrody, umyte puste pojemniki po produktach spożywczych, zdjęcia członków rodziny dzieci.

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Piosenka dla babci</i>.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Pamiętajmy o seniorach	Bal lalek	Korale dla babci	Roślinni dziadkowie – pomniki przyrody	Zdjęcia rodzinne
Wesołe bale	Kiedy babcia była mała...	W co się bawili nasi dziadkowie	Uroczystość z okazji Dnia Babci i Dziadka	Rodzinne święta
Wesołe bale				

Temat: Pamiętajmy o seniorach

Cele

3, 4 i 5-latek:

- okazuje szacunek wobec osób starszych
- zna rolę osób starszych w rodzinie i społeczeństwie
- pomaga osobom starszym

Pomoce: wiersz B. Piergi *Pamiętajmy o seniorach*, miękka piłeczka, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Dla babci i dziadka* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Określanie na podstawie kalendarza daty Dnia Babci i Dnia Dziadka.
2. Rozmowa na temat babć i dziadków – określenie, że babcia to mama mamy i taty, a dziadek to tata taty i mamy. Zadaniem dziecka jest powiedzieć, jak na imię mają jego babcie i dziadkowie.
3. Rozmowa z dziećmi. Nauczyciel wprowadza zasadę, że głos ma tylko osoba, która trzyma piłeczkę. Nauczyciel zadaje pytania dotyczące babci i dziadka. Następnie rzuca piłkę do wybranego dziecka, ono odpowiada i odrzuca piłkę do nauczyciela. Nauczyciel podaje piłkę kolejnej osobie. Można zapytać, czy często odwiedza babcię i dziadka, co lubi robić z babcią, co lubi robić z dziadkiem, czym zajmuje się jego babcia lub dziadek.
4. Odczytanie wiersza B. Piergi *Pamiętajmy o seniorach*. Rozmowa na temat wiersza. Wyjaśnienie pojęć: seniorzy, starszyzna, konwenanse. Wyszczególnienie zasady nieprzerwywania starszym, gdy mówią, puszczanie starszych przodem.
5. Rozmowa z dziećmi na temat tego, jakie inne konwenanse (obyczaje społeczne, zasady zachowania) cenią sobie babcie i dziadkowie (punktualność, nieużywanie brzydkich słów, ładne odnoszenie się do babci i dziadka, prawdomówność).
6. Scenki dramatyczne prezentujące zasady zachowania: ustępowanie miejsca osobie starszej, pomoc w niesieniu zakupów, mówienie dzień dobry i do widzenia, przepuszczanie przodem w przejściu, otwieranie drzwi.
7. Wypowiedzi dzieci na temat tego, co to znaczy szacunek (grzeczność wobec drugiego człowieka połączona z troską o niego).
8. Rozmowa na temat tego, dlaczego babciom i dziadkom należy się szacunek.

5-latki:

9. Przygotowanie laurek dla babci i dziadka z wykorzystaniem elementów znajdujących się na karcie pracy.

Dodatkowe polecenia:

- Dzieci młodsze również mogą przygotować laurkę dla babci i dziadka z własnych materiałów.

Uwagi:

- Pojęcia z tego zakresu są trudne (szacunek, seniorzy, konwenanse itp.), bo dla dzieci abstrakcyjne, ale warto rozszerzać słownictwo dziecka o tego typu pojęcia.

*Pamiętajmy o seniorach*¹

Bożena Pierga

Choć nie widzisz nigdy babci
W towarzystwie ciepłych kapci,
Dziadek rzeński, jak za młodu –
Jednak to seniorzy rodu!

A seniorzy – to starszyzna,
Im ogłada – nie pierwszyzna.
Cenią bardzo konwenanse,
Więc wykazać się masz szansę.

¹ B. Pierga, *Dobre wychowanie wierszem*, Bielsko -Biała: Martel, 2012.

Gdy gawędzisz sobie z dziadkiem,
Nie przerywaj mu przypadkiem.
I pozornie – mimochodem,
Babcię puszczaj zawsze przodem!

Doskonały podarunek:
Uwaga i szacunek.

Temat: W co bawili się nasi dziadkowie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- jest sprawniejszy fizycznie
- potrafi współpracować w grupie podczas zabawy
- bawi się w tradycyjne zabawy ruchowe

5-latek:

- rozpoznaje literę b i B

Pomoce: szarfy (obręcz lub hula hop), guma do skakania, piłka, kije (mogą być zwykłe lub takie jak bejsbolowe), piłeczka palantowa lub tenisowa, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Literka B* z zeszytu nr 4, plansza demonstracyjna *Alfabet*.

Przebieg zajęć

Zajęcia w sali gimnastycznej.

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa wybrana przez dzieci – ulubiona zabawa ruchowa.
2. Rozmowa z dziećmi na temat tego, że dziadkowie, kiedy byli mali uwielbiali zabawy ruchowe. Propozycja zabawy z czasów dzieciństwa babci i dziadka.
3. Zabawa *Komórki do wynajęcia*. Dzieci rozkładają szarfy, obręcz lub hula hop na całej podłodze. Są to tytułowe „komórki do wynajęcia”. Dzieci stają w środku stworzonych okręgów, jedno dziecko jest bez „komórki”. Wypowiada ono słowa: *komórki, komórki do wynajęcia*. W tym czasie zadaniem dzieci jest zamienić się miejscami, a zadaniem osoby rozpoczynającej zabawę wejść do którejś „komórki”. W taki sposób (zazwyczaj) inna osoba zostaje bez „komórki”. Nowa osoba wypowiada słowa „komórki do wynajęcia” i zabawa trwa na takich samych zasadach. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.
4. Skakanie „w gumę”. Wyjaśnienie zasady tradycyjnej zabawy „w gumę”. Zabawa z gumą – wybrane dzieci trzymają gumę na kostkach. Zadaniem wszystkich dzieci jest przeskoczyć nad gumą na drugą stronę, nauczyciel asekuruje dzieci. Następnie dzieci mają za zadanie wskoczyć do środka. Następne zadanie polega na tym, że dzieci trzymają gumę w rękach, nad ziemią (ok. 30 cm), zadaniem dzieci jest przejść pod gumą, tak żeby jej nie dotknąć. Wysokością gumy sterujemy tak, żeby zadanie nie było ani za łatwe, ani za trudne.
5. Zabawa z piłką *Głupi Jaś*. Wszystkie dzieci stają w kręgu, jedno dziecko wchodzi do środka. Zadaniem dzieci jest podawanie do siebie piłki tak, żeby osoba w środku jej nie złapała. Jeśli osoba w środku złapie piłkę, to jej miejsce zajmuje ten, kto rzucał piłkę.
6. Gra w palanta. Nauczyciel opowiada dzieciom o grze w palanta. Dzieci wykonują próbę odbicia piłeczki kijem.
7. Zabawa w *Berka* - tradycyjna. Jedna osoba goni, pozostałe uciekają. Osoba złapana przejmuje rolę berka.
8. Zabawa *Baloniku mój malutki*.

5-latki:

9. Po krótkiej przerwie, przebraniu się ze stroju sportowego rozpoczyna się kolejna część zajęć. Nauczyciel na podstawie pierwszych głosek słów *babcia* i *balonik* zapoznaje dzieci z wyglądem litery b i B. Można wykorzystać planszę demonstracyjną *Alfabet*. Ćwiczenia analizy i syntezy wyrazów z głoską b.
10. Przygotowanie mandali z literką b i B z kart pracy. Pisanie szlaczka przygotowującego do pisania litery b.

Temat: Wesołe bale

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna tradycję karnawałową
- nawiązuje pozytywne relacje z rówieśnikami podczas zabawy
- wykonuje ćwiczenia rytmiczne

Pomoce: napompowane balony (3 - 4 kolory) dla każdego dziecka i nauczyciela, muzyka disco, wiersz T. Kubiaka *Maskarada*, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Karnawał* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Odczytanie wiersza T. Kubiaka *Maskarada*. Rozmowa na temat wiersza: co oznaczają słowa *hokus, pokus, czary mary* (...) *były dzieci, nie ma dzieci?*
2. Rozmowa na temat tego, za kogo przebrały się dzieci w wierszu. Ponowne odczytywanie poszczególnych zwrotek wiersza i wymienianie przebrań dzieci.
3. Nauczyciel wyjaśnia dzieciom pojęcia: karnawał, bal, maskarada.
4. Zabawa *Kalambury*. Poszczególne dzieci pokazują, za kogo przebiorą się na bal, pozostałe dzieci odgadują.
5. Nauczyciel pyta dzieci, w jaki sposób można udekorować salę na bal karnawałowy (serpentyny, balony).
6. Zabawy z balonikami. Nauczyciel rozdaje dzieciom napompowane balony:
 - zadaniem dzieci jest podbić balonik do góry w czasie, kiedy gra muzyka, gdy muzyka cichnie dziecko łapie balonik i trzyma (zabawę powtarzamy kilkakrotnie);
 - dzieci siedzą na dywanie, balonik trzymają między kolanami, nauczyciel wybija rytm na swoim balonie, a dzieci powtarzają ten rytm;
 - gra na „końcówkach” balonów - nauczyciel demonstruje granie na balonie poprzez pociąganie końcówki; w taki sposób dzieci grają wybraną melodię, np. *Panie Janie*.
 - zabawa oddechowa - dzieci kładą się na podłodze, na brzuchu i poprzez dmuchanie balona, próbują go przenieść na drugi koniec sali;
 - zbiory - nauczyciel prosi, żeby dzieci ustawiły się w grupy zgodnie z kolorem balonika, który mają, następnie w czasie muzyki chodzą po sali, a gdy muzyka przestaje grać, łączą się w grupy zgodnie z zaleceniami nauczyciela: dziewczynki i chłopcy, dzieci z jasnymi włosami, z ciemnymi, 5 dzieci razem, trójki itp;
 - w trakcie grania muzyki dzieci podbijają baloniki do góry, w momencie, kiedy muzyka, cichnie dzieci zastygają bez ruchu, a balony swobodnie opadają na dywan (zabawę powtarzamy kilkakrotnie).

5-latki:

7. Wykonanie zadania w kartach pracy – rysowanie po śladzie baloników i serpentyn, projektowanie własnego stroju na bal.

*Maskarada*¹

Tadeusz Kubiak

Maska masce bardzo rada,
masa masek - maskarada.
Tarabamba, tarabamba!
Do re mi fa sol la si do.

Oto słoń, oto koń,
oto zwinna - hops - wiewiórka
i przepiórka cała w piórkach,
hokus, pokus, czary mary,
tarabamba nie do wiary.
Oto ryba łuską świeci,

¹ <http://lena.libra-wrd.pl/Wierszoteka/Karnawal.htm>, (20.01.2013 r.).

były dzieci, nie ma dzieci.
Tarabamba, tarabamba!
Do re mi fa sol si do.
Obok małpki z dżungli rodem,
tańczą dwa pingwiny młode,
tańczy na dwóch łapkach zając,
dziarsko wąsa podkręcając,
tańczy nawet biały miś,
oto kogut, a to lis,
nie buszuje po kurnikach,
gdy muzyka gra walczyka.
Taramamba, tarabamba!
Do re mi fa sol la si do.

Uśmieć można się do łez,
jak to z kotem tańczy pies,
jak lew woła - jestem lwem,
królem zwierząt, więc cię zjem!
Ale lwa się nikt nie lęka,
zając z lwem ze śmiechu pęka.
Taramamba, taramamba!
Do re mi fa sol la si do.

Maska masce bardzo rada,
masa masek, maskarada.
Nagle! Co to? Nagle - kto to?
Taramamba, taramamba.

Wchodzi rycerz z lwem na tarczy,
za nim paż i kominiarczyk.
Wchodzi piekarz w białej czapie,
kowboj co na lasso łapie
dwa mustangi na dwóch nogach.
Aż tu serce zdjęła trwoga.
Taramamba, taramamba,
taramamba, samba, jazz.

Bo tu wchodzi - patrzcie sami -
fryzjer w kitlu z nożyczkami.
A ja mam nos,
z papieru nos,
a pod tym nosem sumiasty wąs,
a ten fryzjer z nożyczkami
staje tuż, tuż za plecami.
Z wąsem więc nad wąs wąsali
czmycham, aż na koniec sali
od nożyczek jak najdalej
i podkęcąm dumnie wąsa,
i znów tańczę, i znów płąsam.
Taramamba, taramamba,
taramamba, samba, jazz.

Temat: Rodzinne święta

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna kolejność pór roku
- wie, że rok ma 12 miesięcy
- przygotowuje kalendarz z datami ważnych świąt rodzinnych

5-latek:

- wymienia nazwy miesięcy

Pomoce: kartki podzielone na 12 części dla każdego dziecka, plansza demonstracyjna: *Pory roku i Miesiące*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat rodziny dzieci i świąt rodzinnych - czyje święto się zbliża. Pytanie, jakie święta rodzinne obchodzimy w ciągu roku. Próby określenia przez dzieci na jaką porę roku przypadają poszczególne święta (próby określania, w jakich miesiącach).
2. Dzieci liczą pory roku i miesiące (wymienianie przez nauczyciela).
3. Oglądanie i omówienie tablicy demonstracyjnej przedstawiającej pory roku i miesiące.
4. Przygotowanie kalendarza świąt rodzinnych. Dzieci otrzymują kartki podzielone na 12 pól - nauczyciel tłumaczy, że każde pole odpowiada jednemu miesiącowi. Kolorowanie poszczególnych pól na kolory odpowiadające porze roku na jaką przypadają (zima - niebieski, wiosna - zielony, lato - żółty, jesień - pomarańczowy).
5. Przyporządkowywanie poszczególnych świąt rodzinnych do pór roku i miesięcy:
 - styczeń - Dzień Babci i Dziadka;
 - kwiecień - Wielkanoc;
 - maj - Dzień Mamy;
 - czerwiec - Dzień Dziecka, Dzień Ojca;
 - grudzień - Boże Narodzenie;
 - można dodać też urodziny poszczególnych członków rodziny, jeśli dzieci pamiętają.Dzieci w swoich kalendarzach w odpowiednich miejscach rysują symbole dotyczące świąt, np. w styczniu babcię i dziadka, w maju mamę itp. Nauczyciel wpisuje dzieciom daty.

5-latki:

6. Poznawanie/utrwalanie nazw miesięcy:
 - nauczyciel rytmicznie wypowiada z dziećmi nazwy kolejnych miesięcy, dzieląc nazwy na sylaby;
 - dzieci siedzą w kręgu i starają się kolejno wymieniać miesiące - każde dziecko jedną nazwę;
 - wspólne śpiewanie nazw miesięcy;
 - zabawa z piłką - dzieci siedzą w kręgu i toczą do siebie piłkę, osoba która ma piłkę wymienia nazwę miesiąca i podaje dalej, następna osoba wymienia nazwę następnego miesiąca itd.

Uwagi:

- Zajęcia można uatrakcyjnić poprzez prowadzenie ich przy pomocy pacynki - Babci Wiedzy.

Temat: Roślinni dziadkowie - pomniki przyrody

Cele

3, 4 i 5-latek:

- uważnie słucha tekst czytany
- rozumie znaczenie pojęcia: pomnik przyrody
- zna najstarsze drzewo rosnące w Polsce
- określa, w jaki sposób powinniśmy dbać o środowisko

5-latek:

- globalnie czyta określenie: pomnik przyrody

Pomoce: obrazki przedstawiające pomniki przyrody w tym Cis Henrykowski, obrazek symboli pomnika przyrody, plansza demonstracyjna *Kodeks młodego ekologa*, śmieci do sprzątnięcia (różne pudełka po jogurtach, kartonowe, butelki, gazety, plastikowe torebki, papierowe kartki).

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Oglądanie obrazków przedstawiających pomniki przyrody, wskazywanie podobieństw i różnic pomiędzy roślinami. Ustalanie przez dzieci wieku drzew - czy są młode czy stare, jak długo już rosną. Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że wiek drzewa określa się poprzez obliczenie ilości słoików (kółek) na pniu drzewa, a także szerokości jego pnia - im drzewo ma więcej słoików/szerszy pień - tym jest starsze.
2. Słuchanie *Tekstu 1* dotyczącego pomników przyrody - rozumienie określenia: pomnik przyrody. Oglądanie symbolu pomnika przyrody. Dzieci starsze czytają globalnie określenie: pomnik przyrody.
3. Dzieci zastanawiają się, ile lat może mieć najstarsze drzewo w Polsce - 100? 500? 1000? 1500?
4. Słuchanie *Tekstu 2* dotyczącego najstarszego drzewa rosnącego w Polsce - cisu pospolitego rosnącego w Henrykowie Lubańskim.
5. Rozmowa z dziećmi na temat tego, w jaki sposób powinniśmy się zachowywać, aby mieć w Polsce coraz więcej pomników przyrody? Nie wycinać drzew, nie zaśmiecać lasów (zbierać po sobie śmieci, nie wywozić śmieci do lasu), uważać z ogniem w otoczeniu roślin, dbać o środowisko.
6. Plansza demonstracyjna - oglądanie planszy *Kodeks młodego ekologa*. Zwrócenie uwagi dzieci na pojemniki do segregacji śmieci - odpowiednie kolory symbolizują konkretne śmieci.
7. Zabawa dydaktyczna *Sprzątamy las*. Na podłodze (w kartonie lub pudełku) znajdują się różne pudełka (po jogurtach, kartonowe), butelki, gazety, plastikowe torebki, papierowe kartki itp. oraz kolorowe obręcze symbolizujące pojemniki na: papier, plastik i szkło. Dzieci oglądają porzucane śmieci, omawiają, z czego są zrobione. Nauczyciel pokazuje dzieciom pojemniki na odpady i wspólnie z dziećmi ustala, co powinno znaleźć się w każdym koszu. Przy muzyce dzieci spacerują po całej sali i „sprzątają las” - zbierając i segregując śmieci do pojemników.
8. Rozmowa z dziećmi na temat zachowania się w lasach, parkach, nad rzekami, – aby były czyste. Co należy robić ze śmieciami takimi jak: papiery, butelki itp.? Dlaczego należy dbać o nasze środowisko? Co powinniśmy zrobić, aby wszyscy ludzie pamiętali o tym, żeby nie zaśmiecać, nie niszczyć naszego środowiska?

Tekst 1¹:

Pomnikami przyrody są pojedyncze oraz grupowo rosnące rośliny o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Wyróżniają się one wyjątkowymi cechami, odznaczającymi je wśród innych roślin, np. wiek lub wielkie rozmiary dla drzew i krzewów.

Tekst 2:

Najstarsze drzewo w Polsce to cis pospolity (*Taxus baccata*). Rośnie on oparty o stojący obok dom we wsi Henryków Lubański niedaleko Lubania (na Dolnym Śląsku). Jego wiek szacuje się na około 1263 lata (w roku 2013). Oznacza to, że został zasadzony około roku 750. Cis ma 150 cm obwodu (szerokości pnia), a jego wysokość to około 13 m.

Temat: Zdjęcia rodzinne

Cele

3, 4 i 5-latek:

- przelicza przyniesione fotografie/obrazki
- wsłuchuje się w brzmienie liczebników
- dzieli zdjęcia ze względu na wybraną cechę

5-latek:

- rozumie słowo: pokolenie i określenie: grupa wiekowa
- dzielenie zdjęć z podziałem na pokolenia i grupy wiekowe

Pomoce: zdjęcia lub obrazki przedstawiające pojedynczych członków rodziny dziecka (najważniejsze osoby - 1 zdjęcie/obrazek = 1 osoba), słowo pokolenie do globalnego czytania, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Kolorowe kwadraty* z zeszytu nr 2.

1 Oba teksty opracowano na podstawie źródeł internetowych.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa słuchowa - nauczyciel wyklaskuje (lub przy pomocy tamburyna) wybraną cyfrę z zakresu 1-6. Zadaniem dzieci jest policzyć dźwięki, powtórzyć ilość i głośno powiedzieć, jaka to była cyfra.
2. Przeliczanie przyniesionych przez dzieci zdjęć/obrazków - każde z dzieci początkowo w ciszy, a później wszyscy razem głośno przeliczają posiadane obrazki.
3. Wspólne oglądanie zdjęć/obrazków przyniesionych przez dzieci, każde dziecko prezentuje członków swojej rodziny używając imion i stopni pokrewieństwa (np. wujek Karol, kuzynka Asia), pozostałe dzieci uważnie słuchają, zadają pytania.
4. Układanie obrazków według podziału na rodzinę mamy i na rodzinę taty (dzieci mamy i taty na środku).
5. Przeliczanie ilości obrazków - członków rodziny w obu grupach.
6. Układanie obrazków ze względu na wybraną cechę, np. wiek, kolor włosów, kolor oczu, miejsce zamieszkania, poczucie bliskości.
7. Zabawa ruchowa *Członkowie rodziny*: Nauczyciel wymienia członków rodziny (np. mama, tata, dziadek), a dzieci mają zachowywać się przez chwilę w charakterystyczny dla nich sposób (mogą chodzić, lub wykonywać charakterystyczną czynność).

5-latki:

8. Wprowadzenie słowa pokolenie - nauczyciel tłumaczy znaczenia słowa, dzieci zapoznają się z wyrazem poprzez jego globalne czytanie. Omówienie znaczenia określenia grupa wiekowa.
9. Dzieci wraz z nauczycielem dzielą wszystkich ludzi na pokolenia poprzez używanie określeń na daną grupę wiekową - pradiadkowie, dziadkowie, rodzice i wujkowie, kuzyni i my.
10. Układanie obrazków według podziału na 3 lub 4 pokolenia (w zależności od posiadanej przez dziecko rodziny).
11. Przeliczanie ilości obrazków we wszystkich grupach. Określanie przez dzieci, w której jest ich najmniej, a w której najwięcej.
12. Karta pracy *Kolorowe kwadraty* - tworzenie portretów rodzinnych.

Dodatkowe polecenia:

- Można dodatkowo próbować ustalić, w której grupie wiekowej znajduje się najwięcej, a w której najmniej osób - najliczniejsze rodzice i wujkowie oraz dzieci, najmniej liczne pradiadkowie i dziadkowie.

Uwagi:

- Przed zajęciami: rodzice muszą poinstruować dzieci wcześniej, którzy członkowie ich rodziny należą do rodziny mamy, a którzy do rodziny taty.
- Zajęcia można uatrakcyjnić poprzez prowadzenie ich przy pomocy pacynki - Babci Wiedzy.
- Można zademonstrować dzieciom drzewo genealogiczne jako przykład podziału zdjęć na rodziny mamy i taty oraz na grupy wiekowe.

Temat: Bal lalek

Cele

3, 4 i 5-latek:

- opisuje przygotowania do balu - wymienia czynności i zadania
- przygotowuje przebranie dla maskotki
- wykonuje przydzielone zadania

5-latek:

- planuje kolejność zadań podczas przygotowywania balu

Pomoce: bibuła i krepina, kartki, brystol, serwetki, ścinki materiałów, guziki, piórka, tasiemki, wstążki, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prosi, aby każde dziecko wybrało sobie jedną maskotkę spośród przedszkolnych zabawek. Ogłasza zorganizowanie balu karnawałowego dla maskotek.
2. Wspólnie z dziećmi rysuje na kartce plan przygotowań do balu: przygotowanie przebrań dla maskotek, przygotowanie kącika z poczęstunkiem dla maskotek oraz dekoracji.
3. Wykorzystując dostępne materiały, dzieci tworzą przebrania dla maskotek (ozdobne opaski na głowy, pelerynki z krepiny, czeszą włosy i ozdabiają fryzury lalek).
4. Tworzenie dekoracji oraz kącika z poczęstunkiem.
5. Zabawa przy muzyce – taniec z maskotkami.

5-latki:

6. W grupie starszych dzieci można podkreślić etap planowania czynności. Warto zwrócić uwagę na kolejność czynności i funkcję rozrysowanego planu, który ułatwia sprawdzenie stopnia realizacji wszystkich zadań. Dzieci można podzielić na małe zespoły zadaniowe (np. przygotowanie poczęstunku, dekoracji itd.).

Temat: Kiedy babcia była mała...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wskazuje różnice w wyglądzie wybranych urządzeń obecnych i dawnych
- dostrzega różnice w sposobie życia na przestrzeni lat

Pomoce: tablice demonstracyjne *Wczoraj i dziś*, ilustracje przedstawiające przedmioty z czasów dzieciństwa babć i dziadków (np. ilustracje zabawek, zabaw, przedmiotów codziennego użytku, ilustracje przedstawiające ruch uliczny, gry w pchełki, bierki, gra w kapsle/nakrętki, stare książki, bajki na rzutnik, płyty gramofonowe z bajkami), ilustracje z ubraniami sprzed lat, stare przybory do pisania.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel prezentuje plansze demonstracyjne *Wczoraj i dziś* - zwraca uwagę na przedmioty, które były używane w czasach, kiedy babcie i dziadkowie byli mali: stary rower, lampa naftowa, pralka Frania, samochód garbus, stare telefony z wykręcaną tarczą, stalówka z obsadką i kałamarz.
2. Nauczyciel zwraca uwagę, że wraz z upływem czasu zmieniają się przedmioty w naszym otoczeniu: oglądanie rekwizytów przyniesionych przez nauczyciela, porównanie ich z przedmiotami współczesnymi. Wyszukiwanie różnic i podobieństw.
3. Poznanie gier sprzed lat: pchełki, bierki i gra w kapsle (można wykorzystać nakrętki po napojach). Gry i zabawy w grupach.
4. Oglądanie ilustracji i zdjęć w książkach dotyczących ubioru, wyglądu ulic w miastach w dawnych czasach. Opisywanie różnic i podobieństw sytuacji pokazanych na ilustracjach i znanych z czasów współczesnych.

Uwagi:

- W zajęciach można wykorzystać pacynkę Babcie Wiedzę.

Temat: Korale dla babci

Cele

3, 4 i 5-latek:

- dzieli słomki na mniejsze części
- planuje wygląd korali
- dobiera elementy zachowujące powtarzalny rytm

5-latek:

- roluje kawałki gazet na słomce

Pomoce: słomki, kawałki kolorowego papieru (może być wykorzystany papier pakowy lub kolorowe kartki), klej, nożyczki, sznurek, małe koperty, **dotatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Korale dla babci* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Opisywanie babci - jak wygląda, jak ma na imię, gdzie mieszka, co lubi robić w wolnym czasie. Rozmowa na temat kulturalnego zachowania się wobec osób starszych (wykorzystanie pacynki Babci Wiedzy, która odpowie na pytania dzieci).
2. Praca plastyczna - przygotowanie koralii dla Babci. Pocięcie na małe kawałki kolorowych słomek, nawlekanie koralii na sznurek z zachowaniem powtarzalnego rytmu kolorów.
3. Podziwianie efektów pracy i wzorów koralii. Przygotowanie i ozdobienie eleganckich opakowań na korale (np. wykonanych z kopert).

5-latki:

4. Wykonanie karty pracy *Korale dla babci* z zeszytu nr 4. Zwrócenie uwagi na wcześniejsze zaplanowanie efektu końcowego wyglądu koralii (ułożenie określonego rytmu). Sprawdzenie, czy został osiągnięty zamierzony efekt.

Wersja trudniejsza:

- Trudniejsza wersja punktu 2: dzieci na słomkach rolują kawałki papieru i skleją je na końcach, aby koraliki się nie rozwinęły. Nawlekanie papierowych koralii na sznurek.

Tydzień 21 – Gramy

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 21

Temat tygodnia: Gramy

Cele ogólne:

- poznanie wieloznaczności słowa gramy
- zabawy muzyczne związane z graniem na instrumentach
- poznanie zasad wybranych zespołowych gier sportowych
- dobieranie wyrazów rymujących się
- rozumienie zasad fair-play

Pomoce: dzwonki (cymbałki), liny, skakanki lub jakieś sznurki, instrumenty perkusyjne, miękka piłka, drewniane klocki, bębny, rolki po ręcznikach papierowych, krążki po serkach topionych, kolorowa taśma izolacyjna, gumki recepturki, rulon papieru, kolorowe karteczki, magazyny i foldery reklamowe, dwie nakrętki od napojów, arkusze do gry w *Bingo*, karty do gry w *Bingo*, kostki do gry, bibułka lub szarfy, kartki z cyframi 1 – 10, przedmioty wydające dźwięki: folie, puszki, torebki papierowe itp.

Aplikacja interaktywna: *Instrumenty, Rymy.*

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Piosenka: <i>Zima</i> A. Vivaldiego.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Gramy ...	Zabawy rytmiczne	Gramy fair-play	Robimy grę planszową	Bingo
Gramy gamy	Kostki do gry	Muzyka jest wszędzie	Sportowe gry zespołowe	

Temat: Gramy ...

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia znaczenia pojęcia gra
- wypowiada się na temat swoich ulubionych gier
- dobiera wyrazy rymujące się

Pomoce: aplikacja interaktywna *Rymy*, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Memory rymy* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat tego, co oznacza słowo gra:
 - gry komputerowe;
 - gry planszowe;
 - gry sportowe;
 - granie na instrumentach;
 - gra aktorska w teatrze.
2. Dzieci wymieniają, jakie są ich ulubione gry komputerowe, następnie planszowe, sportowe, czy lubią grać na instrumentach.
3. Wspólne szukanie jak największej liczby gier planszowych i sportowych poprzez podawanie nazw tych gier.
4. Rozmowa na temat tego, co to znaczy grać na nerwach. Wyjaśnienie zasad tradycyjnej gry w zielone.
5. Zabawa *Kalambury*, jako ćwiczenia w grze aktorskiej. Dzieci naśladują wybrane czynności.
6. Propozycja *Gry w rymowanie*. Zabawy na tablicy interaktywnej z aplikacją *Rymy*.

5-latki:

7. Przygotowanie gry *Memory rymy* z kart pracy. Wspólne granie w tą grę z kolegami.
8. Wykonanie koperty do schowania gry. Elementy czarne należy odciąć, miejsca, gdzie jest linia przerywana służą do zgięcia, paski szare to miejsca klejenia.

Wersja łatwiejsza:

- W grupie 3, 4-latków przy zabawie z aplikacją interaktywną najpierw nazywamy obrazki, żeby dzieci mogły usłyszeć, na czym polega rym.

Uwagi:

- Rymy występujące w karcie pracy: kaczką – taczka, szelki – muszelki, statek – bratek (kwiatek), tor – por, myszka – szyszka, gruszka – poduszka, szafa – żyrafa, znaczki – paczki.

Temat: Gramy gamy

Cele

3, 4 i 5-latek:

- bierze udział w zabawach muzycznych z wykorzystaniem gamy
- śpiewa proste piosenki na melodię gamy

5-latek:

- gra na dzwoneczkach
- rozpoznaje literę g i G
- zna gamę c-dur

Pomoce: dzwoneczki (cymbałki), liny, skakanki lub sznurki, instrumenty perkusyjne, plansza demonstracyjna *Świat muzyki*, aplikacja interaktywna *Instrumenty*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Dzieci wybierają dowolne instrumenty perkusyjne. Wspólnie z nauczycielem tworzą akompaniament do prostego utworu np. *Panie Janie* lub *Włazł kotek na płótek*.
2. Nauczyciel zwraca uwagę, że instrumenty perkusyjne nie są melodyjne, za ich pomocą można wystukiwać rytm.
3. Praca z aplikacją interaktywną *Instrumenty*. Nauczyciel demonstruje różnicę pomiędzy dowolnym instrumentem perkusyjnym, a pianinem.
4. Oglądanie planszy demonstracyjnej *Świat muzyki* i zwrócenie uwagi na gamę. Nauczyciel informuje, że gama to szereg ośmiu nut, w których każdy następny jest wyższy od poprzedniego.
5. Śpiewanie gamy przez nauczyciela z pokazywaniem kolejnych nutek na planszy, od dźwięku najniższego do najwyższego i odwrotnie.
6. Nauczyciel na dywanie rozkłada pięć lin, równolegle, w odległości od siebie ok. 30 cm (jak pięciolinię do zapisywania nut). Dzieci dzielą się na zespoły tak, żeby mogły stać obok siebie przed linami. Nauczyciel śpiewa lub gra na instrumencie melodyjnym poszczególne dźwięki gamy, a dzieci wykonują kroki do przodu (trzeba pamiętać, że dwie pierwsze nutki leżą pod pięciolinią). Następnie nauczyciel gra gamę od dźwięku najwyższego do najniższego, a dzieci schodzą po linach. Takie zadanie wykonują wszystkie zespoły.
7. Nauka piosenki na melodię gamy (od dźwięku najniższego do najwyższego i odwrotnie):

„Mały kotek włazł na płótek,
patrz na kotka schodzi z płotka.”

8. Kilkakrotne śpiewanie piosenki. Śpiewanie piosenki z wykorzystaniem ruchu na linach. Śpiewanie przez chętne dzieci.

5-latki:

9. Rozdanie dzieciom dzwoneczków. Próby zagrania gamy na tym instrumencie.
10. Zapoznanie dzieci z wyglądem litery g i G na podstawie wyrazu gra i gama.
11. Pisanie liter palcem po śladzie, naklejanie liter na kartkę i rysowanie sytuacji, w których ktoś gra.

Uwagi:

- Po zajęciach muzycznych dzieci mogą być pobudzone, dlatego wprowadzenie litery można zrobić po krótkiej przerwie.

Temat: Sportowe gry zespołowe

Cele

3, 4 i 5-latek:

- jest sprawniejszy fizycznie
- jest odporny emocjonalnie w sytuacji porażki
- potrafi współpracować w drużynie

Pomoce: miękka piłka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa na rozgrzewkę *Ojciec Wirgiliusz*. Dzieci śpiewają piosenkę na melodię tradycyjną (lub mówią w formie wiersza). Jedno dziecko jest „Ojcem Wirgiliuszem”, po zakończonym śpiewie wymyśla ćwiczenie, a pozostałe dzieci naśladują to ćwiczenie. Po tym następuje zmiana „Ojca Wirgiliusza” itd.

„ Ojciec Wirgiliusz
uczył dzieci swoje,
a miał ich wszystkich
sto dwadzieścia troje.
Hejże, dzieci, hejże ha,

hejże ha, hejże ha:
róbcie wszyscy to co ja, to co ja.“

2. Zabawy z piłką w parach. Dzieci ćwiczą rzuty i chwyt.
3. Gra zespołowa w *Zbijaka dla przedszkolaka*. Dzieci dzielą się na dwa zespoły. Na środku sali należy zaznaczyć linię rozgraniczającą dwa boiska, najlepiej jest ustawić ławeczki, bo taka granica jest widoczna dla dzieci (można też rozłożyć szarfy, narysować linię kredą lub wykorzystać linię, która jest na boisku). Każda drużyna porusza się tylko na swoim polu. Zadaniem dzieci jest „zbić” przeciwnika, czyli trafić w niego. Można grać w ten sposób, że osoba zbita schodzi z boiska, ale można też liczyć punkty. Wersja na punkty jest lepsza, bo daje możliwość gry wszystkim dzieciom przez cały czas. Przez całą zabawę należy zwracać uwagę, żeby dzieci współpracowały w zespole (nie jest to łatwe, bo okres przedszkolny, to czas „obrażania się”) oraz by w sposób akceptowalny przyjmowały porażkę.

5-latki:

4. Po chwili gry w *Zbijaka* warto zagrać jeszcze przez chwilę w piłkę nożną. Dzieci dzielą się na dwie drużyny. Należy wyznaczyć bramki i bramkarzy. Zadaniem dzieci jest umieścić piłkę w bramce przeciwnika przy użyciu nogi, nie wprowadza się innych zasad. Trzeba zadbać by dzieci nie „faulowały”.

Temat: Bingo

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozróżnia podstawowe figury geometryczne
- przelicza elementy w zbiorze w zakresie 1-5
- reaguje szybko na polecenia i hasła
- zna zasady gry w *Bingo*

5-latek:

- wypowiada się pełnymi zdaniami
- posługuje się sprawnie nożyczkami

Pomoce: arkusze do gry w *Bingo*: 4 na 4 z figurami geometrycznymi w różnych kolorach i ilości (od 1 do 5), kartki do losowania w *Bingo* - z wzorami odpowiadającymi wzorom na kartach do *Bingo*, kartki papieru, kredki, nożyczki, dodatkowo dla 5-latków: karta pracy *Kolory i figury* z zeszytu nr 2.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: dzieci poruszają się swobodnie po sali w rytm muzyki. Gdy muzyka cichnie słuchają haseł mówionych przez nauczyciela:
 - trójkąt;
 - kwadrat;
 - koło;
 - prostokąt.Po usłyszeniu hasła starają się jak najszybciej znaleźć w sali rzecz o danym kształcie i jak najszybciej stanąć przy niej. Wyjaśnienie zasad gry w *Bingo* i rozdanie dzieciom kart do gry. Nauczyciel losuje kartki i głośno mówi, co wylosował. Dzieci szukają takich figur u siebie i zaznaczają. Jeśli uda się im zaznaczyć wszystkie kratki na swojej kartce, krzyczą *Bingo* i kończą grę - pomagają nauczycielowi w losowaniu i mówieniu.
2. *Domino* - dzieci rozcinają swoje kartki z *Bingo* - po 2 kratki - tak żeby stworzyć *Domino*. Dzieci dobierają się w grupy po 4 osoby i grają w *Domino*.

5-latki:

3. Wspólne rysowanie: dzieci siedzą w kręgu. Każde ma przed sobą kartkę papieru. Nauczyciel kolejno podaje elementy - nazwy figur, które dzieci mają rysować. Po każdej figurze następuje wymiana kartek - dzieci przesuwały je do następnej osoby siedzącej po prawej stronie, starając się na każdej z kartek dodać następny element tak, żeby pasował do całości. Zabawa kończy się, gdy nauczyciel stwierdzi, że rysunki są prawie skończone. Ostatnim poleceniem jest dorysowanie dowolnej figury, której zdaniem dzieci brakuje.

4. Prezentacja prac - wypowiedzi dzieci na temat tego, co według nich przedstawiają rysunki, które mają przed sobą. Przygotowanie wystawy prac.
5. Zabawy z kartkami - każde dziecko otrzymuje kwadratową kartkę papieru. Nauczyciel prosi dzieci, aby złożyły ją tak, żeby miała:
 - kształt trójkąta;
 - kształt prostokąta;
 - żeby przypominała koło;
 - mały kwadrat itp.
6. Wycinanie figur - nauczyciel prosi dzieci o:
 - wycięcie z kartki złożonej na pół trójkąta w miejscu zgięcia;
 - złożenie kartki na 4 i wycięcie kwadratu;
 - złożenie kartki na pół i wycięcie półkola.Następnie dzieci rozkładają kartkę i patrzą co powstało. Mogą samodzielnie kończyć swoje „serwetki” składając dowolnie kartki i wycinając kształty.
7. Karta pracy *Kolory i figury* - rysowanie tylu kresek, ile jest figur geometrycznych danego rodzaju, łączenie figur tego samego rodzaju.

Temat: Kostki do gry

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna kostkę do gry i potrafi przeliczać ilość oczek
- potrafi przestrzegać reguł z grach
- liczy na palcach w zakresie 10

5-latek:

- dodaje na konkretach, próbuje dodawać w pamięci w zakresie 10
- rozumie i posługuje się znakami $<$, $>$, $+$, $=$

Pomoce: 5 dużych kostek do gry (2 z zaklejoną cyfrą 6), bibuła lub szarfy/ sznurki, kartki z cyframi od 1 do 10 i znakami: $+$, $=$, $<$, $>$.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa - *Tworzymy grupy*: dzieci stoją w rozsypance, nauczyciel rzuca kostką. Dzieci starają się dobrać jak najszybciej w grupy liczące tyle osób, jaka liczba oczek wypadnie na kostce.
2. *Jesteśmy pionkami*: nauczyciel dzieli dzieci na grupy pięcioosobowe. Każda grupa ma przygotowaną „planszę” do gry: oznaczone bibułą lub szarfami pola, po których będą się poruszać. Dzieci kolejno rzucają kostką i przesuwają się o tyle pól, ile oczek wypadnie. Jeśli jakieś dziecko stanie na polu, na którym już ktoś jest, „zbija” tę osobę - wraca ona na start. Wygrywa dziecko, które najszybciej dojdzie do mety.
3. Dzieci siedzą w kręgu. Każde z nich ma przypiętą karteczkę z cyfrą od 1 do 6. Jedno dziecko nie ma miejsca - stoi w środku i rzuca kostką. Gdy rzuci - dzieci liczą oczka i jak najszybciej zamieniają się miejscami te, które mają taką cyfrę ile oczek wypadło na kostce. Dziecko ze środka próbuje zająć miejsce któregoś z tych dzieci. Jeśli mu się uda to w środku jest nowa osoba, dla której zabrakło miejsca i to ona rzuca kostką, jeśli się nie uda znów rzuca i próbuje zająć czyjeś miejsce.
4. *Ile brakuje do 10?* - nauczyciel rzuca kostką. Zadaniem dzieci jest jak najszybciej policzyć i podnieść do góry tyle palców, ilu oczek brakuje do 10.

5-latki:

1. Znaki większości i mniejszości: nauczyciel wyjaśnia dzieciom co oznaczają znaki większości i mniejszości ($<$, $>$). Układa kostki, a chętne dzieci wstawiają między nimi odpowiednie znaki.
2. Równania: nauczyciel rzuca dwoma kostkami. Dzieci układają z karetek zapis danego rzutu (np. gdy na kostce wypadły 2 oczka i trzy dzieci układają: $2+3=5$).

3. Zabawa ruchowa *Gimnastyka z kostkami*: nauczyciel rzuca dwoma kostkami (z zaklejoną „szóstką”). Dzieci wykonują tyle powtórzeń danego ćwiczenia, ile oczek wypadnie na dwóch kostkach - przysiady, podskoki, skłony, wymachy nóg itp.

Temat: Muzyka jest wszędzie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- potrafi uważnie słuchać
- porusza się zgodnie z podanym rytmem
- rozumie pojęcia: wolno, wolniej, szybko, szybciej, cicho, ciszej, głośno, głośniej
- liczy ze słuchu
- powtarza prosty rytm

5-latek:

- zna zjawiska pogodowe charakterystyczne dla danej pory roku
- ilustruje muzycznie wybrane zjawiska atmosferyczne za pomocą prostych przedmiotów

Pomoce: instrumenty perkusyjne, różne przedmioty wydające dźwięki np.: torebki foliowe, papierowe, puszki, folia aluminiowa itp.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Marsz do rytmu*: nauczyciel gra na bębnie - dzieci starają się maszerować w rytm uderzeń - 1 uderzenie to jeden krok. Nauczyciel zmienia tempo uderzeń - raz są szybsze, raz wolniejsze.
2. Słuchamy ciszy: nauczyciel prosi dzieci, aby położyły się lub usiadły wygodnie, zamknęły oczy i wsłuchały się przez 2 minuty w ciszę. Po upływie tego czasu dzieci wypowiadają się, czy ciszę przerywały jakieś odgłosy - opisują je.
3. Nauczyciel uderza rytmicznie w bębenek - dzieci uważnie słuchają i liczą uderzenia. Na znak nauczyciela podnoszą do góry tyle palców, ile uderzeń naliczyły.
4. Każde dziecko dostaje instrument muzyczny - nauczyciel wystukuje na bębnie rytm, a dzieci starają się go powtórzyć.
5. Dzieci uczą się grania (lub wyklaskiwania) prostego rytmu. Potem powtarzają go wspólnie, zgodnie ze wskazówkami nauczyciela: cicho, głośniej, najgłośniej, szybciej, szybko, najszybciej, wolno, wolniej, najwolniej.
6. *Co to za odgłos?* - dzieci zamykają oczy, nauczyciel wydobywa dźwięki z różnych przedmiotów codziennego użytku (np. foliowy worek, papierowa torebka, zginięcie kartki papieru, mieszanie łyżeczką w szklance itp.). Dzieci po wysłuchaniu odgłosu starają się odgadnąć, co to było.

5-latki:

7. Nauczyciel prosi dzieci, aby znalazły w sali różne przedmioty, przy pomocy których można wydawać dźwięki. Po chwili dzieci prezentują swoje „instrumenty”.
8. Nauczyciel dzieli dużą kartkę papieru na 4 części i podpisuje je: wiosna, lato, jesień, zima. Prosi dzieci, aby powiedziały jakie zjawiska atmosferyczne charakterystyczne są dla poszczególnych pór roku - rysuje je za pomocą symboli w odpowiednich miejscach obrazka.
9. Nauczyciel prosi dzieci, aby zademonstrowały mu za pomocą swoich instrumentów odgłosy zimowej pogody. Dzieci chwilę grają, potem nauczyciel prosi o wymienienie zjawisk pogodowych charakterystycznych dla zimy, każde zjawisko jest kolejno ilustrowane dźwiękami przez dzieci.
10. Następnie prosi o zagranie wiosennej, letniej i jesiennej pogody. Po każdej grze następuje krótkie omówienie i odegranie poszczególnych elementów (deszcz, burza, opady śniegu, wiatr, słońce itp.)
11. *Kto tak pięknie gra?* - dzieci siedzą w kręgu z zamkniętymi oczami, każde ze swoim „instrumentem” z poprzednich ćwiczeń. Nauczyciel dotyka wybrane dziecko, które przez chwilę „gra”. Na hasło nauczyciela pozostałe dzieci otwierają oczy i starają się odgadnąć kto grał.
12. Jeśli zabawa idzie sprawnie i zgadywanie nie stanowi dla dzieci problemu, mogą odłożyć instrumenty i wybrane dziecko może klaskać, zamiast grania.

Dodatkowe polecenia - ćwiczenia słuchowe:

- Łatwe: jedno dziecko siada tyłem do pozostałych, wyznaczone przez nauczyciela dziecko mówi „Dzień dobry” - zadaniem dziecka odwróconego tyłem jest odgadnąć, kto się z nim witał.
- Trudniejsze: *Kotka i kociaki* - jedno dziecko - „kotka” oddala się na chwilę od grupy, w tym czasie nauczyciel wyznacza troje dzieci na „kociaki”. Gdy kotka wraca, wszystkie dzieci siedzą w kole i zasłaniają buzię rękoma, ale tylko kocięta miauczą. Zadaniem kotki jest odnalezienie wszystkich kociaków.

Temat: Gramy fair-play

Cele

3, 4 i 5-latek:

- przestrzega ustalonych zasad podczas konkurencji sportowych
- wyjaśnia jaka jest rola zawodników, sędziego i kibiców podczas rozgrywek sportowych

5-latek:

- wyjaśnia zasady gry dotyczące niektórych dyscyplin sportowych
- wyjaśnia znaczenie pojęcia gry fair-play

Pomoce: rekwizyty z różnych dyscyplin sportowych, gwizdek sędziego, rekwizyty kibiców.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Omówienie różnych dyscyplin sportowych i zasad gry.
2. Zastanowienie się, czy w konkurencjach sportowych najważniejsza jest wygrana.
3. Wyjaśnienie zasady fair-play – jest to rodzaj postawy, kiedy zwycięstwo nie jest najważniejszym celem, ale uczciwa rozgrywka bez oszukiwania.
4. Omówienie roli sędziego w różnych konkurencjach sportowych. Próba odpowiedzi na pytanie, po co się kibicuje i czy kibicowanie pomaga zawodnikom w rozgrywkach sportowych.
5. Zorganizowanie rozgrywek sportowych na sali gimnastycznej. Wyznaczenie ról zawodników, sędziego oraz kibiców. Zamiana ról między uczestnikami w trakcie zawodów. Przypomnienie dzieciom o przestrzeganiu zasad fair-play.

Temat: Robimy grę planszową

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia różne rodzaje gier
- wyjaśnia dlaczego w grach obowiązują zasady
- podejmuje grę zespołową, stosując się do ustalonych reguł

5-latek:

- konstruuje grę planszową
- proponuje zasady i reguły do wymyślonej gry planszowej

Pomoce: rulon papieru (lub dwa arkusze papieru pakowego – każdy przecięty na pół, w taki sposób, aby arkusz był jak najdłuższy), kolorowe papierowe kwadraty 8x8cm, magazyny i foldery reklamowe do wycinania, klej, nożyczki, dwie nakrętki od napojów (pionki), kostka do gry, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Gra planszowa* z zeszytu nr 3, karta pracy *Tangram* z zeszytu nr 4.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat różnych rodzajów gier - gry, w które można grać na dworze, gry komputerowe, gry zręcznościowe, gry planszowe, gry indywidualne i zespołowe.
2. Nauczyciel prosi dzieci, aby opowiedziały o swojej ulubionej grze.

3. Rozmowa na temat zasad, które obowiązują wszystkich uczestników gier. Wspólne zastanowienie się czemu służą zasady i czy zawsze trzeba ich przestrzegać. Co może się stać, jeśli ktoś nie będzie przestrzegał zasad?
4. Zadanie manualne: nauczyciel rozwija na środku sali długi rulon papieru (jak najdłuższy, aby wzdłuż niego mogła usiąść cała grupa dzieci). Flamastrem rysuje krętą drogę prowadzącą przez całą długość papieru. Na narysowany kręty ślad dzieci naklejają kolorowe kwadraty (wymiary 8x8cm). Zaznaczają linię startu i mety. W ten sposób powstaje ścieżka, na której będą się rozgrywały wyścigi.
5. Dzieci dobierają się w pary. Każda para wymyśla jedno (niezbyt trudne, zabawne) zadanie i na wybranym kwadracie ścieżki nakleja wycięty z gazety przedmiot. Dzieci zapamiętują naklejony przedmiot oraz treść zadania do wykonania.
6. Podzielenie dzieci na dwie grupy: każda z drużyn dostaje jeden pionek (powstaje np. drużyna czerwonej i niebieskiej nakrętki). Naprzemiennie każda drużyna rzuca kostką i porusza się o tyle pól do przodu, ile wskazały oczka (za każdym razem inna osoba w drużynie rzuca kostką). Jeśli drużyna stanie na polu na którym naklejona jest ilustracja – autorzy zadania proszą całą grupę o wykonanie wymyślonego przez siebie zadania. Wygrywa drużyna, która pierwsza dotrze do mety.

5-latki:

7. W zależności od umiejętności matematycznych dzieci, można stopniować skalę trudności przeliczania ilości wyrzuconych oczek na kostce i ruchu pionkiem – np. przesunięcie pionka o tyle oczek, ile wypadło na kostce + 1, podwojona ilość wyrzuconych oczek na kostce, można też wprowadzić do zabawy dwie kostki i dodawać ilość oczek.
8. Karta pracy *Gra planszowa* z zeszytu nr 3. Polecenie: Narysuj swoją własną grę planszową. Z czym tematycznie związana będzie Twoja gra? Wymyśl zadania do wykonania dla osób, które staną na zaznaczonych polach. Zrób pionki z kolorowych nakrętek. Zapytaj kolegę lub koleżankę, czy chcieliby zagrać w Twoją grę.
9. Karta pracy *Tangram* z zeszytu nr 4.

Temat: Zabawy rytmiczne

Cele

3, 4 i 5-latek:

- powtarza proste rytmy, wystukując je na przedmiotach
- powtarza rytm wystukiwany na przedmiotach, połączony z klaskaniem
- próbuje ułożyć własny rytm

5-latek:

- powtarza rytm wystukiwany na przedmiotach, połączony z klaskaniem i aktywnością ruchową

Pomoce: drewniane klocki, bębny, podkład muzyczny, rolki po ręcznikach papierowych, krążki po serkach topionych, folia aluminiowa, gumki recepturki, farby lub kolorowa taśma izolacyjna do ozdobienia instrumentów, tablica interaktywna z dostępem do Internetu.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Nauczyciel proponuje zabawę w poszukiwanie zagubionych rytmów - każdemu dziecku rozdaje po dwa drewniane klocki. Wystukuje prosty rytm na klockach, prosi wybrane dzieci o powtórzenie rytmu.
2. Nauczyciel wspomina, że istnieją takie kultury i plemiona w różnych zakątkach świata, gdzie wystukiwanie rytmów odgrywa bardzo ważną rolę w codziennym życiu (np. w niektórych plemionach afrykańskich wystukiwanie rytmów na bębnach służy do przekazywania informacji na odległość).
3. Obejrzenie na tablicy interaktywnej filmów ilustrujących afrykańską muzykę graną na bębnach.
4. Zabawa w naśladowanie rytmów: powtarzanie prostych rytmów wystukiwanych na drewnianych klockach (ćwiczenia indywidualna i grupowe). Wystukiwanie rytmów poprzez uderzanie rękoma w kolana i klaskanie. Zmiana tempa rytmicznego (ćwiczenia indywidualne i grupowe).
5. Praca konstrukcyjna – tworzenie bębnów: przymocowanie folii aluminiowej gumkami recepturkami do rolki po ręczniku kuchennym lub krążku po serku topionym. Ozdabianie instrumentów i wystukiwanie na nich rytmów.

5-latki:

6. Zabawa w tworzenie rytmicznych układów: uderzanie rękoma o kolana, klaskanie oraz włączenie układów ruchowych (podskok, obrót) w rytm muzyki.

Tydzień 22 – Media

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ - 22

Temat tygodnia: Media

Cele ogólne:

- zapoznanie z rodzajami mediów
- zapoznanie z funkcją reklamy

Pomoce: mikrofon, słuchawki, długopis, podkładka do pisania, szare gazety, radio, kolorowe czasopisma, arkusze papieru, flamastry, grube flamastry, aparat fotograficzny, kamera, tektura lub brystol, kartki z obrazkami zwierząt do losowania, obrazki przedstawiające różne programy telewizyjne wycięte z programu TV, kartoniki z cyframi 1- 5, mapy konturowe Polski, obrazki z symbolami pogody, kartki z symbolami pór roku, termometry, kubki plastikowe.

dzień 1	dzień 2	dzień 3	dzień 4	dzień 5
<ol style="list-style-type: none">1. Zabawa powitalna, integracyjna lub poranne ćwiczenia gimnastyczne.2. Wypełnianie kalendarza pogody.3. Kształtowanie słuchu fonematycznego.4. Ćwiczenia w kształtowaniu orientacji w przestrzeni.5. Zajęcia dydaktyczne.6. Melodia: <i>Szybko, wolno</i>.7. Zajęcia dydaktyczne.				
Gramy ...	Papierowa animacja	Sława – blaski i cienie	Telewizyjna prognoza pogody	Magia telewizji
Gazetowe szaleństwo	Prognoza pogody	Siedem		Reklama
Gazetowe szaleństwo				

Temat: Co to są media?

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna pojęcie: media
- wypowiada się na temat cech charakterystycznych pracy w radiu, telewizji i gazecie

5-latek:

- klasyfikuje obiekty zgodnie z dziedziną jakiej dotyczą
- ocenia wady i zalety poszczególnych mediów

Pomoce: mikrofon, słuchawki, długopis, podkładka do pisania, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Media* z zeszytu nr 1.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat tego, co to są media.
2. Rozmowa na temat telewizji: na czym polega działanie telewizji, kto pracuje w telewizji, co można obejrzeć w telewizji, jaki jest ulubiony program telewizyjny, ile czasu dzieci spędzają przed telewizorem, jaki jest ulubiony bohater telewizyjny. Dzieci zastanawiają się, jakie zmysły są zaangażowane podczas oglądania telewizji (słuch, wzrok).
3. Rozmowa na temat radia: czy dzieci słuchają radia, czy znają jakieś stacje radiowe, czy mają ulubioną audycję, kto pracuje w radiu, co jest potrzebne do stworzenia audycji radiowej. Dzieci zastanawiają się, jakie zmysły zaangażowane są podczas słuchania radia (słuch).
4. Rozmowa na temat prasy: co to jest, jakie tytuły prasowe znają dzieci, czy kupują jakieś czasopisma dla dzieci, co to jest prenumerata, na czym polega praca w gazecie. Dzieci zastanawiają się, jakie zmysły zaangażowane są podczas czytania prasy (wzrok, dotyk).
5. Zwrócenie uwagi, że pracownicy telewizji, radia, gazety to dziennikarze.
6. Zabawa w dziennikarza. Dzieci przygotowują się do wywiadu z wybranym pracownikiem przedszkola. Rozgrywają między sobą scenki inscenizujące planowany wywiad, wykorzystują do tego celu mikrofon.

5-latki:

7. *Burza mózgow* – co dobrego daje telewizja, a co jest w niej złego, podobnie radio oraz prasa. Dzieci oceniają media. Nauczyciel zwraca uwagę, że oglądanie telewizji źle wpływa na zdrowie (oczy, sprawność fizyczną, działanie wyobraźni).
8. Dzieci oglądają przyniesione przez nauczyciela przedmioty: słuchawki, mikrofon, podkładkę do pisania, długopis (oczywiście można przygotować więcej przedmiotów np. kamerę, dyktafon itp.). Dzieci zastanawiają się, jakie przedmioty wykorzystuje dziennikarz telewizyjny, jakie radiowy, a jakie prasowy.
9. Wykonanie zadania w kartach pracy, dzieci przyporządkowują odpowiednie przedmioty do radia (słuchawki i mikrofon), telewizji (kamera), prasy (podkładka i długopis).

Dodatkowe polecenia:

- Można do każdego punktu związanego z mediami dołączyć przykłady: krótki film, słuchowisko, artykuł w czasopiśmie dla dzieci.

Temat: Gazetowe szaleństwo

Cele

3, 4 i 5-latek:

- jest sprawniejszy fizycznie
- wydobywa dźwięki z gazet

Pomoce: szare gazety, muzyka.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Każde dziecko ma jeden arkusz gazety, rozkłada ten arkusz na podłodze. Nauczyciel wydaje polecenia sprawdzające rozumienie stosunków przestrzennych: stań na gazecie, stań przed gazetą, stań obok gazety itp.
2. Zabawa przy muzyce - dzieci maszerują po całej sali w trakcie grania muzyki, kiedy muzyka milknie dzieci stają na wybranej gazecie. Zabawę powtarzamy kilka razy.
3. Dzieci rozkładają gazety w taki sposób, żeby utworzyć chodnik. Zadaniem dzieci jest przejść przez chodnik tak, żeby poszczególne części (kafle) nie rozpadły się.
4. Zabawa przy muzyce - gazety rozłożone są na całej sali. Dzieci w trakcie grania muzyki chodzą między gazetami, kiedy muzyka milknie, stają na wybranej gazecie. W kolejnym powtórzeniu zabiera się jedną gazetę, a dziecko, które nie stanie na gazecie odpada z zabawy. Zabawę należy kontynuować do momentu, w którym zostanie jedno dziecko.
5. Gazeta instrumentem - dzieci trzymają gazetę jedną ręką, a drugą stukają w gazetę lub poruszają nią naśladując odgłosy podane przez nauczyciela. Nauczyciel poleca dzieciom naśladowanie: deszczu kapuśniaczku, deszczu, ulewy, wichury, burzy, wiatru, szelestu liści.
6. *Zabawa kałuże* - kiedy gra muzyka, dzieci chodzą po sali z gazetami nad głową – pada deszcz, gazeta to parasolka, kiedy muzyka milknie, dzieci kładą gazetę na podłodze i chodzą między gazetami (gazeta to kałuża). Zabawę powtarzamy kilka razy.
7. *Skoki po kamieniach* - gazety zostają na podłodze po poprzedniej zabawie, w tej zabawie są kamieniami, pozostała część dywanu to woda po ulewie, zadaniem dzieci jest skakanie po gazetach, które symbolizują kamienie, tak żeby nie spaść do wody.
8. Dzieci zgniatają gazety w kulki. Zadaniem dzieci jest wrzucanie tych kulek do wyznaczonego pojemnika.
9. Dzieci dzielą się na dwa zespoły. Nauczyciel wyznacza granicę między zespołami. Drużyny muszą jak najwięcej kulek z papieru przerzucić na drugą stronę. Powinny cały czas zbierać i przerzucać kulki wrzucane przez przeciwników, do momentu, w którym nauczyciel powie stop. Po upływie wyznaczonego czasu drużyny przeliczają kulki i porównują z wynikiem przeciwnika.
10. Nauczyciel włącza spokojną muzykę. Dzieci biorą kulki z papieru, pomału je rozkładają, mają za zadanie podrzeć gazetę na kawałeczki w rytm muzyki.
11. Wszystkie kawałki ponownie należy zwinąć w kulkę.
12. Warto wybrać się z dziećmi do odpowiedniego kontenera i wyrzucić powstałe w zabawie śmieci.

Dodatkowe polecenia:

- Jeśli jest dużo dużych gazet można pobawić się z dziećmi w projektowanie strojów z gazet, wykorzystując do sklejania gazet taśmę malarską.

Temat: Reklama

Cele

3, 4 i 5-latek:

- wymienia rodzaje reklamy i jej główne cechy

5-latek:

- tworzy reklamę
- rozpoznaje literę r i R

Pomoce: radio, kolorowe czasopisma, tablica interaktywna z dostępem do Internetu, **dodatkowo dla 5-latków:** karta pracy *Literka R* z zeszytu nr 1, duże arkusze papieru, flamastry, pastele, kredki, zabawkowe mikrofony.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa na temat tego, co to jest reklama oraz gdzie można spotkać reklamy (media – radio, telewizja, Internet, prasa, billboardy).
2. *Burza mózgów* – do czego potrzebna jest reklama.
3. Wypowiedzi dzieci na temat tego, jaka jest ich ulubiona reklama.

4. Nauczyciel pokazuje dzieciom w Internecie urywki reklamy telewizyjnej. Zwrócenie uwagi na cechy takiej reklamy (obraz, dźwięk, ruch).
5. Oglądanie reklamy na dowolnym portalu internetowym. Zwrócenie uwagi na cechy takiej reklamy (obraz rozlewający się na całym monitorze).
6. Słuchanie reklamy w radio. Wyszczególnienie cech takiej reklamy (ciekawe hasła, rymowanka, muzyka).
7. Oglądanie kolorowych czasopism, wyszukiwanie w nich reklam. Zwrócenie uwagi na cechy charakterystyczne reklamy prasowej (kolorowe obrazki, duże litery).

5-latki:

8. Podział grupy na zespoły (mało liczne, max. 4-osobowe), które są pracownikami agencji reklamowej. Każdy zespół wybiera sobie rodzaj reklamy, który chce zrobić (telewizyjna, radiowa, prasowa) oraz produkt, które reklamuje. Grupy wybierają sobie dowolne miejsce w sali i tworzą reklamę. Do realizacji swojego zadania zespoły mogą wykorzystywać wszystko, co jest dostępne w sali. Na zakończenie zespoły prezentują swoje reklamy.
9. Zapoznanie z wyglądem litery r i R na postawie wyrazu podstawowego reklama.
10. Tworzenie „ludzika” z litery R naklejonej na kartkę.

Dodatkowe polecenia:

- Zajęcia z tworzenia reklamy można przeprowadzić w grupie młodszej, ale raczej w taki sposób, żeby chętne dzieci wymyśliły jakąś reklamę.

Uwagi:

- Reklamy w radio są bardzo często, można włączyć cichutko radio i wykorzystać moment, w którym są reklamy i wtedy o nich porozmawiać.

Temat: Magia telewizji

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna podstawowe słownictwo dotyczące programów telewizyjnych,
- wchodzi w różne role podczas zabaw,
- zgodnie pracuje w grupie.

5-latek:

- potrafi układać i zadawać pytania,
- wydaje precyzyjne polecenia,
- rozróżnia strony prawą i lewą.

Pomoce: kartki z obrazkami zwierzków do losowania, obrazki przedstawiające różne programy telewizyjne (np. wycięte z gazety z programem TV), kartoniki z cyframi 1-5.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa: dzieci chodzą po sali wcielając się w role bohaterów bajek i filmów, zgodnie z poleceniami nauczyciela, np. Scooby Doo, Harry Potter, Monster High, Hello Kitty, Gumisie, Teletubisie itp.
2. Wprowadzenie lub utrwalenie pojęć: kreskówka, wiadomości, program przyrodniczy, teleturniej, serial, film, program kulinarny, prognoza pogody, mecz piłki nożnej itp. Rozmowa na temat różnych programów telewizyjnych: podział ich ze względu na wiek odbiorców na programy dla dorosłych, dla dzieci i dla wszystkich. Nauczyciel dzieli kartkę lub tablicę na 3 części oznaczone symbolicznie: 1 - rysunkiem dziecka, 2 - rysunkiem rodziny, 3 rysunkiem osoby dorosłej. Pokazuje dzieciom zdjęcia różnych programów telewizyjnych, a dzieci przyporządkowują je do jednej z grup.
3. Dzieci dzielą się na 5 grup - każda grupa losuje kartkę z rysunkiem jakiegoś programu z poprzedniego zadania i cyfrą od 1 do 5. Nauczyciel tłumaczy dzieciom, że cyfra oznacza numer kanału telewizyjnego, na którym będzie nadawany dany program. Dzieci przez 2 minuty przygotowują się do prezentacji. Po upływie czasu prezentują swoje programy - pozostali oglądają i zgadują, co to za program. Po prezentacji wszystkich grup nauczyciel mówi, że teraz on będzie „przełączaczem” kanały w telewizji - zadaniem dzieci jest szybko reagować i odgrywać dany program.

Nauczyciel tylko mówi numer kanału (1-5), a grupa mu przyporządkowana rozpoczyna prezentację. Po kilku próbach zamiast mówienia, pokazuje kartoniki z numerami od 1 do 5.

4. *Kto pracuje w telewizji?* - rozmowa na temat zawodów związanych z telewizją - kamerzysta, prezenter, dziennikarz, aktor, charakteryzator, oświetleniowiec, reżyser. Pokazywanie za pomocą gestów, co każda z tych osób robi.

5-latki:

5. Wywiad - zagadka: chętne dzieci losują kartkę z obrazkiem jakiegoś zwierzęcia i wcielają się w jego rolę. Pozostałe dzieci stają się „reporterami” - zadają pytania, które mają ich naprowadzić, z jakim zwierzęciem rozmawiają. Dziecko wcielające się w rolę zwierzęcia może odpowiadać tylko „tak” lub „nie”.
6. Reżyser - chętne dziecko wciela się w rolę reżysera i ustawia aktorów, wydając tylko polecenia słowne, np.: potrzebuję 3 osób, stań na środku, podnieś prawą rękę, ugnij prawa nogę - aktorzy wykonują polecenia. Pozostałe dzieci starają się zgadnąć, jaką scenę chciał przedstawić reżyser.
7. Oglądamy mecz - nauczyciel wciela się w rolę prezentera sportowego. Dzieci wyobrażają sobie że oglądają mecz tenisa, który on komentuje i postępują zgodnie z jego wypowiedziami, np. piłka po prawej stronie boiska, odbicie z lewej i jest punkt itp. Dzieci odwracają głowy we wskazanym kierunku i starają się liczyć punkty dla poszczególnych stron.

Temat: Prognoza pogody

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna zjawiska pogodowe charakterystyczne dla poszczególnych pór roku
- rozumie proste symbole dotyczące zjawisk pogodowych - potrafi je odczytywać
- zna mapę Polski: wie, gdzie w Polsce znajdują się góry, morze i Warszawa
- wypowiadając się, dba o poprawność językową

5-latek:

- potrafi odczytać temperaturę z termometru słupkowego i elektronicznego
- zna pojęcie: mróz i wie co się z nim wiąże

Pomoce: mapy konturowe Polski z zaznaczoną Warszawą i miejscowością, w której znajduje się przedszkole, obrazki z symbolami pogody, kartki do losowania z symbolami pór roku (wiosna - kwiatek, lato - słońce, jesień - kropla deszczu, zima - płatek śniegu) - tyle ile jest dzieci, termometry - słupkowy i elektroniczny, kubki plastikowe, woda.

Przebieg zajęć:

3, 4 i 5-latki:

1. Zabawa ruchowa *Słońce, wiatr, deszcz* - dzieci poruszają się po sali zgodnie z poleceniami nauczyciela: na hasło „słońce” - chodzą swobodnie, na hasło „deszcz” - chowają się pod stoliki, krzesła itp., na hasło „wiatr” - spacerują skulone udając, że bronią się przed silnymi powiewami.
2. Wspólne obejrzenie prognozy pogody w telewizji lub wysłuchanie prognozy z radia - nagrania. Rozmowa kierowana z dziećmi na temat prognozy pogody:
 - po co przedstawiana jest prognoza pogody;
 - jakie informacje są podczas niej przekazywane;
 - jakie słowa nieznanne dzieciom się w niej pojawiły.
3. Oglądanie mapy konturowej Polski - przypomnienie najważniejszych miejsc na mapie: gdzie są góry, morze, Warszawa, miejscowość, w której mieszkają dzieci, Wisła i Odra.
4. Dzieci losują kartki z symbolami czterech pór roku i na tej podstawie dzielą się na grupy. Każda grupa otrzymuje mapkę konturową Polski i obrazki z symbolami pogody i przygotowuje przykładową prognozę pogody dla swojej pory roku (symbole umieszcza na mapie), przygotowuje prezentację. Prezentacja prognoz pogody - zwrócenie uwagi na podział Polski na części (nad morzem, w górach, w stolicy, w miejscowości, w której mieszkają dzieci) i poprawność budowania wypowiedzi. Zgadywanie przez dzieci, jakiej pory roku dotyczy dana pogoda.
5. Umieszczenie mapki na tablicy z podpisami poszczególnych pór roku.

5-latki:

6. Oglądanie termometrów - słupkowego i elektronicznego. Omówienie różnic w wyglądzie, próby odczytania przez dzieci wysokości temperatury w sali. Wystawienie termometrów za okno - próby odczytania temperatury.
7. Wyjaśnienie pojęcia mróz i jego konsekwencji - śnieg, zamarzanie wody, szron.
8. Przygotowanie dwóch kubków z taką samą ilością wody (można oznaczyć jej poziom flamastrem i wystawienie jednego z nich za okno). Po dłuższej chwili powrót do kubków - obserwacja, co się stało z wodą i jej poziomem w kubku znajdującym się w sali i za oknem. Ewentualna zamiana miejsc kubków i dalsze obserwacje.
9. Ćwiczenia oddechowe - płatki śniegu: każde dziecko otrzymuje kawałek waty, zadaniem dzieci jest utrzymanie go jak najdłużej w powietrzu za pomocą dmuchania na niego; wyścigi płatków śniegu - dmuchanie na kawałki waty tak, żeby jak najszybciej pokonały określoną drogę (np. na podłogę, stoliku).

Dodatkowe polecenia:

- Jeśli na dworze jest śnieg można przeprowadzić doświadczenie *Czy śnieg jest czysty?* - podczas wyjścia na dwór można poprosić dzieci o zebranie do kubków śniegu z dwóch miejsc: czystego i brudnego. Po roztopieniu śniegu, w sali dzieci przyglądają się wodzie, wachają i określają, czy śnieg był czysty, czy nie.

Temat: Siedem

Cele

3, 4 i 5-latek:

- zna cyfrę siedem
- rozumie pojęcia zbioru - tworzy zbiory siedmioelementowe
- rozróżnia figury geometryczne
- zna obraz graficzny cyfr 1, 2, 3, 4, 5 i 6

5-latek:

- rysuje po śladzie cyfrę 7

Pomoce: obraz graficzny cyfry 7, puzzle - cyfra 7 wielkości całej kartki rozmiaru A4 z zaznaczonymi 2 liniami dzielącymi obrazek na 3 duże części, figury dla każdego dziecka (kilka kwadratów w różnych kolorach i różnej wielkości, kilka trójkątów w różnych kolorach i różnej wielkości, kilka kół w różnych kolorach i różnej wielkości), **dodatkowo dla 5-latków:** 2 lub 3 kostki do gry, kartki z cyframi 1-7, wyraz *siedem* do czytania globalnego, karta pracy *Cyfra 7* i karta pracy *Cyfra 7 - po śladzie z zeszytu nr 2*.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Wyszukiwanie przez dzieci rzeczy, których jest w sali siedem.
2. Zapoznanie z obrazem graficznym cyfry siedem - wypowiedzi, co przypomina swoim kształtem, kreślenie w powietrzu i na płaszczyźnie (dywanie) cyfry siedem.
3. Zabawa ruchowa - dzieci dobierają się w grupy trzyosobowe i budują z siebie cyfrę siedem.
4. Określanie, czego mamy w organizmie co najmniej siedem - palce u rąk, palce u nóg.
5. Zabawa twórcza *W co mogę zamienić cyfrę siedem?* - dzieci dostają kartki z cyfrą siedem i tworzą z niej dowolny obrazek.
6. Wykonywanie 7 podskoków, 7 tupnięć, 7 przysiadów itp.
7. Układanie zbiorów siedmioelementowych - dzieci układają zbiory siedmioelementowe z figur geometrycznych, same ustalają kryterium (kształt, kolor lub wielkość).
8. Układanie cyfry siedem z liczmanów, sznurka, klocków itp.

5-latki:

9. Nauczyciel prosi 7 osób o ustawienie się w jednym rzędzie, następnie rozdaje dzieciom kartoniki z cyframi 1-7 tak, aby osoby trzymające nie widziały posiadanej cyfry. Zadaniem pozostałych dzieci jest ustawić kartoniki w odpowiedniej kolejności, używając imion kolegów - proszą o przesunięcie się danej osoby o jedno miejsce w daną stronę - lewo lub w prawo/ w stronę okna lub drzwi itp.
10. Zapoznanie dzieci w zapisem słownym cyfry 7 - czytanie globalne wyrazu *siedem*.

11. Zabawa z kostkami - dzieci ustalają, ile oczek musi być na dwóch lub trzech kostkach, żeby wynik wynosił siedem. Ustalają też, ile trzeba odjąć od 10, 9, i 8 na kostkach, żeby wyszło siedem.
12. Zabawa ruchowa: dzieci do muzyki ruszają się swobodnie po sali. Gdy muzyka cichnie dobierają się w grupy zgodnie z kartką podniesioną przez nauczyciela, na której widnieje cyfra 1, 2, 3, 4, 5, 6 lub 7.
13. Karta pracy *Cyfra 7* i karta pracy *Cyfra 7 - po śladzie* - kolorowanie siódmego obrazka, rysowanie po śladzie cyfry 7.

Temat: Papierowa animacja

Cele

3, 4 i 5-latek:

- podaje przykłady filmów animowanych
- wykonuje pracę manualną stosując się do instrukcji nauczyciela

Pomoce: tablica interaktywna i urywki filmów animowanych przygotowanych w technice zdjęć poklatkowych; białe kartki typu ksero 30x10cm (arkusz A4, podzielony na dwie części), grube czarne flamastry, ołówki lub kredki ołówkowe.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa w kole: dzieci wymieniają swoje ulubione filmy animowane. Nauczyciel wyjaśnia, w jaki sposób powstaje animacja w technice poklatkowej (bardzo szybko przesuwają się obrazki, które niewiele różnią się od siebie). Technikę można zaprezentować na przykładzie serii zdjęć ilustrującej jak jakaś postać idzie (szybkie tempo przewijania zdjęć stworzy wrażenie ruchu).
2. Zabawa manualna: nauczyciel pokazuje dzieciom, w jaki sposób można samodzielnie stworzyć postać animowaną (poruszającą się postać na kartce papieru). Białą kartkę typu ksero (powinna lekko prześwitywać) składa na pół (powstaje książka złożona z dwóch stron). Na drugiej stronie grubym czarnym flamastrem rysuje schematyczną postać (postać np. ma ręce złożone do dołu i stoi). Na pierwszej stronie, korzystając z lekko prześwitującego podglądu do narysowanej pod spodem postaci – odwzorowuje tą samą postać, ale np. z rękoma uniesionymi do góry i z nogami w pozycji podskoku. Nauczyciel nawija pierwszą stronę „książeczki” na ołówek i porusza ołówkiem - w tym wypadku można zaobserwować pozorny ruch: podskoki z unoszeniem rąk.
3. Nauczyciel wyjaśnia, że nałożenie na siebie dwóch rysunków, które różnią się drobnym elementem, stwarza pozory ruchu.
4. Rozdanie przygotowanych kartek, flamastrów i ołówków, tworzenie przez dzieci własnych animowanych postaci.
5. Prezentacja i omówienie powstałych prac.

Temat: Sława – blaski i cienie

Cele

3, 4 i 5-latek:

- definiuje pojęcie: sława
- wymienia znane sobie sławne postacie
- uczestniczy w przygotowaniach do występów artystycznych

Pomoce: tablica interaktywna z dostępem do Internetu, plakaty, aparat fotograficzny, kamera.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Rozmowa w kole: nauczyciel prosi dzieci o wymienienie sławnych osób. Wspólne zastanawianie się: Dlaczego uważamy, że ktoś jest sławny? Co trzeba zrobić, aby stać się sławnym? Czy sława zawsze cieszy, czy czasami może przeszkadzać? Gdzie możemy znaleźć informacje o sławnych ludziach?
2. Na tablicy interaktywnej obejrzenie sylwetek sławnych ludzi (np. naukowiec, artysta, polityk, piosenkarka, piłkarz). Obejrzenie plakatów ze sławnymi postaciami.

3. Przygotowanie programu artystycznego *Talenty* w taki sposób, aby zaangażować całą grupę (można podzielić dzieci na trzy grupy – grupy po kolei będą śpiewały poznane na zajęciach piosenki; kiedy jedna grupa będzie występowała, pozostałe jako widownia mogą okłaskiwać występ). Można też zaproponować dzieciom zaprezentowanie innych indywidualnych umiejętności na forum grupy. Sfilmowanie występów.
4. Rozmowa z dziećmi na temat, jak się czuły w charakterze artystów. Wspólne obejrzenie występów na tablicy interaktywnej.

5-latki:

5. Ze starszymi dziećmi można rozszerzyć zabawę i wprowadzić etap przygotowań do występu w charakteryzatorni i garderobie (przebieranie, poprawianie fryzur) oraz dodatkowe funkcje, np. dziennikarzy przeprowadzających wywiady z występującymi artystami (można wykorzystać aparat fotograficzny i kamerę).

Temat: Telewizyjna prognoza pogody

Cele

3, 4 i 5-latek:

- rozumie, że zaplanowanie etapów pracy wpływa na jakość realizowanego zadania
- wymienia osoby uczestniczące w przygotowaniu telewizyjnej prognozy pogody
- prezentuje prognozę pogody
- podejmuje pracę w grupie

Pomoce: tektura lub brystol, farby, nożyczki, kamera, **dotatkowo dla 5-latków:** karty pracy *Mój ulubiony program telewizyjny* oraz *Prognoza pogody* z zeszytu nr 3.

Przebieg zajęć

3, 4 i 5-latki:

1. Zaplanowanie przygotowań do nakręcenia telewizyjnej prognozy pogody. Wyznaczenie i przydzielenie zadań osobom/zespołom chętnym do ich wykonania. Określenie funkcji prezentera, reżysera, scenografa, operatora kamery i omówienie zakresu ich obowiązków na planie.
2. Zaaranżowanie studia telewizyjnego.
3. Praca plastyczna: przygotowanie dużych, tekturowych elementów scenograficznych pomalowanych farbami (np. słońce, chmura, słońce za chmurą, ciemna chmura burzowa, chmura z deszczem, błyskawice, termometr, parasol, kalosze, lody, okulary przeciwsłoneczne).
4. Skonstruowanie dużego ekranu telewizyjnego: sklejenie tekturowych ramek wyznaczających w środku „pusty” ekran telewizyjny. Rama powinna być na tyle duża, aby zmieściła się w niej sylwetka dziecka „występującego” w tekturowym telewizorze. Postawienie ekranu na doklejonej podstawce na małym stoliku (trzy, cztery prostokątne kartoniki z nacięciem w połowie wsunięte na ramę od dołu – w ten sposób powstaną nóżki telewizora).
5. Nakręcenie kamerą programu telewizyjnego – prognoza pogody. Zmiana ról pomiędzy uczestnikami zajęć.

5-latki:

6. Do przygotowania telewizyjnej prezentacji pogody można wykorzystać *Mapę Polski* - planszę demonstracyjną oraz kartoniki z karty pracy *Prognoza pogody* z zeszytu nr 3.
7. Karta pracy *Mój ulubiony program telewizyjny* z zeszytu nr 3.

Załączniki

Załącznik 1

Zestaw zabaw na powitanie

Witaj

Witaj Aniu, witaj Aniu,
jak się masz, jak się masz?
Wszyscy Cię witamy, wszyscy cię witamy,
Bądź wśród nas, bądź wśród nas.

Dobrze, że jesteś

Dobrze, że jesteś, dobrze, że jesteś (Małgosiu).
Co by to było, co by to było, gdyby Cię nie było?
Źle by to było, źle by to było, gdyby Cię nie było.

Witam Was

Witam was, witam was
na zabawę już czas.
Jestem ja, jesteś ty,
raz, dwa, trzy.
Dzieci klaszczą na przemian ręka prawa i lewa w parze, na słowa „ja” – wskazują na siebie, na słowa „ty” – wskazują na kolegę.

Ludzie do ludzi

Dzieci witają się wzajemnie różnymi częściami ciała. Mówią przy tym Dzień dobry.
Nauczyciel mówi kolejne hasła np. „noga do nogi”, „łokieć do łokcia” itp. Na koniec mówi „ludzie do ludzi”, wówczas wszyscy się ściskają.

Witam tych, którzy...

Nauczyciel wita dzieci, które: lubią lody, mają czarne włosy, są w spodniach itp. Zadaniem dzieci jest pomachać ręką do nauczyciela.

Zabawy z chustą animacyjną

Dzieci trzymają chustę dookoła. Nauczyciel mówi, że wita dzieci, które np. trzymają kolor zielony. Zadaniem tych dzieci jest przebiec pod chusta i znaleźć miejsce po drugiej stronie.

Iskierka przyjaźni

Dzieci stoją w kręgu trzymając się za ręce. Prowadzący mówi: „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech radosna powróci do mych rąk” i lekko ścisną dłoń stojącego po dowolnej stronie dziecka. Dziecko przekazuje iskierkę dalej.

Imię i gest

Dziecko wita się z grupą mówiąc: „Mam na imię Ania. Dzień dobry” i pokazuje do tego wybrany ruch lub gest. Cała grupa odpowiada mu „Dzień dobry Aniu” i również pokazuje dany gest.

Idzie wąż

Dzieci śpiewają lub recytują słowa: „Idzie wąż, idzie wąż, rośńcie wciąż, rośńcie wciąż, (imię dziecka) węża się nie boi i dlatego za nim stoi. Długi ten wąż, długi ten wąż, Ssss!” Jedno dziecko chodzi po sali, pozostałe dzieci siedzą w kręgu. Po zaśpiewaniu piosenki do tego dziecka dołącza wywołane dziecko. Zabawa toczy się do momentu, w którym do węża zostaną przyłączone wszystkie dzieci.

Masaż na dobry humor

Nauczyciel mówi wiersz, a dzieci naśladują ruchy.

Żeby było nam wesoło – masujemy swoje czoło.
Raz i dwa, raz i dwa – każdy ładne czoło ma.

Potem oczy, pod oczami i pod nosem, pod wargami.
Język w górę raz i dwa – ładny język każdy ma.
Tu jest głowa, a tu uszy – trzeba swoje uszy ruszyć.
Raz i dwa, raz i dwa – dwoje uszu każdy ma.
Powiedz: mama, tata, lala, i zaśpiewaj: la-la-la-la.
Otwórz buzię, zamknij buzię, pokaż wszystkim oczy duże.
Pogłaszcz główkę ładną swoją i policzki, brodę, czoło.
Poszczyp lekko całą twarz i już dobry humor masz.

Śpiewanie imion

Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel rozpoczyna zabawę śpiewając swoje imię i wygrywając rytm na instrumencie perkusyjnym. Wszyscy śpiewają głośno imię i wyklaskują lub wytupują usłyszany rytm. Instrument zostaje przekazany następnemu dziecku i zabawa rozpoczyna się na nowo.

Piłka w kole

Dzieci stojąc w kole rzucają do siebie piłkę wymieniając głośno imię własne oraz kolegi, do którego ją kieruje, np. Ania do Doroty... Dorota do Marysi...

Wiadomości

Dzieci rano przedstawiają sprawozdanie z tego, co robiły po południu i wieczorem lub co się stało ciekawego w świecie w formie telewizyjnych „Wiadomości”.

Murarz

Dzieci przebiegają z jednego końca sali na drugi, a wyznaczone dziecko łapie te osoby. Osoba złapana łączy się z łapiącym i zaczynają razem łapać uczestników tworząc coraz większy mur.

Malarz

Dzieci siedzą w kręgu, wewnątrz koła jest jedna osoba. Ta osoba to jest „malarz”. Między „malarzem” (M), a dziećmi (Dz) toczy się rozmowa:

M: Puk, puk.

Dz: Kto tam?

M: Malarz.

Dz: Czego potrzebujesz?

M: Farby.

Dz: Jakiego koloru? (i malarz wymyśla dowolny kolor)

M: Niebieskiego (na przykład).

Każde z dzieci wyszukuje u siebie (w ubraniu, butach, ozdobach do włosów) danego koloru. Dzieci tylko wyszukują kolor i eksponują go, nie mogą krzyzczeć. „Malarz” wybiera ten odcień, który mu się podoba. Rolę „malarza” przejmuje wybrane dziecko.

Lustro

Zabawa w parach. Jedno dziecko pokazuje dany ruch, a drugie je naśladuje. Następnie jest zmiana.

Abrakadabra

Abrakadabra, hokus-pokus

Już się dobrze znamy, no to zaczynamy

Abrakadabra, czary-mary

Kręć się koło kręć

(chodzimy po zali, podczas zmiany muzyki dobieramy się w pary i tańczymy wolno wokoło)

Gość

Super (Ania) przyszła do nas

dała wszystkim znak

jeśli chcecie się zabawić

róbcie to, co ja.

Stonoga

Idzie, idzie stonoga, stonoga, stonoga
aż się trzęsie podłoga, bęc!
Pierwsza noga, druga noga itd., na końcu odwłok.
Ostatnia osoba idzie na początek.
(Stonoga może – macha wszystkim, biegnie, wita wszystkich itp.)

Micitanka

Taka mała Micitanka mi się spodobała
takie wielkie pióro miała
ona taka mała
Taka mała, takie wielkie, takie wielkie, taka mała
Taka mała, takie wielkie, takie wielkie, taka mała.
(coraz szybciej powtarzany wierszyk)

Niedźwiadek

Jedna łapka	<i>pokazujemy jedną rączkę</i>
druga łapka	<i>pokazujemy drugą rączkę</i>
ja jestem niedźwiadek	<i>wskazujemy na siebie</i>
Jedna nóżka, druga nóżka	<i>pokazujemy jedną nogę, drugą nogę</i>
a to jest mój zadek	<i>kołyszemy pupę</i>
Lubię miodek	<i>masujemy brzuszek</i>
kocham miodek	<i>masujemy brzuszek</i>
wybieram go pszczołkom	<i>machamy rączkami, pokazując jak pszczołki latają</i>
Jedną łapką, drugą łapką,	<i>pokazujemy jedną i drugą rączkę</i>
czasem wciągamy rurką.	<i>rączki przykładamy do buzi na wzór rurki</i>

Żabka

Jam jest żabka, tyś jest żabka,	<i>pokazujemy na siebie i na kolegę,</i>
my nie mamy nic takiego,	<i>pokazujemy gest rękami, że nic nie mamy</i>
jedna łapka, druga łapka,	<i>pokazujemy jedną rękę, a potem drugą,</i>
skrzydełka żadnego.	<i>gest, że nic nie mamy)</i>
U-ła-kła-kła, u-ła-kła-kła,	<i>ręce od siebie, do siebie i uginanie kolan,</i>
my nie mamy nic takiego,	<i>gest, że nic nie mamy</i>
jedna łapka, druga łapka,	<i>pokazujemy jedną rękę, a potem drugą,</i>
krzydełka żadnego.	<i>gest, że nic nie mamy</i>

Dary dla kogucika

Opowiadanie nauczyciela o tradycji zbierania darów dla kogucika. Dzieci przygotowują dowolne, niewielkie przedmioty. Jedno dziecko z torbą chodzi między tymi osobami i wybiera 10, do których podchodzi. Osoby te wkładają swoje przedmioty do torby. Przedmioty te układa się na podłodze, obok siebie. Zadaniem dzieci jest zapamiętać, jakie są to przedmioty. Jedno dziecko wychodzi z sali. Przedmioty chowa się ponownie do torby, a zadaniem dziecka, które wyszło, jest wymienić jak najwięcej przedmiotów, które były na dywanie.

Stary Abraham

Uczestnicy maszerują po kole i śpiewają: „Stary Abraham miał siedmiu synów, siedmiu synów miał stary Abraham, a oni siedli i nic nie jedli, tylko śpiewali sobie tak.”
Przed początkiem kolejnej zwrotki osoba prowadząca krzyczy: prawa ręka - wszyscy odpowiadają: prawa ręka. Piosenkę śpiewa się tak samo, ale należy poruszać prawą ręką nad głową. Następnie dokłada się inne części ciała: lewą ręką, prawą nogę, lewą nogę, prawe oko (mrugamy), lewe oko, głowę i język.

Zabawy ruchowe na zasadzie zabawy Ptaszki do gniazd

W całej sali rozłożone są szarfy, tyle ile jest dzieci. W trakcie grania muzyki dzieci biegają po całej sali, w przerwie w muzyce stają wewnątrz jednej szarfy. Za każdym razem ilość szarf się zmniejsza o jedną. Dziecko, które nie ma szarfy, odpada z gry. Zabawę można prowadzić zgodnie z wybranym tematem: ptaszki do gniazd, pszczołki do ula, pieski do budy, księżniczki do zamków, motylki do kwiatów itp.

Turek

Siedzi Turek po turecku i tak sobie myśli

„Żeby do mnie goście przyszli”

Puk, puk

„Kto tam”

Goście przyszli

„Jacy?”

Sami przedszkolacy

Turek wstaje drzwi otwiera i najgrzeczniejsze dziecko wybiera

Zabawa ćwicząca pamięć

Dziecko pierwsze mówi nazwę przedmiotu, który chce kupić, kolejne dziecko przypomina to, co chce kupić poprzednik (poprzednicy) i dodaje swój przedmiot.

W kolejnych dniach można określać, z jakiego asortymentu mogą korzystać dzieci (kwaciarni, sklepu muzycznego, piekarni itp.).

Studnia

Wpadłem do studni

Na ile metrów?

(dziecko podaje)

(wszyscy liczą do tej liczby)

Kto cię wydobędzie?

Ten kto najładniej usiądzie.

Labado

Tańczymy labado labado, labado,

Tańczymy labado, małego walczyka.

Tańczą go harcerze, harcerze, harcerze,

Tańczą go hercerze i małe zuchy też.

Poruszamy się po obwodzie koła, krokiem dostawnym trzymając się za ręce. Mówimy tekst:

Rączki były? *pokazujemy*

Były! *pokazujemy*

Włoski były? *pokazujemy*

Nie! *itd.*

Łabędzie

Po szerokim stawie, stawie

pływają łabędzie, pływają łabędzie.

Kto pary nie złapie

ten niezdarą będzie. bis

Mamy, mamy

niezdarę takiego,

co nie umiał złapać

towarzysza swojego.

Pingwinek

Och jak przyjemnie,

I jak wesoło,

W pingwina bawić

Się, się, się.

Raz nóżka w lewo,

Raz nóżka w prawo,

Do przodu, do tyłu,

I raz, dwa, trzy.

Dzieci stoją w szeregu, łapią się w pasie i śpiewają ruszając:
na "się, się, się" – podskakują trzy razy do przodu,
"raz nóżka w lewo" – wystawiamy lewą nogę,
"raz nóżka w prawo" – wystawiamy prawą nogę,
"do przodu" – podskakujemy raz do przodu,
"do tyłu" – podskakujemy raz do tyłu,
"i raz, dwa, trzy" – podskakujemy trzy razy do przodu.

Powitanka – przerywanka

Dzieci chodzą po sali, a w przerwie w muzyce robią to, o co poprosimy (siadają, kładą się itp).

Raz dwa trzy Baby Jaga patrzy

Jedna osoba staje na końcu sali – jest Baby Jaga. Pozostałe osoby stają w przeciwnym końcu pomieszczenia. Baby Jaga odwraca się do graczy, wtedy wszyscy uczestnicy zabawy zamierają – nie mogą się poruszać. Jeśli Baby Jaga odwraca się tyłem do dzieci, mogą one biec w jej kierunku. Potem znowu ze słowami „raz, dwa, trzy Baby Jaga patrzy” odwraca się i wszyscy muszą stanąć nieruchomo. Jeżeli ktoś się poruszy lub zaśmieje, musi wrócić do punktu startu. Baby Jaga może prowokować graczy: rozśmieszać ich oraz zagadywać. Po chwili Baba Jaga znowu się odwraca. Celem jest dotarcie do Baby Jagi, gdy ona nie patrzy, i dotknięcie jej. Zwycięzca zajmuje miejsce Baby Jagi.

Gąski do domu

Spośród dzieci wybierana jest „mama gąska” i wilk”. Reszta dzieci to „gąski”. Na wyznaczonym miejscu ustawiają się „gąski”. Po przeciwległej stronie ustawia się „mama gąska”. „wilk” zajmuje miejsce z boku.

Mama Gąska prowadzi rozmowę z dziećmi:

- Gąski, gąski do domu!
- Boimy się!
- Czego?
- Wilka złęgo!
- Gdzie on jest?
- Za górami, za lasami.
- Co robi?
- Ostrzy nóż z widłami.
- Na kogo?
- Na nas.
- Gąski, gąski do domu!

Po tych słowach gąski biegną do mamy gąski, a wilk chwytą je. Można zabawę powtórzyć, aż wszystkie gąski są wylapane przez wilka, ale można wyznaczyć inne osoby do danych ról i rozpocząć zabawę od nowa.

Berek drewniany

Jedno dziecko goni, a pozostałe dzieci uciekają. Osoby, które uciekają, mają możliwość ratunku, kiedy dotkną czegoś, co jest drewniane. Złapane dzieci stają obok nauczyciela. Po pewnej chwili nauczyciel przerywa zabawę. Berek liczy, ile osób złapał. Nauczyciel wyznacza kolejną osobę – berka i zabawa trwa od nowa. Na końcu można porównać zdobycze Berków i określić, który złapał najwięcej osób. Jeśli na sali nie ma przedmiotów drewnianych, to zmieniamy na metalowe, plastikowe itp.

Zabawy ruchowe tradycyjne w kole

Nie powinno się zapominać w przedszkolu o tradycyjnych zabawach typu: *Stary niedźwiedź, Chodzi lisek, Uciekaj myszko, Jawor, Ojciec Wirgiliusz, Balonik, Kółko graniaste*, itp.

Załącznik 2

Ćwiczenia Metodą Dennisona

Ruchy naprzemiennie:

- krzyżowanie wyprostowanych ramion przed klatką piersiową tak, aby na zmianę wyżej była ręka lewa potem prawa;
- dotykanie lewą dłonią prawego łokcia i odwrotnie;
- dotykanie lewą dłonią prawego ucha i odwrotnie;
- dotykanie lewą dłonią prawego kolana i odwrotnie;
- dotykanie lewą dłonią prawej stopy i odwrotnie;
- rowek;
- czworakowanie.

Sowa

Należy rękę położyć na mięśni kapturowym (na ramieniu z tyłu), prawą na lewym ramieniu lub lewą na prawym. Nosem należy nabrać powietrze i powoli, odwracając głowę w stronę przeciwną, wydychać powietrze pohukując jak sowa. Wdech należy robić, gdy głowa jest przy ręce, która trzyma ramię. Na jednym ramieniu należy wykonać ok. 6 powtórzeń.

Leniwe ósemki

Warto dzieciom narysować dużą leniwą ósemkę (∞), żeby mogły za nią wodzić wzrokiem. Kciuk należy trzymać na wysokości oka, w linii środkowej ciała, na odległość łokcia. Trzymając głowę nieruchomo, zakreśla się kciukiem poziome ósemki w powietrzu, wodząc za palcem wzrokiem. Ręka musi cały czas znajdować się w polu widzenia. Ćwiczenie powtarza się po 3 razy każdą ręką. Ósemki należy kreślić, rozpoczynając od lewej strony, w górę. Każde ćwiczenie rozpoczyna się ręką dominującą. Dobrym ćwiczeniem jest również rysowanie leniwej ósemki na kartce, kilkakrotnie po tym samym wzorze.

Słoń

Należy stanąć na lekko rozszerzonych i ugiętych nogach, jedna ręka jest wyciągnięta (to trąba), głowa jest przyłożona do ramienia wyciągniętej ręki, tak, aby zamknąć ucho i kreślić leżące ósemki, śledząc przy tym wzrokiem końce palców, które malują wzór „leniwej ósemki”. Powtarzamy ćwiczenie drugą ręką. Przy tym ćwiczeniu pracuje całe ciało wykonując głębokie skłony.

Rysowanie oburącz

Jest rysowanie dwoma rękami jednocześnie. Najlepiej rozpocząć od wzorów symetrycznych np. serce, choinka, koło itp.

Aktywna ręka

Należy stanąć w lekkim rozkroku, jedną rękę podnieść do góry, chwytając ją drugą ręką. Podniesiona ręka stawia opór ręce trzymającej na wydechu w czterech kierunkach: w stronę głowy, do przodu, do tyłu, od ucha. To samo powtórzyć należy na drugą rękę.

Kapturek myśliwiec

Kciuki leżą z tyłu na obu uszach jednocześnie, palcem wskazującym kilkakrotnie odwijamy uszy od góry, do dołu, masując je delikatnie. Ćwiczenie doskonale poprawia słyszenie.

Energetyczne ziewanie

Końcami palców należy dotykać miejsca na zębach tuż przed miejscem, gdzie łączy się dolna szczeka z górną, masujemy te miejsca, mając lekko otwarte usta, wyobrażamy sobie przy tym, że ziewamy. Nie bardzo często taki ruch wywołuje naturalne ziewanie. Warto ćwiczenie wykonywać przy otwartym oknie.

Załącznik nr 3

Ćwiczenia kształtujące słuch fonematyczny

Do ćwiczeń kształtujących i rozwijających słuch fonematyczny należą:

- rozpoznawanie rzeczy po wydawanym odgłosie;
- nasłuchiwanie odgłosów z otoczenia (np. z ulicy) lub z płyty;
- rozpoznawanie kierunku dochodzenia dźwięku;
- reagowanie na zmiany dźwięku – cicho, głośno; wysoko, nisko itp.;
- rozpoznawanie głosów;
- reagowanie na dany sygnał;
- różnicowanie i naśladowanie głosów zwierząt;
- wystukiwanie rytmu na podstawie np. układu klocków;
- nasłuchiwanie schowanych przedmiotów wydających dźwięk;
- zapamiętywanie kolejności wydawanych dźwięków;
- wystukiwanie zapamiętywanych rytmów;
- ustawianie klocków zgodnie z wystukany rytmem;
- ćwiczenia w poprawnym wymawianiu głosek i powiązywaniu ich z literami;
- naśladowanie odgłosów z otoczenia;
- wyszukiwanie rymujących się wyrazów;
- analiza sylab, wyrazów w mowie głośnie i cichej;
- wyszukiwanie obrazków do wypowiedzianych słów;
- wspólne wypowiadanie wierszy (dzieci dopowiadają);
- sylabizowanie wyrazów i wystukiwanie tych sylab;
- wyszukiwanie głosek w nagłosie, wygłosie i śródgłosie;
- dokańczanie sylab i tworzenie wyrazów;
- wyszukiwanie wyrazów na tą samą głoskę (tylko w mowie lub obrazków);
- podawanie liczby wyrazów w zdaniu;
- liczenie głosek i sylab w wyrazach;
- modelowanie wyrazów za pomocą liter;
- zabawa - podawanie wyrazu na głoskę kończącą poprzedni wyraz;
- zabawa – „Kłaśnij, gdy...” – usłyszysz a itp.;
- mówienie sylabami;
- rozróżnianie wyrazów, które różnią się tylko jedną głoską. Różnica tej głoski powoduje zmianę znaczenia wyrazu: bułka-półka, domek-Tomek, góra-kura, bąk-pąk, dama-tama, biurko-piórko, bije-opije, koza-kosa, rak-lak, kasakasza, tacka-taczka, buty-budy;
- wyszukiwanie wyrazu ukrytego w innym;
- ćwiczenia pamięci, polegające na zapamiętaniu ciągu wyrazów;
- układanie wyrazów z sylab lub liter;
- układanie zdań z wyrazów;
- loteryjki sylabowe;
- domina fonematyczne;
- przekształcanie wyrazów poprzez przestawianie liter;
- zabawy muzyczno-ruchowe;
- opowiadanie treści wysłuchanego utworu lub odpowiedzi na pytania z nim związane;
- rozpoznawanie piosenki po melodii;
- mówienie tekstów z różnym natężeniem głosu;
- zabawy ortofoniczne;
- dopasowywanie napisów do ilustracji;
- porządkowanie historyjek obrazkowych;
- klasyfikowanie obrazków ze względu na jakąś cechę fonematyczną;
- głoskowanie wyrazów (najpierw jednosylabowych);
- czytanie metodą sylabową.

Załącznik nr 4

Wprowadzanie liter w edukacji przedszkolnej

Nasze scenariusze mają duży poziom ogólności, dlatego poniżej przedstawiamy zarys zasady wprowadzania liter, którą można zaadoptować do własnych potrzeb w grupie najstarszych przedszkolaków. Jest to metoda analityczno – syntetyczna proponowana już przez M. Falskiego. Wydaje się ona spełniać swoje zadania na tym etapie edukacji.

Tok wprowadzania litery
(według określonej kolejności)

1. Stworzenie sytuacji dydaktycznej

Może to być rozmowa na określony temat, nawiązanie do jakiejś sytuacji, ilustracja, zabawa, przedmiot.

2. Wyodrębnienie (i pokaz) wyrazu podstawowego (plansza demonstracyjna Alfabet)

W przypadku przedszkola może to być przedstawienie ilustracji przedmioturozpoznającego się daną głoską. Najlepiej jeśli wyraz podstawowy ma poznawaną literę na początku.

3. Analiza i synteza wzrokowa i słuchowa wyrazu podstawowego

Podział na sylaby, głoski, podział na samogłoski i spółgłoski; liczenie liter i sylab, samogłosek i spółgłosek. Tworzenie schematu i modelu wyrazu podstawowego. Do tego celu stworzyliśmy aplikację interaktywną.

4. Prezentacja nowej litery drukowanej i pisanej, małej i dużej

Omówienie wyglądu, porównanie z innymi literami. Do tego celu znakomicie nadaje się plansza demonstracyjna *Alfabet*.

5. Ćwiczenia w analizie słuchowej wyrazów, w których występuje poznana litera

Może to być podawanie wyrazów przez dzieci, wyszukiwanie przedmiotów w klasie lub inne zadanie zaplanowane przez nauczyciela. Trzeba zadbać, żeby poznana litera (głoska) była w nagłosie, śródgłosie i w wygłosie wyrazu. Ćwiczenia te mogą być też przed pokazem litery.

6. Czytanie wyrazów z poznaną literą

Ten jest etap, który można w przedszkolu pominąć, lub wykorzystać go jako element indywidualizacji pracy dla dzieci zdolnych. Mamy w Przedszkolu Przyszłości zestaw 50 obrazków do globalnego czytania, który można dowolnie wykorzystać.

7. Nauka pisania poznanej litery

- (pokazanie wzoru, analiza wzoru, pokazanie jak daną literę się pisze, ćwiczenia przygotowujące do pisania, pisanie litery przez dzieci);
- demonstrowanie pisania litery przez nauczyciela;
- układanie litery z różnych materiałów (guziki, tasiemki, kasztany itp.);
- wodzenie po kształcie litery na przygotowanej karcie pracy (odczucie sensoryczne);
- „pisanie” litery w powietrzu, na ławce, na plecach kolegi itp.;
- pisanie litery na tacy z kaszą;
- pisanie powiększonej litery na folii.

Na etapie przedszkola takie zabawy z literką w zupełności wystarczą. Wszystkie wymienione etapy są płynne i przy różnych scenariuszach zajęć mogą przebiegać w odmienny sposób. Etapy przede wszystkim należy dostosować do możliwości i predyspozycji dzieci oraz do ich zainteresowań. Wszystko powinno przybierać formy zabawy.

Załącznik nr 5

Kształtowanie orientacji przestrzennej

Należy pamiętać o pewnych zasadach.

- Kształtowanie orientacji przestrzennej rozpoczynamy od kształtowania schematu własnego ciała poprzez: nazywanie części swojego ciała, rysowanie człowieka, zabawy pantomimiczne.
- Następnym krokiem jest różnicowanie i określanie kierunków w przestrzeni z własnego punktu widzenia poprzez ćwiczenia z wybranym przedmiotem np. misiem i ustawianie go w odpowiednim miejscu (górze – dół, przed sobą – z tyłu, za sobą, po prawej i po lewej stronie). Ważnym elementem na tym etapie jest oznaczenie dziecku lewego nadgarstka poprzez zakładanie frotki lub namalowanie jakiegoś znaku na rączce. Dobre efekty przynosi zabawa polegająca na chodzeniu pod dyktando (np. 2 kroki w lewo, 2 do przodu, 3 do tyłu, 5 kroków w prawo itp.), można ją zmodyfikować i przeprowadzać jako zabawę GPS.
- Trzecim etapem jest różnicowanie i określanie kierunków w przestrzeni z punktu widzenia drugiej osoby oraz względem innych przedmiotów. Jest to bardzo trudne dla dzieci, ale systematyczny trening poprzednich etapów umożliwi wykonywanie kolejnych ćwiczeń. Należy do nich zabawa z misiem, w której dziecko ustawia dowolnie misia, samo nie zmienia miejsca i ma za zadanie powiedzieć, co widzi miś. Ważne na tym etapie jest uzmysłowienie odbicia lustrzanego poprzez pokazanie tego zjawiska - zaznaczenie lewych dłoni, stojąc jedna osoba za drugą (najlepiej dziecko i nauczyciel) i pokazanie obrotu, po którym ręce oznaczone są po przeciwnych stronach. Dużą satysfakcję przynoszą dzieciom ćwiczenia z kładzeniem przedmiotu pod krzesło, za krzesło, na krzesło itp., ponieważ zazwyczaj nie stanowią już problemu.
- Ostatnim etapem są ćwiczenia kształtujące orientację na kartce papieru. Zabawy rozpoczynamy od kartki powieszanej pionowo np. na ścianie, przy tym ułożeniu określamy górę i dół kartki, prawą i lewą stronę. Dopiero następnym krokiem są ćwiczenia z kartką położoną na podłodze lub na stoliku. Ważnym elementem jest rysowanie szlaczków, zwłaszcza wzorów greckich i labiryntów, gdzie dziecko rysuje kreski w dół, górę i w prawą stronę.
- Należy pamiętać, że powinno się przejść wszystkie etapy po kolei i dobrze utrwalić poprzedni, zanim przejdzie się do następnego. Zakładając, że zaproponowane przez nas ćwiczenia będą wykonywane codziennie, już w drugim półroczu można pracować nad wszystkimi elementami jednocześnie. Ćwiczenia związane z rysowaniem elementów na kratce papieru wprowadzamy dość wcześnie, dlatego można etap ostatni zademonstrować dzieciom i przy oznaczonej rączce lewej spokojnie wykonywać te ćwiczenia. Z doświadczenia wiemy, że najwięcej czasu trwa utrwalenie pojęcia prawej i lewej swojej strony, a dobre uświadomienie na czym polega określanie kierunków względem innej osoby daje bardzo dobre rezultaty.
- Doskonałym narzędziem do kształtowania orientacji przestrzennej są piosenki lub piosenki np.: *Boogie – woogie*, *Pingwinek*, *Niedźwiadek*, *Żabki* itp.

Załącznik nr 6 Spis tablic demonstracyjnych

1. Mapa Polski
2. Mapa Świata
3. Alfabet
4. Cyfry i liczby
5. Dzień w przedszkolu
6. Zasady zachowania
7. Zasady higieny
8. Piramida zdrowia
9. Człowiek i jego zmysły
10. Unikaj...
11. Używanie środków chemicznych
12. Kodeks Młodego Ekologa
13. Plac zabaw
14. Symbole narodowe
15. Zabytki polskich miast
16. Kolory i obrazy
17. Świat muzyki
18. 100 przedmiotów
19. Wczoraj i dziś cz. 1
20. Wczoraj i dziś cz. 2
21. 100 zwierząt
22. Zwierzęta wodne
23. Zwierzęta egzotyczne
24. Pory roku
25. Miesiące
26. Pory dnia
27. Pogoda
28. W mieście
29. Na wsi
30. Nad morzem
31. W górach
32. Łąka
33. Las
34. Warzywa i owoce
35. Drzewa i ich owoce
36. Lato w sadzie i w ogrodzie
37. Zagrożenia ze strony natury
38. Stadia rozwojowe zwierząt
39. Stworzenia chodzące, pływające, latające...
40. Co jest roślinie potrzebne do życia? Telefony alarmowe

Załącznik nr 7
Opis plansz

100 zwierząt

1. żubr
2. dzięcioł
3. sowa
4. biedronka
5. koń
6. flaming
7. żaba
8. tarantula
9. jeź
10. tukan
11. nefrytek
12. jaszczurka
13. niedźwiedź
14. sikorka
15. pająk krzyżak
16. ropucha
17. zając
18. kacyk północny
19. paw
20. lemur
21. foka
22. nosorożec
23. osioł
24. królik
25. pelikan
26. motyl rusałka pawik
27. sójka
28. neon
29. mrówka
30. koliber
31. gęś
32. gawron
33. żółw
34. łabędź
35. kaczka
36. mewa
37. rybitwa
38. wróbel
39. krewetka
40. pszczoła
41. zebra
42. gołąb
43. kogut
44. goryl
45. kruk
46. niedźwiedź polarny
47. kos
48. mucha
49. jeleń
50. pingwin cesarski
51. świnia
52. salamandra
53. papuga

54. sroka
55. wąż
56. orzeł
57. bocian
58. świerszcz
59. indyk
60. kura
61. rak
62. panda wielka
63. świstak
64. lew
65. osa
66. motyl rusałka admirał
67. świnka morska
68. bażant
69. rzekotka
70. mysz
71. jemiołuszka
72. czapla
73. ślimak
74. koza
75. owca
76. krowa
77. słoń
78. chrząszcz
79. konik polny
80. chomik
81. żyrafa
82. zimorodek
83. żuraw
84. żuk
85. wiewiórka
86. szczur
87. śledź

Zwierzęta wodne

1. dorsz
2. długopłetwiec
3. ustniczek cesarski
4. ośmiornica
5. glonojad
6. welon
7. krab
8. homar
9. sum
10. neon
11. delfin
12. błazenek
13. łosoś
14. molinezja
15. kaszalot
16. skalar
17. śledź
18. konik morski
19. orka
20. karp
21. mors
22. bojownik
23. zebrasoma żółta
24. krewetki
25. foka
26. rak
27. rekin
28. węgorz
29. szczupak
30. tuńczyk

Załącznik nr 8

Polecana literatura dla dzieci nawiązująca do tematów zajęć:

Serie książek

(mogą towarzyszyć dzieciom przez cały rok - poszczególne opowiadania nawiązują do większości tygodniowych tematów zajęć):

R. Jędrzejewska-Wróbel, Florka. *Z pamiętnika ryjówki* (Literatura, 2009) oraz kolejne tomy.

Z. Stanecka, *Basia i przedszkole* (Egmont, 2011) oraz kolejne tomy.

W. Widłak, *Pan Kuleczka* (Media Rodzina, 2002) oraz kolejne tomy.

J. Wieslander, T. Wieslander, *Mama Mu na rowerze i inne historie* (Zakamarki, 2011) oraz kolejne tomy.

Wielotomowe serie bajek

(interesujące interpretacje i opracowania graficzne):

H. Ch. Andersen, *Księżniczka na ziarnku grochu* (Media Rodzina, 2009) oraz kolejne tomy.

G. Kasdepke, *Kopciuszek* (Agora, 2005) oraz kolejne tomy.

Z. Stanecka, *Trzy świnki* (Muchomor, 2004) oraz kolejne tomy.

Audiobooki

L. J. Kern, *Nosorożce w dorożce i inne wiersze* (Buka, 2009).

D. Wawilow, *Rozśmieszanki, rozmyślanki, usypianki* (Buka, 2007).

Propozycje nawiązujące do poszczególnych tygodniowych tematów zajęć:

2. Ja i grupa

K. Crowther, *Mój przyjaciel Szymon* (EneDueRabe, 2010).

R. Jędrzejewska-Wróbel, *O Melanii, Melchiorze i panu Przypadku* (Bajka, 2013).

5. Mój dom, moja miejscowość

A. Mitgutsch, *W mieście* (Tatarak, 2011).

A. Mitgutsch, *Na wsi* (Tatarak, 2011).

6. Rośliny i zwierzęta jesienią

R. S. Berne, *Jesień na ulicy Czereśniowej* (Dwie Siostry, 2012) oraz inne tomy z serii.

7. W świecie sztuki

Ch. Björk, *Linnea w ogrodzie Moneta* (Zakamarki, 2009).

J. Stanny, *O malarzu rudym jak cegła* (Wytwórnia, 2006).

9. W bibliotece

D. Wawilow, *Wiersze dla niegrzecznych dzieci* (Egmont, 2013) oraz inne tomy z serii.

10. Geometria

I. Chmielewska, *Kłopot* (Wytwórnia, 2012).

K. Dahl, *Matematyka ze sznurka i guzika* (Zakamarki, 2010).

H. Tullet, *Naciśnij mnie* (Babaryba, 2011).

11. Barwy jesieni

M. Strzałkowska, *Alfabet z obrazkami* (Nowa Era, 2006).

M. Strzałkowska, *Zielony, żółty, rudy, brązowy* (Media Rodzina, 2003).

12. Mieszkam w Polsce

A. Chachulska, *Jak Szewczyk smoka pokonał* (Zamek Królewski na Wawelu, 2012).

M. Skrabska, *Alchemiczna komnata* (Zamek Królewski na Wawelu, 2013).

A. Szkoda, M. Oklejak, *Jestem miasto*. Warszawa (Czuły Barbarzyńca, 2012)

14. Zawody i profesje

P. McDonnell, *Ja... Jane* (National Geographic, 2011).

15. Nadchodzi zima

G. K. Näslund, *O zimie* (Zakamarki, 2008).

J. Wieslander, T. Wieslander, *Mama Mu na sankach* (Zakamarki, 2007).

23. Domy na świecie

A. Mizieleńska, D. Mizieleński, *D.O.M.E.K.* (Dwie Siostry, 2008).

R. Toyka, *Uwaga, budowa!* (Media Rodzina, 2011).

J. Wieslander, T. Wieslander, *Mama Mu buduje* (Zakamarki, 2008).

25. Projektujemy

E. Solarz, *Ilustrowany elementarz dizajnu* (Wytwórnia, 2012).

26. Życie w wodzie

J. Berne, *Podwodny świat* (Wydawnictwo Mam, 2010).

27. Wiosna

C. Kruusval, *Jabłonka Eli* (Zakamarki, 2009).

30. Kwiaty i owady

E. Carle, *Bardzo głodna gąsienica* (Tatarak, 2008).

32. Dzień flagi

A. Olech, *Kto ty jesteś?* (Wytwórnia, 2013).

35. Bohaterowie naszych bajek

Bajki o czarownicach i czarodziejach:

M. E. Letki, *Zaczarowane historie* (Bajka, 2010).

M. Strzałkowska, *Plaster Czarownicy i inne baśnie* (Jacek Santorski, 2006).

Czerwony Kapturek (dwa bardzo różne opracowania graficzne):

J. Mikołajewski, (il. A. Żelewska) *Czerwony Kapturek* (Agora, 2005).

Bracia Grimm, (il. K. Pacovská) *Czerwony Kapturek* (Dwie Siostry, 2008).

Książki obrazowe (bez tekstu):

S. Lee, *Fala* (Wydawnictwo Mam, 2011).

A. Mizieleńska, D. Mizieleński, *Miasteczko Mamoko* (Dwie Siostry, 2010).

P. Pawlak, *Czarostatki i parodzieje* (Tatarak, 2012).

TheTjong-Khing, *Gdzie jest tort?* (EneDueRabe, 2008).

37. Dzieci świata

A. Parot, *Yumi* (Format, 2010).

38. Mapy i poszukiwacze skarbów

H. Kim, *Dokąd iść? Mapy mówią do nas* (Entliczek, 2012).

39. Podróże

M. Boutavant, *Muk w podróży dookoła świata* (Wytwórnia, 2008).

A. Mizieleńska, D. Mizieleński, *Mapy* (Dwie Siostry, 2012).